



Årsredovisning 2022

Länstyrelsen i Norrbottens län



Länstyrelsen
Norrbotten

Länsstyrelsen – en samlande kraft

Sverige är indelat i 21 län och varje län har en länsstyrelse och en landshövding. Länsstyrelsen är regeringens ombud i länet och ska både förverkliga den nationella politiken och samtidigt ta hänsyn till regionala förhållanden och förutsättningar. Länsstyrelsen är alltså en viktig länk mellan länets kommuner och dess invånare å ena sidan och regeringen, riksdagen och de centrala myndigheterna å den andra sidan.

Innehållsförteckning

Landshövdingen har ordet	3
Om årsredovisningen	4
Årsredovisningens kapitelindelning	4
Om resultatredovisningen	4
Om Länsstyrelsen	6
Våra uppgifter, uppdrag och mål	6
Strategisk styrning och planering	6
Organisation.....	8
Resultatredovisning	9
Myndighetsövergripande redovisning.....	9
Redovisning av verksamhetsområden.....	29
Övrig förvaltning och trafikföreskrifter	30
Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor.....	36
Regional tillväxt och infrastrukturplanering	48
Hållbar samhällsplanering och boende.....	55
Energj och klimat.....	62
Kulturmiljö	66
Samhällsskydd och beredskap	70
Naturvård och miljöskydd.....	77
Areella näringar.....	96
Folkhälsa, jämställdhet, integration med mera	104
Övrig redovisning	112
Året i siffror	116
Finansiell redovisning	130
Resultaträkning	130
Balansräkning	131
Anslagsredovisning	133
Tilläggsupplysningar och noter.....	134
Landshövdingens underskrift av årsredovisningen	154
Bilagor	155

Landshövdingen har ordet

Under året fick jag som regeringens företrädare vara med och inviga bygget av H2 Green Steel i Bodens kommun - ett nytt och spännande kapitel både i länets och Sveriges industrihistoria. Det var drygt 60 år sedan som det senast byggdes ett nytt malmbaserat järn- och stålverk i vårt land. Den samhällsomvandling som sker i Norrbotten och Västerbotten är en fråga också av nationell och internationell betydelse. Omvandlingen innebär ett högt tryck på medarbetarna och ställer höga krav på vår förmåga att tillsammans med andra hitta lösningar på komplexa problem. Jag tänker exempelvis på behovet av ökad inflyttning för att klara behoven av arbetskraft, inte enbart hos företagen utan även inom den offentliga sektorn. Till detta ska läggas utbud och efterfrågan på attraktiva boende- och livsmiljöer, åtgärder för en bättre infrastruktur och inte minst behovet av elförsörjning.

Det måste finnas goda förutsättningarna för att satsningarna kring de nya industrierna ska lyckas i hela sin kontext. Det senaste året, liksom åren före det, har Länsstyrelsen tagit en rad initiativ för att främja goda förutsättningar, med fokus på hållbar utveckling. Om det kan man läsa i denna årsredovisning.

Som landshövding för länet värnar jag hela länet. Jag vill att länet ska hållas samman och att samverkan och samarbete fortsatt ska prägla arbetet framåt. För att främja goda förutsättningar har jag bland annat bjudit in alla statsråd till länet, för att föra dialog kring framtida möjligheter och utmaningar. Vi kan inte lösa allt på egen hand inom länet. Det behövs ett bredare perspektiv än så och även särskilda satsningar. I sin slutrapport skriver regeringens samordnare Peter Larsson att ”Invanda sätt att fatta beslut måste omprövas och nya former hittas (---)”. Jag delar Larssons uppfattning och ser fram mot fortsatt dialog, dels med regeringen, dels med andra berörda aktörer.

Det säkerhetspolitiska läget har varit i fokus under året. Tillsammans med flera andra myndigheter och regionerna i norr har vi genomfört övningen Giron (nordsamiska för Kiruna) 2022 i syfte att stärka vår krisberedskap. Vi har också samverkat med olika representanter för civilsamhället i samma syfte. CIVO N placerades i länet och jag är dess ordförande. Verksamheten kommer att omfatta alla fyra nordligaste län.

Länsstyrelsens vision är Tillsammans för Norrbottens bästa. Med tillsammans menar vi extern samverkan med andra samhällsaktörer och intern samverkan mellan medarbetare och sakområden. Det bästa för Norrbottens län har vi definierat som en hållbar utveckling, mer preciserad genom målen för Agenda 2030. Som landshövding leder jag ett 20-tal delegationer, partnerskap och motsvarande. Hela Länsstyrelsen arbetar på daglig basis med externt samarbete, samverkan och nätverksbyggande i olika former. Detta vill vi utveckla och jag har därför beslutat om en särskild strategi för den verksamhetsutveckling som nu ska genomföras för att ytterligare stärka uppdragsgivarens och medborgarnas förtroende, en attraktiv arbetsplats och vår förmåga att vara en samlande kraft.

Lotta Finstorp, landshövding i Norrbottens län

Om årsredovisningen

Syftet med detta avsnitt är att informera om årsredovisningens upplägg och disposition samt att beskriva de huvudsakliga begrepp samt mät- och värderingsmetoder som vi använder. Redovisningsprinciper för finansiella delar, tabeller och ärendestatistik redovisas under rubriken *Tilläggsupplysningar och noter* i avsnittet *Finansiell redovisning*.

Årsredovisningens kapitelindelning

Länsstyrelsens årsredovisning är uppbyggd för att motsvara kraven i förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB). Den består av:

- Landshövdingen har ordet
- Om årsredovisningen
- Om Länsstyrelsen
- Resultatredovisning
- Finansiell redovisning
- Landshövdingens underskrift av årsredovisningen
- Bilagor

Avsnittet **Om Länsstyrelsen** beskriver länsstyrelsens övergripande uppgift, hur vi arbetar med den strategiska styrningen, verksamhets- och organisationsutveckling samt de länsstyrelsegemensamma stödverksamheterna. **Resultatredovisningen** innehåller bland annat en myndighetsövergripande redovisning och en redovisning per verksamhetsområde, som utgår från den länsstyrelsegemensamma verksamhets- och ärendestrukturen (VÅS). Den **finansiella redovisningen** innehåller resultaträkning, balansräkning, anslagsredovisningen samt tilläggsupplysningar och noter.

Bilaga A-C beskriver vilka paragrafer i förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion, regleringsbrevsuppdrag och övriga uppdrag som ingår i resultatredovisningen samt var i årsredovisningen de redovisas. **Bilaga D** tydliggör vilka regleringsbrevsuppdrag som redovisas i särskild ordning. **Bilaga E** innehåller länsstyrelsegemensam resultatredovisning av uppdrag som samordnas samt beskrivning av länsstyrelsegemensamma funktioner.

Om resultatredovisningen

Redovisningen per verksamhetsområde inleds med en tabell med instruktionsuppgifter, regleringsbrevsuppdrag och andra återrapporteringsgrunder som redovisas i avsnittet. Därefter följer en redogörelse för verksamhetsområdets uppgifter, uppdrag och mål samt en beskrivning av hur vi genomför verksamheten. Därefter följer en resultatredovisning och slutligen en resultatbedömning.

Förklaring av begrepp

Nedan förklarar vi några av de begrepp som vi använder oss av i resultatredovisningen.

Uppgifter utgår i regel från förordningar, till största delen från det som står i förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion.

Uppdrag utgår till största delen från tidsatta uppdrag som regeringen angett i regleringsbrevet eller i något annat beslut.

Länsstyrelsens verksamhet styrs av att vi i utförandet av våra uppgifter och uppdrag ska bidra till att nationella och mer övergripande **mål** får genomslag i länet och där Länsstyrelsens insatser i olika grad påverkar måluppfyllelsen. Dessa mål kan alltså vara olika verksamhetsnära, det vill säga de kan ha varierande koppling till de egna arbetsinsatserna.

I enlighet med Ekonomistyrningsverkets föreskrifter till 3 kap. 1 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB) använder Länsstyrelsen **resultatindikatorer** som stöd för bedömningar av måluppfyllelsen och resultaten.

Det finns flera områden i resultatredovisningen som Länsstyrelsen inte redovisar indikatorer för. Skälen till det är bland annat svårigheter inom vissa områden att definiera relevanta indikatorer som påvisar eller indikerar en resultatutveckling utifrån uppdraget.

Resultatbedömningen är den samlade bedömningen av resultatet av Länsstyrelsens insatser inom verksamheten, i förhållande till verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål.

Bedömningsgrunder

I årsredovisningen används bedömningsgrunder i form av nyckeltal, indikatorer, statistik (exempelvis året i siffror) och övriga resultatbeskrivningar. För varje verksamhetsområde bedöms resultatet i förhållande till verksamhetsområdets uppgifter, uppdrag och mål.

De nivåer som vi använder för resultatbedömningen är:

- **Otillfredsställande:** Resultaten når inte upp till målen eller når endast i begränsad omfattning de uppsatta målen.
- **Utvecklingsbehov:** Resultaten når delvis upp till de uppsatta målen men inte i tillräcklig omfattning.
- **Gott:** Resultaten når i all väsentlighet de uppsatta målen.
- **Utmärkt:** Resultaten når i alla delar de uppsatta målen med god marginal.

Om Länsstyrelsen

I förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion (länsstyrelseinstruktionen) anges att i varje län finns en länsstyrelse som ansvarar för den statliga förvaltningen i länet, om det inte finns någon annan myndighet som ansvarar för särskilda förvaltningsuppgifter.

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
1§ Länsstyrelsens ansvar för statlig förvaltning i länet	Länsstyrelseinstruktion

Våra uppgifter, uppdrag och mål

Länsstyrelseinstruktionen anger övergripande inom vilka områden länsstyrelsen har uppgifter och hur länsstyrelsen ska styras och organiseras. Länsstyrelsernas uppdrag ges via lag av riksdagen och via förordningar eller beslut av regeringen, främst i vårt regleringsbrev. Även EU:s direktiv och förordningar styr länsstyrelsernas verksamhet.

Länsstyrelsen arbetar för det hållbara samhället. Utifrån de tre dimensionerna social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet arbetar vi för en hållbar utveckling i länet. Länsstyrelsen ansvarar för att beslut från riksdagen och regeringen får regionalt genomslag och vi samordnar den statliga verksamheten. Vi ska tillvarata både individens och samhällets intressen i utvecklingen av länet. Vi bedriver verksamhet inom flera olika samhällsområden och vi ska vara en kunskapsorganisation som har förmågan att arbeta sektorsövergripande i många frågor.

Det saknas ett övergripande riksdagsbundet mål för länsstyrelserna som helhet. Övergripande ska dock länsstyrelserna verka för att nationella mål ska få genomslag i länen, samtidigt som hänsyn tas till regionala förhållanden och förutsättningar. Detta omfattar samtliga län, oavsett ansvars- och uppgiftsfördelning mellan staten, kommunerna och regionerna. I redovisningen av respektive verksamhetsområde knyter vi an till relevanta nationella och regionala mål som uppgifterna och uppdragen ska bidra till att uppnå. Resultaten vi redovisar kan bestå av såväl prestationer som effekter på kort, medellång eller lång sikt.

Strategisk styrning och planering

Genom Länsstyrelsens breda och tvärssektoriella uppdrag kan vi med utgångspunkt i våra grunduppdrag och i Agenda 2030, arbeta för att främja en hållbar utveckling i länet. Vår vision ”Tillsammans för Norrbottens bästa” består av tre övergripande mål som vi styr mot och sex egenskaper som ska präglade myndigheten. Målen och egenskaperna baseras på vårt uppdrag och den statliga värdegrunden. Visionens olika delar återspeglas i styrdokument som till exempel verksamhetsplan, nyckeltal, medarbetar-, chefs- och lönepolicy. Visionen finns också med vid rekrytering och i utbildningar.

Inför verksamhetsplanering sätter ledningen ett antal strategiska prioriteringar. Det är områden som berör hela eller stora delar av myndigheten och som är av utvecklingskaraktär. För 2022 har de varit hållbar statsförvaltning, kommunikation och kompetensförsörjning. Prioriteringarna bygger bland annat på en grundlig omvärldsanalys samt myndighetens riskanalys och de följs upp vid tertialrapporteringar.

Inom ramen för prioriteringen hållbar statsförvaltning ingår utveckling av vårt tvärssektoriella arbete och vår förmåga att ställa samman, analysera och rapportera läget i länet utifrån ett statligt helhetsperspektiv, tillsynsarbetet och Agenda 2030. Detta har bland annat resulterat i en utvecklad process för det tvärssektoriella arbetet, med fokus på större tillståndsprövningar. En presentation om länet och Länsstyrelsen

har tagits fram och i den ingår läget i länet. En arbetsgrupp har tillsatts för att utveckla omvärldsbevakningen där läget i länet utgör en viktig del.

Vi har fortsatt vårt arbete med proaktiv kommunikation med syfte att skapa en god grund för en konstruktiv dialog med kommuner, media, verksamhetsutövare och andra intressenter, som motvikt till den ökade polariseringen och debattens höjda tonläge. Ett tydligt fokus har varit processerna för tillståndsprövning, för att härigenom bidra till en mer nyanserad bild av Länsstyrelsens roll utifrån lagstiftning och den nationella politikens inriktning.

Kompetensförsörjningen har utvecklats genom en rad insatser, bland annat medarbetarundersökning och åtgärder för Länsstyrelsen som en attraktiv arbetsgivare. Resultatet från medarbetarundersökningen visar att >90 procent av våra medarbetare kan rekommendera Länsstyrelsen som arbetsplats och arbetsgivare. Vi har också haft workshops med alla medarbetare för att få en bättre bild över vad vi som arbetsgivare behöver behålla och utveckla för fortsatt attraktivitet. Vi har deltagit i en utbildning om ytterligare metoder för att utvecklas som arbetsgivare. Under 2023 kommer en handlingsplan för attraktiv arbetsgivare att fastställas och börja genomföras.

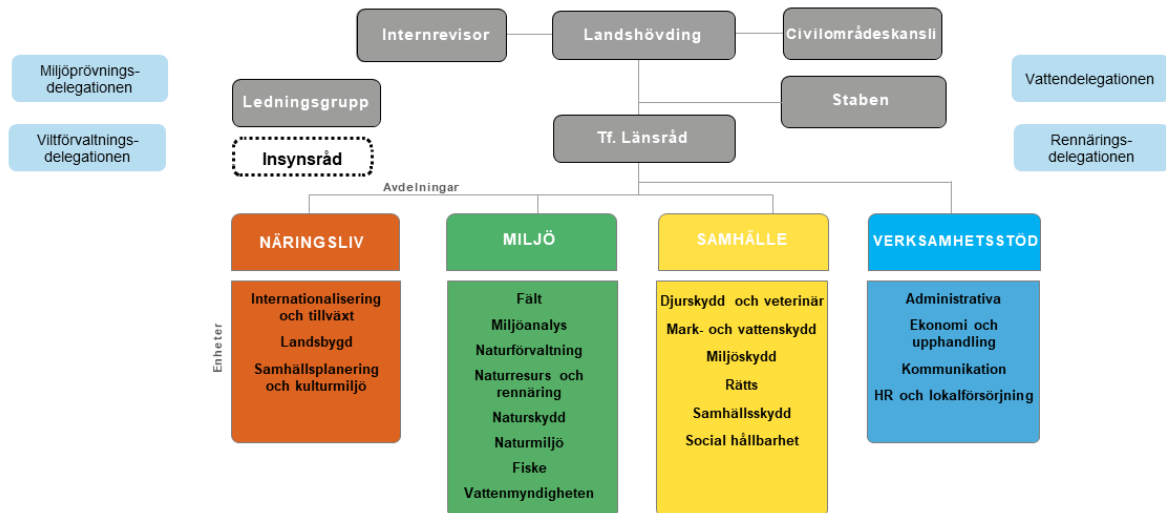
Industrins pågående omställning leder dels till fler och mer komplexa ärenden, oftast med snäva tidsplaner, dels till ökad konkurrens om arbetskraften i länet. Därför har internrevisorn granskat miljö tillståndprocesserna samt att en konsultrapport inom samma område har tagits fram. Landshövdingen har fattat beslut om ett antal insatser för att utveckla vårt arbete med större prövnings- och tillståndprocesser. Status kring dessa ärenden diskuteras också på länsledningens ärendeberedning. Därutöver har vi prioriterat handläggning inklusive samråd, kommunikation och dialog med olika intressenter avseende dessa ärenden.

Rysslands anfallskrig på Ukraina samt det faktum att uppdraget att inrätta civilområdeskansliet tidigarelades, har gjort att vissa verksamheter delvis har fått ställa om sitt arbete. I början av året handlade det om att ta fram lägesbilder och rapportera till länsstyrelsernas nationella samordningskansli. För civilområdet handlar det primärt om att prioritera resurser till uppdraget för att påbörja etableringen av verksamheten.

Intern styrning och kontroll

Risker som vi identifierat i analysen av intern styrning och kontroll är svårigheter att genomföra uppdrag och ärendehandläggning samt vissa arbetsmiljöproblem. För att möta risken kring uppdrag och ärendehandläggning har vi arbetat med länsledningens prioriteringar enligt ovan. Statistiken för ärenden visar att vi, vid utgången av året, har färre öppna ärenden och färre ärenden äldre än två år jämfört med 2021. Handläggningstiderna för ärendegrupper med gemensamma mål (tabell I), ligger i snitt på 93 procent jämfört med länsstyrelsesnittet på 84 procent. För att möta arbetsmiljöriskerna har vi bland annat tagit fram en riktlinje för distansarbete och vidtagit åtgärder i våra lokaler. Vi har ordnat utbildning om hybridmöten samt om hur vi ska hantera hot och våld.

Organisation



Länsstyrelsegemensamma stödverksamheter

Ett antal av Länsstyrelsens stödverksamheter har inordnats i nationella funktioner med hemvist vid en länsstyrelse. Beskrivningar av länsstyrelsegemensamma stödverksamheter redovisas samlat i bilaga E.

Dessa är:

- Länsstyrelsernas gemensamma IT-avdelning (värmland Västra Götaland)
- Telefonistorganisation (värmland Kronoberg)
- Samordnad löneservice (värmland Kronoberg)
- Ekonomiadministration LstEA (värmland Örebro)
- Dataskydd och informationssäkerhet (värmland Stockholm)
- Gemensamma kansliet (värmland Västmanland)

Resultatredovisning

Länsstyrelsens resultatredovisning är indelad i fyra avsnitt: myndighetsövergripande redovisning, redovisning per verksamhetsområde, övrig redovisning och året i siffror.

Myndighetsövergripande redovisning

I det här avsnittet redovisar vi resultat av verksamhet som berör flera verksamhetsområden eller som inte kan placeras i ett enskilt verksamhetsområde.

Verksamhetsöversikt

Nyckeltal: Verksamhetsöversikt	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	323,9	327,1	299,8
Antal årsarbetskrafter kvinnor	204,9	210,3	183,2
Antal årsarbetskrafter män	118,5	116,8	116,6
Antal ärenden, inkomna och upprättade	21 180	22 364	22 150
Antal beslutade ärenden	22 397	23 274	21 000
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	286	1 574	1 203
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	401 464	352 881	329 310
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	316 274	263 753	270 012

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP, ärendehandläggningssystemet Platina och Jordbruksverket.

Kommentar till tabellen

Årsarbetskrafter och verksamhetskostnader kommenteras i tabellerna A-C samt i redovisningen av verksamhetsområden. Där kommenteras även ärenden och lämnade bidrag. Minskningen av antalet ej beslutade ärenden kommenteras i tabell F.

Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
2§ p1 Verka för att nationella mål får genomslag	Länsstyrelseinstruktion
2§ p2 Arbeta sektorsövergripande och samordna olika samhällsintressen och statliga insatser	Länsstyrelseinstruktion
2§ p3 Följa tillståndet i länet	Länsstyrelseinstruktion
2§ p4 Främja samverkan	Länsstyrelseinstruktion
2§ p5 Ansvara för angivna tillsynsuppgifter	Länsstyrelseinstruktion
6§ Generationsmål för miljöarbetet och riksdagens miljö kvalitetsmål (övergripande)	Länsstyrelseinstruktion
1A1 Främja arbetet med Agenda 2030	Regleringsbrev

Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E. Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Nationella mål

Länsstyrelsen arbetar aktivt för att nå de nationella mål som styr vår verksamhet. Beroende på uppgifternas och uppdragens art gör vi det genom samverkan, samordning, kunskapsfrämjande, tillståndsprövning, bidragsgivning, tillsyn, kontroll, skydd av värdefull natur och kulturmiljö samt förvaltning av skyddade områden och statens mark ovan odlingsgränsen.

Industriomställningen och samhällets transformation mot fossilfrihet för att nå hållbarhetsmålen är högst uppe på dagordningen i länet, i Sverige, inom EU och i övriga världen. I dessa tider av omställning blir utmaningarna med att ta vara på synergier och hantera målkonflikter mellan olika nationella mål tydliga. Polariseringsen mellan olika intressen i Norrbotten är påtaglig. I länet är klimatförändringarna en realitet. Renskötelsen, som bedrivs i hela länet, är tydligt påverkad. En viktig uppgift för Länsstyrelsen i sammanhanget är att bredda perspektivet och fokusera på de avvägningar som vi har att göra. Vi redovisar här några exempel på årets insatser där det tvärssektoriella perspektivet varit särskilt tydligt.

Situationen med alltför få bostäder är en stor utmaning. Sociala och kulturella värden är avgörande för att omställningen i slutändan också skapar hållbara och livskraftiga samhällen. Det handlar om jämställdhet, mångfald och kultur, men också om en medveten samhällsplanering i stort. Här bidrar Länsstyrelsen löpande med stöd och rådgivning inom bland annat gestaltad livsmiljö och bostadsförsörjningsfrågor. På våra årligen återkommande samhällsbyggnadsdagar lyftes frågor som gestaltad livsmiljö på landsbygden, vikten av att planera för vardagsnära natur och friluftsliv samt plats för konst i väl gestaltade livsmiljöer.

Under året har vi fortsatt att utveckla nya arbetssätt med dialog i tidiga skeden i den fysiska planeringen tillsammans med kommunerna och sektorsmyndigheterna. Det har på ett positivt sätt bidragit till att stärka relationen med kommunerna. Det är viktigt eftersom det många gånger handlar om tidskritiska processer, som påverkas av de stora industrietableringar som är planerade. Detta proaktiva arbete ökar förutsättningarna för en hållbar samhällsplanering.

Livsmedelskedjan är en samhällsviktig verksamhet som berör alla invånare i länet. I Norrbotten har förmågan till matförsörjning halverats under de senaste tjugo åren och frågan är nu än mer aktuell mot bakgrund av kriget i Ukraina. Ett brett strategiskt arbete som bedrivits de senaste åren har under 2022

resultat i en uppdaterad strategi med tillhörande handlingsplan. Det fortsatta arbetet sker med tydliga kopplingar till uppbyggnaden av det civila försvaret, generationsmålet för miljö och de globala målen i Agenda 2030.

Samordna samhällsintressen och främja samverkan

Vi har en bra grund för att skapa förståelse för de nationella målen genom landshövdingens partnerskap, de förordningsstyrda delegationerna och många andra mer eller mindre formella samordnings- och samverkansformer vi driver och deltar i.

Landshövdingen leder flera strategiska grupperingar där omställningen diskuteras ur olika perspektiv. Några exempel är: AGON – accelererad grön omställning i Norrbotten, kommunal- och regionrådsgruppen, statliga myndigheter, länspartnerskapet, delegationerna för vatten, rennärning, viltförvaltning, fjällfrågor och jämställdhet.

AGON har bidragit till något som ganska ofta omnämns som ”AGON-andan” och med det menas att man samverkar på ett nytt sätt där man är beredd att gå lite längre, utmana sina egna invanda perspektiv och verkligen försöka komma fram till en lösning. Under året har Svenska kraftnät testat en ny metod för tidiga samråd där en lång rad aktörer fått vara med och ta fram aktuell korridor för hela sträckningen. Arbetet, som kallas ” Letsi-caset”, har bedrivits med stor hjälp av AGON.

Insynsrådet följer Länsstyrelsens verksamhet och får fördjupad kunskap inom olika områden. En gemensam studieresa har genomförts tillsammans med riksdagsledamöterna från länet. Besöksmålet var Abisko, en plats där många intressen samsas och hållbarhetsperspektiven framgår tydligt. Klimatförändringarna syns tydligt i den lokala naturmiljön, traditionell rennärning står mot modern besöksnäring och mitt i allt detta finns det de som försöker leva ett vanligt liv i extrem glesbygd. Länsstyrelsen spelar en roll i alla dessa frågor men rollen är inte alltid självklar och konfliktytorna är många. Resan uppmärksammade dialogen som verktyg.

Landshövdingen genomför regelbundet informella rundabordsamtal på residenset mellan inbjudna gäster och länsledningen. Syftet med samtalen är att tematiskt belysa utmaningar och möjligheter för länets hållbara utveckling. Under samtalen belyses även mer konkreta förslag eller initiativ. Personer från olika sektorer i samhället bjuds in. På så sätt och genom att dela erfarenheter, tips och tankar mellan varandra blir temat eller ämnet belyst ur flera olika perspektiv. Exempel på teman under året är ”Unga i och unga till Norrbotten, för det är här det händer!”, ”Det är här det händer – näringslivets perspektiv”,

En bra dialog – det goda samtalet – är ett viktigt verktyg för att nå framgång i det tvärssektoriella arbetet där många olika intressen ska avvägas. Det behövs också en samverkan och samordning mellan olika aktörer för att planer och aktiviteter ska kunna synkroniseras. Det behöver också finnas en öppenhet hos alla att jobba på nya sätt, exempelvis parallellt i stället för enbart sekventiellt. Det lyfter också regeringens särskilda samordnare fram i sin slutrapport. Länsstyrelsen konstaterar att samverkan ger goda resultat, samtidigt som det är tidskrävande. Trots det är den samlade bedömningen att verksamheten stärks plus att förtroende, tillit och kunskap växer mellan parterna.

Konsultationsordningen

Konsultationsordningen är en ny lag som gäller från den 1 mars 2022. Den innebär att statliga förvaltningsmyndigheter är skyldiga att konsultera samiska företrädare innan beslut fattas i ärenden som kan få direkt inverkan på till exempel samernas språk, kultur, näringar eller ställning som urfolk. Syftet med lagen är att säkerställa samernas rätt till delaktighet i beslutsprocesser och att stärka inflytandet i frågor som särskilt berör dem. Länsstyrelsen har under året arbetat med att utreda vad konsultationsordningen innebär för vår myndighet samt utbildat i verksamheten, chefer och medarbetare i hur lagen ska tolkas och tillämpas. Länsstyrelsen har deltagit i såväl gemensamt förberedelsearbete inför ikraftträdandet med övriga berörda

länsstyrelser som erfarenhetsmöten efter ikraftträdandet. Länsstyrelsen har även deltagit i möten med samiska företrädare och organisationer för att diskutera tillämpning, synsätt, tolkningar och erfarenheter. Arbetet med den nya lagstiftningen kommer även under kommande år att innebära en hel del arbetet med implementering och tillämpning i praktiken vilket ökar såväl arbetsbelastning som handläggningstider inom vissa verksamheter.

Främja länets utveckling och följa tillståndet i länet

Regeringen har utsett en särskild samordnare för samhällsomställningen i Norrbottens och Västerbottens län och hans arbete har bidragit till att fördjupa dialogen med näringslivet. Syftet är bland annat att främja koordineringen. Länet har stora möjligheter och särskilt goda förutsättningar vad gäller exempelvis växande näringar, naturtillgångar, låg arbetslöshet och ett gott samverkansklimat. Länet har också utmaningar som till exempel befolkningsutvecklingen, glesheten i länet, markanvändningen samt klimatförändringar. Under året har Länsstyrelsen tillsammans med Norrbottens Kommuner och Region Norrbotten tagit fram en scenariobeskrivning som tar sin utgångspunkt i den siffra som den särskilde samordnaren har utgått från när det gäller önskvärd befolkningsutveckling. Regeringen har också under året utsett ytterligare en samordnare som ska fokusera på ett hållbart samhällsbyggande. Länsstyrelsen ingår i den referensgrupp som tillsammans med representanter för länets aktörer ska fördjupa arbetet kring det hållbara samhällsbygget i Norrbottens län och Västerbottens län.

Länsstyrelsen deltar fortsatt tillsammans med Luleå tekniska universitet och Region Norrbotten i arbetet med olika typer av regionala analysrapporter, bland annat har en rapport om utmaningar kring rekryteringsbehov och utbildningsutbud tagits fram.

Under året har en rapport om den sociala hållbarheten i länet tagits fram som ger värdefull kunskap om länets möjligheter och utmaningar. Norrbotten är landets mest jämlika län om vi ser till inkomstskillnader. Nyanlända har lättare att få jobb i Norrbotten än i övriga landet, det gäller både kvinnor och män. Norrbotten uppfattas också som ett tryggt län. Få barn i länet lever i relativ fattigdom. Andelen elever som lämnar år 9 med gymnasiebehörighet varierar mellan länets kommuner, men i snitt är denna andel högre i Norrbotten både för pojkar och flickor jämfört med riket som helhet.

Valdeltagandet är lågt i majoriteten av Norrbottens kommuner jämfört med övriga riket, och särskilt lågt i de kommuner som gränsar mot Finland. Vi har lägre utbildningsnivå än landets genomsnitt och män har lägre utbildning än kvinnor. Arbetsmarknaden i Norrbotten är mycket könssegregerad, kvinnor och män återfinns i olika branscher såväl som på olika nivåer av arbetsmarknaden.

Det finns ett stort intresse för Norrbottens län. Vårt unika geopolitiska läge har med den omvärldsutveckling som nu sker om möjligt ökat intresset för länet ytterligare. Länet och Länsstyrelsen har många olika typer av officiella besök (ambassadörer, utländska besökare, hovet, statsråd, riksdagen), nationell och internationell media. Vår ambition är att erbjuda ett gott värdskap för alla besök, vilket också är ett sätt att främja länet.

Länsstyrelsens bedömning är att arbetet har utvecklats under året, men att vi fortsatt behöver förstärka arbetet med att främja länets utveckling och följa länets tillstånd tillsammans med länets aktörer. Det är ett arbete som sker både internt och externt.

Tillsyn

Tillsyn och kontroll är en del av Länsstyrelsens kärnverksamhet som vi vill och behöver arbeta mer med. Vi prioriterar därför kompetensutveckling, metodutveckling, lärande mellan olika områden och samarbete mellan länsstyrelserna. Vi följer det nationella och länsstyrelsegemensamma arbetet som bedrivs och integrerar erfarenheter och förändringar löpande i vårt arbete. För varje år upprättas och revideras tillsynsplaner. Utifrån behovsanalys och riskperspektiv väljer vi ut områden och objekt i syfte att genomföra effektiv tillsyn.

Efter pandemin finns en ”tillsynsskuld” inom vissa områden. Vi kunde inte bedriva tillsyn som krävde att vi var på plats. Skulden omfattar även de områden som vi prioriterade ner för att klara nya uppdrag avseende pandemitillsyn. Detta i kombination med att vi, inom till exempel miljöbalkstillsynen, inte har tillräckliga resurser för att bedriva tillsyn och kontroll i den omfattning som svarar mot bedömt behov, gör att vi har svårt att nå de mål vi satt upp. Resurser har också, på grund av industrins omställning, behövt prioriteras om från tillsyn, främst egeninitierad, till prövning.

Utveckling och utbildning

Vi fortsätter att bygga på de erfarenheter och arbetssätt som utvecklades under pandemin med att genomföra viss tillsyn digitalt. I vårt län där vi har stora avstånd medför det att vi har möjlighet till effektivitetsvinster för sådant som inte behöver ske på plats.

Vi vill öka samverkan mellan olika tillsynsområden och inom till exempel den naturnära tillsynen har detta varit i fokus. Fler medarbetare har genomfört utbildning som tillsynsman, vilket medför att vi på ett mer omfattande och effektivt sätt kan bedriva tillsyn i länet av bland annat de upplåtelse av älg- björn- och småviltsjakt vi beslutat om. Samverkan med Polisen har intensifierats inom naturtillsynen.

Inom djurskyddsområdet har vi initierat en satsning på motiverande samtal som en del i att utveckla bemötande och genomförande av tillsyn. Syftet är att åstadkomma effekt och förändring i den verksamhet som vi tillsynar och följer upp.

Vi ser även ett fortsatt och utökat behov av samverkan med Polisen för utförandet av vissa av våra tillsynsuppdrag, även samverkan med andra myndigheter är aktuellt inom vissa områden.

Agenda 2030

Vid utgången av 2022 går det särskilda projekt som Länsstyrelsen har drivit under de senaste tre åren mot sitt slut. Under året har projektet därför delvis fokuserat på hur vi kan hålla arbetet levande så att Agenda 2030 i fortsättningen blir en naturlig del av det löpande arbetet. Arbeten som har påbörjats och ska vidmakthållas är till exempel att dagordningar och konferenser planeras med Agenda 2030 som ram, ärendegången ska säkerställa att ärenden bereds ur olika perspektiv och olika grupperingar/partnerskap ska se över hur man kan arbeta med Agenda 2030 som grund.

Samverkan i länet har utvecklats med hjälp av den workshopmodell som vi tagit fram i projektet. Modellen har testats inom kommunal förvaltning och inom Region Norrbotten. Det kommunala bolaget Tekniska verken i Kiruna AB har med Länsstyrelsens stöd byggt en ”Agenda 2030-pyramid” som sedan har varit utgångspunkt för att bygga hela bolagets strategiska plattform utgående från Agenda 2030. Dialog har förts tillsammans med Region Norrbotten för att hitta gemensamma drag och för att förstå hur stora länsaktörer kan leda och styra med hjälp av Agenda 2030. Regionen har använt workshopmodellen, anpassat den till politisk verksamhet och anser att den har fungerat bra och att den har tydliggjort hur Agenda 2030 kan genomsyra en komplex verksamhet som regionens.

Att använda en gemensam modell har gett oss ett gemensamt språk som gör samverkan på området lättare. I slutet av året arrangerade Länsstyrelsen och Region Norrbotten tillsammans med Glokala Sverige en konferens om Agenda 2030 i Norrbotten riktad till alla i länet som i sin vardag arbetar med Agenda 2030. Den omställning som hela länet står inför gör att utmaningarna kring hållbarhet känns mer aktuella än någonsin.

Generationsmålet och miljö kvalitetsmålen

Länsstyrelsen har under året tagit fram och fastställt det nya regionala åtgärdsprogrammet för miljömålen – Norrbottens miljömålsprogram 2022–2025. Programmet har två fokusområden - biologisk mångfald och klimat. En fokusering innebär att det blir lättare för både Länsstyrelsen och andra aktörer att tolka hur de ska

arbeta med miljömålen. Inriktningen kan även fungera som ett stöd när andra aktörer ska utforma sitt eget arbete och när Länsstyrelsen främjar arbetet med miljömålen lokalt och regionalt. Med detta miljömålsprogram vill Länsstyrelsen vägleda och stödja prioriteringar samt stimulera till ökad samverkan.

Länsstyrelsen tar inom ramen för andra uppdrag fram regionala åtgärdsprogram (eller motsvarande) som bidrar till miljömålen eller andra samhällsmål där miljömålen är en del (till exempel energi/klimat, grön infrastruktur, livsmedel, vattenförvaltning, skogsprogram). Norrbottens miljömålsprogram utgör ett paraplyprogram där dessa andra program, strategier och handlingsplaner identifierats och analyserats med avseende på deras bidrag till måluppfyllelse av miljömålen. I miljömålsprogrammet har Länsstyrelsen även identifierat program och strategier som andra aktörer i länet tagit fram, som också bidrar till miljömålen. Några exempel är: folkhälsostrategin, gränsöverskridande EU-program, utvecklingsstrategin, besöksnäringens strategi, Sametingets handlingsprogram för landsbygden och den territoriella omställningsplanen för Norrbotten.

Utifrån en sådan kartläggning kan Länsstyrelsen bedöma potentiella initiativ för samverkan eller andra åtgärder som bör vidtas för att exempelvis lösa ut en pågående målkonflikt.

Läs mer om miljömålsarbetet under avsnittet Naturvård och miljöskydd.

Klimatgruppen

Länsstyrelsen har sedan många år en genomarbetad, tvärsektoriell intern samverkan mellan miljömål, klimat och Agenda 2030. Det skapar möjlighet till att integrera verksamheten, både strategiskt och i specifika ärenden. Det underlättar genomförandet av Agenda 2030 på regional nivå men även arbetet med andra uppdrag som kräver tvärsektoriell samverkan.

Integrering av tvärsektoriella frågor

Förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion (länsstyrelseinstruktionen) 5 § tar upp ett antal tvärsektoriella frågor som ska hanteras i vårt myndighetsarbete. Bland annat ingår jämställdhet, könsuppdelad statistik, barnperspektiv, tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning, mänskliga rättigheter, folkhälsa samt att förenkla för företag.

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
5§ p1 Integrering av jämställdhetsperspektiv	Länsstyrelseinstruktion
5§ p2 Individbaserad statistik med kön som fördelningsgrund	Länsstyrelseinstruktion
5§ p3 Vid beslut och andra åtgärder som kan röra barn, analysera konsekvenserna och ta särskild hänsyn till barns bästa	Länsstyrelseinstruktion
5§ p4 Verka för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning	Länsstyrelseinstruktion
5§ p5 Integrera mänskliga rättigheter genom att belysa, analysera och beakta dem, särskilt skyddet mot diskriminering	Länsstyrelseinstruktion
5§ p6 Beakta folkhälsomålet i arbetet med bl. a regional tillväxt, samhällsplanering, krishantering samt alkohol och tobak	Länsstyrelseinstruktion
5§ p7 Verka för att förenkla för företag	Länsstyrelseinstruktion
1C1 Förenkla för företag åtgärder	Regleringsbrev

Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E. Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Det har tagits konkreta steg i positiv riktning avseende en del av arbetet med att integrera olika rättighetsperspektiv. Samtliga introduktionsutbildningar för nya medarbetare, inklusive förvaltningsutbildningen, innehåller information om myndighetens arbete med jämställdhetsintegrering, mänskliga rättigheter, barnrätt och nationella minoriteter. Syftet är att tidigt sprida kunskap och arbeta in en förståelse för vikten av att arbeta aktivt med uppdrag att integrera rättighetsperspektiven i all verksamhet.

Jämställdhet och könsuppdelad statistik

Under den senare delen av året har en översyn av vår interna struktur för jämställdhetsintegrering påbörjats. Syftet är att skapa ökad systematik och ett tydligare helhetsgrepp kring arbetet med jämställdhetsintegrering, något som bland annat kommer att underlätta vid uppföljning. Översynen ska också synliggöra var och hur arbetet behöver stärkas upp för att stöd ska kunna ges där det som mest behövs.

På Länsstyrelsen är fortfarande en majoritet av de anställda kvinnor. Målsättningen är att vi ska vara en attraktiv arbetsgivare och därigenom skapa intresse för Länsstyrelsen som arbetsplats, oavsett kön. I samtliga rekryteringsprocesser används kompetensbaserad rekrytering, vilket syftar till att säkerställa en jämställd rekrytering, utan diskriminering av någon form. Länsstyrelsen följer upp alla rekryteringar, vilka som kallas till intervju samt vilka som får tjänsterna, utifrån ett könsperspektiv. Även sjukstatistik, tillbuds- och olycksstatistik redovisas utifrån kön och för vissa delar även utifrån ålder. Lönekartläggning och lönestatistik redovisas könsuppdelat, så även uppföljning efter genomförd lönerevision.

Länsstyrelsens arbete med att uppmärksamma jämställdhetsfrågorna i kommunernas arbete med fysisk planering pågår löpande. Bland annat deltar vi tillsammans med Region Norrbotten och Norrbottens Kommuner i nätverket ”Hälsofrämjande samhällsplanering” som uppmärksammar jämställdhetsfrågor i fysisk planering. Under Länsstyrelsens årliga informationsdag till kommunerna samt under samhällsbyggnadsdagarna ges föreläsningar om gestaltad livsmiljö. Syftet är bland annat att utveckla och förstärka kunskapen om möjligheter att påverka den fysiska planeringen för ökad social hållbarhet, där ökad jämställdhet är en aspekt.

Det är av stor vikt att uppmärksamma och arbeta med särskilt utsatta målgrupper för att främja mer jämställda förutsättningar. Under 2021 hade länsstyrelserna i uppdrag att ta fram en exempelsamling för insatser riktade till utrikes födda kvinnor som står långt ifrån arbetsmarknad och utbildning. Exempelsamlingen publicerades och lanserades i början av 2022. Exempelsamlingen har lyfts fram på flera regionala sammankomster, till exempel vid samordningsdagarna med integrationssamordnare och en projektägarträff för insatser riktade till asylsökande, ensamkommande, massflyktingar och nyanlända. Exempelsamlingen har också spridits via mejl till aktörer i länet för att lyfta goda exempel. I april anordnades en nationell träff för alla som arbetar med integrationsarbetet inom länsstyrelserna där några projekt i Norrbotten deltog. Internationellt har den spridits via Nordens välfärdscenter.

I bidragsprövningar har vi kontinuerligt med jämställdhetsperspektivet i utlysning, ansökan, uppföljning, rapportering samt vid nätverksträffar.

Könsuppdelad statistik används vad gäller asylsökande och massflyktingar. I arbetet med konsekvenserna av Ukrainakriget har vi även spridit och förmedlat Jämställdhetsmyndighetens material om prostitution och människohandel och även lyft in risken i Länsstyrelsens lägesbild. Det har även ställts riktade frågor kring hur kommunerna arbetar utifrån ett jämställdhetsperspektiv i bosättningsprocessen. Länsstyrelsen noterar att ökad kunskap om jämställdhets- och barnperspektivet hos kommuner och andra aktörer leder till en förväntan om att få mer information, kunskap och stöd gällande frågorna.

Barnrätt

Barnkonventionen och prövning av barnets bästa ingår i myndighetsgemensamma utbildningar för personalens kompetensutveckling. Nytt är att även myndighetens förvaltningsutbildning innehåller ett pass om barns rättigheter. Vi har för andra året haft en ”ärendevecka” med kompetensutveckling med fokus på praktisk ärendehantering och tvärssektoriellt arbete. Praktiska exempel på barnrättsbaserad ärendehantering och prövning av barnets bästa togs upp, baserat på länsstyrelsernas gemensamma kunskaps- och metodstöd. Särskilda interna utbildningspass om barns rättigheter inom krisberedskap och krishantering har också genomförts.

Det finns skäl att bedöma att medarbetarnas kunskaper om barnkonventionen och dess tillämpning har ökat. Däremot har hittills genomförda insatser haft en begränsad effekt på barnrättens integrering i såväl styrning och ledning som i den praktiska verksamheten. Barnets bästa ingår i de tvärssektoriella perspektiv som verksamheterna ska beakta i planering och uppföljning, dock finns inget krav på att barnrättsperspektiv ska synliggöras enskilt. Då Länsstyrelsens åtgärder mestadels påverkar barn indirekt är det ofta svårt att avgöra hur ett barnrättsperspektiv konkret kan tillämpas. En regelrätt prövning av barnets bästa kan förmodligen också uppfattas som något som ligger vid sidan av det ordinarie uppdraget enligt annan lagstiftning och är tidskrävande och svårt för handläggare som redan arbetar under viss tidspress. I många uppdrag handlar vår roll snarare om att bidra till att kommuner och andra aktörer tar hänsyn till barn i sin verksamhet.

Ett exempel på det är att Länsstyrelsen uppmärksammar barnperspektivet i dialog med kommunerna om översikts- och detaljplaner, liksom vid framtagande av riktlinjer för bostadsförsörjning. Utifrån vår roll som rådgivare och granskare bidrar vi med kunskap om exempelvis barns behov och rätt till stimulerande och utvecklande miljöer, tillgång till kvalitativa ytor för rekreation och utevistelse, trafiksäkerhet, att kunna ta sig på egen hand till exempelvis skola, förskola och fritidsaktiviteter.

Ytterligare exempel är att Länsstyrelsen under året har genomfört lokala seminarieövningar för kommunernas och regionens kris- och krigsorganisation inom totalförsvarsövning Vilde, där jämställdhets- och barnperspektiv belysts i särskilda delövningar.

Inom det regionala integrationsarbetet har barnrättsperspektiv lyfts med olika aktörer, bland annat genom information och dialog gällande lagstiftning och skillnader avseende asylsökande, massflyktingar och nyanlända. I underlaget för den årliga lägesbilden om mottagandet av nyanlända och asylsökande finns frågor om barns fritidsaktiviteter, skolans funktionalitet gällande mottagandet av skyddsbehövande barn och unga enligt massflyktsdirektivet samt om kommunen tagit emot eller haft ensamkommande barn och unga inskrivna för insatser. Länsstyrelsen lyfter också barnperspektiv i uppföljning och dialog med kommunerna kring anvisningar och kommunalt gällande ensamkommande och nyanlända. I fördelning av statsbidrag till integrationsinsatser, som rapporteras i särskild ordning, ställs frågor om barnperspektiv i såväl ansökningar, uppföljningar, och slutrapporteringar.

Länsstyrelsen arbetar också för att stärka utsatta barns rättighetsskydd inom området mäns våld mot kvinnor. Ett förstärkt arbete gällande saknade elever och bortförda barn har startats och kommer att genomföras i samverkan med skola och socialtjänst med syfte att ta fram kommunala handlingsplaner. Genom Una Norrbotten, regionalt kompetensteam mot hedersrelaterat våld och förtryck, har Länsstyrelsen fortsatt erbjuda utbildning för att öka tidig upptäckt av barn utsatta för hedersrelaterat våld. Målgruppen är till exempel idrottsföreningar och förskolor. Barnkonventionen har lyfts inom ramen för utbildningsinsatser om människohandel och människoexploatering och då särskilt det faktum att bestämmelserna omfattar alla barn som befinner sig i Sverige oavsett rättslig status.

Inom djurskyddstillsynen följs fortsatt rutiner för att göra orosanmälan då man kommer i kontakt med barn som misstänks fara illa.

Särskilda insatser för att säkerställa implementeringen av barnkonventionen i kommuner och regioner redovisas delvis under avsnittet Folkhälsa, jämställdhet, integration med mera och framför allt i redovisning enligt särskild ordning.

Verka för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Under året har vi fortsatt arbetet med att utveckla vår kunskap och våra digitala kanaler enligt lagen om tillgänglighet till digital offentlig service. Lagstiftningen ställer stora krav på teknisk hantering av dokument som ska publiceras och arbetet är omfattande. Det handlar dels om att anpassa äldre dokument och rapporter som ska publiceras digitalt, dels om att utbilda verksamheten i hur vi tillgänglighetsanpassar dokument i Word och Adobe. Extern hjälp anlitas för att anpassa både äldre och nya dokument, men även för utbildning och support. Länsstyrelsernas gemensamma digitala publiceringsverktyg i sig är anpassade och uppdateras fortlöpande. Arbetet med att tillgänglighetsanpassa rörligt bildmaterial har också fortsatt under året med uppdaterade rutiner och digitala hjälpmedel för exempelvis textning. Under året har även ett nationellt utvecklingsprojekt startats för att samordna behovet av bland annat utbildning. Utvecklingsarbetet kommer att fortsätta under 2023 med upphandling av ytterligare externt stöd, fortsatt kompetensutveckling av verksamhetens medarbetare och en översyn av hur vi ska organisera arbetet.

Fysisk tillgänglighet

Länsstyrelsens arbete med tillsynsvägledning inom PBL omfattar att ge råd och stöd till länets byggnadsnämnder om tillgänglighet. Länsstyrelsen har att uppmärksamma tillgänglighetsfrågor i samhällbyggnadsprocessens olika skeden och i arbetet med politikområdet gestaltad livsmiljö.

Inom projektet Naturaktivitet på recept (NaR) har Länsstyrelsen tagit fram informationsblad i pdf-format över så kallade hälsoslingor med syfte att öka människors tillgänglighet till naturen, med särskilt fokus på att underlätta för personer som är ovana att vara ute i naturen eller som är osäkra på vad de klarar av, till exempel på grund av en funktionsnedsättning. Vi har också med hjälp av en tillgänglighetskonsult tagit fram en vägledning för svårighetsgradering av hälsoslingorna så att till exempel kommuner ska kunna göra egna inventeringar med samma metod. Vägledningen innehåller även rekommendationer för hur man kan arbeta för att öka den fysiska tillgängligheten till slingorna.

Tillgänglighetsperspektivet påverkar hur vi väljer lokaler för att genomföra exempelvis konferenser, föreläsningar och utbildningar. Länsstyrelsens ordinarie utbildning till kommunernas valnämnder innehöll i år ett kunskapspass om tillgänglighet i genomförande av de allmänna valen. Vi har även spridit Myndigheten för delaktighets checklista för tillgängliga val och utbildningsfilmen ”Alla ska kunna rösta” i länet i syfte att öka tillgänglighet i vallokaler för personer med funktionsnedsättningar.

Vi arbetar också löpande med att tillgänglighetsanpassa våra egna lokaler. Under året har en trapphiss installerats i residenset och vi har fortsatt sett över ljudmiljöerna i våra lokaler. I medarbetarundersökningen har vi ställt frågor om kränkning eller diskriminering på grund av funktionshinder, för att vid behov kunna vidta åtgärder.

Mänskliga rättigheter och folkhälsa

Mänskliga rättigheter och icke-diskriminering, inklusive barnrätt, nationella minoriteters rättigheter och rättighetsbaserat arbetssätt ses i högre grad än tidigare som en del av det ordinarie arbetet och något som angår hela myndigheten. Precis som på barnrättsområdet finns skäl att bedöma att medarbetarnas MR-kompetens har höjts.

Nya uppdrag med koppling till mänskliga rättigheter bidrar till att frågorna prioriteras högre. Länsstyrelsen har under året påbörjat arbetet med regeringsuppdraget om att beakta jämställdhet och mänskliga rättigheter i alla relevanta delar av krisledningsarbetet, bland annat genom särskilda utbildningsinsatser för personal som arbetar med krisberedskap och krishantering. Uppdraget att motverka rasism i arbetslivet har bidragit till att

lyfta frågor om hudfärgsbaserad diskriminering och rasism i nya forum. Det har skett exempelvis genom utbildning enligt diskrimineringslagen till HR och ledning samt utbildning av länets Jämställdhetsdelegation.

Mänskliga rättigheter beaktas löpande i många verksamheters handläggning och myndighetsutövning, exempelvis inom djurskydd- och veterinärverksamhet där vi bevakar att den enskilda får sina rättigheter beaktade genom att följa aktuell lagstiftning. För att den enskilde ska kunna bevaka sina rättigheter översätter vi beslut eller andra handlingar till andra språk när behov finns.

Länsstyrelsen har under året beviljat bidrag till ett antal projekt som rör kulturmiljöer i Saepmie/Sápmi. Bidragen syftar bland annat till konkreta restaureringsinsatser som ökar möjligheterna att samiskt präglade kulturmiljöer långsiktigt kan bevaras och användas.

Även i prövning av miljöfarlig verksamhet beaktas samiska rättigheter och påverkan på rennäringen, i enlighet med till exempel FN:s konvention om medborgerliga och politiska rättigheter. Denna prövning tar också hänsyn till rätten till hälsa och folkhälsoperspektiv genom föreskrifter av villkor och försiktighetsmått för begränsning av utsläpp och bullerpåverkan från verksamheten.

Rättighetsinnehavarnas perspektiv och särskilt utsatta grupper beaktas i verksamheten till exempel genom att Länsstyrelsen återupptagit fysiska uppföljningsbesök i statsbidragsfinansierade integrationsprojekt, vilket bedöms vara viktigt för att få insyn i projekten och möjlighet att möta målgruppen och ta del av deras perspektiv på insatserna. Genom årliga träffar för kvinno- och tjejourer i länet kan Länsstyrelsen i högre grad lyssna in våldsutsatta kvinnor och barn. Länsstyrelsen har också arbetat för att lyfta våldsutsattas bostadssituation i de senaste årens regionala bostadsmarknadsanalyser. Med anledning av den ”gröna omställningen” bevakas frågan utifrån risken för ökad exploatering av människor. Konstaterade risker omfattar både utnyttjande som arbetskraft och i prostitution. Sociala perspektiv och risker för särskilda grupper i befolkningen har även lyfts in i lägesbildsrapporteringen med anledning av kriget i Ukraina.

Rättighetsfrågor berörs också i annan regional samverkan och stöd till kommuner. Inom det brottsförebyggande uppdraget har det bildats ett regionalt nätverk för brottsoffer. Länsstyrelsens arbete med att uppmärksamma mänskliga rättigheter i kommunernas arbete med fysisk planering pågår löpande, med utgångspunkten att den fysiska planeringen ska främja en samhällsutveckling med jämlika och goda sociala levnadsförhållanden och en god och långsiktigt hållbar livsmiljö för människorna i dagens samhälle och för kommande generationer.

Länsstyrelsen har under året särskilt arbetat med friluftslivsmålen Friluftsliv för god folkhälsa och Tillgänglig natur för alla. En undersökning av svenska folkets friluftsvanor 2018 visar på stora skillnader i utövande av friluftsliv mellan olika grupper i samhället, till exempel beroende på ålder, kön, utbildningsbakgrund, inkomst och etnisk härkomst. Genom projektet Naturaktivitet på recept (NaR), som syftar till att förbättra folkhälsan i länet och att öka människors tillgänglighet till naturen, med särskilt fokus på att underlätta för personer som är ovana att vara ute i naturen eller som är osäkra.

I syfte att skapa goda rekreativmiljöer och förutsättningar för fysisk aktivitet arbetar Länsstyrelsen med att skapa attraktiva miljöer utomhus. Exempel på detta är länets drygt 70-tal fornvårdsmiljöer där vi årligen bidrar till löpande vård och skötsel av fornvårdsmiljöerna. Vi avsätter även årligen medel från kulturmiljövårdsanslaget för skötsel av länets två kulturresevat samt för vårdinsatser i bland annat världsarvet Gammelstads kyrkstad, vilka erbjuder miljöer som har betydelse ur ett folkhälsoperspektiv.

Förenkla för företag

Länsstyrelsen eftersträvar att förenkla för företagen i syfte att sammantaget minska företagens kostnader och därmed bidra till regional tillväxt. Detta gör vi främst genom att, där så är möjligt, korta handläggningstider och underlätta uppgiftslämnandet. Andra insatser som information, rådgivning och uppföljning ingår också i förenklingsarbetet. Samtidigt finns det en gräns mellan myndighetsutövning och service som i mångt och

mycket handlar om att hjälpa sökanden göra rätt enligt gällande lagstiftning och regelverk. En betydande del av förenklingsarbetet sker i den dagliga verksamheten genom att inom sakområdena lyfta frågor som bemötande, handläggningstider och praktisk hantering av regler. På motsvarande sätt sker fortlöpande översyn av informationsmaterial samt av interna rutiner och mallar som bidrar till effektivare arbetssätt.

Åtgärder för att främja tillväxt

Länsstyrelsen har tillsammans med Företagarna Norrbotten och samtliga näringslivschefer i Norrbotten och Västerbotten informerat om omsättningsstöd till enskilda näringsidkare (OMS) fram till dess stödet upphörde i maj månad. Länsstyrelsen har aktivt uppmuntrat företagen att använda våra e-tjänster och frekvent informerat om handläggningstider och när i tiden beslut kan preliminärt lämnas. Handläggare med ansvar för både de territoriella programmen Interreg Aurora och Kolarctic CBC samt investeringsstödet Klimatklivet, har aktivt marknadsfört stöden samt lämnat rådgivning för att underlätta för företagare att skicka in en fullständig ansökan utan behov av ytterligare komplettering med goda resultat.

Länsstyrelsen har löpande sammanställt och distribuerat statistik över hur länets näringsliv och arbetsmarknad utvecklats till följd av coronapandemin. Vi ingår numera i ett nätverk med länets alla näringslivschefer där Norrbottens Kommuner är sammankallande. Tillsammans med företagare och Region Norrbotten deltar vi i projektet ”North Sweden Green deal” gällande omställningen i norr. Projektet som leds av Region Norrbotten och Region Västerbotten finansieras med hjälp av europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) och statliga regionala utvecklingsmedel (1:1 medel).

Länsstyrelsen har under året reviderat och uppdaterat Norrbottens livsmedelsstrategi – Nära mat. I strategin som omfattar perioden 2022 - 2030 presenteras en gemensam vision och målbild för vad länets aktörer tillsammans ska verka för att uppnå i Norrbottens län. Strategin har som uttalade mål att: Skapa ökad medvetenhet och intresse för norrbottnisk livsmedelsproduktion; Stimulera utvecklingen av olika värdekedjor; bidra till att en mångfald av livsmedelsproduktioner och företagsstrategier utvecklas som genomsyras av hållbarhet, långsiktighet och utvecklande samverkan. Till strategin har också under innevarande år tagits fram en handlingsplan som konkretiserar åtgärder för att uppnå de strategiska målen. Handlingsplanens totala målgrupp är alla aktörer som kan bidra till genomförandet av strategin i såväl producent som konsumentled, i alla delar av värdekedjan för livsmedel.

Åtgärder för att minska företagens kostnader

Som nämnts ovan har vi påbörjat ett arbete med att genomlysna våra interna processer för samråd inför tillståndsprövning enligt miljöbalken, vad avser miljöfarlig verksamhet. Vi går nu vidare och konkretiserar detta bland annat med att ta fram gemensamma arbetssätt. Ett syfte med arbetet är att minska handläggningstider och ha en tydligare kontakt med de företag som ansöker om tillstånd.

Länsstyrelsen har parallellt med det interna utvecklingsarbetet under året deltagit i ett regeringsuppdrag som syftar till att korta ledtider för utbyggnad av elnätet. Länsstyrelsens roll i arbetet har varit att delta i ett av de fem nätutvecklingsprojekt som ingår i uppdraget Svenska kraftnäts ledning Vitåfors-Porjusberget. Arbetet med nätutvecklingsprojektet har inneburit, utöver den vanliga handläggningen av nätkoncessioner, deltagande i projektgruppsmöten och studiebesök i fält tillsammans med nätägaren Svenska Kraftnät, Energimarknadsinspektionen och Lantmäteriet.

Åtgärder för att underlätta företagens uppgiftslämnande

Det gemensamma arbete som länsstyrelserna gör inom Förvaltningsobjektet (FO) Miljöskydd är en del av vårt gemensamma uppdrag ”Förenkla för företag” och här finns en förteckning över alla e-tjänster som vi förvaltar och som är riktade till företag/verksamhetsutövare av miljöfarlig verksamhet. Arbetet pågår att länka samtliga e-tjänster via verksam.se som förvaltas av Tillväxtverket.

Samtliga e-tjänster innebär en effektiv möjlighet att enkelt skicka in underrättelse, anmälan, ansökan eller registrering av uppgifter till länsstyrelserna. Genom att använda våra e-tjänster minskar företagens

uppgiftslämnarvärda, det blir enkelt att göra rätt och behovet av kompletteringar minskar. Dessutom bidrar vårt nationella arbete med gemensamma e-tjänster, registreringsrutiner, mallar, manualer och handböcker för handläggning, att företagen upplever oss myndigheter som ensade och mer likriktade i vår myndighetsutövning.

Åtgärder för att korta handläggningstider

För att underlätta för företag som genomför arkeologiska undersökningar på uppdrag av Länsstyrelsen har vi uppdaterat informationen om ansökan om tillstånd till ingrepp i fornlämningar på Länsstyrelsens externa webbsida. Detta bedöms leda till att sökande lämnar rätt uppgifter vid ansökan om ingrepp, vilket kommer att effektivisera vår handläggning. På webben har vi även förbättrat informationen om kulturmiljöstödets byggandsvårdsbidrag och dess ansökningsprocess i syfte att underlätta för företag och privatpersoner inför en ansökan och under pågående ärende. Under året har också nationella e-tjänster för ansökan och rekvisering av bidraget lanserats.

Inom djurskyddsarbetet består en stor del av arbetet samverka och dialog med myndigheter, aktörer, organisationer, föreningar, företag och enskilda djurhållare med syftet att underlätta för djurhållaren att göra rätt. Det är också viktigt att skapa en förståelse för Länsstyrelsens uppdrag som kontrollmyndighetens och den lagstiftning som gäller för området. Vi arbetar kontinuerligt med att ta fram information som är enkel att förstå. Handläggningstider följs upp kontinuerligt för att bevaka att vi har god måluppfyllelse. Ärendena handläggs så effektivt som möjligt med verifiering att eventuella brister är åtgärdade.

Arbetsmiljö och medarbetare

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
3 kap. 3§ förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
7 kap. 3 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Arbetsmiljöarbetet bedrivs systematiskt genom att undersöka, riskbedöma, åtgärda och följa upp. I den samlade årsrapporten redovisas måluppfyllnad och åtgärder som utgår från arbetsmiljöplanen för 2022–2024. Vi kan konstatera att vi når tre av sex mål, ett är vi nära att nå och två når vi inte.

Den sociala respektive fysiska arbetsmiljön liksom vårt främjande arbete motsvarar målen. Vårt sjuktal har stigit relativt 2021 samtidigt som vi under del av pandemin har haft lägre sjuktal. Vi ligger dock under målet. Därutöver har några medarbetare upplevt kränkande särbehandling samt att antalet anmälda tillbud och olyckor är färre än målet. Därför har vi i samband med införandet av ett nytt system för olycksfalls- och tillbudsrapportering, parallellt informerat och diskuterat vikten av att anmäla såväl kränkningar som tillbud och olyckor samt också vad detta egentligen kan avse för situationer.

Arbetsmiljöarbetet har fortsatt påverkats av pandemin samt återgången efter hemarbete. Under 2021 genomförde vi riskanalys för detta och bland annat medarbetarundersökning genomfördes därefter 2022. Vi har genomfört en medarbetarundersökning med fokus på distansarbete. Resultatet visar att huvuddelen tycker att distansarbete fungerar bra i stort men att samverkan och sammanhållning kan påverkas negativt. Pågående åtgärder är att revidera riktlinjen för distansarbete, framtagning av arbetsplatsstrategi samt utvecklingsinsatser för hållbara team. Insatserna syftar till att utveckla och förbättra effektivitet och samverkan inom olika delar av organisationen. Genomförandet av hållbara team inleds för den myndighetsövergripande ledningsgruppen och avdelningarnas ledningsgrupper under 2023.

Arbetsmiljö- och hälsoprofiler erbjuds alla medarbetare under 2022–2023. Ett samlat resultat får vi i slutet av det första kvartalet 2023.

Chefer har fått utbildning samt utbytt erfarenheter kring bland annat alkohol- och drogmisbruk, distansarbete och tillbudshantering.

Organisationsjusteringar har genomförts för att kunna ha ett mer närvarande ledarskap.

Arbetsmiljöåtgärder i våra lokaler har fortsatt genomförts och under året har ventilation förbättrats, ljuddämpning och belysning åtgärdats och några tysta rum har iordningsställts.

Personalföreningen erbjuder en rad aktiviteter, både för fysisk aktivitet och social samverkan. Arbetsgivaren har tillsammans med personalföreningen under hösten genomfört en extra personaldag med syfte att lära känna varandra mellan verksamheterna.

Därutöver har olika delar av organisationen genomfört en bredd av aktiviteter som till exempel resursförstärkning, prioritering av arbetet under pandemin och utbildning i hybrida möten, hot och våld, hjärt- och lungräddning samt ”smart-time”.

Den samlade bedömningen är att arbetsmiljöarbetet är väl integrerat i verksamheten, att vi når de flesta av våra arbetsmiljömål, att samverkan är väl utvecklad och att vi kontinuerligt utvecklar vår arbetsmiljö.

Kompetensförsörjning

Nedanstående rapportering ska läsas tillsammans med redovisningen för systematiskt arbetsmiljöarbete samt sjukfrånvaro, eftersom de områdena också är en del i vårt arbete för en god kompetensförsörjning.

Lägesrapporten för kompetensförsörjning görs utifrån modellen ARUBA (Attrahera, Rekrytera, Utveckla, Behålla, Avveckla) som används för att beskriva och fånga alla delar i kompetensförsörjningsprocessen. Målen som följs upp hämtas från rekryteringspolicyn, likavillkorsplanen och kompetensutvecklingsplanen. 40 procent uppfylls väl, 47 procent delvis och 13 procent uppfylls inte. Främsta anledningen till utfallet är att vi fortsatt har en ojämn könsfördelning även om fler män sökte våra tjänster 2022 än året dessförinnan.

Länsstyrelsens arbetsgivarerbjudande har successivt implementerats på webben, vid personaldagen samt i våra annonser. Vi har genomfört en extern mätning hur "Länsstyrelsen upplevs som arbetsplats och arbetsgivare". Vi har fortbildat oss och är certifierade i Attraktiv arbetsgivare samt har haft ett samarbete som riktar sig till studenter vid Luleå tekniska universitet.

Vi arbetar enligt kompetensbaserad rekrytering och har under året haft närmare hundra rekryteringar vilket är en ökning relativt tidigare år. Det beror främst på att vi har fått fler uppdrag att rekrytera till samt att vi fått göra omtag på vissa rekryteringar.

Lönerevisionen för året har riktat sig till erfarna medarbetare som arbetar inom områden där vi ser att marknadslöner skiljer sig mot löneläget hos oss.

Allt fler utbildningar har genomförts som hybrida möten som till exempel introduktionsdagarna, Fredagsfokus, smart-time samt en rad föreläsningar. Årets ärendevecka har haft fokus på ökad kunskap om att arbeta i staten, där bland annat rättighetsbaserad handläggning, tvärsektorielt arbete och klarspråk berördes. Även förvaltningsutbildningen har utvecklats med ökat fokus på tvärsektoriella frågor.

Cheferna har gemensamt utvecklats inom bland annat ledarrollen, arbetsmiljöarbete och Länsstyrelsen som arbetsgivare.

Vi genomför och drar lärdom av avgångssamtalen. Vi har tidig dialog med medarbetare som närmar sig pension för en så bra successionsplanering som möjligt.

Slutsatser: vi ser allt större effekt av den konkurrens om arbetskraft som finns i länet. Det blir allt svårare att komma till avslut med vissa rekryteringar dels på grund av att något färre söker våra tjänster, dels på grund av att de sökande ibland inte möter våra kompetenskrav. Oftast kommer vi dock till avslut. En effekt är att vi för vissa uppdrag valt att köpa tjänster i stället för att anställa egen personal (främst fältarbete). Vi har prioriterat ärendehandläggning och därmed klarat våra uppdrag i stort men det ökade trycket i volym och komplexitet gör att vi fortsatt måste arbeta med detta för att ha en bra arbetsmiljö för våra medarbetare. Även utvecklingsarbete riskerar att få stå tillbaka när prioriteringar behöver göras.

Vi har relativt få medarbetare med annan etnisk bakgrund än svensk. Våra löner är jämställda men vi har fått arbeta mycket med lönestrukturen de senaste åren.

Medarbetarundersökningen visar dock att våra medarbetare i mycket hög utsträckning kan rekommendera Länsstyrelsen som arbetsplats. Detta borgar för en god bas att fortsatt arbeta utifrån.

	2022	2021	2020*	Kommentar
Personalomsättning tillsvidareanställda *				
- Nyanställda	14,0%	12,6%	16,1%	Målnivån totalt uppgår till 23%, jämfört med utfallet 21%.
- Avgångna	7,0%	9,8%	7,1%	
Antal rekryteringar	100-tal	70-tal	40-tal	Ökat antal rekryteringar bland visstidsanställda för främst säsongsrelaterade uppdrag.
Kompetensutvecklingstid	2,9%	2,3%	1,7%	Utfall på målnivån 2,3%.

Sjukfrånvaro

Kön och ålder	År 2022: Antal anställda *	År 2022: Total sjukfrånvaro i förhållande till sammanlagd ordinarie arbetstid (%)	År 2022: Sjukfrånvaro 60 dagar och längre i förhållande till total sjuk- frånvaro (%)	År 2021: Antal anställda *	År 2021: Total sjukfrånvaro i förhållande till sammanlagd ordinarie arbetstid (%)	År 2021: Sjukfrånvaro 60 dagar och längre i förhållande till total sjuk- frånvaro (%)	År 2020: Antal anställda *	År 2020: Total sjukfrånvaro i förhållande till sammanlagd ordinarie arbetstid (%)	År 2020: Sjukfrånvar o 60 dagar och längre i förhållande till total sjuk- frånvaro (%)
Män ≤ 29 år	-	-		-	-		-	-	
Män 30–49 år	59,3	2,1%	28,0%	51,7	1,2%	42,7%	54,9	1,5%	25,2%
Män ≥50 år	58,4	3,5%	45,5%	58,8	3,5%	78,6%	56,0	3,9%	46,0%
Män totalt	121,6	2,8%	37,9%	118,4	2,4%	68,0%	118,9	2,9%	41,7%
Kvinnor ≤ 29 år	16,7	4,2%	55,3%	16,6	2,0%	-	12,8	3,6%	-
Kvinnor 30-49 år	131,4	4,3%	45,3%	136,5	3,7%	62,8%	124,7	4,6%	65,5%
Kvinnor ≥ 50 år	76,4	3,4%	28,1%	72,5	1,5%	-	62,9	2,6%	36,5%
Kvinnor totalt	224,5	4,0%	41,7%	225,7	2,9%	52,2%	200,4	3,9%	57,7%
Samtliga ≤ 29 år	20,6	3,9%	50,8%	24,5	2,2%	-	20,7	4,6%	20,8%
Samtliga 30–49 år	190,7	3,6%	42,7%	188,2	3,0%	60,9%	179,6	3,7%	62,0%
Samtliga ≥ 50 år	134,8	3,4%	35,4%	131,3	2,4%	55,7%	118,9	3,2%	42,2%
Samtliga totalt	346,1	3,5%	40,8%	344,1	2,7%	56,8%	319,2	3,5%	53,6%

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

*) Antal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100%. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

Siffrorna för männen i gruppen 0–29 år har inte redovisats med hänvisning till 7 kap. 3 § FÅB (2000:605) framgår att uppgifter för grupper med högst 10 anställda inte ska lämnas och inte heller om uppgiften kan hänföras till en enskild individ.

Kommentar till tabellen sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron 2022 är 3,5 procent jämfört med 2,7 procent 2021. Målet uppgår till 3,7 procent. Det totala sjuktalet håller sig därmed fortsatt på låga nivåer. Vid analys kan vi konstatera att ökningen av sjuktalet totalt i första hand beror på att kvinnorna har ett högre sjuktal både inom kort- och långtidssjukskrivning. Samtidigt kan man se att bland våra yngsta medarbetare, både hos både männen och kvinnorna, har långtidssjukskrivningen från och med dag 60 ökat. Totalt sett har dock långtidssjukskrivningen minskat men andelen av dessa som bedöms ha arbetsrelaterade sjukskrivningar, har ökat.

För att behålla sjuktalen på låga nivåer arbetar vi systematiskt med hälsofrämjande insatser som utbildning, hälsosamtal, friskvårdsaktiviteter och andra individuella uppföljningar mellan chef och medarbetare. Resultatet är att vi kan fånga tidiga tecken och därmed vidta åtgärder innan sjukskrivning uppkommer.

Länsstyrelsens arbete med nationella stödverksamheter och resurssamverkan

Vårt bidrag till det länsstyrelsegemensamma nationella arbetet, sker huvudsakligen genom medverkan i nätverk och arbetsgrupper men i viss utsträckning också genom återkommande arbete i nationella organisationer och resurssamverkan. Målsättningen har under flera år varit att vi ska vara en del i de nationella sammanhangen för att dels kunna bidra till den gemensamma utvecklingen, dels för att det är en möjlighet till kompetensutveckling för våra medarbetare.

Ekonomiadministration LstEA

Vi har arbetat inom LstEA samt inom Förvaltningsobjekt Ekonomi och Personal. Genom det gemensamma arbetet har vi bidragit till att utveckla och sprida kunskap kring länsstyrelsernas gemensamma redovisningsmodell, såväl till övriga länsstyrelser som internt inom vår egen organisation. Vi har deltagit i arbetsgrupper som arbetat fram gemensamma mallar och rapporteringsverktyg, ett arbete som ibland även skett i samverkan med andra statliga myndigheter som exempelvis Havs- och vattenmyndigheten och Naturvårdsverket.

Dataskydd och informationssäkerhet

Vi har bidragit genom att vara aktiva inom de nätverk som finns för området. Vi har även deltagit i arbetet med det nationella ledningssystemet för informationssäkerhet.

Gemensamma kansliet

Vi har bidragit med resurser till det gemensamma kansliet, främst för det strategiska arbetet inom kansliet. Resultatet är bland annat inspel till direktiv för en översyn av de gemensamma funktionerna.

Under hösten har vi deltagit i framtagning av länsstyrelsernas digitala strategi inklusive vilka förutsättningar som behövs för att den ska kunna realiserar. När beslut om strategin är fattat kommer indikatorer att tas fram för att kunna mäta, förtydliga och följa upp arbetet. Strategin kommer att stärka vår gemensamma förmåga till arbetssätt och tekniker som gör att vi kan fungera effektivt tillsammans i offentliga Sverige.

Förvaltnings- och utvecklingsportfölj

Vi är objektspecialist inom Generellt Kartstöd – Mobilt GIS. Under året har vi jobbat med en övergång från appen Collector till den nyare Field maps. Vi har i samband med detta tagit fram nya manualer samt anordnat en välbesökt workshop. Vi har också bytt inloggningssystem för våra mobila appar, till OneTouch istället för lösenord. Vi har med gott resultat, tillsammans med IT, jobbat med utveckling, test och implementering av konceptet för användning av ”delade plattor” för android.

Vi är också objektspecialist inom Generellt kartstöd där ett arbete påbörjats med informationssäkerhetsanalys (informationsklassning och riskanalys) av vår gemensamma GIS-miljö. Resultatet hittills är ökad kunskap hos medarbetare som arbetar i förvaltningsorganisationen och på vårt eget län samt att åtgärder för ökad säkerhet i våra system har vidtagits.

Förvaltningsobjektet landsbygd och djur

Länsstyrelsen i Norrbottens län är administrativt län för förvaltningsobjekt Landsbygd och djur. Förvaltningsobjektet är ett av länsstyrelsernas centrala förvaltningsobjekt för att stödja de kärnverksamheter (sakområden) som de 21 länsstyrelserna bedriver.

Förvaltningsobjekt har under året arbetat med strävan att nå det långsiktiga målet att tillhandahålla system- och processtöd för länsstyrelsernas arbete med att uppnå ett gott djurskydd, säkra livsmedel samt livskraftig landsbygd.

De kärnverksamheter som stöds av förvaltningsobjektet är: VÄS 28 - Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor, som årligen hanterar 56 000 ärenden samt VÄS 60 - Lantbruk och landsbygd, som årligen hanterar 58 000 ärenden. Totalt stödjer objektet över 2000 användare.

Viktiga effekter och bidrag inom lantbruk och landsbygd

Objektet samordnar länsstyrelsernas deltagande i gemensamma jordbrukspolitiken samt representerar länsstyrelserna i strategiska forum inom Jordbruksverkets IT-utveckling. En effekt av arbetet är att länsstyrelsernas möjlighet att på ett tidigt stadie påverka utfallet stärks samt säkerställer att länsstyrelsernas förutsättningar beaktas vid IT-utveckling hos Jordbruksverket.

Viktiga effekter och bidrag inom livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor

Objektet har haft i uppdrag att genomföra en förstudie om ett nytt verksamhets specifikt IT-stöd till verksamheterna djurskydd, förprovning samt lagen om tillsyn över hundar och katter. Dagens ärendehantering i Platina tyngs av teknisk skuld och utgör inte längre ett säkert och adekvat stöd.

Förstudiens arbete har genomförts enligt plan och ett projektdirektiv har lämnats till portföljstyrgruppen. Effekten bedöms bli en säker, effektiv och ensad ärendehantering samt bidra till väsentligt lägre kostnader och förenklad förvaltning av Platina.

Vidare har objektet tillsammans med informationssäkerhet och säkerhetsskydd från Länsstyrelsen i Norrbottens län genomfört riskanalys och klassning av ett centralt IT-system. Arbetet har bidragit till att viktiga informationssäkerhetsrelaterade förbättringar har identifierats och planerade åtgärder kommer att bidra till betydande effekthemtagning.

Agenda 2030

Vi har bidragit till det gemensamma arbetet genom kontaktpersonernas aktiviteter och möten samt referensgruppens och arbetsutskottets verksamhet, och den gemensamma digitala konferensen om Agenda 2030.

Länsstyrelsernas arbete med att bistå Rådet för hållbara städer

Regeringsuppdraget (Regeringsbeslut 2022-03-10, Fi2022/00906) till Länsstyrelsen i Norrbottens län om att betala ut stöd till fem kommuner i Norrbotten och i Västerbottens län har inneburit en god samverkan med ordföranden för Rådet för hållbara städer och Länsstyrelsen Västerbotten. Förutom det har vi även medverkat i möten om exempelvis Visioner i Norr som rådet arbetat med, och som riktats mot omställningen i Norrbotten och Västerbotten.

Det utökade/förlängda uppdraget som gick till Rådet för hållbara städer (regeringsbeslut 2022-03-10, Fi 2022/00907) har också inneburit att flera av de enskilda sektorsmyndigheter som ingår i rådet har kontaktat oss och vill, via Länsstyrelsen, nå ut till de kommuner som berörs av industrins omställning med olika aktiviteter.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med energi och klimat (LEKS)

Vi har bidragit till det gemensamma arbetet genom att en medarbetare har haft uppdraget som samverkansledare för Klimatklivet. Samverkansledaren arbetar med kunskapsöverföring och erfarenhetsutbyte mellan Naturvårdsverket och länsstyrelserna samt mellan länsstyrelserna nationellt, ofta genom att ordna och delta i webinarier. Effekten av arbetet är att länsstyrelsernas arbete med Klimatklivet har utvecklats och effektiviserats.

En stor del av tiden som samverkansledare har under året gått till att arbeta med den nya processen kring publik laddinfrastruktur, som blev en följd av att nya regler kring stöd för detta infördes vid årsskiftet 2021/2022. Förändringarna påverkade rådgivnings- och handläggnings-processen för Klimatklivet, och när införandet av dessa förändringar tog fart från Naturvårdsverkets sida var det mycket som behövde göras på kort tid även hos oss på länsstyrelserna. Det medförde att samverkansledaren och övriga representanter i LEKS inom team Klimatklivet tillsammans tog fram nödvändiga underlag för information, rådgivning och handläggning. Underlagen omfattar instruktioner till länsstyrelserna, mallar för yttranden över de olika stegen i processen, texter till webbplatsen samt dokument som kan skickas ut till potentiella stödmottagare. Flera av underlagen har därtill omarbetats under årets gång.

I rollen som samverkansledare ingår även att fortlöpande arbeta med att hålla länsstyrelsernas samarbetsyta för Klimatklivet uppdaterad, svara på frågor som ställs i ett discussionsforum samt svara via e-post eller samtal på direkta frågor från handläggare. Vidare har samverkansledaren stöttat LEKS arbetsgrupps övriga arbete vid behov, exempelvis vid ledighet och annan frånvaro då uppkomna IT-problem har behövt hanteras omgående.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med covid-19

Länsstyrelsen i Norrbotten har deltagit i arbetet genom att löpande upprätta samlade lägesbilder från länet och genom löpande medverkan och delaktighet i olika samverkansmöten (i genomsnitt varannan vecka). I takt med att covid-situationen stabiliserades under första kvartalet minskade frekvensen kraftigt eftersom lägesrapporterings- och samverkansbehov minskade. Samtidigt kom arbetet med erfarenhetshantering att hamna i fokus, vilket bland annat bidrog till att vi sammanställde vår erfarenhetshantering. Effekten av att ha en samordnande funktion har bland annat varit att information från nationellt håll varit snabb och likvärdig, att gemensamma tolkningar och juridiska bedömningar av ett ständigt anpassat och förändrat regelverk kunnat göras transparent och tillsammans samt att vi kommunicerat ut gemensamma budskap. Trots en långdragen samhällsstörning med hög belastning på personella resurser har länets hantering av coronapandemin möjliggjorts genom ett tidigt upprättande av ett regionalt kansli (BD Coronakansli) likt det nationella kansliet, vars arbete också bedrivits snabbt, anpassat och lösningsorienterat. Trenden vad avser att länsstyrelserna tillsammans kan stödja varandra och samarbeta operativt före, under och efter en händelse, samt upprättandet av en liknande regional funktion, har varit starkt verksamhetsutvecklande även gällande andra beredskapsutmaningar, nu senast för Ukrainakriget.

Länsstyrelsernas arbete med tillsyn enligt den tillfälliga covid-19-lagen

Länsstyrelsen i Norrbottens län har deltagit i återkommande samverkan där vi har delat erfarenheter och bidragit till discussionsforum genom att lyfta frågeställningar. Fram tills att restriktionerna lättades den 9 februari innebar det veckovisa samordningsmöten vilka därefter glesades ut under våren och övergick till att handla om bidrag till en omfattande utvärdering av pandemitillsynen som gjordes av Länsstyrelsen i Dalarna under våren.

Vi har också återkommande rapporterat lägesbild om hur tillsynsarbetet fortskridit i länet som en del av den samlade regionala lägesbilden. Kommunikativt har de nationella budskapsbilderna bidragit till ett enhetligt budskap kring tillsynsuppdraget som kunnat anpassas regionalt vid behov. Den nationella samordningen har vidare varit behjälpliga vid juridiska tolkningar av gränsdragningsfrågor och har fångat upp andra aktuella frågor och svar, vilka kommunicerats till samtliga län. Även om många restriktioner snabbt kommit, förändrats och personaltillgången varierat, har Länsstyrelsen i Norrbotten kunnat behålla en tillsynsberedskap och rådgivande funktion, mycket tack vare den nationella samordningen, som upplevts som en sammanhållande kraft. Det har gjort det möjligt att överblicka helheten och i högre grad kunna anpassa arbetet till de ibland stora svängningarna.

Länsstyrelsegemensamt arbete till följd av kriget i Ukraina

Länsstyrelsen har kontinuerligt bidragit med vår regionala bild in till det gemensamma lägesbilsarbetet enligt de rapporteringsrutiner som varit fastställda. Vi har deltagit i nationella möten där frågor kopplat till hanteringen av konsekvenser av Rysslands anfallskrig i Ukraina har informerats om och diskuterats.

Länsstyrelsen har vidare arrangerat ett nationellt webbseminarium där Kalix kommun beskrev hur man hade hanterat den cyberattack som kommunen stod inför i december år 2021, särskilda samlingar av länets kommunikatörer för information om informationspåverkan samt regelbundna möten och särskilda samverkanskonferenser om hur länet skulle kunna hantera en ökad migration. Åtgärder som detta bidrog under 2022 till en bättre beredskap och lägesbild i länet samt en ökad kvalité i de rapporter som myndigheten skickade till Länsstyrelsernas gemensamma kansli-MATS och MSB.

Länsstyrelsen har också under året bidragit med en resurs till det gemensamma MATS-kansliet för arbete med lägesbilder för alla 21 län.

Redovisning av verksamhetsområden

Länsstyrelsen i Norrbottens län bedriver följande verksamheter. För varje verksamhet redovisas årets resultatbedömning.

Verksamhet (VÄS)	Benämning	Resultatbedömning
20–21, 25	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter	Gott, i vissa delar utmärkt
28	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	Utmärkt
30, 34	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Utmärkt, i vissa delar gott
40–41	Hållbar samhällsplanering och boende	Gott
42	Energi och klimat	Gott, med visst utvecklingsbehov
43	Kulturmiljö	Visst utvecklingsbehov
45–46	Samhällsskydd och beredskap	Gott
50–58	Naturvård och miljöskydd	Gott, med visst utvecklingsbehov
60–62	Areella näringar	Gott, i vissa delar utmärkt
70, 80–85	Folkhälsa, jämställdhet, integration med mera	Gott

Övrig förvaltning och trafikföreskrifter

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p1 De allmänna valen	Länsstyrelseinstruktion
17§ Kampsportsdelegation	Länsstyrelseinstruktion
18§ Viltförvaltningsdelegation	Länsstyrelseinstruktion
1B3 Endast (delar av) vilt- och rovdjursförvaltningen	Regleringsbrev
1D7 Ersättning för skada av vilt på annat än renar, fisk och fiskeredskap	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamhetsområdet omfattar många olika uppgifter och uppdrag. Som regionala valmyndigheter ansvarar länsstyrelserna för att planera och genomföra allmänna val, val till Europaparlamentet och nationella folkomröstningar. Mellan valen utses efterträdare för ledamöter och ersättare i region- och kommunfullmäktige som avgår under mandatperioden. Vidare fattar länsstyrelserna beslut om diverse förordnanden som borgerliga vigsselförrättare. Inom trafikområdet har länsstyrelserna bland annat ansvar för att besluta om lokala vägtrafikföreskrifter i vissa fall. Även tillstånd till tävling på vägar, skyltar och andra anordningar längs vägar samt beslut om sjötrafikföreskrifter ingår i länsstyrelsernas uppgifter och uppdrag.

När det gäller jakt- och viltvård beslutar länsstyrelserna om licensjakt och skyddsjakt på stora rovdjur, klövdjur och vildsvin, bedriver tillsyn, bildar och upplöser viltvårdsområden, arbetar för att öka den frivilliga jaksamverkan inom älgförvaltningen, granskar förvaltningsplaner och skötselplaner, beslutar om bidrag ur älgvårdsfonden, informerar om skadeförebyggande åtgärder och beslutar om ersättning för viltskador. Detta sker i samverkan med regionala intressen genom länets viltförvaltningsdelegation, som också fastställer övergripande riktlinjer för verksamhetsområdet.

Det övergripande nationella målet för *viltförvaltningen* är att alla djur som naturligt lever i Sverige ska finnas kvar på lång sikt i livskraftiga bestånd. Samtidigt ska tamdjurshållningen inte påtagligt försvåras och socioekonomisk hänsyn ska tas. Det nationella målet kompletteras i vissa fall med nationella och regionala mål för specifika arter.

Regionala uppgifter, uppdrag och mål

Länsstyrelsen ansvarar för tillsyn över överförmyndarverksamheten i en kommun. För vår del innebär det även tillsyn över kommunerna i Västerbottens län. När det gäller överförmyndarverksamheten är målet att vi ska granska verksamheten årligen.

Länsstyrelsen ansvarar för registerhållning av och tillsyn över stiftelser i Norrbotten och Västerbotten.

Länsstyrelsen hanterar uppdrag gentemot näringslivet där vi ger tillstånd till och har tillsyn över bevaknings- och delgivningsföretag. Det finns en lagstadgad tid om 14 dagar för handläggning av en ansökan om godkännande för personal i bevakningsföretag samt bestämmelser om att bevakningsföretagen ska inspekteras en gång vartannat år.

Länsstyrelsen prövar anmälan för den som är nordisk medborgare och som vill bli svensk medborgare inom Norrbotten och Västerbotten.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Övrig förvaltning och trafikföreskrifter (20–21, 25)	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	18,5	19,3	13,9
Antal årsarbetskrafter kvinnor	14,0	15,5	10,3
Antal årsarbetskrafter män	4,5	3,8	3,6
Antal ärenden, inkomna och upprättade	6326	6 523	6 278
Antal beslutade ärenden	6359	6 632	6 112
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	101	142	86
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	22 652	21 347	16 358
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	146 908	73 021	122 329

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Ökningen av lämnade bidrag beror främst på utbetalning av lönegarantier med anledning av en stor konkurs.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2022	År 2021	År 2020
Andel av länets totala jaktareal som ingår i något älgskötselområde (%)	Ökad samverkan i älgförvaltningen	Jakt och viltvård (218)	JaktAdm ¹⁾		35,4	35,5	35,2

1) Administrationssystem, Länsstyrelsen

Målet är att fler fastigheter ska ingå i älgskötselområden. Länsstyrelsen informerar om detta i samband med möten med länets älgförvaltningsgrupper samt då förändringar i licensområden genomförs.

Resultatredovisning

Allmänna val

Länsstyrelsen är regional valmyndighet och har under 2022 arbetat med genomförande av allmänna val till riksdag, kommun och region. Vi har bland annat utbildat kommunernas valnämnder, fastställt valdistrikt och valfastigheter för länet, registrerat kandidatförklaringar och samtycken samt administrerat partiernas valsedelsbeställningar i länet. Vi har också haft en särskild information till partierna inför valsedelsbeställningarna. Länsstyrelsen har deltagit på valmyndighetens utbildningar under året samt samverkat med övriga länsstyrelser.

Vi har särskilt arbetat med säkerhetsfrågor, sedan Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Säpo bedömt att omvärldsutvecklingen oroar. Utifrån detta har vi gjort en säkerhetskyddsanalys för valet. Länsstyrelsen valarbete genomfördes utan några rapporterade incidenter.

Under perioden 12–21 september genomförde Länsstyrelsen den slutliga rösträkningen. Totalt arbetade cirka 90 personer i olika omfattning under dessa dagar. Cirka 25 personer rekryterades externt, resterande personal var anställda vid Länsstyrelsen. Vår inriktning är att i så stor utsträckning som möjligt använda intern personal i samband med allt valarbete framledes. Valdeltagandet i Norrbottens län avseende riksdagsvalet var 84,21 procent vilket innebär en minskning från 2018 då valdeltagandet var 86,86 procent.

Överförmyndare

Länsstyrelsen har under året genomfört tillsyn enligt plan av överförmyndare och överförmyndarnämnder i Norrbottens och Västerbottens län. Vi konstaterar att överförmyndarna i länen överlag kunnat upprätthålla en rättssäker och lämplig handläggning. I en kommun har tillsynen föranlett Länsstyrelsen att vid domstol begära entledigande av Överförmyndaren.

Stiftelser

Länsstyrelsen ansvarar enligt stiftelselagen för tillsyn och registerhållning i Norrbottens och Västerbottens län. Tillsynen kan vara antingen planerad eller händelsestyrd. För den planerade tillsynen har länsstyrelserna gemensamt i nationell samverkansgrupp beslutat om en inriktning, som för året 2022 varit skolstiftelser. Länsstyrelsen har i enlighet med den beslutade tillsynsinriktningen genomfört planerad tillsyn av en stiftelse. Vidare har samtliga länsstyrelser nationellt fortsatt det gemensamma utvecklingsarbetet kring bland annat registreringsfrågor. Länsstyrelserna har även gemensamt tagit fram underlag till utredningen Bolag som brottsverktyg (Dir. 2021:115).

Bygdemedel

Bygdemedlen är viktiga för landsbygdens utveckling i länet då många kommuner är påverkade av vattenkraftens utbyggnad. Under 2022 beslutade vi om nära 64 miljoner kronor och betalade ut drygt 40 miljoner kronor. Många projekt är fleråriga och utbetalningarna släpar därför efter lite. Den åtgärd som beviljades mest pengar var de berörda kommunernas näringslivsutveckling som uppgick till 26 miljoner kronor. Näst mest gick till åtgärden "annat" där både ideella föreningar och kommuner beviljades drygt 16 miljoner kronor för olika projekt, bland annat renovering av idrottshall, golv i samlingslokal, barn- och ungdomsprojekt, fönsterbyte i bygdegård och fiskevårdande åtgärder.

Lönegarantier

Under året har antalet lönegarantiärenden ökat i antal från 416 till 1 842 jämfört med föregående år. Anledningen till ökningen beror på en stor konkurs som handlades av Länsstyrelsen i Norrbotten. Konkursen är det största lönegarantiärendet som Länsstyrelsen i Norrbotten hanterat. Det konkursade företaget var inte etablerat i Norrbotten men beslut om konkurs fattades av Gällivare tingsrätt, därav fick Länsstyrelsen i Norrbotten uppdraget. Under andra halvan av året har det varit rotation av personal som handhar lönegarantier, detta i kombination med stor arbetsbelastning har gjort att handläggningstiden blivit något längre.

Skydds jakt och licensjakt på rovdjur

I Norrbotten finns fasta stammar av björn, järv, lodjur och kungsörn och årliga förekomster av skandinaviska respektive östliga, och genetiskt viktiga, vargar. Renskötsel bedrivs i hela länet vilket medför ett omfattande arbete för att, i enlighet med rovdjurspolitikens övergripande mål, uppnå och bibehålla arternas gynnsamma bevarandestatus samtidigt som tamdjurshållning inte påtagligt försvåras och socioekonomisk hänsyn tas.

Länsstyrelsen prövar löpande inkomna ansökningar om skydds jakt på björn, varg, lodjur och järv samt har rätt att fatta beslut om licensjakt efter björn och lodjur. Under året inkom 67 ärenden om skydds jakt. Detta kan jämföras med 96 ärenden år 2021 respektive 113 ärenden år 2020. Resultatet av skydds jaktarna är en minskad skadebild för rennäringen och på sikt ett ökat förtroende för förvaltningen. Vid beslut om skydds- och licensjakt på stora rovdjur beaktas rovdjurens strikta skydd och bevarandestatus och därmed bidrar verksamheten till mål 15 i Agenda 2030.

Våren 2022 fälldes 56 björnar på skydds jakt, det vill säga något färre än tidigare år (se nedanstående tabell).

Fällda individer*	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Björn	56	65	60	16	14	42
Järv	0	2	10	7	0	6
Lodjur	4	8	9	2	3	16
Varg	1	0	4	0	0	0
Summa	61	75	83	25	17	64

*avser endast individer fällda på skydds jakt (ink. ungar)

Skydds jakter Art	Antal ansökningar	Sökt antal individer	Beviljade ansökningar	Beviljande antal individer	Fällt antal individer
Björn	41	75	47	69	56
Järv	12	22 + 4 FY	4	3 FY*	0
Lodjur	11	22	8	6	4
Varg	3	3	0	1	1
Summa	67	122 + 4 FY	59	83 + 1 FY*	75

* Föryngring: Ansökningar samt beslut gäller skydds jakt på ungar i lya samt hona

** De två ansökningar gäller samma individ

Samtliga 55 björnar som beviljades i licensjakten fälldes. Som stöd för den förhållandevis höga kvoten nyttjades resultatet av 2021 års spillningsinventering, som visade på en ökad stam, samt en ny beskattningsmodell som tar hänsyn till inventeringsresultat och könsfördelning i populationen. Det är ännu för tidigt att se vilken effekt modellen kommer ha på björnpopulationen och utmaningen i att fatta licensjaksbeslut på upp till fem år gamla inventeringssiffror.

Länsstyrelsen valde att fördela den beslutade kvoten på tre områden i syfte att minska de problem som en alltför hög björnstam skulle kunna orsaka. Problematiken med björnar i anslutning till kalvande renhjortar är omfattande och länstäckande vilket bekräftas av det stora antalet skydds jakter under våren. I ett område från Luleå och Piteå upp till Jokkmokk sammanfaller dock en hög täthet av björn med en hög befolkningstäthet och då finns också risk för konflikter mellan människa och björn. Detta är något som bland annat visat sig i en ökad rädsla för rovdjur hos allmänheten.

Inför licensjakten på björn stod det klart att hanteringen av djurkroppar avsedda för livsmedelskedjan stramats åt. Detta innebar en ökad belastning för Länsstyrelsens fältpersonal som ansvarar för att utföra besiktning av fällt vilt och tillsyn av jaktens genomförande. Arbetet löstes i fält men medförde kraftigt ökande kostnader. Länsstyrelsen har dessutom erfarit stora utmaningar med att tillämpa bedömningen att rovdjur som fälls på skydds jakt ska tillfalla jakträttshavaren.

Illegal jakt och jakttillsyn

Länsstyrelsen deltar i den nationella strategiska gruppen för arbete mot illegal jakt på stora rovdjur. Gruppens arbete har visat vikten av att kontakterna mellan berörda myndigheter (Naturvårdsverket, länsstyrelsen, polisen och Åklagarmyndigheten) fungerar väl så att rapporter om illegal jakt omhändertas på rätt sätt. Planen är att den handbok som tagits fram, "Myndighetsgemensamt utredningsstöd för hantering av

ärenden rörande misstanke om illegal jakt på stora rovdjur”, ska fastställas av deltagande myndigheter för att sedan integreras i det löpande arbetet.

Tillsyn av årets licensjakt på björn har i första hand utförts i områden där det fällts många björnar. Tillsynen har delvis skett i samverkan med polisflyget. Länsstyrelsen har kunnat konstatera att björnjakten bedrivs mer strukturerat i Luleå, Boden, Älvsbyn och Piteå kommuner där jaktlag organiseras för att primärt jaga björn. Jaktrycket i detta område är högt och medför en snabbare avskjutningstakt jämfört övriga delar av länet där björnjakten ofta sker i samband med älgjakt och därmed under en längre tid.

Länsstyrelsens jakttillsyn med ökad fältnärvaro och samarbete med polisflyget har medfört goda möjligheter till dialog med jägare och lokalboende. Vi har även nyttjat våra digitala kanaler för att nå ut med information och tillsammans har dessa insatser fått både positiva och negativa kommentarer. Vår bedömning är att denna respons visar på ett gott resultat av tillsynen trots att den inte genererade någon brottsanmälan. Den problembild vi identifierat är dock är att det förekommer jakt med och från fordon och att detta sker frekvent och över relativt stora områden. Vi bedömer att denna typ av jakt är normaliserad bland vissa jägare vilket även gäller transport av vapen på fyrhjuling samt transport av laddade vapen i och på fordon.

Arbetet i viltförvaltningsdelegationen

Viltförvaltningsdelegationen (VFD) har fattat beslut om älgförvaltningsplaner för länets sex älgförvaltningsområden. Därutöver har Länsstyrelsen informerat om och tillsammans med delegationen diskuterat älg- och rovdjursförvaltning. Externa föreläsare har bjudits in till vissa möten, bland annat mötet i april då fokus låg på uppföljning av älgjakten.

Länen inom det norra rovdjursförvaltningsområdet (Norrbotten, Västerbotten, Jämtland och Västernorrland) har fortsatt att samverka i centrala rovdjursförvaltningsfrågor och till exempel informerat varandra om viktigare händelser, stämt av större beslut och tillsammans berett ärenden till förvaltningsrådets samverkansråd. Tidigare arbete med att förtydliga viltförvaltningsdelegationernas uppdrag och arbetsformer resulterade under våren i fyra korta informationsfilmer som bland annat ska nyttjas vid introduktion av nya ledamöter och i samband med kompetensutvecklingsinsatser. Länsstyrelsen bedömer att arbetet ger goda förutsättningar för kreativa och värdefulla diskussioner i viltförvaltningsdelegationen och därmed till en effektivare och bättre regional förvaltning av vilt i Norrbottens län.

Älgförvaltning

Arbetet med älgförvaltningen i viltförvaltningsdelegationen fungerar mycket väl. Inför Länsstyrelsens beslut om årets jakttider bildades en frivillig arbetsgrupp som diskuterade vilken hänsyn som ska tas till snöförhållanden, rennäringens intresset, vandringsälgar, koncentrationsområden och betesskador. Ett arbete med att se över riktlinjerna för älgförvaltningen i länet har inletts, även detta med en frivillig arbetsgrupp i VFD.

Årets älgjakt är ännu inte avslutad men det rapporteras om en minskning av älgstammen nedanför lappmarksgränsen. Vi ser också en minskad avskjutningen av älg ovan odlingsgränsen där jakten avslutades i mitten av november. Det målinriktade arbetet från alla parter i älgförvaltningen att sänka älgstammen i länet börjar således ge resultat. Länets älgförvaltningsgrupper har fungerat väl.

Med anledning av att länet har vandringsälgar som orsakar stora betesskador där de uppehåller sig vintertid har Länsstyrelsen fokuserat på åtgärder och information om älgförvaltning ovan odlingsgränsen, där fjällsamebyarna och staten har licensområden för älgjakt. Vi har betonat avskjutningens inriktning och vikten av korrekt inrapportering av avskjutning och älgobservationer, då detta är viktiga indata i förvaltningen.

Stöd inom jordbrukssektorn för viltskador – uppdrag 1 D 7

Arbetet med viltskador inom jordbruk har i Norrbotten inneburit besiktningar av bet- och trampskadade åkrar samt proaktivt, förebyggande arbete med skrämselfaktiviteter med hjälp av olika verktyg.

Länsstyrelsen har även äskat pengar och betalat ut ersättningar till drabbade jordbrukare.

Resultatbedömning

Området innehåller flera olika uppdrag och Länsstyrelsens samlade bedömning är att arbetet inom övrig förvaltning och inom trafikområdet har bedrivits enligt plan och ärendena bedöms ha hanterats på ett tillfredställande sätt. Vi håller bland annat en hög beslutstakt och vi har genomfört den tillsyn som planerats. Resultatet bedöms som gott.

Vad gäller valarbetet är Länsstyrelsens samlade bedömning att det har genomförts väl i länet. Länsstyrelsen har snabbt och korrekt kunnat leverera ett valresultat vilket bidragit till att förtroendet för valsystelet kunnat upprätthållas. Resultatet bedöms som utmärkt.

Resultatet av älgförvaltningen i länet är gott. Länsstyrelsen ligger i framkant nationellt då vi deltar i utvecklingen av arbetsmetoder och handläggarstöd samtidigt som målen i älgförvaltningen uppfylls. Ekonomin är god och medel satsas på inventeringar som driver kunskapsläget framåt.

Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p2 Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor samt ledning och samordning av åtgärder mot djursjukdomar	Länsstyrelseinstruktion
4 a§ Utföra de uppgifter som en medlemsstat ska utföra vid Europeiska kommissionens samordning av revisioner enligt artikel 124 med mera (datum för ikraftträdande 2022-01-28 (SFS 2022:13))	Länsstyrelseinstruktion
1D1 Kontrollplan för livsmedelskedjan	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamhetsområdet kan delas in i områdena livsmedelskontroll, djurskydd, smittskydd, allmänna veterinära frågor, foder och animaliska biprodukter samt tillsyn av hund och katt. Tillstånd och prövning, tillsyn och kontroll, samverkan och samordning samt information är de arbetsmetoder som används för att genomföra uppdragen.

Inom livsmedelskontroll genomförs bland annat kontroll av verksamhetsutövare med primärproduktion av livsmedel.

Djurskyddsverksamheten omfattar planerade kontroller som anmälningskontroller, riktade både till verksamheter där djur ingår och till privatpersoner som håller djur. Även förprovning av djurstallar samt handläggning av tillståndsärenden ingår.

Smittskydd innehåller samverkans- och samordningsuppdrag kopplade till bland annat epizooti- och smittskyddslagens sjukdomar, hälsoövervakning samt kontroll av seminverksamhet.

Inom allmänna veterinära frågor bedrivs bland annat tillsyn av djurhälsopersonal, kontroll av läkemedel på gård samt kontroll av hästpass och avelsorganisationer.

Inom foder och animaliska biprodukter genomförs bland annat kontroll riktad till verksamhetsutövare med primärproduktion av foder samt till verksamheter där animaliska biprodukter hanteras.

Ärenden inom ramen för lagen om tillsyn av hund och katt är händelsestyrda och omfattar i allt väsentligt ärenden där hundar orsakat, eller riskerar att orsaka, skada.

Många av de nationella målen inom området framgår av den nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP). I NKP finns mål för olika områden. För djurskydd finns bland andra mål beträffande riskbaserad kontroll, resurseffektivitet och effekt av kontroll, och service. För foder och livsmedel inom primärproduktionen finns bland andra mål beträffande kontroll av primärproduktion.

Regionala uppgifter, uppdrag och mål

Primärproduktion av livsmedel och foder

Länsstyrelsen har som regionalt mål för livsmedel inom primärproduktionen att i 80 procent av de samordnade kontrollerna ska samtliga kontrollrapporter skickas ut samtidigt och att 80 procent av kontrollrapporterna skickas ut inom 21 dagar (exklusive fullständiga tvärvillkorskontroller).

Livsmedel och revision av den kommunala livsmedelskontrollen

Länsstyrelsens arbetar för att främja samverkan inom livsmedelskontrollen, genom att anordna gemensamma länsträffar för länets livsmedelsinspektörer, chefer och nämndsledamöter. Syftet med en ökad samverkan med andra myndigheter är att utveckla den lokala kontrollmyndighetens livsmedelskontroll och förbättra samsyn och samordning.

Vid revision av kommunernas livsmedelskontroll är Länsstyrelsens mål att utveckla och förbättra livsmedelskontrollen, samt att verifiera att lagstiftningen följs, genom att granska och utvärdera den lokala kontrollmyndighetens planerade verksamhet och resultat.

Revision av den kommunala livsmedelskontrollen är pausad sedan 2022 då både mandat att utföra revisionerna samt finansiering för utförandet av revisionerna saknas.

Veterinära frågor

Den nationella kontrollplanen innehåller få mål inom det veterinära området, som är anpassade efter Länsstyrelsens verksamhet. Länsstyrelsen har därför tagit fram egna mål för verksamheten. För att säkra en god folkhälsa, trygga livsmedel och friska djur, leder och samordnar Länsstyrelsen kontrollen av djursjukdomar i länet. Ett av målen är att alla värphönsbesättningar och slaktkycklingsbesättningen utför sina kontroller enligt den obligatoriska salmonellakontrollens regelverk. Vad gäller Länsstyrelsens kontroll av hygienplaner är målet att de är anpassade efter den veterinära verksamheten för att minimera riskerna av utbrott av multiresistenta bakterier eller vårdrelaterade infektioner. Ett övergripande mål är att säkerställa att läkemedel för djur används i enlighet med bestämmelserna i de olika lagstiftningarna, så att samhällets krav på djurs och människors hälsa, djurskydd, smittskydd och livsmedelssäkerhet tillgodoses.

Det aktuella världsläget har inneburit att Länsstyrelsens arbete med organisationsplan för krigsveterinärområdet har aktualiserats.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor (28)	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	11,7	11,7	11,8
Antal årsarbetskrafter kvinnor	10,0	10,0	9,9
Antal årsarbetskrafter män	1,6	1,7	1,9
Antal ärenden, inkomna och upprättade	1 654**	1 647*	1 565
Antal beslutade ärenden	1628	1 637	1 557
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	0	0
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	16 649	13 516***	17 820
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	11,7	11,7	11,8

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

* Antalet ärenden varierar över åren. För 2021 avser ökningen främst fler inkomna anmälningsärenden inom djurskydd.

** För 2022 är antalet anmälningsärenden färre än föregående år. Totalt antal ärenden är dock fortfarande i likhet med 2021 och beror framför allt på fler egeninitierade kontroll- och tillsynsärenden.

***Skillnader i verksamhetskostnaderna 2021 jämfört med 2020 beror på att Länsstyrelserna i Regleringsbrevet för 2020 fick uppdrag att utveckla arbetet inom primärproduktionskontrollen. För gemensamma utvecklingsinsatser inom området tilldelades länsstyrelserna 5 miljoner kronor. Uppdraget samordnades av Länsstyrelsen i Norrbottens län. Totalt användes cirka 4 miljoner kr till utveckling av det gemensamma IT-projektet primär till primör, som avsåg att flytta över foderregistret från Jordbruksverket till Länsstyrelsernas register Primör.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2022	År 2021	År 2020
Andel genomförda normalkontroller (i förväg planerade och riskbaserade kontroller) i förhållande till kontroller efter klagomål (kvot).	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Djurskydd	DUS ¹⁾	≥1	2,18 ⁵⁾	1,06	3,26
Andel kontrollobjekt med livsmedelsproducerande djur som ingått i planerad normalkontroll (%).	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Djurskydd	DUS ¹⁾	10 %	12% ⁵⁾	7,5%	10,1%
Andel utförda av tilldelade primärproduktionskontroller (%).	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Livsmedelskontroll	PRIMÖR ²⁾	100 %	100%	100%	100%
Övriga resultatindikatorer							
Andel klagomålsärenden beslutade inom tre månader (90 dagar).	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Djurskydd	LISA ⁴⁾	90% inom 90 dagar	99%	100%	99%
Andel kontrollrapporter för djurskyddskontroller som är meddelade inom 21 dagar.	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Djurskydd	Platina ³⁾	90% inom 21 dagar	96%	98%	98%
25% eller mindre av de kontroller som görs efter inkommet klagomål är utan anmärkning.	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Djurskydd	DUS ¹⁾	Högst 25%	23%	27%	33%
Samtliga förprövningsärenden handläggs inom 56 dagar efter komplett ärende.	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Djurskydd	LISA ⁴⁾	100%	100%	100%	91%
90% av ärenden enligt 6 kap. 4 § djurskyddslagen handläggs inom 90 dagar efter komplett ansökan.	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Djurskydd	LISA ⁴⁾	90% inom 90 dagar	97%	100%	100%

1) Register, Jordbruksverket

2) Register, Länsstyrelsen

3) Ärendehanteringssystem, Länsstyrelsen

4) Uppföljningssystem, Länsstyrelsen

5) På grund av införandet av AHL är registret för kontrollobjekt under 2022 inte tillförlitligt. DUS kan därför inte användas för uttag av myndighetens resultat för indikatorn 10% kontrollerade objekt. Resultatet baseras i stället på senast kända antal kontrollobjekt i mars 2021 innan införandet av AHL. Antalet kontrollobjekt var då 763 stycken.

Resultatredovisning

Primärproduktion av livsmedel och foder

Kontroll enligt nationell kontrollplan

Den nationella kontrollplanen fördelar antalet kontroller av livsmedel inom primärproduktionen mellan länsstyrelserna. Utöver livsmedelskontrollerna ska länsstyrelsen även vid livsmedelskontroll utföra foderkontroller om foderproduktion förekommer. Länsstyrelserna har även möjlighet att ta ut fler ”övriga” riskbaserade kontroller om vi bedömer att det finns ett behov. Länsstyrelsen har tagit ut en extra kontroll med anledning av att verksamhetsutövaren hade två anläggningar. Kontrollen var en kombinerad livsmedels- och foderkontroll.

Länsstyrelsen har enligt den nationella kontrollplanen tilldelats totalt 21 kontroller av livsmedel i primärproduktion. Av dessa har 8 varit foderföretagare och kontroll har utförts på dessa. Länsstyrelsen har utfört 20 av 21 livsmedelskontroller. Kontrollen som inte utförts var uttagen i en bransch där antalet registrerade livsmedelsanläggningar minskat efter registervård. Länsstyrelsen har inte kunnat ersätta kontrollen då det inte funnits fler livsmedelsanläggningar i Länsstyrelsens register som uppfyller kravet på

registrering enligt Livsmedelverkets vägledning. Måluppfyllelsen bedöms vara 100 procent och målet att utföra nationellt tilldelade kontroller är därmed uppnått.

Generellt är det få brister inom primärproduktionen. Eftersom vi utför relativt få kontroller per bransch i länet enligt den nationella kontrollplanen är det svårare att tyda om bristerna i en bransch är tillfälliga eller återkommande. Under året har det dock utförts flera kontroller inom branschen insamling av vilda bär och svampar där vi kunnat konstatera flera brister. Vid samverkan med andra myndigheter och kommuner har det visat sig att det finns svårigheter att få dessa verksamhetsutövare registrerade i Primör då de generellt har dålig kännedom om kravet på registrering. Flera företag inom branschen är också motvilliga till att registrera sig. Det finns även en svårighet att hitta platserna som företagen har sina anläggningar på. Detta eftersom det är en säsongsverksamhet och ett företag i branschen kan ha flera uppsamlingsplatser både i och utanför länet som de förflyttar sig emellan.

Länsstyrelsen har under året tagit fram ett informationsblad som riktar sig till yrkesfiskare. Informationsbladet handlar om spårbarhet och informationsöverföring och har tagits fram för att underlätta för verksamhetsutövaren att följa lagstiftningen och på så sätt undvika brister i verksamheten.

Operativt mål 20

Länsstyrelsen har en (1) producent registrerad i primör med huvudinriktning spannmålsproduktion för livsmedelsändamål. Länsstyrelsen har utrett om producenten bedriver någon verksamhet och det har framkommit att det inte har skett produktion under år 2022 utan planeras starta under 2023. Detta har medfört att Länsstyrelsen inte arbetat vidare med mål 20 under 2022.

Operativt mål 1 foder: Verktyg och förutsättningar för riskbaserad och likvärdig kontroll

Länsstyrelsen arbetar löpande med att uppdatera registret över foderföretagare i Primör (registervård) för att uttaget ska blir så korrekt som möjligt. En 5-årig plan för registervård finns och den uppdateras årligen.

Länsstyrelsen informerar nya verksamhetsutövare om kravet om registrering av foder- och livsmedelsanläggning i primärproduktionen i samband med djurskyddskontroller på animalieproducerande djur.

Operativt mål 2 foder: Verksamhetsutövare har de grundläggande kunskaper som krävs för att följa lagstiftningen
Länsstyrelsen lämnar informationsblad om primärproduktion i samband med att kontroller genomförs för att underlätta för företagarna att göra rätt. Det förs även dialog om de enskilda företagens riskområden.

Genom bra bemötande och tydlig information har flera av verksamhetsutövarna vid konstaterade brister vidtagit åtgärder i samband med kontrollen alternativt direkt efter kontrollen.

Länsstyrelsen ser att en förannämld kontroll ger bättre förutsättningar för en god dialog. Förannmälan vid kontroll medför också att kontrollen kan genomföras mer effektivt då företagaren är beredd på kontrollen och kan ta fram relevant dokumentation. De skapas även större möjlighet att förbereda eventuella frågor till myndigheten.

Regionala mål

Länsstyrelsen har skickat ut kontrollrapporter i 89 procent av de samordnade kontrollerna vilket innebär att det regionala målet om 80 procent har nåtts. Vi har vidare skickat ut 95 procent av kontrollrapporterna i primärproduktionen inom 21 dagar vilket innebär att även detta mål har nåtts.

Övrigt om offentlig kontroll

Fullständiga tvärvillkorskontroller har skett inom primärproduktionens område. Dessa kontroller är dock inte uttagna utifrån kontrollförordningen EU 2017/625.

Samtliga avvikelser som konstaterats under året har följts upp separat eller kommer att följas upp vid nästa planerade kontroll. Länsstyrelsen har inte behövt fatta några beslut om krav på åtgärder inom primärproduktionen då de flesta primärproducenterna har vidtagit åtgärder direkt efter kontrollen.

Länsstyrelsen har handlagt två sanktionsavgiftsärenden angående oregistrerade livsmedelsanläggningar och ett ärende gällande avvikelser i dokumentationen avseende användning av växtskyddsmedel på livsmedelsanläggning. Beslut om sanktionsavgift har beslutats i ett av ärendena.

Utbildning och likriktning

De fyra nordliga länen har arrangerat en länsträff för handläggare i aktuella län. Syftet med länsträffarna är samsyn, kompetensutveckling och möjlighet till att utbyta erfarenhet inom kontrollområdet. Som en del i arbetet för likriktning och likvärdighet har Länsstyrelsen även utfört parallellkontroller i samband med kontroll av livsmedel och foder i primärproduktionen. Länsstyrelsen lyfter även regelbundet bedömningsfrågor för ökad samsyn.

Livsmedel och revision av den kommunala livsmedelskontrollen

Länsstyrelsen har under året arrangerat två länsträffar (två halvdagar lunch till lunch) för kommunernas livsmedelsinspektörer och beslutsfattare, där representanter från Livsmedelsverket deltagit som föreläsare. Temat för länsträffarna har varit ”material i kontakt med livsmedel”, efterhandsdebitering och det nya riskklassningssystemet. Även den nya dricksvattenföreskriften avhandlades översiktligt. Syftet med länsträffarna är information, utbildning och samsyn/samverkan inom länets livsmedelskontroll, samt erfarenhetsutbyte genom gruppdiskussioner. Intresset har varit mycket stort och antalet deltagare har legat mellan 25–35 personer och det har funnits deltagare från samtliga av länets 14 kommuner.

Revision av kommunal livsmedelskontroll är pausad i hela landet sedan 2022 med anledning av att bemyndigande och finansiering av revisionerna saknas. Dock har uppföljning och verifiering av åtgärdsplaner från två tidigare revisioner utförts.

Djurskydd

Utbildning, likriktning och verifiering

Länsstyrelsen deltar i nationellt arbete i olika grupper inom området djurskydd. Syftet med arbetet är samverkan mellan myndigheterna där informationsutbyte och samsyn främjar kompetensutveckling och mer likvärdigt arbete.

Länsstyrelsen använder det länsstyrelsegemensamma verktyget Kompetensrosen för kartläggning av personalens kompetens och behov av kompetensutveckling. Under året har utbudet av digitala kurser, konferenser och nationella möten varit fortsatt stort. Deltagande på distans medför att fler kan medverka och en minskad tidsåtgång och kostnad för resor.

Som en del i samsyn- och likriktningsarbetet har Länsstyrelsen under 2022 deltagit i ett nationellt länsstyrelsegemensamt kontrollprojekt inom verksamhetsområdet slakteri. Syftet med projektet har varit att utföra kontroller på slakterier med huvudfokus på revision av standardrutiner. Förarbetet till projektet startade redan 2020 när en arbetsgrupp med representanter från länsstyrelserna, Livsmedelsverket och Jordbruksverket bildades. Arbetsgruppen såg över och kom med förslag på hur djurskyddsarbetet på slakterierna skulle kunna bedrivas mer proaktivt, hur samarbetet mellan myndigheterna skulle kunna fungera mer effektivt samt hur roller och uppdrag skulle kunna förtydligas. År 2021 bildade länsstyrelserna en projektgrupp med deltagare väl spridda över landet, bland annat från Länsstyrelsen i Norrbottens län, som föreslog ett nationellt kontrollprojekt. Till projektgruppen knöts även representanter från Jordbruksverket, Livsmedelsverket och Sveriges lantbruksuniversitet. Under projektets gång har även två undergrupper skapats där mer specifika frågor tagits upp. Dessa forum har varit viktiga för samsyn och likriktning. Flera län har under projektet samarbetat och samsynkontroller mellan län har utförts. Slakteriföretagen och näringen har uttryckt sig mycket positiva till projektet. Även om det skapar mycket merarbete för dem så

finner de att en likriktad kontroll och framför allt att samtliga företag blir kontrollerade är viktigt för såväl en sund konkurrens som för att belysa hur djurskyddet fungerar i Sverige. Projektet ligger rätt i tiden och den kunskap som vi gemensamt fått kommer att kunna ligga till grund för kommande revidering av såväl nationella föreskrifter som revidering av europeisk lagstiftning. Redan 2018 inledde Länsstyrelsen i Norrbottens län ett eget arbete med revision av länets 14 slakterier, vilket inneburit att en del av dem nyligen revideras och därför inte tagits med i projektet. Länsstyrelsens regionala mål var att under år 2022 revidera fem slakterier, vilket också gjorts. Måluppfyllnaden får därför ses som god.

Vi har under året haft regelbundna tvärsektoriella möten inom myndigheten i syfte att öka samarbetet samt underlätta och effektivisera hanteringen av ärenden och frågor som berör flera enheter på myndigheten. Vi ser att samverkan har gett positiv effekt och avser att fortsätta med liknande upplägg under 2023. Under året har Länsstyrelsen även deltagit vid träff med de fyra nordliga länen, som i år genomfördes som en utbildningsdag. Syftet med träffarna är samsyn och kompetenshöjning genom diskussioner och erfarenhetsutbyte.

Som en del i arbetet för likriktning och likvärdighet har Länsstyrelsen under året genomfört flera samsynsmöten internt samt att bedömningsfrågor regelbundet lyfts för ökad samsyn. Arbete för ökad likriktning och samsyn sker även genom parallellkontroller och dokumentationskontroller. För att kunna upprätthålla likvärdighet i arbetet har Länsstyrelsen väl inarbetade rutiner för ärendeberedning och ärendehandläggning som löpande uppdateras.

Under året har Länsstyrelsens personal påbörjat utbildning i motiverande samtal. Utbildningen kommer att fortsätta under kommande år.

Riskbaserad kontroll

För att uppnå det nationella målet om riskbaserad kontroll har Länsstyrelsen till största del använt riskklassificeringsvertyget SToRK samt arbetat för att utföra kontroll av minst 10 procent av de kontrollobjekt som håller livsmedelsproducerande djur.

Antalet inkomna händelsestyrda ärenden som akuta anmälningsärenden, begäran om besiktning av transportmedel för djur, och informationer från officiell veterinär på slakteri har fortsatt varit många. Ärenden initierade av den enskilde och ärenden av akut karaktär är tidskänsliga och behöver prioriteras i verksamheten samt att de är tidskrävande och tar resurser i anspråk från planerat kontrollarbete. Under året har vi inte varit fullt bemannade med anledning av tjänstledigheter, vilket tillsammans med akuta och långdragna ärenden lett till hög arbetsbelastning. Trots detta har Länsstyrelsen uppnått målet om riskbaserad kontroll då kontroll har utförts på 12,0 procent av alla kontrollobjekt som håller livsmedelsproducerande djur. Länsstyrelsen har utöver detta även utfört planerade kontroller av verksamheter med tillstånd, hobbyverksamheter samt för att förekomma klagomål.

Resurseffektivitet och effekt av kontrollen

Länsstyrelsen har väl inarbetade rutiner och genomför regelbundet avstämning och uppföljning av måluppfyllelse och handläggningstider. Vi har veckovisa möten där kontrollarbetet prioriteras, planeras och fördelas. Detta tillsammans resulterar i god måluppfyllelse, effektiv resursanvändning och att god djurvälstånd främjas.

Som en del i det löpande effektiviseringsarbetet har Länsstyrelsen fortsatt att i stor utsträckning handlägga ärenden administrativt när detta bedömts lämpligt. Administrativ handläggning kan vara mer tidseffektiv och därmed också resultera i en lägre avgift i de ärenden där kontrollarbetet är avgiftsbelagt. Under året har cirka 49 procent av alla ansökningar om verksamhetstillstånd som beslutats hanterats administrativt där dokumentationsgranskning och intervju ersatt den fysiska kontrollen. Cirka 85 procent av alla klagomålsärenden som beslutats har hanterats administrativt och knappt hälften av alla uppföljande kontroller har utförts med administrativ handläggning där vidtagna åtgärder kunnat verifieras genom att

exempelvis fotografier eller intyg skickats in till Länsstyrelsen. En förutsättning för administrativ handläggning är dock att samma djurskyddsnytta kan uppnås som om fysisk kontroll skulle utföras. Fysisk kontroll har utifrån det bedömts nödvändig i cirka 15 procent av alla inkomna klagomålsärenden och i knappt hälften av alla ärenden för uppföljning av tidigare konstaterade brister. Detta på grund av ärendenas karaktär samt för att kunna verifiera vidtagna åtgärder. Andelen ärenden som kunnat avslutas efter att en uppföljande kontroll utförts är 70 procent, vilket visar på att brister åtgärdats i stor utsträckning efter Länsstyrelsens kontroll och att kontrollen gett god effekt.

En indikator för målet resurseffektivitet och effekt av kontrollen är att antalet planerade kontroller ska vara minst lika många som antalet kontroller efter inkommet klagomål. Länsstyrelsen har under året utfört 124 planerade kontroller och 57 kontroller efter inkommet klagomål. Detta visar på att planerade kontroller har prioriterats och att målet har uppnåtts.

En annan indikator för målet resurseffektivitet och effekt av kontrollen är att högst 25 procent av alla kontroller som utförs efter inkommet klagomål ska vara utan anmärkning. Under året har cirka 23 procent av alla kontroller efter inkommet klagomål varit utan anmärkning. Detta bedömer Länsstyrelsen tyder på resurseffektivitet samt att ärendena prioriterats på ett sätt som främjat djurskyddsnyttan. Länsstyrelsen ser dock att även kontroller utan anmärkning leder till ökad djurvälstånd och gott djurskydd då vi arbetar aktivt med att föra dialog med djurhållarna och vid kontroll även lämnar information om aktuellt djurslag, gällande lagstiftning och Länsstyrelsens uppdrag. Som ett stöd i prioritering av inkomna klagomålsärenden används den nationellt framtagna rutinen. Majoriteten av alla dessa ärenden hanteras administrativt, som exempelvis kan innebära att Länsstyrelsen skickar ut information till djurhållaren eller har dialog med denne om djurhållningen och gällande lagstiftning. Målet med detta är att uppnå djurskyddsnytta även i de ärenden där fysisk kontroll inte utförs på plats.

Djurhållare och service

Länsstyrelsen har hanterat 48 ärenden om ansökan om tillstånd enligt djurskyddslagen och 97 procent av dessa har beslutats inom 90 dagar efter att ärendet blivit komplett. 12 förprövningsärenden har beslutats och samtliga av dessa ärenden har hanterats inom målet om 56 dagar efter komplett ansökan. Av totalt antal beslutade klagomålsärenden har 99 procent hanterats inom 90 dagar efter att ärendena kom in till Länsstyrelsen. I 96 procent av alla ärenden där djurskyddskontroll utförts har kontrollrapporten skickats ut till djurhållarna inom 21 dagar efter kontrollen. Länsstyrelsen arbetar aktivt för att djurhållarna ska få snabb och tydlig återkoppling, något som är särskilt viktigt om brister uppmärksammas. Att ärenden beslutas inom målen för uppsatta handläggningstider och att djurhållarna får återkoppling i närtid efter kontrollen visar tillsammans på god service.

Länsstyrelsen har under året deltagit i framtagandet av nationellt informationsmaterial samt utvecklar löpande regionalt informationsmaterial som kan lämnas till djurhållare och verksamhetsutövare. Länsstyrelsen ser det som en viktig del i arbetet att underlätta för dem att göra rätt.

Vid två tillfällen under året har Länsstyrelsen deltagit vid möten med Regionala djurskyddsrådet där fokus har varit omvärldsbevakning med anledning av världsläget. Regionala djurskyddsrådet är ett viktigt forum för informationsutbyte där samverkan mellan myndigheter, organisationer och branscher leder till ökad förståelse för varandras förutsättningar och uppdrag. En god dialog med djurhållare och verksamhetsutövare är en viktig del av myndighetens arbete.

Omhändertaganden och verkställighet

Omedelbara omhändertaganden och verkställighet efter beslut om omhändertagande är arbete som behöver prioriteras i tid och ofta hanteras skyndsamt då det kan handla om att avhjälpa akut djurlidande eller för att verkställa beslut som gäller djur som är övergivna. Länsstyrelsen ser en utveckling att antalet omedelbara omhändertaganden har varit högre de tre senaste åren (26 st under 2022, 23 st 2021, 26 st 2020), jämfört med 2019 och 2018 då antalet var 9 respektive 10. Under året har flera omhändertaganden föranletts av kontroll

av efterlevnaden av förbud att hålla djur, där personer haft djur i strid med detta. Verkställighetsärenden är både resurs- och tidskrävande då det är många olika aktörer som transportörer, veterinärer och uppställningsplatser som på kort tid ska samordnas. Även länets stora yta, som medför långa avstånd till många av länets djurhållare och uppställningsplatser, gör att ärendena kräver mycket resurser och tid från övrigt kontrollarbete.

Verkställighetsärendena är ofta kostsamma eftersom de upphandlade företagen, som bistår Länsstyrelsen med infångande och transport av djur, måste arbeta många timmar med att transportera och fånga/hämta djur, ibland i flera omgångar. I många av dessa ärenden har djurhållarna inte ekonomiska resurser att betala kostnaderna för verkställigheten.

Tillsynslagen

Arbetet med lagen om tillsyn av hund och katt är händelsestyrt. Ärendena kommer i regel in till Länsstyrelsen genom anmälningar som har inkommit via Polismyndigheten och gäller tillsynshändelser av mycket olika allvarlighetsgrad. Antalet ärenden förhåller sig ungefär i nivå med föregående år. Antalet beslut om förelägganden enligt tillsynslagen har däremot ökat under år 2022 (14 st 2022 och 3 st 2021).

Som del i arbetet att fler hundar ska registreras har information om skyldigheten att registrera hund i Jordbruksverkets hundregister lämnats i samtliga tillsynsärenden där hunden inte har varit registrerad sedan tidigare. Länsstyrelsen har även under året följt upp att hundar har registrerats i större utsträckning för att verifiera att registrering sker. I några förelägganden har beslutet även innefattat att hunden ska registreras in i Jordbruksverkets hundregister. Länsstyrelsen har även skickat med information och upplyst hundägare i klagomålsärenden som inkommit gällande bristande djurskydd och uppmanat hundägaren att registrera hunden i Jordbruksverkets hundregister.

Ett flertal anmälningar som handlat om allvarliga händelser enligt tillsynslagen har kunnat avslutas utan förelägganden, då hundägaren frivilligt redan vidtagit åtgärder.

Länsstyrelsen kan konstatera att det fortfarande finns en tendens att olika typer av kamphundar eller kamphundsblandningar är inblandade i ett flertal av de mer allvarliga händelser som anmälts enligt tillsynslagen. Dock har även hundar av olika draghundsblandningar varit inblandade i ett par mer allvarliga händelser under året.

Länsstyrelsen deltar i det nationella arbetet som sker i den länsstyrelsegemensamma referensgruppen 287 som har regelbundna möten där utveckling samt aktuella frågor diskuteras. 287-gruppen har under år 2022 fastställt och beslutat om en handbok med rutiner för 287-ärenden. Vi har även deltagit i ett fysiskt möte för 287-handläggare på plats i Stockholm i oktober 2022.

Handelsnormer ägg

Under året har Länsstyrelsen utfört en kontroll av handelsnormer ägg som samordnades med en djurskyddskontroll. Inga brister framkom vid kontrollen.

Veterinära frågor

Tillsyn djurhälsopersonal

Register över djurhälsopersonal uppdateras löpande och ligger till grund för Länsstyrelsens uttag för tillsyn. Jordbruksverkets vägledning tillsammans med Länsstyrelsens egen riskbedömning påverkar uttaget. I första hand prioriterar Länsstyrelsen veterinärer utbildade utomlands och som föreskriver läkemedel till framför allt livsmedelsproducerande djur. I andra hand prioriteras nyutexaminerade veterinärer. Hänsyn tas även till Jordbruksverkets grundrekommendationer avseende kontrollintervall. Utifrån erfarenhet ser Länsstyrelsen att det är möjligt att göra vissa avsteg från kontrollintervallet hos erfarna veterinärer inom de stora koncernerna. Detta med anledning av att det sällan förekommer avvikelser.

Tillsyn har utförts av 20 veterinärer, 11 legitimerade djursjukvårdare samt 5 godkända hovslagare. Antalet utförda tillsyner är enligt plan och motsvarar cirka 23 procent av länets djurhälsopersonal. Vid tillsynen av djurhälsopersonal har mycket få brister konstaterats. Omsättningen är hög bland djurhälsopersonalen i länet, många av dem byter dock arbetsplats inom länet. Länsstyrelsen ser också ett allt större antal veterinärer med utländsk utbildning och annat språk än svenska som modersmål. Vi ser en ökad risk avseende kommunikationssvårigheter med djurägare, framför allt vid ensamarbete ute i fält. Ett fåtal av tillsynerna har utförts på engelska för att ge veterinären bättre möjlighet att uttrycka sig.

Antalet godkända hovslagare har ökat i länet. Länsstyrelsen har därför valt att lägga extra fokus på dessa och har utövat tillsyn av samtliga.

För att kontinuerligt få ut en likriktad information till djurhälsopersonalen i berörda län, skickar länsveterinärerna i de fyra nordligaste länen ut två digitala nyhetsbrev per år. Nyhetsbreven finns även tillgängliga på Länsstyrelsernas hemsida.

Operativt mål djurhälsa inklusive smittskydd

Kontroll av hygienplaner vid veterinärverksamheter har i huvudsak skett på plats och i samband med kontroll av djurhälsopersonal, endast en har kontrollerats administrativt. Kontrollen sker efter en flerårsplan som följer Jordbruksverkets vägledning. Totalt har nio planerade kontroller skett. Dessutom har en kontroll utförts efter inkommen anmälan.

Samtliga funna brister har åtgärdats, vilket följts upp administrativt.

För att säkerställa att läkemedel används med återhållsamhet och bara då det finns behov av det sker kontroll av såväl djurhälsopersonals förskrivning som lantbrukares användning av läkemedel. Kontrollen av läkemedel på gård syftar till att säkerställa att läkemedel till djur används säkert och begränsat. Läkemedelskontroll ute på gård har skett på 15 djurhållningar; 13 mjölkgårdar, en svinbesättning med villkorad läkemedelsbehandling samt en fårbesättning. Fler gårdar än tidigare år har därmed fått kontroll. Länsstyrelsen kan konstatera att lantbrukarna överlag är väl införstådda med antibiotikaproblematiken och att de arbetar förebyggande och därmed generellt har en låg förbrukning av antibiotika.

Ingen anmälan från mejerier om rests substanser funna i mjölk har inkommit under året, vilket också får tolkas som att lantbrukarna följer gällande karensregler och har kontroll på sin användning av antibiotika och andra läkemedel. Detta bekräftas även av vår kontroll ute på gårdsnivå.

Under året har 34 misstänkta anmälningspliktiga sjukdomar anmälts till Länsstyrelsen vilket är en kraftig ökning från förra året. Flertalet anmälningar, 25 stycken, gäller häst. Det sker fortfarande många transporter och införsel av hästar men även hundar till länet. På hund har bekräftade fall av de tidigare sällsynta sjukdomarna Brucellos, Leishmanios och Dirofilarios anmälts. Smittläget i länet får dock fortfarande anses som tillfredsställande.

Länsstyrelsen initierade 2021 ett internt tillsynsprojekt för att kartlägga införseln av hundar till länet från utlandet. Syftet med kartläggningen var att få en uppfattning om det finns organiserad införsel som bedrivs utan tillstånd samt vad som händer med hundarna efter ankomsten. Vi har bland annat tittat på om införseln av hundarna medför en ökad risk för smittsamma sjukdomar eller förekomst av multiresistenta bakterier i länet. Efter avslutat projekt är slutsatsen att förmedlingen av hundar i länet överlag fungerar bra. Några djurägare har importerat hundar vid flera tillfällen och kan tänka sig att importera igen. Vissa av de förmedlade hundarna från ”rescue center” har varit något rädda och skygga i början, men det tycks gå över i de flesta fall. Få sjukdomar har konstaterats, men enstaka fall av kennelhosta, Giardia och diarré av okänd orsak har noterats.

Ett fall av illegal import av två grisar uppdagades under sommaren tack vare det europeiska rapportsystemet TRACES. Grisarna sattes i hemkarantän men efter en omfattande provtagning kunde karantänen hävas.

Efter Rysslands invasion av Ukraina och den omfattande flyktingströmmen, fattade Jordbruksverket på EU-kommissionens inrådan beslut om undantag från rådande införselkrav för sällskapsdjur. Djuren tilläts komma in i landet och i stället fattades beslut om hemisolering. Hittills har det kommit färre djur än vad som förutspåddes men det har ändå lett till en ökad arbetsbörda i form av informationsinsatser och uppföljande arbete.

Kontroll av den obligatoriska salmonellaprovtagningen av fjäderfän har skett fortlöpande under året. Både genom administrativ kontroll och kontroll ute i besättningarna. Inga allvarliga brister i provtagningen har konstaterats.

Kontroll inom samtliga seminområden har skett enligt framtagen flerårsplan. Regelbunden administrativ tillsyn av nöt- och svinsemin sker varje år. Tillsyn på hästsemin sker via besök vartannat till vart tredje år, beroende på omfattning. Tillsyn på smådjurssemin sker i samband med kontroll av djurhälsopersonal.

Ett hästpassärende har hanterats under året. Länsstyrelsen ser fortfarande en varaktig positiv effekt av den riktade kontrollinsatsen under 2015, då samtliga ridskolor och A-tränare inom travverksamheten kontrollerades avseende läkemedelshantering, hygienregler och hästpass.

Operativt mål 1 animaliska biprodukter: Riskbaserad kontroll och åtgärd vid avvikelse

Antalet kontrollobjekt inom området är för närvarande 24 transportörer av animaliska biprodukter, varav enbart sju transportörer i de högsta riskklasserna 1 och 2, samt en omlastningsplats. Kontroll har under året utförts av en transportör av animaliska biprodukter vilket är enligt plan.

Alla avvikelser följs upp av Länsstyrelsen. Avvikelserna är få och sällan av allvarlig karaktär.

Operativt mål 2 animaliska biprodukter: Verktyg och förutsättningar för en riskbaserad kontroll

Länsstyrelsen har en kontrollplan som är riskbaserad och ligger till grund för Länsstyrelsens kontrollarbete. I spåret av Jordbruksverkets registervård sker även en uppdatering av Länsstyrelsens tillsynsobjekt. Vid registervård har det visat sig att flertalet som har registrerat sig för transport i hela landet inte utför transporter i länet.

Ett omfattande arbete med uppdatering av befintliga rutiner har påbörjats under året.

Organisationsplan för krigsveterinärområdet

Det aktuella omvärldsläget har medfört att Länsstyrelsens arbete med organisationsplan för krigsveterinärområdet har aktualiserats. En beredskapsplan har tagits fram och beslutats under året. Krigstjänsteveterinären ska leda den civila veterinärverksamheten i krigsveterinärområdet och Länsstyrelsen bör vid behov kunna flytta personal till arbete inom djursjukvård för livsmedelsproducerande djur och livsmedelskontrollen.

Utbildning och likriktning

Under året har utbudet av digitala kurser, konferenser och nationella möten varit stort. Länsstyrelsen har bland annat deltagit vid BTSF-kurs som handlade om revisionsteknik. Vi har även deltagit vid utbildning och övning avseende dricksvattenförsörjning under höjd beredskap samt utredning och hantering av mikrobiella kriser.

Nationella konferenser för länsveterinärer och träffar för länsveterinärer i de fyra nordligaste länen har skett och främjar samsyn, kompetensutveckling och ett mera likvärdigt arbete. Samsyn sker vidare regelbundet i verksamheten genom att bland annat lyfta bedömningsfrågor.

För de veterinära verksamhetsområdena används verktyget Kompetensrosen som syftar till att kartlägga personalens kompetens och behov av kompetensutveckling.

Resultatbedömning

Eftersom vi har nått samtliga nationella och regionala mål bedömer vi sammantaget att utfört arbete inom våra verksamhetsområden är utmärkt.

Primärproduktion av livsmedel och foder

Länsstyrelsen bedömer att de operativa målen i nationella kontrollplanen uppfyllts. Utförda kontroller har medfört en ökad medvetenhet om livsmedelshygien och risker hos primärproducenterna som också har åtgärdat eventuella brister skyndsamt. Arbetet som utförts under året inom foder och livsmedel i primärproduktionen är i enlighet med såväl operativa mål i nationella kontrollplanen som Länsstyrelsens regionala mål.

Livsmedel och revision av den kommunala livsmedelskontrollen

Länsstyrelsen får genomgående mycket bra respons på sitt arbete med samordning och samverkan och gör bedömningen att årets utbildnings- och stödinsatser bidragit till en ökad samverkan och samsyn mellan myndigheterna i länet.

Personalomsättningen är fortsatt hög i flera kommuner, vilket innebär en ökad sårbarhet. På grund av bristande personella resurser kan det vara svårt att upprätthålla tillräcklig kompetens inom livsmedelskontrollens olika områden, framför allt i de mindre kommunerna. Länsstyrelsen ser att det finns ett intresse av samverkan mellan kommunerna i länet men att det främst består av informell samverkan. Några kommuner har visat intresse för mer formell samverkan, men konkreta resultat av detta saknas ännu.

Då Länsstyrelsen enligt plan arrangerat de årliga länsträffarna för livsmedelsinspektörerna samt prioriterat att utföra de planerade uppföljningarna av två kommuner, trots att frågan om mandat och finansiering inte är klarlagd, får måluppfyllelsen inom området anses som god.

Länsstyrelsen bedömer att en systematisk uppföljning med regelbundet återkommande revisioner är nödvändigt för att utveckla och upprätthålla en god livsmedelskontroll i länets samtliga kommuner. Revisionerna bidrar till en förbättrad kompetens, medvetenhet och ett ökat intresse från den politiska nämnden och förvaltningschefer avseende den lokala livsmedelskontrollen i flera kommuner. Länsstyrelsen hoppas att frågan om mandat och finansiering löser sig så att revisionerna kan återupptas 2024.

Djurskydd

Länsstyrelsen bedömer att samtliga nationella operativa mål för djurskyddskontrollen uppfyllts. Länsstyrelsen bedömer att arbetet med utbildning, likriktning och nationell samverkan leder till kompetensutveckling och likvärdighet över landet samt att vi aktivt och löpande arbetar med samsyn och likriktning regionalt. Länsstyrelsen har utfört planerade kontroller utifrån en riskvärdering och antalet planerade kontroller har varit minst lika många som antalet kontroller efter klagomål, vilket visar på att myndigheten prioriterat tillräckliga resurser på detta arbete. Som del i effektiviseringsarbetet har ärenden handlagts administrativt i stor utsträckning när detta bedömts lämpligt och andelen kontroller efter inkommet klagomål som varit utan anmärkning har varit lägre än riksgenomsnittet (27,6%). Utifrån andelen ärenden som kan avslutas utan vidare uppföljning bedömer Länsstyrelsen att kontrollerna har gett effekt. Länsstyrelsen arbetar systematisk med gott bemötande och att underlätta för djurhållare att göra rätt.

Tillsynslagen

Arbetet med att följa upp registrering av hundar har inte skett i lika stor utsträckning som önskat. Länsstyrelsen har dock arbetat ingående med att informera hundägare om att hundar ska registreras. Länsstyrelsen har även skickat med information och upplyst hundägare i klagomålsärenden som kommit in gällande bristande djurskydd och uppmanat hundägaren att registrera in hunden i Jordbruksverkets hundregister. Detta har resulterat i att fler hundägare har kännedom om aktuell lagstiftning och deras skyldigheter.

Veterinära frågor

Länsstyrelsen har under året arbetat enligt plan och utfört en stor del tillsyn och kontrollarbete inom samtliga veterinära områden. Länsstyrelsen bedömer att såväl de operativa målen i den nationella kontrollplanen som de regionala målen är uppfyllda.

Länsstyrelsens arbete med att leda och samordna kontrollen av djursjukdomar i länet sker kontinuerligt och inom en mängd av områden, allt för att säkra att det i länet är en god folkhälsa, att det finns trygga livsmedel och friska djur. Länsstyrelsen har ett gott samarbete med regionen vid utbrott av anmälningsskyldiga sjukdomar och ärendena handläggs skyndsamt. Länsstyrelsens regionala mål att alla värphönsbesättningar och slaktkycklingsbesättningen utför sina kontroller enligt den obligatoriska salmonellakontrollens regelverk nås genom fortlöpande kontroller av samtliga besättningar under året. Inga allvarliga brister i provtagningen avseende salmonella har konstaterats och alla värphönsbesättningar och slaktkycklingsbesättningen utför sina kontroller enligt den obligatoriska salmonellakontrollen.

Tillsynen av djurhälsopersonal är riskbaserad och prioriteras av Länsstyrelsen. Det har utförts tillsyn på drygt 20 procent av länets djurhälsopersonal vilket enligt Länsstyrelsen får anses vara en hög andel.

Målen inom området djurhälsa och smittskydd nås genom regelbunden kontroll att de veterinära verksamheterna har hygienplaner som är anpassade till respektive verksamhet samt regelbunden kontroll av seminverksamheten. Samtliga brister som noterats vid Länsstyrelsens kontroller har åtgärdats. Kontroll av läkemedel på gård har skett i större utsträckning än tidigare och i samband med kontrollen sker en fortlöpande kontroll av veterinärernas läkemedelsförskrivning, journalföring och dokumentation i hästpass. Det kontrolleras även att djurägaren i sin tur hanterar läkemedlen, följer karenstidsbestämmelser, journalför och hanterar eventuellt restavfall på ett korrekt sätt. På detta sätt uppnår Länsstyrelsen målet att läkemedel för djur ska användas på ett sätt som tillgodoser samhällets krav på djurs och människors hälsa, djurskydd, smittskydd och livsmedelssäkerhet.

Kontroll av animaliska biprodukter sker enligt plan. Inga allvarliga brister har hittat vid kontroll. Inte heller har några smittsamma sjukdomar via transport av animaliska biprodukter konstaterats i länet.

Regional tillväxt och infrastrukturplanering

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p3 Regional tillväxt	Länsstyrelseinstruktion
3§ p4 Infrastrukturplanering	Länsstyrelseinstruktion
4§ p2 Barentssamarbetet i Västerbottens och Norrbottens län	Länsstyrelseinstruktion
4§ p4 Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, uppgifter enligt förordningen (2022:1379) (se Länsstyrelseinstruktion före och efter 2022-09-20)	Länsstyrelseinstruktion
4§ p5 Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, uppgifter enligt lagen (2017:244) och förordning (2022:1381) (se Länsstyrelseinstruktion före och efter 2022-09-20)	Länsstyrelseinstruktion
4§ p6 I utpekade län vara ansvarig för kontroller enligt artikel 23.4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1299/2013 med mera (se Länsstyrelseinstruktion före 2022-09-20, datum för ikraftträdande 2022-01-28 (SFS 2022:13))	Länsstyrelseinstruktion
1C3 Regional utvecklingspolitik och den sammanhållna landsbygdspolitiken	Regleringsbrev
1C4 Mål i regionala utvecklingsstrategin med mera	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Följande punkter sammanfattar uppgifterna och uppdragen inom verksamhetsområdet. Länsstyrelserna ska:

- Samordna och skapa förutsättningar för samverkan mellan viktiga aktörer i länet, för att skapa tillväxt i länet.
- Fördela bidrag och stöd för strategiska utvecklingsinsatser i länet.
- Bevilja ekonomiskt omsättningsstöd till enskilda näringsidkare och handelsbolag vars omsättning har minskat i större omfattning till följd av covid-19-pandemin.
- Bidra till planering av vägar och järnvägar genom att tillhandahålla statliga planeringsunderlag, godkänna miljökonsekvensbeskrivningar, samverka med sökanden i processen, besluta om tillstånd enligt miljöbalken och ha tillsyn över kommunala detaljplaner.
- Ingå i strukturfondspartnerskap för de regionala programmen för Europeiska regionala utvecklingsfonden och för de regionala handlingsplanerna för Europeiska socialfonden.

Målet för den *regionala utvecklingspolitiken* är utvecklingskraft med stärkt lokal och regional konkurrenskraft för en hållbar utveckling i alla delar av landet, vilket inkluderar statliga myndigheters medverkan i det regionala tillväxtarbetet.

Den regionala utvecklingspolitiken ska även bidra till att nå andra mål:

- Den regionala utvecklingspolitiken ska bidra till att nå det långsiktiga klimatmålet och de nya etappmålen för minskad klimatpåverkan samt bidra till att nå övriga relevanta miljömål.
- Den regionala utvecklingspolitiken har en geografisk utgångspunkt där landsbygder ingår och därför ska den bidra till att uppnå landsbygdspolitikens mål.

Transportpolitikens övergripande mål är att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktig hållbar transportförsörjning för medborgarna och näringslivet i hela landet. Utöver det övergripande målet finns ett funktionsmål om tillgänglighet och ett hänsynsmål om säkerhet, miljö och hälsa.

Målet för de grundläggande betaltjänsterna är att alla i samhället ska ha tillgång till grundläggande betaltjänster till rimliga priser.

Regionala uppgifter, uppdrag och mål

Länsstyrelsen förvaltar två av de territoriella samarbetsprogrammen, Interreg Nord, under programperioden 2014–2020 samt Interreg Aurora under programperioden 2021 - 2027. I uppdraget ingår även att fungera som attesterande myndighet.

Programområdet omfattar de nordligaste delarna av Sverige, Finland, Norge och Sápmi.

Länsstyrelsen har varit svenskt informationskontor och kontaktpunkt för EU-programmet Kolarctic CBC 2014–2020, så kallad Swedish Branch Office (BO).

Utöver de övergripande transportpolitiska målen finns flertalet regionala mål och strategier att förhålla sig till gällande utvecklingen av transportsystemet, bland annat den regionala utvecklingsstrategin (RUS) och den regionala systemanalysen för Norrbotten och Västerbotten där de viktigaste prioriteringarna för transportsystemet är:

- En samspelande region genom god tillgänglighet mellan orter och områden.
- Ett samverkande transportsystem genom effektiva kopplingspunkter, robusthet och hållbarhet.
- Tillgänglighet till Sverige och världen genom effektiv tåg- och flygtrafik
- Kapacitetsstark och robust järnväg inom Botniska korridoren i symbios med övrigt järnvägsnät

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Regional tillväxt och infrastrukturplanering (30, 34)	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	17,9	21,8	18,8
Antal årsarbetskrafter kvinnor	11,6	13,8	11,5
Antal årsarbetskrafter män	6,3	8,0	7,2
Antal ärenden, inkomna och upprättade	346	1 076	400
Antal beslutade ärenden	367	1 077	391
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	5	3	6
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	24 105	25 349	22 762
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	105 122	100 621	96 522

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Antalet ärenden är under 2022 tillbaka på normal nivå efter att Länsstyrelsen under 2021 hanterade omsättningsstödet till enskilda näringsidkare och handelsbolag vars nettoomsättning minskat i större omfattning till följd av spridningen av sjukdomen covid 19.

Resultatredovisning

I Norrbotten pågår industrins omställning. Det innebär att det är många olika initiativ som pågår parallellt för att bidra till att Norrbotten fortsätter att utveckla de attraktiva livsmiljöer som finns här samtidigt som näringslivet ser många möjligheter. Besöksnäringen och restaurangbranschen har återhämtat sig efter pandemin och många etableringsförfrågningar ställs till Norrbottens kommuner.

Efter att Ryssland invaderat Ukraina den 24 februari bjöd Länsstyrelsen in Region Norrbotten och Norrbottens kommuner till regelbundna avstämningar för att analysera krigets påverkan på länets näringsliv. Norrbottens näringslivaktörer kunde ganska snabbt konstatera att det fanns ett lågt handelsberoende till

Ryssland, medan Ukrainas viktiga roll som leverantör av bland annat halvledare, träprodukter och transporttjänster inledningsvis fick en viss betydelse.

Näringslivet har dock återhämtat sig och påverkas inte i lika hög utsträckning som övriga Sverige av lågkonjunkturen. En låg arbetslöshet och stora pågående investeringar är några av orsakerna till detta. Under året har regelbunden samverkan skett med regeringens båda särskilda samordnare Peter Larsson och Eva Nordström.

När det gäller den sammanhållna landsbygdspolitiken (uppdrag 1 C 3) hänvisas i huvudsak till avsnittet om areella näringar.

Samverkan med region och universitet

Samverkan mellan länets aktörer sker genom många nätverk och projekt. Ett exempel som har pågått över tid är samverkansprojektet Regional förnyelse som Länsstyrelsen tillsammans med Region Norrbotten och Luleå tekniska universitet har deltagit i. Projektet, som bedrivits sedan 2011, syftar till att utifrån gemensam analys och översikt av länets möjligheter och utmaningar stärka den långsiktiga konkurrenskraften.

Forskningsrapporter som tas fram inom Regional förnyelse utgör beslutsunderlag i det regionala tillväxt- och utvecklingsarbetet i Norrbotten. Under året har två forskningsrapporter behandlats. Den ena är en studie över de så kallade gasellföretagen i Norrbotten och vad dessa har gemensamt och var företagen befinner i respektive global värdekedja. Den andra rapporten är en djupgående analys över rekryteringsbehov och utbildningsutbud till och med 2030 för de totalt fem fokusområden för smart specialisering som ingår i Norrbottens Innovationsstrategi. Rapporterna publiceras under 2023. Det är ett fåtal fleråriga projekt som får löpande utbetalningar från Länsstyrelsens anslag av 1:1 medel och de kommer att avslutas under kommande år.

EU-program ger nya möjligheter

Den nya programperioden i EU skapar nya utvecklingsmöjligheter för länets aktörer. Länsstyrelsen har under året deltagit som ledamot i strukturfondspartnerskapet för övre Norrland och bidrar med detta till att skapa samsyn inom länet och tillsammans med Västerbotten om strategiska utvecklingsprojekt.

Länsstyrelsen har även deltagit som utsedd representant i övervakningskommittén för Fonden för en rättvis omställning.

Omsättningsstöd till enskilda näringsidkare

Länsstyrelsen har beslutat i 183 ärenden gällande omsättningsstöd till enskilda näringsidkare och handelsbolag i Norrbotten och Västerbotten.

North Sweden Green Deal

Länsstyrelsen är projektpartner i regionalfondsprojektet ”North Sweden Green Deal” som syftar till att påskynda och underlätta den samhällsomvandling och nyindustrialisering som Norrbotten står inför.

Länsstyrelsen deltar i två av fyra arbetspaket (Fysisk planering och Energi).

Internationellt samarbete

Norrbottens unika geografiska läge med två landsgränser gör att vi bedriver ett omfattande internationellt arbete. I spåren av en pandemi och som en följd av ett nytt omvärldsläge med det pågående kriget i Ukraina är detta kanske viktigare än på många år för att upprätthålla och bygga förtroendefulla relationer över gränserna. Länsstyrelsen har under året deltagit vid Nordkalottrådets möten. För att tillgodose den ökade aktiviteten i Nordkalotten, särskilt när det gäller omställningen och tillgången till kompetent arbetskraft, är det mycket viktigt att undanröja hindren för den fria rörligheten och därmed öka arbetskraftens rörlighet mellan de nordliga länderna. Gränstjänsten Sverige-Finland-Norge arbetar för detta ändamål på uppdrag av Nordkalottrådet. Länsstyrelsen har under året deltagit som ledamot i Övervakningskommittén för Interreg Nord och Interreg Aurora.

Länsstyrelsens insatser i Barentssamarbetet syftar till att utveckla relationerna till Ryssland och bidra till utvecklingen inom de sakområden som ingår i samarbetet. Länsstyrelsen genomför egna insatser, stödjer Regeringskansliets Barentssamarbete samt stöder regionala och lokala aktörers deltagande. Rysslands invasion av Ukraina har inneburit att Sverige, Norge och Finland har avbrutit allt samarbete med Ryssland inom ramen för Barentssamarbetet. Samarbetet mellan de nordiska deltagarna fortsätter med syftet att utveckla det nordiska samarbetet och upprätthålla en struktur för att i framtiden åter kunna involvera ryska aktörer i de fall det ligger i de nordiska ländernas intresse.

Länsstyrelsen har under året bidragit till Barentssamarbetet exklusive Ryssland genom arbete i Barents regionråd, Barents regionkommitté samt arbetsgrupperna för miljö, transporter, räddningssamarbete samt energi och klimat. Länsstyrelsen har främjat den ekologiska statusen i vattendrag genom arbete i Barentsprojekten Restoration of Arctic Rivers och Excavator Pro in Ecological Restoration. Inom sakområdet transport och logistik har vi fortsatt att delta i samarbetet för att utveckla transportnätverket mellan de nordligaste delarna av Norge, Sverige och Finland. När det gäller mellanfolkligt utbyte har vi bland annat bidragit till att ungdomsutbyte har ägt rum inom ramen för Barents Games samt bidragit till att Föreningen Norden har återupptagit samarbete med partners i Norge och Finland.

Interreg Aurora och Interreg Nord

Interreg Aurora-programmet godkändes av EU-kommissionen den 31 maj. Aurora var det första, av de program där Sverige deltar, som blev godkänt samt ett av de första godkända programmen inom hela EU för programperioden 2021 - 2027. Det första mötet med programmets Övervakningskommitté hölls den 31 maj-1 juni.

I september beslutade den svenska och den finska regeringen att omfördela 5,4 MEUR till Aurora-programmet. Det här är medel som var avsedda till Kolarctic och Karelia NEXT-programmen, men på grund av den ryska invasionen av Ukraina kommer inte dessa program genomföras. Den extra allokeringen av medel har inneburit att förvaltande myndighet har skickat in en ansökan om programändring till kommissionen i slutet av september.

Under året har förvaltningsorganisationen arbetat intensivt med att förbereda programgenomförandet, organisationen är utlokaliserad på åtta olika ställen i programområdet, och arbetet sker huvudsakligen digitalt. Åtskilliga informationsinsatser har genomförts under året, både egna arrangemang och deltagande på andra organisationers arrangemang, för att informera olika aktörer om programmets möjligheter.

Under året har en kommunikationsplattform upphandlats med bland annat ny webbsida för Aurora-programmet. På denna sida hittar de sökande all information om programmet och dess möjligheter samt en programmanual med anvisningar och råd till de som planerar att söka medel från programmet.

Förvaltningsorganisationen har även genomfört cirka 60 projektkonsultationer under våren med aktörer som planerar samarbetsprojekt.

Den första ansökningsomgången stängdes den 31 augusti och programmet mottog 58 ansökningar. Under hösten har det gemensamma sekretariatet berett dessa ansökningar och programmets första möte med de två styrkommittéerna för delområde Aurora och för delområde Sápmi hölls den 22–23 november i Luleå. De båda styrkommittéerna prioriterade 27 projekt till en total summa på cirka 21 MEUR.

Länsstyrelsen har även under året fått uppdraget att ansvara för förvaltningskontrollerna i Aurora-programmet. För de nationella kontrollanternas har uppdraget inneburit mycket utvecklingsarbete i programmets olika faser. Ett nytt samarbete har till exempel inrättats med motsvarande funktion i Finland, vilket delvis kommer att medföra ett nytt arbetssätt. Nationella kontrollanternas har deltagit på flertalet möten och utbildningar med bland annat Tillväxtverket och Interact.

Genomförandet av Interreg Nord 2014 - 2020 fortlöper enligt plan. Under programperioden har totalt 118 projekt beviljats medel från Nord-programmet och totalt har 81 av de beviljade projekten avslutats hittills. Avslutsarbete med resterande projekt sker under våren 2023. Hittills har drygt 4% av beviljade medel återförts från de avslutade projekten. Under året har ett möte med programmets Övervakningskommitté hållits där godkändes bland annat årsrapporten för 2021.

I egenskap av programmets revisionsmyndighet har Ekonomistyrningsverket genomfört revisioner under året. I projektrevisioner konstaterades ett mindre antal iakttagelser som resulterade i återkrav på cirka 8 600 euro fördelat på två projekt.

Under året har det inkommit 165 redovisningar och nationell kontrollant har utfärdat 138 intyg för programmets svenska projektparter. Den genomsnittliga handläggningstiden har varit 38 dagar vilket understiger den förordningsstyrda handläggningstiden på tre månader.

Kontrollerna har såsom föregående år genomförts utifrån ett riskbaserat arbetssätt. Fokus har varit att identifiera eventuella risker och ställa dem i förhållande till projektets aktiviteter och kostnader.

Förvaltande myndighet har arbetat intensivt med att sprida programmets och projektens resultat under året. Dels genom webbsidan, dels via sociala medier. Programmet har deltagit i olika EU-gemensamma informationskampanjer och flera Nord-projekt har fått mycket uppmärksamhet i olika arrangemang i Bryssel. Ett av projekten "Filling the EU-Sápmi knowledge gap" gick till final som ett av de femton bästa Regiostars-projekten genom tiderna.

Kolarctic CBC

Svenska aktörer i pågående projekt har fått support och stöd i sitt genomförande. Länsstyrelsen har aktivt deltagit i det pågående arbetet med framtagande av nytt program inför ny programperiod, i samverkan med näringsdepartementet, utrikesdepartementet och Region Norrbotten. Länsstyrelsens kontaktpunkt har också tillhört i arbetsgruppen som har arbetat fram förslaget till det kommande programmet samt genomfört olika publika evenemang ändå fram till den 24 februari 2022 när Ryssland invaderade Ukraina. Utifrån EU-kommissionens rekommendationer har Kolarctic CBC 2014–2020 arbete fortsatt efter den 24. februari fast utan ryska partners. Under året har övervakningskommittén hållit två möten i Finland. Det har inneburit en hel del praktiskt och administrativt omställningsarbete och Swedish Branch Office har gett sitt stöd till Management Authority i Rovaniemi och för svenska projektparters i Sverige. Svenska projektparters har deltagit sammanlagt i 20 projekt, 16 regular och 4 micro. Den 24 februari pågick ännu 14 projekt med svenskt deltagande. De flesta projekt har hunnit avslutas under 2022 förutom två projekt som har fått förlängning till och med 30 juni 2023. Mycket avslutningsarbete återstår under de kommande två åren, då programmet har betalat ut pengar till projekten i förskott.

Man har också varit mån om att sprida ut projektresultaten så brett som möjligt, så kallad capitalization, för att Kolarctic projektparters lättare ska kunna hitta nya vägar och möjligheter i andra program eftersom arbetet med Kolarctic Next har avstannat.

Norrbottens regionala skogsprogram

Länsstyrelsen har fortsatt samordna arbetet med det regionala skogsprogrammet och genomfört åtgärder föreslagna i handlingsplanen. Fyra programrådsmöten har hållits under året och ett antal kunskapshöjande webinarier där allmänheten har bjudits in har genomförts.

Strategiskt arbete med infrastruktur

Länets transportinfrastrukturplanering utgår från att Norrbotten och norra Sverige långsiktigt kommer att ha en stor betydelse för Sveriges utveckling, inte minst genom industrins pågående omställning. Det behov av kraftig tillväxt som denna för med sig innebär att Norrbotten måste bli en än mer attraktiv region dit människor vill flytta. I det samhällsbygget är transportinfrastrukturen och transportmöjligheterna en mycket

viktig del. Inte bara avseende godshantering utan minst lika viktig för att på ett hållbart och effektivt sätt kunna förflytta människor och skapa en attraktiv integrerad region och arbetsmarknad. Det är därför viktigt att transportsystemet utvecklas så att trafikslagen både konkurrerar och kompletterar varandra för att möjliggöra att varje enskild transport utförs med det mest kostnadseffektiva och miljövänligaste transportsättet för såväl gods- som persontrafik. Därigenom läggs också en av grundstenarna för en långsiktigt hållbar utveckling.

Som en viktig del i vårt arbete med transport- och infrastrukturfrågor har Länsstyrelsen valt att delta i flertalet olika processer i de tidiga skedena i infrastrukturplaneringen med samverkan internt och inte minst externt. Det sker i olika former genom projekt, samrådsgrupper och avstämningar kring exempelvis yttranden tillsammans med andra aktörer, inte minst Region Norrbotten, Trafikverket och Länsstyrelsen Västerbotten. Under året har ett särskilt fokus varit revideringen av de långsiktiga transportinfrastrukturplanerna för perioden 2022–2033.

Länsstyrelsens hantering av den formella fysiska planeringsprocessen för väg- och järnvägsärenden involverar genom Beredningsgruppen för väg- och järnvägsärenden ett flertal sakområden inom myndigheten för att säkerställa att de viktiga väg- och järnvägsbyggen som genomförs i länet sker med minsta möjliga påverkan och med hänsynstagande till andra samhällsintressen. Ett utvecklat samarbete med Länsstyrelsen Västerbotten och Trafikverket har tagit sin början. Det kommer att vidareutvecklas med syfte att ta vara på erfarenheter från hanteringen av järnvägsplaner för Norrbotten mellan Umeå och Skellefteå och därmed underlätta hanteringen av de kommande järnvägsplanerna för sträckan Skellefteå–Luleå. Vi deltar också i den länsstyrelsegemensamma expertgruppen för infrastruktur för att förbättra såväl den länsstyrelseinterna samordningen som för att utveckla samarbetet med Trafikverket. Ett resultat av detta är bland annat att länsstyrelsegemensamma mallar för yttrande, beslut samt instruktioner för internremisser har tagits fram med syfte att effektivisera och skapa samsyn i länsstyrelsernas hantering.

Resultatet av ett aktivt deltagande och samverkan även i tidiga strategiska skeden innebär att Länsstyrelsens övriga hantering av ärenden och processer kan ske utifrån ett mer kunskapsorienterat synsätt samt att det ger möjlighet att komma med inspel tidigt i olika processer vilket bedöms underlätta hanteringen i senare skeden. Länsstyrelsens arbete bedöms ha bidragit till att på olika sätt synliggöra det stora behovet som finns av infrastrukturens satsningar i norra Sverige. Arbetet för att möta utmaningarna inom länet och den nordiska delen av Barentsregionen har blivit än mer aktuellt i och med det förändrade säkerhetspolitiska läget, som medfört ett ökat fokus på försörjningsfrågor och militär mobilitet. Infrastrukturplaneringen i dess olika delar är också en viktig pusselbit för att långsiktigt ställa om till ett klimatneutralt och långsiktigt hållbart samhälle. Infrastrukturens betydelse för Sveriges utveckling och som förutsättning för de omfattande investeringarna i omställningen inom industrin är också tydlig, vilket Länsstyrelsen bidrar till att synliggöra.

Grundläggande betaltjänster

Länsstyrelsen har under året fokuserat på kunskapsuppbyggnad kring förutsättningarna för grundläggande betaltjänster och dess beroendekedjor. Länsstyrelsen har ett nära samarbete med de övriga tre norrlänen och arrangerade under våren Robusta betaltjänster i norr, del två där privata och offentliga aktörer deltog i ett simuleringsspel med scenariot att betalkortssystemet hade kraschat. Resultatet från dagen har sammanställts i en rapport.

Under året finansierade Länsstyrelsen via medel från Post- och telestyrelsen fem betaltjänstombud i länet, men samtliga ombud avslutades i september då tillhandahållaren av tjänsterna avvecklade sin verksamhet. Detta har slagit hårt mot de kommuner som har haft statligt finansierade betaltjänstombud, och tillgången till kontanter och betalningsförmedling har försämrats. Årets tillsyn visar att 3,3 procent av länets befolkning har längre än 25 kilometer till närmaste kontantuttagsplats, och enbart en av länets fjorton kommuner understiger det nationella gränsvärdet på 0,3 procent. De manuella betaltjänsterna är främst koncentrerade till kommunernas centralorter, samtidigt som utbyggnaden av fibernät på landsbygden är eftersatt.

Sammantaget gör Länsstyrelsen bedömningen att tillgången till grundläggande betaltjänster i Norrbotten inte tillgodoser samhällets behov.

Resultatbedömning

Det pågående Interreg Nord-programmet (2014 - 2020) visar på utmärkt resultat gällande våra uppdrag som förvaltande myndighet och nationell kontrollant. Utbetalningar till projekten samt kontrollen av projektens kostnader utförs effektivt och rättssäkert. De revisioner som utförts av Ekonomistyrningsverket visar på små felaktigheter och dessa justeras omgående.

Det pågående Kolarctic CBC programmet (2014–2020) visar förhållandevis goda resultat trots att ryska partners har lämnats utanför pågående projekt och utbetalningar till Ryssland har stoppats. Det har varit möjligt på grund av att de flesta projekt var i slutskedet.

Planeringen och implementeringen av det nya Interreg Aurora-programmet (2021 - 2027) har genomförts på ett utmärkt sätt. Det stora antalet ansökningar till den första ansökningsomgången visar på ett stort intresse för programmet och på det första prioriteringsmötet i november beslutades det om cirka 22 procent av programmets medel, vilket borgar för en bra start inför den nya programperioden.

Länsstyrelsens bedömning är att arbetet inom infrastrukturplanering bidrar till långsiktigt goda resultat och en ökad kännedom hos beslutsfattare såväl i Sverige som EU om norrbottniska förhållanden och förutsättningar. Vår bedömning grundar sig även på att myndighetens arbete inom infrastrukturplanering kännetecknas av en bred samverkan som till stor del bygger på vårt flexibla arbetssätt med bland annat Trafikverket och Region Norrbotten.

Hållbar samhällsplanering och boende

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p5 Hållbar samhällsplanering och boende	Länsstyrelseinstruktion
5§ p9 Verka för att behovet av bostäder tillgodoses	Länsstyrelseinstruktion
1A3 Tillsyn hyresbostäder, studentbostäder med mera	Regleringsbrev
1C5 Planeringsstöd större industrietableringar	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D. Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Följande punkter sammanfattar uppgifterna och uppdragen inom verksamhetsområdet. Länsstyrelserna ska:

- Samordna de planeringsunderlag som olika myndigheter tar fram som stöd till kommunens planläggning (natur- och kulturvärden, infrastruktur, militära intressen, vattenfrågor).
- Samordna sina uppdrag om rådgivning och vägledning till kommunerna inom ramen för tidig dialog för ökat bostadsbyggande.
- Utveckla sitt arbete med digital samhällsbyggnadsprocess.
- Samordna och ta tillvara statens intressen i den kommunala översiktsplaneringen och vid detaljplaner och områdesbestämmelser inom ett flertal områden.
- Pröva översikts- och regionplaner, detaljplaner, områdesbestämmelser, överklagande av kommuners beslut, tillsyn, vägledning och uppföljning enligt plan- och bygglagen.
- Ansvara för att analysera och rapportera hur bostadsmarknaden ser ut i länet, till exempel tar vi varje år en regional bostadsmarknadsanalys.
- Ge stöd till hyresbostäder och bostäder för studenter och till bostäder för äldre, samt stöd till energiåtgärder.
- Samordna arbetet med klimatanpassning, strandskyddsdispenser och havsplanering.

Det övergripande målet för området *samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteriverksamhet* är att ge alla människor i alla delar av landet en från social synpunkt god livsmiljö. För området *bostadsmarknad* är målet långsiktigt väl fungerande bostadsmarknader där konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven.

Länsstyrelserna ska även verka för genomslag av andra nationella mål, som gestaltad livsmiljö och miljömålet god bebyggd miljö.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Hållbar samhällsplanering och boende (40–41)	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	13,7	17,8	15,2
Antal årsarbetskrafter kvinnor	10,2	12,9	9,9
Antal årsarbetskrafter män	3,5	5,0	5,3
Antal ärenden, inkomna och upprättade	885	1 620	2 445
Antal beslutade ärenden	879	1 754	2 447

LÄNSSTYRELSEN I NORRBOTTENS LÄN ÅRSREDOVISNING 2022

Nyckeltal: Hållbar samhällsplanering och boende (40–41)	År 2022	År 2021	År 2020
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	7	12	13
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	16 071	18 022	16 343
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	14 000	0	0

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Skillnaden mellan antal ärenden, inkomna, upprättade och beslutade under de tre senaste åren beror på statligt stöd till vissa lokalhyresgäster med anledning av utbrottet av coronaviruset (LOK) som startades 2020 och avslutades i december 2021.

Under våren fick Länsstyrelsen ett regeringsuppdrag som omfattade att fördela och betala ut ekonomiskt stöd för innovativa och hållbara samhällsbyggnadsprojekt i samband med företagsetableringar och företagsexpansioner samt stads- och ortsutvecklingsprocesser i Norrbottens och Västerbottens län. I slutet av året kunde 13 miljoner kronor betalas ut till Luleå, Boden, Kiruna, Gällivare samt Skellefteå kommun. 1 miljon kronor har betalats ut till Länsstyrelsen i Västerbotten.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2022	År 2021	År 2020
Antal påbörjade bostäder (st)	Ge alla människor i alla delar av landet en från social synpunkt god livsmiljö där en långsiktig god hushållning med naturresurser och energi främjas samt där bostadsbyggande och ekonomisk utveckling underlättas. Långsiktigt väl fungerande bostadsmarknader där konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven.	Årlig analys och rapport om läget i länet på bostadsmarknaden	SCB ¹⁾		1 026 ³	1 065 (k1-k4)	1 663
Antal färdigställda bostäder (st)	Se mål ovan.	Årlig analys och rapport om läget i länet på bostadsmarknaden	SCB ¹⁾		791 ³	1 198 (k1-k4)	891
Länsstyrelsens handläggningstid för överklagade bygglov för bostäder, dock inte fritidshus; andel avgjorda inom 80 dagar (%)	Se mål ovan.	Prövning enligt plan- och bygglagen	Platina ²⁾	75%	100%	91%	50%
Länsstyrelsens handläggningstid för överklagade bygglov för bostäder, dock inte fritidshus; andel ärenden avgjorda inom 120 dagar (%)	Se mål ovan.	Prövning enligt plan- och bygglagen	Platina ²⁾	90%	100%	91%	83%

1) Statistiska centralbyråns statistik: Nybyggnad av bostäder.

2) Ärendehanteringssystem, Länsstyrelsen.

Resultatindikatorer för påbörjade och färdigställda bostäder speglar inte hela bostadsmarknaden utan enbart nybyggnad av bostäder, vilket är en brist.

Bostadsbyggandets fördelning över tid påverkas av hur olika projekt sammanfaller, hur detaljplaneprocesser fortskrider och om de överklagas. Siffror för påbörjande och slutförande under 2020 och 2021 visar att under ett år då många bostäder påbörjas, färdigställs färre och tvärtom.

Handläggning av överklagade bygglov för bostäder avgjorda inom 80 och inom 120 dagar för period har de senaste två åren legat över målvärdet.

Resultatredovisning

Vägledning och tillsyn av kommunala planer enligt plan- och bygglagen

Länsstyrelsen deltar i den kommunala fysiska planeringen enligt PBL i planprocessens olika skeden, med rådgivning och dialog i tidiga skeden och granskning och eventuell prövning i senare skeden. Vi har även i år fokuserat på att medverka så tidigt som möjligt i de kommunala processerna för att minimera senare behov av överprövning. Det vägledande arbetet har under året innefattat ett successivt ökande behov av samverkan mellan Länsstyrelsens olika expertområden, men även med andra myndigheter, för att kommunerna ska få så bra vägledning och underlag som möjligt inför sina planbeslut. Utvecklingen i länet präglas fortsatt av stora satsningar inom både industri och nya bebyggelseområden. Inriktningen på rådgivningen varierar bland annat utifrån omvärldsfaktorer men också utifrån nya direktiv och ändrad lagstiftning.

Länsstyrelsen har i olika sammanhang uppmärksammat kommuner och andra planeringsaktörer på betydelsen av ”politik för gestaltad livsmiljö” i enlighet med regeringens beslut från 2018 och även informerat om Boverkets vägledning om arkitekturstrategier bland annat i samband med utbildningssatsningen ”PBL och kulturvärden”.

Under året har vi även identifierat behov av riktad information om riksintresse för kulturmiljövården kopplat till Svartöstad.

Särskilt planeringsstöd – uppdrag 1 C 5

Inom ramen för uppdraget om särskilt planeringsstöd till kommunerna har Länsstyrelsen etablerat ett arbetssätt med dialoger i tidiga skeden i den fysiska planeringen tillsammans med kommunerna och sektorsmyndigheterna. Dialoger genomförs i så väl fysisk som digital form. Detta har lett till att relationerna med kommunerna stärkts och att efterfrågan på vägledning från Länsstyrelsen har ökat. Stödet omfattar förutom rådgivning även hjälp med planeringsunderlag och samordning av information mellan myndigheter. På sikt finns en förväntan om högre kvalitet på kommunernas fysiska planer och minskat behov av ingripande från Länsstyrelsen i sena skeden. Samtidigt som det utmanas av tidskritiska processer vid stora etableringar i samband med den industriella omställningen.

Den samverkan som inletts med andra regionala aktörer förväntas öka helhetssynen och samsynen inom länet när det gäller fysisk planering, förbättra mellankommunal samverkan och också minska risken för dubbelarbete eller kontrainformation. På sikt ökar förutsättningarna för hållbarhet i samhällsplaneringen.

Tillsynsvägledning bygg

Länsstyrelsen upprättar varje år en plan som ligger till grund för arbetet med vägledning till kommunernas byggnadsnämnder. Tillsynsvägledningsarbetet inom byggområdet har under året skett som händelsestyrd verksamhet när kommunerna efterfrågat Länsstyrelsens vägledningsinsatser. Dessutom sker vägledning i samband med särskilda informationstillfällen. En insats under året har varit att medarrangera en utbildning om PBL och kulturvärden (Boverket) där merparten av kommunerna hittills har fått ta del av utbildningen.

Regional samverkan

Stora, komplexa planer och projekt och andra omvärldsfaktorer ställer krav på ett vidare betraktelsesätt än den enskilda kommunen. Region Norrbotten har inletts ytterligare ett projekt ”Hållbar strukturbild” som

består av tre delprojekt där vi deltar i samtliga. Ett av delprojekten handlar om att identifiera hur Agenda 2030 kan införlivas i högre grad i den fysiska planeringen.

Länsstyrelsen har de senaste åren tillsammans med länets kommuner drivit ett nätverk för översiktsplanesamverkan som bidragit till att öka kunskapen om översiktsplanering samt att samsyn kring planeringsprocesserna stärkts. Under året har inga nätverksträffar genomförts på grund av hög arbetsbelastning hos kommunerna och Länsstyrelsen.

Länsstyrelsen har sedan 2010 årligen arrangerat Samhällsbyggnadsdagarna, en uppskattad och efterfrågad konferens som vänder sig till kommuner och andra aktörer inom området. Syftet med konferensen är att informera, inspirera och bygga kunskap och nätverk inom det gemensamma verksamhetsområdet samt fånga upp för kommunerna angelägna frågor. Detta år genomfördes konferensen fysiskt under två dagar. Utöver det genomfördes en informationsdag för länets kommuner under våren.

Länsstyrelsen har under året genomfört särskild dialog om bostadsförsörjning med länets kommuner.

Länsstyrelsen har samverkat med Region Norrbotten och Region Västerbotten samt länsstyrelsen i Västerbotten inom projektet North Sweden Green Deal.

Vi har etablerat regelbunden digital samverkan med Länsstyrelsen i Västerbotten kring gemensamma frågor kopplat till den gröna omställningen och implementering av politikområdet ”God gestaltad livsmiljö”. Vi samverkar även med Länsstyrelsen i Västerbotten och Trafikverket kring Norrbotniabanan och övriga aktuella projekt inom fysisk planering.

Nationell samverkan

Det länsstyrelsegemensamma samhällsbyggnadsnätverket arbetar för ökad samverkan och samsyn mellan länsstyrelserna inom samhällsplaneringsområdet och ska i förlängningen bidra till en ökad samhällsnytta. Verksamheten är uppdelad i olika expertgrupper för olika verksamhetsområden. Länsstyrelsen i Norrbotten ingår i expertgrupp för bostadsförsörjningsfrågor, detaljplaner, infrastruktur och för fastighetsbildning.

Expertgruppen för fastighetsbildning representerar även länsstyrelserna i förvaltningsgruppen för fastighetsbildning (tillsammans med Lantmäteriet och de kommunala lantmäterimyndigheterna). Den nationella samverkan består av framtagande av väglednings- och utbildningsmaterial riktat mot både förrättningslantmätare och länsstyrelsernas handläggare. Resultatet av nationell samverkan bedöms resultera i en ökad samhällsnytta genom en tydligare hantering av de allmänna intressena i fastighetsbildningsärenden.

Arbetet i de nationella expertgrupperna bidrar till ökad kunskap och kunskapsspridning. Exempelvis inom bostadsförsörjning har ett metodstöd för vräkningsförebyggande arbete kunnat spridas över hela landet, vilket förväntas bidra till ökad samverkan mellan olika aktörer i det vräkningsförebyggande arbetet.

Planeringsunderlag

För att utveckla tematiska, regionala och avvägda planeringsunderlag har Länsstyrelsen för några år sedan inlett ett arbete med landskapsanalys, vilken ska ligga till grund för underlagen, och under året har fältarbetet kunnat genomföras. Det som återstår av arbetet är sammanställning, analys och rapport, men finansieringen är osäker inför 2023.

Länsstyrelserna har i det gemensamma projektet Planeringskatalogen.se samlat nationella och regionala underlag för den fysiska planeringen. Arbetet är löpande och insatser har genomförts för att befästa planeringskatalogens roll internt inom Länsstyrelsen så att alla verksamheter som producerar planeringsunderlag blir delaktiga i arbetet. Syftet med projektet är att tillgängliggöra och synliggöra alla planeringsunderlag som finns att tillgå samt att underlagen hålls aktuella. Arbetet förväntas på sikt dels ge säkrare och mer lättillgängliga planeringsunderlag för den kommunala planeringen, dels underlätta

Länsstyrelsens arbete med att förmedla underlag eftersom kommunerna själva kan nå dem via Planeringskatalogen.

Särskild information från den nationella redaktionen förmedlas till kommunerna under Samhällsbyggnadsdagarna.

Länsstyrelsen har under året lämnat underlag till kommunernas beslut om planeringsstrategi (LUP) till samtliga kommuner utom två. Arbetet kommer att slutföras under 2023.

Digitalisering av samhällsbyggnadsprocessen

Länsstyrelsen har aktivt medverkat i Lantmäteriets uppdrag om kompetenssatsning avseende digitaliseringens möjligheter i samhällsbyggnadsprocesserna. Kravet för detaljplaner har trätt i kraft 2022 och kompetenssatsningen är en del i förberedelserna för att kunna hantera digitala detaljplaner. Ytterligare kompetenssatsningar kommer ske under första halvan av 2023.

Fastighetsbildning

Antalet ärenden avseende bevakning av de allmänna intressena i fastighetsbildning har i år minskat totalt sett jämfört med föregående år. Antalet samråd är detsamma som förra året. Komplexiteten i många ärenden leder trots detta till att arbetsinsatsen för Länsstyrelsen ökat och antalet ärenden som överklagats till domstol har ökat. Riktade insatser mot Lantmäteriet har genomförts kontinuerligt för att bidra till att höja kvaliteten och öka rättssäkerheten i besluten. Insatserna bidrar till en mer resurs- och kostnadseffektiv hantering som gynnar både handläggande myndigheter och sökande.

Länsstyrelsen ser en trend med ökad komplexitet i ärenden för fastighetsbildning. Antalet ärenden som berör markanvändning utanför detaljplanelagt område ökar i likhet med markanvändningsfrågor inom planlagt område. Detta har koppling till regional utveckling, dvs. utvecklingen i länet när det byggs mer och särskilt i attraktiva strandnära lägen.

Under året har vi, genom representation i länsstyrelsernas Samhällsbyggnadsnätverks expertgrupp, deltagit i nationell samverkan med Lantmäteriet om gemensam verksamhetsutveckling gällande fastighetsbildning i strandskyddade områden och jordbruksmark. Resultatet av nationell samverkan bedöms resultera i en ökad samhällsnytta genom en tydligare hantering av de allmänna intressena i fastighetsbildningsärenden.

Bostadsförsörjning

Vid kommunernas arbete med att ta fram riktlinjer för bostadsförsörjningen lämnar Länsstyrelsen information, underlag och råd. Länsstyrelsen tar även fram den årliga regionala bostadsmarknadsanalysen. Vi verkar för att samordning mellan kommuner kommer till stånd, under året har stor del av arbetet handlat om samordning kring grön omställning. Särskilda informationsinsatser har genomförts under året, bland annat genom en särskild dialog om bostadsförsörjning. Årets dialog har framför allt handlat om tillfälliga bostäder/entreprenörsbostäder efter önskemål från kommunerna. Dialoger sker även med enskilda kommuner när de så önskar. Våra insatser verkar i rätt riktning, merparten av länets kommuner uppger att de står i begrepp att ta fram nya riktlinjer för bostadsförsörjning eller revidera sina tidigare riktlinjer. Samtidigt är kommunerna resursutmanade, vilket försenar deras arbete med framtagande. För att underlätta kommunernas arbete har Länsstyrelsen påbörjat arbetet med att ta fram planeringsunderlag till kommunerna som visar på bostadsmarknadsdjup, bland annat.

Statliga stöd och bidrag

Under året har vi hanterat statligt stöd till hyresbostäder och bostäder för studerande, stöd för att anordna och tillhandahålla bostäder för äldre personer, stöd till energieffektivisering i flerbostadshus, stöd till solceller samt bidrag för lagring av egenproducerad elenergi.

I början av året lades stort fokus på att hantera ansökningar om stöd till solceller som berördes av en förordningsändring som trädde i kraft den 1 december 2021. Vi har kontaktat berörda sökande och arbetat med att ompröva, besluta och avsluta alla kvarvarande ärenden om stöd till solceller.

Vi har hanterat kvarvarande ärenden gällande bidrag till egenproducerad elenergi och alla ärenden är nu slutligt avgjorda.

Inom stöd till hyresbostäder och bostäder för studerande har utbetalningsansökningar hanterats löpande och flera nya ansökningar om stöd har tilldelats medel och fått ett första beslut om stöd. Vi har även fortsatt att arbeta med att handlägga ansökningar inkomna till och med den 31 december 2021 och äska medel i kompletta ärenden. I budgetförslaget för 2023 föreslås avvecklingen av stödet fortgå genom att nya ansökningar inte kommer att kunna beviljas från och med 1 januari 2023 och medel avsätts för utbetalningar av ärenden som beviljas fram till årsskiftet. Ett intensivt arbete för att färdigställa ärenden innan årsskiftet har därför utförts.

I början av året fokuserade vi även stort på att upprätta handläggningsrutiner för ansökningar om stöd till energieffektivisering i flerbostadshus och hantera inkomna ansökningar. Avvecklingen av stödet föreslås fortsätta på samma sätt som stödet för hyresbostäder och bostäder för studerande och vi har därför arbetat intensivt för att färdigställa alla ärenden innan årsskiftet.

Inom stöd för att anordna och tillhandahålla bostäder för äldre personer har vi arbetat med att hantera nya ansökningar såväl som utbetalningsansökningar. Vi har även arbetat med att följa upp ärenden som tidigare har beviljats och fått stöd utbetalat och kontrollerat att villkoren fortfarande följs i dessa ärenden.

Tillsyn statligt stöd – uppdrag 1 A 3

Länsstyrelsen har gjort uppföljningar av enskilda beslut om stöd enligt förordningarna (2016:880) om statligt stöd för att anordna och tillhandahålla hyresbostäder och bostäder för studerande samt (2016:881) om statligt investeringsstöd för hyresbostäder och bostäder för studerande. I detta arbete använder länsstyrelsen nationellt fastställda underlag och egna framtagna rutiner.

I varje ärende görs en riskanalys där en generell bedömning görs av ärendet. Vi kontrollerar att stödmottagarna följer de uppsatta villkoren för stöd genom att granska tillgängligt material såsom uthyrningspolicy och förhandlingsprotokoll, och tar vid behov in kompletteringar från stödmottagarna.

Uppföljning sker av att särskilda villkor för det enskilda ärendet fortfarande följs, vad gäller exempelvis låg energianvändning, hyresnivåer, den i ansökan avsedda målgruppen för bostäderna och att stödmottagaren inte överlåter bostäderna till någon som avser att använda dem för annat ändamål. I uppföljningen ingår även en ekonomisk kontroll av exempelvis stödmottagarens årsredovisning, förändringar av styrelsesammansättning och skulder.

Granskningen har visat att villkoren i de flesta fall fortfarande följs av stödmottagarna, men mindre avvikelser vad gäller energianvändning har upptäckts. Utredning av detta pågår med fortsättning nästa år. Platsbesök utförs i ärenden där det finns anledning till djupare granskning och under året har ett platsbesök genomförts.

En tillsynsplan har upprättats som lägger fast det regelverk som ska följas och de ramar som gäller för tillsynen. Tillsynsplanen omfattar, förutom förordningarna (2016:880) samt (2016:881), även förordningen (2016:848) om statligt stöd för att anordna och tillhandahålla bostäder för äldre personer. En mer specifik planering avseende vilka ärenden som ska granskas under kommande år görs i samband med verksamhetsplaneringen. Ärenden granskas tre år efter utbetalningsbeslut i ärendet och därefter löpande vart tredje år. Under kommande år väntas tillsynsarbetet bli mer intensivt då antalet ärenden som blir aktuella för granskning ökar.

Länsstyrelsen har inga beviljade ärenden enligt förordningen (2016:837) om stöd för renovering och energieffektivisering i vissa bostadsområden och utför därmed ingen tillsyn.

Havsplanering

Länsstyrelserna har under 2022 inom nationell samverkan fortsatt arbetet med RB-uppdrag: Kulturmiljö i Havsplaneringen (RB21 3 B. 4) genom att bland annat att prioritera att lägga in i kulturmiljöregistret (KMR) det planeringsunderlag som togs fram i ett marinarkeologiskt projekt 2015–2016. De fem nordligast kust-Länsstyrelserna samverkar kring en upphandling av en konsult som ska ta fram ett fördjupat kunskapsunderlag och känslighetsanalys av utpekade kulturmiljöer längs kusten i Norrbotten, Västerbotten, Västernorrland, Gävleborg och Uppsala län. Utöver detta har Länsstyrelsen även yttrat sig om avgränsning av ändrade havsplaners kommande miljöbedömning med syfte att hitta fler platser för havsbaserad vind, samt inventerat nya regionala planeringsunderlag framtagna efter 2019 relevanta från havsplaneringen.

Resultatbedömning

Länsstyrelsen anser att verksamheten som helhet presterat ett gott resultat, trots hög arbetsbelastning, minskade personella resurser under första halvåret samt ett ökat antal inkomna ärenden och kommunernas ökade efterfrågan på rådgivning och vägledning.

Länsstyrelsen bedömer att omfattningen av de stora frågor som beskrivs ovan under rubriken Regional samverkan kommer att öka ännu mer inte minst med tanke på Norrbotniabanan. Detta gör bland annat att behovet av samverkan med andra regionala aktörer ökar än mer.

Energi och klimat

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p6 Energi och klimat	Länsstyrelseinstruktion
5§ p8 Samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat	Länsstyrelseinstruktion

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D. Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Länsstyrelsernas uppgifter och uppdrag inom verksamhetsområdet sammanfattas i nedanstående punkter. Länsstyrelserna ska:

- Samordna och leda det regionala arbetet med genomförande av energi- och klimatstrategierna.
- Administrera och vägleda länets aktörer för effektiva klimatinvesteringar genom arbete med Klimatklivet.
- Samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat utifrån uppdrag i förordningen om myndigheters klimatanpassningsarbete (2018:1428) samt målen i den nationella strategin för klimatanpassning.

Målen för *klimat- och energipolitiken* innebär att Sverige senast år 2045 inte har några nettoutsläpp av växthusgaser för att därefter uppnå negativa utsläpp. Energimålet omfattar att skapa villkor för en effektiv och hållbar energianvändning. Den svenska energiförsörjningen ska vara kostnadseffektiv med låg negativ påverkan på hälsa, miljö och klimat.

Regeringens mål för samhällets *anpassning till ett förändrat klimat* är att utveckla ett långsiktigt hållbart och robust samhälle som aktivt möter klimatförändringar genom att minska sårbarheter och ta tillvara möjligheter.

Det finns även andra relevanta mål för verksamhetsområdet, till exempel under generationsmålet i miljömålssystemet. I årsredovisningen redovisar vi information av väsentlig betydelse i förhållande till dessa mål.

Regionala uppgifter, uppdrag och mål

Länsstyrelsen ska inom ramen för sina uppdrag, initiera, stödja och utvärdera arbetet med klimatanpassning. Länsstyrelsen ska utöver ovanstående och inom ramen för sitt uppdrag att samordna det regionala arbetet med klimatanpassning också:

- initiera, stödja och följa upp kommunernas klimatanpassningsarbete
- analysera hur länet och vid behov angränsande län påverkas av klimatförändringarna
- stödja och följa upp regionala sektorsmyndigheters klimatanpassningsarbete
- bidra till och ta fram underlag för ökad kunskap och planering
- stödja arbete i älvgrupper
- samt i övrigt verka i enlighet med Länsstyrelsens regionala handlingsplan för klimatanpassning

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Energi och klimat (42)	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	3,9	2,7	3,2
Antal årsarbetskrafter kvinnor	2,4	1,7	2,3
Antal årsarbetskrafter män	1,5	1,0	0,9
Antal ärenden, inkomna och upprättade	98	69	49
Antal beslutade ärenden	68	52	57
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	5	0	2
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	5 561	3 993	4 305
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	596	633	500

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen utgörs av stöd till kommuner i Norrbotten samt till Sametinget, för kunskaphöjande insatser inom klimatanpassning.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2022	År 2021	År 2020
Antal inlämnade ansökningar under året inom Klimatklivet per 10 000 invånare (st)	Sveriges Klimatmål	Stöd till klimatinvesteringar	Naturvårdsverket ¹⁾		2,6	1,8	1,24

1) Naturvårdsverkets ärendehanteringssystem.

Under 2022 genomfördes samtliga tre planerade ordinarie ansökningsomgångar, samt två utlysningar för anbud för publik laddinfrastruktur enligt den nya processen. Antalet ansökningar respektive anbud ökade för varje ansökningsomgång respektive utlysning. En trolig orsak är våra fortsatta insatser med utökad marknadsföring både i form av webinarier och digitala annonskampanjer, samt deltagande på mässor. Det bidrar till en ökad medvetenhet om att stödet finns samt ett intresse att söka stöd för sina åtgärder. Ytterligare en orsak är ökad rådgivning. Som ett resultat av marknadsföringsinsatserna blir vi oftare kontaktade av potentiella sökande för rådgivning inför eventuell ansökan.

Resultatredovisning

I samverkan med ett antal regioner, Energikontor, VTI och Fossilfritt Sverige har energi- och klimatsamordningen arbetat med att ta fram en digital plattform som ska underlätta omställningen till fossilfria drivmedel inom transportsektorn. Plattformen beräknas vara färdigställd under våren 2023.

Energi- och klimatsamordningen har yttrat sig i prövningsärenden och över statens offentliga utredningar inom området som skickats till Länsstyrelsen på remiss.

Rådgivning avseende stödet Klimatklivet har resulterat i fler ansökningar under året jämfört med tidigare år och att flera mångmiljonsatsningar har fått beviljat stöd under året. Åtgärderna bidrar till minskade utsläpp, energieffektiviseringar och övergången till en fossilfri fordonsflotta. Effekten av Länsstyrelsens arbete är således att näringslivet i Norrbotten får ta större del av de statliga medel som avsatts för klimatomställningen och därigenom bidra till att nå de energi- och klimatpolitiska målen.

Vi har medverkat i ett regeringsuppdrag (uppdraget tilldelades Energimyndigheten) för en pilot för regionala klimatkontrakt (Thriving North) tillsammans med Länsstyrelsen i Västerbotten, Region Norrbotten och Region Västerbotten. Arbetet har koordinerats av Viable Cities och RISE och ambitionen var att ett regionalt klimatkontrakt (handlingsplan till den regionala klimat- och energistrategin) skulle signeras i slutet av året

gemensamt av Länsstyrelsen och Region Norrbotten. På grund av resursbrist i kombination med hög arbetsbelastning inom båda organisationer, har beslut fattats om att inte skriva kontrakt under 2022.

Under 2022 öppnade Energimyndigheten en utlysning för stöd till regionala elektrifieringspiloter för tunga transporter. Vi har yttrat oss om de inkomna ansökningarnas strategiska placering. Bedömningen gjordes tillsammans med Energikontor Norr, Trafikverket och Region Norrbotten. Totalt beviljades stöd till tio laddstationer och en vätgastankstation.

Klimatförändringar och klimatanpassning

Vårt arbete bidrar till att öka kommunernas förmåga att hantera effekter av klimatförändring och därmed minska risker för människor, miljö och egendom i länets kommuner.

På regional nivå har klimatanpassningen stärkts dels genom Länsstyrelsens interna arbete med kunskapsuppbyggnad, tvärsektoriell samverkan och stöd, dels genom insatser för regionala aktörer som Sametinget och Trafikverket.

På nationell nivå har Länsstyrelsen utvecklat kunskap, metoder, samverkan och strukturer för klimatanpassning för myndigheter och länsstyrelser och därmed bidragit till att stärka anpassningsförmågan på nationell nivå.

Resultatet inom arbetet med anpassningen till ett förändrat klimat inkluderar:

Kommunal nivå

- Lämnat yttranden avseende kommunernas fysiska planering och vattenskydd.
- Initierat och förmedlat ekonomiskt stöd till kommuner avseende stöd för kunskapsutveckling inom klimatanpassning.
- Information, rådgivning, stöd till handläggare och beslutsfattare (fysisk planering, teknisk, VA, miljö, säkerhetssamordnare) avseende klimat och kommunal klimatanpassning.
- Information till allmänhet om framtida klimat och effekter via Länsstyrelsens webb och nyhetsmedia.

Regional nivå

- Lämnat yttranden avseende regionala klimatrelaterade frågor om miljöfarlig verksamhet, dricksvatten, miljömål, kulturmiljö, transportinfrastruktur, havsplaner.
- I samverkan med Sametinget samordnat och genomfört arbete avseende klimatsårbarhetsanalyser för samebyar inom ramen för flerårig insats i samverkan med fyra andra länsstyrelser inom renskötseområdet.
- I samverkan med Skogsstyrelsen framställt och förmedlat kunskapsunderlag om klimatförändring samt klimatanpassning avseende skog och skogsbruk i Norrbotten.
- Inom myndigheten kontinuerligt samverkat tvärsektoriellt till stöd för insatser inom berörda sakområden (klimat/energi, naturresurs och rennäring, upphandling, samhällsskydd, fysisk planering, miljöskydd, naturmiljö, kulturmiljö).

Nationell nivå

- Under året verkat i länsstyrelsernas nationella nätverk samt inom specifika arbetsområden för nätverket (strategigrupp, länsstyrelsernas Nordgrupp, skyddad natur).
- Medverkat i statliga forskningsinstitutet RISE utveckling av resiliens-deklarationer.
- Deltagande och samverkan i nationellt nätverk (Myndigheter för klimatanpassning) och med de ingående myndigheterna i nätverket.
- Deltagande i uppdrag nationellt: MSB metodutveckling skyfallskartering.

- Deltagande i Riksantikvarieämbetets utredning om påverkan på kulturmiljön av klimatrelaterade händelser samt åtgärder för klimatanpassning.

Resultatbedömning

Utvecklingen inom klimat- och energiområdet i länet är positiv. Näringslivet fortsätter att satsa förnybart, hållbart, på fossilfrihet och på att bidra till omställningen och en cirkulär ekonomi. Detta tydliggörs genom det ökade antalet ansökningar och beviljade åtgärder inom Klimatklivet.

Resultat av arbetet med klimatanpassningen bedöms överlag vara gott, utifrån resultat, effekt och resurser. Visst utvecklingsbehov finns gällande insatser för kommuner med avstannad eller ingen aktivitet.

Kulturmiljö

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p7 Kulturmiljö	Länsstyrelseinstruktion

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamheten består av tillsyn och tillstånd enligt kulturmiljölagen och miljöbalken, samt prövning av kulturmiljöbidrag till vård, information, kunskapsuppbyggnad och tillgänglighetssatsningar.

Kulturmiljöhänsyn tas till stor del i annan lagstiftning än i kulturmiljölagen. Samverkan genom dialog är ett viktigt verktyg för att främja, utveckla och förnya kulturmiljöarbetet i samverkan med länets aktörer.

Varje länsstyrelse har tagit fram en kulturmiljöstrategi där prioriteringar anges.

De fyra nationella kulturmiljömålen är:

- Ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas
- Människors delaktighet i kulturmiljöarbetet och möjlighet att förstå och ta ansvar för kulturmiljön
- Ett inkluderande samhälle med kulturmiljön som gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser
- En helhetssyn på förvaltningen av landskapet som innebär att kulturmiljön tas tillvara i samhällsutvecklingen.

Kulturmiljöarbetet utgår också från fyra prioriterade miljö kvalitetsmål: God bebyggd miljö, Levande sjöar och vattendrag, Ett rikt odlingslandskap, Levande skogar.

Regionala uppgifter, uppdrag och mål

Länets prioriterade inriktning anges i Norrbottens regionala kulturmiljöprogram 2010–2020. Den regionala visionen utgår från att en mångfald välbevarade kulturmiljöer berikar vår livsmiljö och är en tillgång för en hållbar utveckling i länet. Då vi på grund av bristande personella resurser inte har mäktat med att uppdatera kulturmiljöstrategin bedöms den tills vidare vara aktuell. Det regionala kulturmiljöarbetet ingår också i Norrbottens läns kulturplan 2023–2026.

Vid fördelning av bidrag utgår vi från vår Strategi för fördelning av kulturmiljöstöd i Norrbotten 2020 - 2025. Målsättningen är att i högre grad än tidigare uppnå de nationella kulturmiljömålen, samt att tillgängliggöra kulturmiljöer för fler av länets invånare och synliggöra jämställdhets- och minoritetsperspektiv.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Kulturmiljö (43)	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	5,9	6,1	6,0
Antal årsarbetskrafter kvinnor	5,1	5,4	5,7
Antal årsarbetskrafter män	0,9	0,6	0,3
Antal ärenden, inkomna och upprättade	537	642	595
Antal beslutade ärenden	605	610	669
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	7	1	1
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	10 054	8 444	8 615
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	5 000	6 408	6 040

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Av redovisningen över antalet årsarbetskrafter och nedlagda verksamhetskostnader för 2022 framgår inte hur mycket tid som personal från sakområdet kulturmiljö lagt på tvärssektoriellt arbete. För att få in kulturmiljöfrågorna i processer inom andra verksamheter deltar vi flitigt i tvärssektoriell samverkan inom myndigheten, främst via internsamråd. Under 2022 har sakområdet kulturmiljö hanterat drygt 540 internsamråd. Av den redovisade tiden för personal som är knuten till sakområdet kulturmiljö har cirka 1 039 timmar redovisats på andra sakområden, vilket motsvarar cirka en årsarbetskraft.

I totalsumman över lämnade bidrag ingår endast de belopp som betalats ut direkt till slutmottagare. Medel som avsatts för egeninitierade projekt eller senare utbetalningar har inte medräknats. Det beslutade beloppet i ASK-bidrag är därmed högre än vad som framgår av tabellen ovan.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2022	År 2021	År 2020
Antal registrerade fornlämningar, exkl. marina lämningar (st)	Ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas	Skydd av fornlämningar och deras kulturhistoriska information.	Fornreg ¹⁾		20 074	19 799	19 168

1) Register, Riksantikvarieämbetet.

Resultatredovisning

Länsstyrelsen har framför allt prioriterat löpande ärendehandläggning enligt kulturmiljölagen, bidragsförordningen samt remisser och samråd rörande kulturmiljölagen, miljöbalken och plan- och bygglagen. Möjligheten att utveckla kulturmiljöarbetet genom interna arbetsprocesser samt framtagande av ny kunskap har varit mycket begränsad. Arbetet med byggnadsminnesskydd har prioriterats ner till förmån för bidragshantering och tillståndsansökningar rörande skyddade byggnadsminnen och kyrkliga kulturminnen, då dessa ärenden är mer tidskritiska. Länsstyrelsen bedömer att de långdragna byggnadsminnesärendena kan riskera att kulturmiljövärden går till spillo. Vi har även av resursskäl nödgats prioritera ner dialoger och rådgivning till kommuner, förvaltare, andra myndigheter samt civilsamhällets aktörer (föreningar och privatpersoner) som har ansvar för kulturmiljöer. Detta får negativa effekter för det proaktiva kulturmiljöarbetet i länet.

Tillstånd och prövning av fornminnesärenden samt hanteringen av kulturmiljöer i plan- och byggprocesser. Vi ser ett ökat exploateringsstryck från stora industrisatsningar och infrastrukturprojekt i länet, med mer omfattande samrådsprocesser jämfört med tidigare år. De arkeologiska processerna ligger ofta ett till tre år före själva miljöprövningen. Det innebär att ändringar kan komma i senare skeden och vi får ofta hantera

ärenden flera gånger i olika prövningar och enligt olika lagstiftning (som kulturmiljölagen, plan- och bygglagen samt miljöbalken) samt i olika skeden i verksamhetsutövarens process. Det kräver tydlighet och stringens hos oss samt att vi har rutiner för hur vi svarar och ensar oss i bedömningarna. Det kan vara svårt att få förståelse för kulturmiljölagens andra kapitel om fornminnen i de långa tillståndsprocesserna där Länsstyrelsen har rollen som beställare (av arkeologiska undersökningar i förhållande till en utförare) medan verksamhetsutövaren är uppdragsgivare.

Det råder även stor kunskapsbrist om hanteringen av kulturmiljöer bland länets kommuner, förvaltare och ägare av kulturbyggnader. Vi ser ett stort behov av att vi driver ett proaktivt arbete mot denna målgrupp för att förbättra kunskapen och säkerställa att kulturmiljöer tillvaratas i plan- och byggprocesser.

Vi har som tidigare år ägnat tid åt arbetet med samhällsomvandlingen i Malmfälten, där vi medverkar i dialoger med LKAB och berörda kommuner rörande hur riksintressena för Kiruna respektive Malmbergets kulturmiljöer kan tillgodoses. När det gäller flytten av Kiruna kyrka samverkar vi även med Kiruna pastorat för att säkerställa att kyrkans höga kulturhistoriska värden kan bibehållas. Vi räknar med att detta arbete kommer att pågå i många år framöver. För att hålla nere ärendebalanserna har vi på kort sikt löst det genom tillfälliga resursförstärkningar utöver ordinarie personal i avvaktan på utökade resurser till kulturmiljöområdet.

Fördelning av statligt stöd till vård och förvaltning av kulturmiljöer

Årets nyckelfördelade anslag, 9 903 868 kronor kunde inte fördelas i sin helhet. Vi avstod en miljon kronor för omfördelning till annan länsstyrelse i september och har sedan tvingats återbetala ytterligare 1 137 957 kronor. Det har varit särskilt svårt att få byggandsvårdmedel att nå mottagare då det är stor kapacitetsbrist i hantverksbranschen och medel har även återförts på grund av försenade leveranser. Under året har det blivit påtagligt att även antikvariska experter blivit en begränsande faktor. Exempelvis har projekt som kunnat få medel inte fått fram nödvändiga arbetsbeskrivningar och antikvariska utredningar och arbetet har därför inte kunnat starta. Vi har inte heller haft kapacitet att arbeta proaktivt med att omfördela medel på grund av hårt ärendetryck i övrigt. Kulturmiljövärden i länet har därmed gått miste om över två miljoner kronor under året. Totalt belopp 7 765 911 kronor har dock fördelats. Medel har främst gått till egeninitierade projekt och förvaltningsåtaganden som fornvårdsprogrammet och kulturreservaten. Utöver det har privatpersoner tagit del av medel för byggnadsvårdsprojekt, främst restaurering av kyrkstugor i Öjebyn och Gammelstad. De mest omfattande projekten under året har varit takomläggning på Hängengården i Glommersträsk samt linoljefärgsmålning av fasaderna på Visitor Centre i Gammelstads kyrkstad. Medel har också tilldelats byggnadsvård och kunskapsprojekt i regi av ideella föreningar.

Det finns stora behov av insatser i länets kulturmiljöer, vilket vi känner till tack vare den samverkan som sker med kyrkstäderna, byggnadsminnesägare och kommunerna. Vi har svårt att nå ut med bidraget eftersom det för många kulturmiljöer saknas lokala parter som är beredda av att ta sig an kulturmiljöprojekt. Bristen på kunniga hantverkare och antikvarisk kompetens försvårar ytterligare. Där lokala aktörer finns i form av museiverksamhet, aktivt föreningsliv och hantverkare kommer våra medel fler till del.

Förvaltning och skydd av länets världsarv och kulturreservat

Under året har vi deltagit i extern samverkan med aktörer kring världsarven Gammelstads kyrkstad samt Struves meridianbåge samt bidragit till det påbörjade arbetet med Periodic Reporting till UNESCO. För kulturreservatet Gallejaur by har utvecklingsplanen för naturreservatet och kulturreservatet färdigställts. Utvecklingsplanen ska stödja förvaltningsrådets arbete för en långsiktig utveckling gällande pedagogiskt och turistiskt arbete samt utvecklingen av förvaltningen i reservaten.

Skydd av flottningsslämningar

Länsstyrelserna i Norrbotten och Västerbottens län har beslutat att fornlämningsförklara 77 flottledsslämningar vid Laisälven i Arjeplogs och Sorsele kommuner. Av dessa ligger 25 i Arjeplogs kommun, Norrbottens län. Laisälven har en påfallande stor andel välbevarade flottningsslämningar, vilket gör

att lämningarna bedömts ha ett högt kulturhistoriskt värde. Skyddet av lämningarna möjliggör ett bevarande av ett för regionen och för nationen betydelsefullt historiskt sammanhang i form av en flottningsled.

PBL- och kulturvärden

Flera undersökningar har visat att kulturvärden marginaliseras i plan- och byggprocesser i relation till andra intressen. Vi har därför fortsatt att utbilda ytterligare tre av länets kommuner om PBL och kulturvärden. Utbildningssatsningen som lanserades 2020 av Boverket och länsstyrelserna är ett steg i arbetet för att skapa en bättre gestaltad livsmiljö samt nå miljömålet God bebyggd miljö. Utbildningstillfällena är efterfrågade och uppskattade av kommunerna.

Tillsyn och kontroll av kulturmiljön i länet

Vi har i årets tillsynsplan, i likhet med tidigare år, konstaterat att behovet av tillsyn av kulturmiljön är större än vad våra resurser medger. Vi planerade för en låg nivå på tillsynsinsatser men har ändå inte mäktat med att utföra den planerade tillsynen. Vi har även i år prioriterat fortsatt tillsyn av byggnadsminnet Lappstaden för att uppmärksamma ägarna om deras ansvar och de krav som skyddsbestämmelserna innebär. Tillsynen i Lappstaden är dock en resurskrävande uppgift då det gäller flera byggnader och ägare. Den effekt vi vill uppnå är att byggnadsminnesägarna får en större kunskap om byggnadstraditionen och ett intresse att underhålla sina byggnader. Bristen på tillsyn av kulturmiljön i länet är ett resultat av att vi inte kunnat arbeta förebyggande och proaktivt i den omfattning som egentligen krävs. Det får till följd att lagskyddade fornlämningar riskerar att skadas och försvinna samt att ovarsamma ändringar kan ske på skyddade byggnadsminnen och kyrkor.

Samverkan och samordning samt utveckling av digitaliseringsarbetet

Det är främst i de länsstyrelsegemensamma eller externa samverkansgrupperna vi har möjlighet att arbeta proaktivt med kulturmiljöfrågorna. Vi har aktivt medverkat i länsstyrelsenätverket Kulturmiljöforums arbete samt i samverkansarbetet med Riksantikvarieämbetet. Under året har vi fördjupat samverkan med Riksantikvarieämbetet genom att bland annat samordna våra planeringsprocesser i ett årshjul samt tagit fram nya administrativa rutiner som ska stödja den gemensamma planeringen och strategiska kulturmiljöarbetet. För att bättre kunna samordna länsstyrelsernas arbete med utmärkning och undanförelse av kulturegendom har vi i Kulturmiljöforum startat upp ett nationellt nätverk i dess frågor. Under året har även fyra nationella handläggarnätverk initierats i syfte att utveckla samverkan och erfarenhetsutbyten mellan länsstyrelsernas kulturmiljöhandläggare.

På regional nivå medverkar vi bland annat i det skogligenätverket med Skogsstyrelsen och norrlandslänen och vi ingår som en av flera parter i förvaltningsråden för länets världsarv och kulturresevat.

Resultatbedömning

Det samlade resultatet visar att det finns ett utvecklingsbehov inom verksamhetsområdet kulturmiljö. Även om vi åstadkommit flera bra insatser under året så når vi bara delvis upp till de uppsatta målen. På grund av oförändrade personella resurser samt att det är svårt att rekrytera personal med rätt kompetens är det en mycket stor utmaning att kunna arbeta proaktivt i den omfattning som vi borde. Exploateringsstrycket i länet har också markant ökat arbetsbelastningen men de personella resurserna är inte anpassade efter behovet. Det riskerar i förlängningen att påverka de tidsplaner som finns för olika exploateringar såsom exempelvis industrier, kraftledning och infrastruktur. Det leder sammantaget till ett stort utvecklings- och resursbehov som är stort inom kulturmiljöområdet för att långsiktigt kunna driva och utveckla det regionala kulturmiljöarbetet framåt. Även om det finns tillgängliga medel att fördela från kulturmiljöanslaget samt identifierade behov krävs utökade personella resurser för att Länsstyrelsen i större utsträckning ska kunna arbeta proaktivt och uppsökande. Det råder även brist på arkeologiska undersökare i länet, vilket redan idag försvårar arbetet med tillståndsprövningar enligt kulturmiljölagen. Inom byggnadsvården saknas hantverkare som har tillräcklig kompetens och vilja att arbeta med kulturbebyggelse samt antikvariska experter. Det är därför en stor utmaning att säkerställa att tilldelade medel från kulturmiljöanslaget kommer kulturmiljön till nytta.

Samhällsskydd och beredskap

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p8 Skydd mot olyckor, krisberedskap, civilt försvar och höjd beredskap	Länsstyrelseinstruktion
7§ Geografiskt områdesansvar (se Länsstyrelseinstruktion före och efter 2022-10-01)	Länsstyrelseinstruktion
7 a § Civilområdesansvar	Länsstyrelseinstruktion
7 b § Beredskapsmyndighet	Länsstyrelseinstruktion
1B1 Civilt försvar och beredskapsplanering	Regleringsbrev
3B12 Beredskap för testning och vaccination covid-19	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D. Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamhetsområdet omfattar skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar och totalförsvaret. Nedanstående punkter sammanfattar de viktigaste uppgifterna och uppdragen. Länsstyrelserna ska:

- Vara sammanhållande inom krisberedskapen före, under och efter en kris inom sitt geografiska ansvarsområde och verka för en gemensam inriktning och vidta nödvändiga åtgärder.
- Utgöra Civilområdesansvariga myndigheter från 1 oktober 2022 (gäller sex utpekade länsstyrelser). De andra länsstyrelserna är skyldiga att samverka med dessa för att bidra till det gemensamma arbetet inom respektive civilområde.
- Ansvara för att vid behov att ta över kommunal räddningstjänst (gäller Civilområdesansvariga länsstyrelser).
- Ansvara för räddningstjänst och sanering efter utsläpp av radioaktiva ämnen från kärnteknisk anläggning.
- Ansvara för att ständigt ha en tjänsteman i beredskap och en förmåga att snabbt upprätta en krisledningsorganisation och vid behov en krigsorganisation.
- Ansvara för uppföljning av kommunernas arbete med krisberedskap och civilt försvar.
- Ansvara för att bevaka riskhänsyn i samhällsplaneringen.
- Hantera uppdrag enligt Sevesolagen.

Målet för *Seveso-tillsynen* är att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor samt att säkerställa en nödvändig skyddsnivå ur miljö- och säkerhetssynpunkt. Att säkerställa att den kommunala räddningstjänsten har kunskap, bemanning och beredskap för Seveso-olyckor är också en viktig målsättning.

Målet för *skydd mot olyckor* är att, med hänsyn till de lokala förhållandena, i hela landet ge människors liv, hälsa, egendom och miljö ett tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor.

Målen för samhällets *krisberedskap* är att:

- minska risken för olyckor och kriser som hotar vår säkerhet
- värna människors liv och hälsa samt grundläggande värden som demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter genom att upprätthålla samhällsviktig verksamhet och hindra eller begränsa skador på egendom och miljö när olyckor och krissituationer inträffar.

Mål för det *civila försvaret* är att ha förmåga att:

- värna civilbefolkningen
- säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna
- upprätthålla en nödvändig försörjning
- bidra till det militära försvarets förmåga vid väpnat angrepp eller krig i vår omvärld
- upprätthålla samhällets motståndskraft mot externa påtryckningar och bidra till att stärka försvarsviljan
- bidra till att stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera svåra påfrestningar på samhället i fred
- bidra till förmågan att delta i internationella fredsfrämjande och humanitära insatser med tillgängliga resurser.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Samhällsskydd och beredskap (45)	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	19,5	16,1	18,3
Antal årsarbetskrafter kvinnor	10,9	8,9	10,7
Antal årsarbetskrafter män	8,6	7,2	7,6
Antal ärenden, inkomna och upprättade	377	214	221
Antal beslutade ärenden	368	194	119
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	27	38	10
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	26 980	21 655	22 964
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	19,5	16,1	18,3

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Ett ökat antal årsarbetskrafter och ökade verksamhetskostnader härrör sig främst till rekrytering och arbetet med övningsserien Vilde, det nya tillsynsuppdraget säkerhetsskydd och en situationsanpassad verksamhet och organisation kopplat till konsekvenser av Ukrainakriget. Av motsvarande anledningar har antalet ärenden ökat jämfört med 2021. Kompetensen att arbeta med samhällsstörningar har breddats till fler yrkesgrupper vid myndigheten, vilket är gynnsamt för den fortsatta utvecklingen av myndighetens kris- och krigsorganisation.

Nyckeltal: Civilområde (46) ¹⁾	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	0,4		
Antal årsarbetskrafter kvinnor	0,0		
Antal årsarbetskrafter män	0,4		
Antal ärenden, inkomna och upprättade	1		
Antal beslutade ärenden	1		
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0		
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	1 123		
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0,4		

¹⁾ VÅS 46 tillkom 1 oktober 2022 och redovisas därför i separat tabell, med utfall för oktober – december 2022.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Resultatredovisning

Länsstyrelserna bedriver gemensamt ett aktivt arbete i uppbyggnaden av totalförsvaret. En betydande del av arbetet handlar om att bygga upp den egna förmågan i syfte att stärka myndigheten som högsta civila totalförsvarsmyndighet. Länsstyrelsen deltar aktivt i länsstyrelsernas nationella totalförsvarsarbete, både i nätverk och arbetsgrupper. Under året har vi i större utsträckning kunnat genomföra arbete som tidigare fått stå tillbaka till följd av coronapandemin. Arbetet med vaccination mot covid-19 fortsatte i samverkan med Region Norrbotten. Vi har initierat idéer till vaccinationskampanjer och bistått i genomförandet av dessa. Genomgående har Länsstyrelsen, i syfte att bistå regionen med att säkerställa flöden för storskalig testning, agerat flexibelt och stöttat där behov funnits för tillfället.

När Ryssland invaderade Ukraina den 24 februari var länsstyrelserna snabba att agera, bland annat med anledning av erfarenheterna från coronapandemin. Ett av de uppdrag länsstyrelserna fick med anledning av det nya säkerhetspolitiska läget var att regelbundet redovisa lägesbilder av hur kriget påverkar respektive län. För att hantera uppdraget bildades ett gemensamt nationellt kansli för alla länsstyrelser, det så kallade MATS-kansliet. Länsstyrelsen Norrbotten har stöttat MATS-kansliet, i synnerhet med sammanställning av nationell lägesbild. Vi upprättade tidigt även ett eget kansli som i huvudsak arbetat med rapportering, samverkan, kommunikation och analys av hur händelseutvecklingen påverkat länet. Länsstyrelsen har under året regelbundet sammanställt regionala lägesbilder. De har sedan skickats till MATS-kansliet och till länets aktörer.

Den 1 oktober delades Sverige in i sex civilområden. Civilområdet representerar en högre regional nivå. Länsstyrelsen i Norrbottens län är civilområdesansvarig länsstyrelse för det Norra civilområdet, som omfattar Jämtlands, Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län. Vi har inrättat ett kansli som sedan tredje kvartalet bedrivit ett uppbyggnadsarbete för att etablera verksamheten. I den inledande fasen har samverkan och samarbete etablerats med relevanta aktörer, till exempel övriga civilområden, civilområdets länsstyrelser, sektorsansvariga myndigheter, Försvarmakten med fler. Civilområdeskansliet leds av en tillförordnad kanslichef och rekrytering av ordinarie chef och handläggare pågår. Etableringen kommer att ske successivt under 2023.

Länsstyrelsen genomförde i juni ett strategiskt ledningsmöte för samtliga tjugo landshövdingar, där det övergripande målet var att utveckla länsstyrelsernas gemensamma förmåga att hantera säkerhetsskydd, informationssäkerhet, skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar. Syftet var också att skapa förståelse för länsstyrelsernas nya uppdrag i och med inrättande av civilområden. Länsstyrelsen har även tillsammans med Försvarmakten Norra militärregionen och länsstyrelserna i Jämtland, Västernorrland och Västerbotten arrangerat Totalförsvarsdagar i Östersund.

Länsstyrelsen i Kronobergs län har under året samordnat arbetet inom ramen för uppdrag om att beakta jämställdhet och mänskliga rättigheter i alla relevanta delar av krisledningsarbetet. Under uppdragets första år har fokus främst legat på organisering, informationsinhämtning och kommunicering. Uppdraget har en styrgrupp, referensgrupp och verkställande grupp kopplade till arbetet. Dessa grupper består av representanter för social hållbarhet och totalförsvarsfrågor.

I slutet av 2022 påbörjas arbetet med att skriva fram de konkreta funktionsstöden för stabsfunktionerna, stabschefer och myndighetsledning för att inarbeta jämställdhet och mänskliga rättigheter i krisledningsarbetet. En process för förankring av arbetet har också påbörjats vilket bland annat inkluderar en strävan efter beslut på hög ledningsnivå för implementering och fortlevnad av arbetet. Vidare har representanter för uppdraget haft möten med relevanta aktörer för information, erfarenhetsutbyte och samverkan kring arbetet.

Planer och avsiktsförklaringar

Arbete med framtagande av strategi för samverkan vid samhällsstörningar i Norrbotten har genomförts och en uppdaterad avsiktsförklaring om samarbete vid samhällsstörningar har upprättats med länets aktörer.

Vi har sammanställt en regional risk- och sårbarhetsanalys för länet och för Länsstyrelsens egen verksamhet. Länsstyrelsen har också arrangerat ett seminarium för att stödja kommunerna och Region Norrbotten i arbetet med risk- och sårbarhetsanalys, där vi bland annat betonade riskhanteringsprocessens koppling till beredskapsplaneringen.

Inom Översvämningsdirektivet (DIREKTIV 2007/60/EG) har arbetet med åtgärder, enligt den nya riskhanteringsplanen, påbörjats. Regelbunden samverkan sker med Haparanda kommun och Finland (ELY-centralen i Rovaniemi) för att synkronisera mål och åtgärder.

Länsstyrelsen har deltagit vid möten inom älvnätverket och anordnat möten för Älvgrupp Luleälven i syfte att utveckla beredskapsarbetet för dammbrott.

Regional plan för kärnteknisk olycka har färdigställts. Mätorganisation (för strålskyddsmätning) har startats upp. Vi har genomfört utbildning för organisationen och nya mätinstrument har delats ut.

Samverkan, utbildning och övning

Året inleddes med en kraftig smittspridning i länet och ett fortsatt ansträngt läge för vården. Den av Region Norrbotten tidigare bedömda generellt goda förmågan gällande PCR-testning, blev kraftigt ansträngd med långa väntetider för provtagning och provsvar. Länsstyrelsen samordnade inledningsvis avstämningar och genomförde samverkan med kommuner, regionen och smittskyddsläkare med syfte att följa händelseutvecklingen och tidigt upptäcka eventuell påverkan på samhällsviktig verksamhet.

Övningsserien Totalförsvarsövning Wilde inleddes i början av året med syfte att pröva, utveckla och stärka länets totalförsvarsförmåga, i enlighet med målen för totalförsvaret. Övningsserien har hittills bestått av en lokal funktionsövning, lokala seminarieövningar och en regional seminarieövning för länets aktörer. Resultatet av de lokala seminarieövningarna har sammanställts i en delrapport.

Länsstyrelsens nätverk för krisberedskap och civilt försvar har genomfört ett flertal sammankomster där stöd har lämnats löpande till kommuner och Region Norrbotten i arbetet med beredskapsplanering för det civila försvaret. Länsstyrelsen har därtill deltagit i flertalet av Försvarsmaktens övningar samt tillsammans med Försvarsmakten lämnat utbildningsstöd till Försvarshögskolans kurser. Vi har också anordnat två regionala samverkanskurser för att implementera MSB:s gemensamma grunder för samverkan och ledning.

Den regionala samverkan med Norge och Finland har utvecklats under senare tid med anledning av coronapandemin, Ukrainakriget samt Finlands och Sveriges ansökan om medlemskap i NATO. Med tyngdpunkt på de nordliga länen har vi en bättre gemensam lägesuppfattning och har utifrån hur vi hanterat konsekvenserna av ovanstående händelser lärt oss mycket om våra skillnader och likheter i arbetet. Detta har positivt påverkat utvecklingen i frågor som berör krisberedskap och civilt försvar över landgränserna. Den överenskommelse (MOU) Länsstyrelsen upprättade 2016 med sina regionala motparter i länets grannländer är därför under utveckling i syfte att kunna möta samhällsstörningar och kriser på Nordkalotten tillsammans med våra kollegor vid de regionala statskontoren i Nordland, Troms/Finmark, finska Lappland och Norra Österbotten samt Länsstyrelsen i Västerbotten.

Förutsättningarna för övningen Barents Rescue 2022 som skulle ha hållits i Norge, ändrades då Ryssland utslöts ur samarbetet. Omfallsplaneringen utmynnade i en nationell övning, med namn Giron 2022.

En kontinuitetshanteringsutbildning, med huvudfokus på vatten och avlopp (VA), har anordnats för länets kommuner. Därtill har en särskild nödvattenövning genomförts med kommuner och region i samverkan med Livsmedelsverket.

Länsstyrelsen har påbörjat anställning av frivilliga till en räddnings- och röjningsstyrka som ska kunna nyttjas under fredstida samhällsstörningar och för Länsstyrelsens krigsorganisation. Vi har sedan 2016 en

avsiktsförklaring med Frivilliga Automobilkåren och Bilkåren, där arbetet under året konkretiserats för att utveckla en motor- och transportenhet.

Länsstyrelsen har anordnat en regional näringslivsdialogdag, i syfte att stärka samverkan mellan privata och offentliga aktörer i länet. Dagen anordnades i samverkan med MSB, som ett av fyra pilotlän i ett nationellt projekt för att stärka samverkan med näringslivet i länet.

Vi har genomfört ett möte med flertalet statliga myndigheter inom områdena skydd mot olyckor, krisberedskap och totalförsvaret i syfte att hitta synergier för verksamhetsplanering 2023.

Under hösten genomfördes en regional samverkanskonferens med anledning av Sveriges ordförandeskap i EU. Länsstyrelsen har varit ett nav för samverkan kring de många möten som ska genomföras i länet.

Vi har under året utrett och sammanställt beslutsunderlag för utveckling av Länsstyrelsens alternativa ledningsplatser, mobil ledningsplats samt arbetat med förvaltning och utveckling av vår ordinarie ledningsplats. Detta bland annat i syfte att kunna möta Civilområdets krav på ledning och samverkan.

Länsstyrelsen och MSB har under året samordnat utbildning för regionala aktörer om säkerhet i offentlig miljö.

Vidare har Länsstyrelsen genomfört planeringsdagar inför 2023 inom områdena skydd mot olyckor, krisberedskap, kriskommunikation, krisstöd, samband, informations- och cybersäkerhet, säkerhetsskydd och totalförsvaret tillsammans med kommuner och Region Norrbotten.

Räddningstjänst

Erfarenheterna från tidigare skogsbränder har medfört att Länsstyrelsen var väl förberedd inför sommaren. Vi har exempelvis anordnat nätbaserade möten med de större skogsägarna och räddningstjänsten för att få en bättre samordning vid eventuella bränder samt inventerat resurser för skogsbrand i samverkan med aktörerna i länet. Likaså utfördes bevakning med skogsbrandflyg under sommaren.

Räddningstjänstens operativa ledning arbetar numera över länsgränsen mellan Norrbotten och Västerbotten. Detta har föranlett ett antal möten med räddningstjänsterna och Länsstyrelsen i Västerbotten för att myndigheten bland annat ska kunna hantera en kärnteknisk olycka.

Vi har deltagit i och lett möten och informationsträffar i länet om räddningstjänst under höjd beredskap, kärnteknisk olycka och skogsbrandsbevakning med flyg.

Hälso- och sjukvård

Länsstyrelsen i Norrbotten har ingått i arbetet med regeringsuppdraget om att kartlägga och stödja den kommunala hälso- och sjukvårdens och socialtjänstens beredskap, där Länsstyrelsen i Kronoberg varit samordnande. I samverkan med Socialstyrelsen har man under lämnat in två delrapporter, den sista delrapporten kommer att redovisas under mars månad 2023.

Länsstyrelsen har haft riktade möten med geografisk uppdelning av länets kommuner i sjukhusområden tillsammans med Region Norrbotten. Där har stöd lämnats i arbetet med beredskapsplanering för det civila försvaret. Ett totalförsvarsseminarium med tema hälso- och sjukvård har också anordnats av Länsstyrelsen tillsammans med MSB, Försvarmakten Norra militärregionen och Socialstyrelsen.

Säkerhetsskydd och signalskydd

I enlighet med Säkerhetsskyddslagen (2018:585) har Länsstyrelsen påbörjat tillsynsarbetet i landets fyra nordligaste län. Länsstyrelserna i Norrbotten, Västra Götaland, Stockholm och Skåne samarbetar i en gemensam arbetsgrupp för att uppnå en likvärdig tillsyn av landets kommuner, regioner och vissa enskilda

verksamhetsutövare. Vi har upprättat en tillsynsplan och det pågår för närvarande tillsyn av verksamhetsutövare i hela området.

Länsstyrelsen har genomfört nätverksträffar för information och kunskapsutbyte i syfte att stärka säkerhetsskyddet hos kommuner och region inför totalförsvarsplanering.

Vårt arbete med införandet av säkra kommunikationer till länets kommuner och Region Norrbotten fortsätter. För de samarbetspartners som har säkra kommunikationer genomförs interna kontroller årligen. Vi har också genomfört behörighetsutbildningar löpande under året.

I egenskap av civilområdesansvarig myndighet deltar Länsstyrelsen tillsammans med övriga civilområdesansvariga myndigheter samt sektorsansvariga myndigheter i MSB:s arbete med att utforma en nyckelstrategi för samverkan över signalskyddat samband.

Tjänsteperson i beredskap

Omvärldsbevakning, införandet av konsekvensbaserade vädervarningar, händelser och information att hantera för Tjänsteperson i beredskap (TiB) fortsätter att öka i omfång. Under året har ett flertal händelser i länet hanterats och följts upp, till exempel IT- attacker, höga flöden, isproppar/översvämningar, vädervarningar, skogsbränder och utsläpp av miljö- och hälsofarliga ämnen.

Sevesotillsyn

Länsstyrelsen har genomfört Sevesotillsyn antingen genom digitala medier eller som platsbesök. Tillsyn har skett vid 14 av länets 21 Sevesoanläggningar samt ett antal bergtäkter utifrån upprättad plan samt tillsynsprogram enligt Seveso. Tillsynen är behovsanpassad då varje anläggning kan anses vara mer eller mindre unik.

Länsstyrelsen anser att styrning och kontroll av risker avseende åldrande utrustning är ett av de områden som särskilt bör uppmärksammas vid respektive anläggning. Under coronapandemin minskade omfattningen av de förebyggande underhållsåtgärderna då mycket fokus var att minimera smittspridningen. Vidare har även andra omvärldshändelser som exempelvis kriget i Ukraina kombinerat med eftereffekterna av coronapandemin i hög grad inneburit förlängda leveranstider av olika varor och reservdelar. Länsstyrelsen har i Sevesotillsynen tagit upp detta och begärt beskrivning av hur detta har hanterats så att riskerna hålls på en acceptabel nivå.

Länsstyrelserna har gemensamt tagit fram ett grundläggande samt fördjupat tillsynsstöd avseende åldrande utrustning och korrosion. Vi har varit med vid framtagandet samt utformandet av stödet.

Länsstyrelsens arbetsgrupp för regional samordning farliga ämnen (RSF) och Energigas Sverige har under året anordnat en seminariedag med fokus på hantering av och risker med energigas i syfte att förmedla kunskap inom området.

Kriskommunikation

Länets kriskommunikationsnätverk har under inledningen av året haft en pågående samverkan kopplat till coronapandemin. På grund av minskad smittspridning och borttagna restriktioner avslutades den regelbundna samverkan i mars.

Nätverket har även haft regelbunden samverkan kopplat till Rysslands invasion av Ukraina. Det har genomförts ett antal möten i syfte att samordna kommunikationen till allmänhet och media. En arbetsgrupp från kriskommunikationsnätverket har även arbetat med att ta fram ett samordnat informationsunderlag riktat till de flyktingar som anlände till Norrbotten. Utöver händelserna ovan har ordinarie samverkan inom det regionala kriskommunikationsnätverket pågått under hela året i syfte att utveckla verksamheten.

Vi har samordnat Krisberedskapsveckan i länet bland annat genom att under de ordinarie nätverksmötena ge tid för länets aktörer att planera och diskutera aktiviteter. Länsstyrelsen genomförde ett antal kommunikationsinsatser i olika kanaler, bland annat släpptes ett avsnitt av Nära mat-podden som handlade om livsmedelsföretagens beredskap för kris.

Delar av det regionala kriskommunikationsnätverket genomförde en studieresa till Helsingfors under våren. Syftet med resan var att studera det finska krisberedskapssystemet och hur de arbetar med kriskommunikation. Information samt erfarenheter och lärdomar från resan sammanställdes i en rapport.

Resultatbedömning

Sammantaget bedöms resultatet inom verksamhetsområdet som gott.

Trenden vad avser att länsstyrelserna tillsammans kan stödja varandra och samarbeta operativt före, under och efter en händelse har i och med coronapandemin samt kriget i Ukraina utvecklats ytterligare. Införandet av civilområden bedöms komma att förstärka denna positiva utveckling.

Genomgående har Länsstyrelsen i syfte att bistå Region Norrbotten med att säkerställa flöden för storskalig testning för covid-19 agerat snabbt och flexibelt stöttat där behov funnits för tillfället. Att löpande samverka och dela lägesbild gav ett tydligare fokus på att lösa uppgiften tillsammans. Länsstyrelsens samordnande funktion har bidragit till att bibehålla en testningsberedskap i länet.

Vaccinationsberedskapen i länet var god samtidigt som det visade sig svårt att höja vaccinationsgraden hos allmänheten ytterligare trots riktade insatser. En aktiv samverkan i såväl planerings- som i utförandefas skapade ett tydligare fokus på att lösa uppgiften tillsammans, genom erfarenhetsbredd och större kompetens. På så sätt har vi identifierat behov av gemensamma insatser i syfte att genomföra vaccination mot covid-19. Länsstyrelsen har bidragit med enkla beslutsförfaranden utan krånglig administration när vi gått in med en insats eller medfinansiering.

Länsstyrelsen uppfattar att arbete med tillsyn enligt Sevesolagstiftningen leder till att risk- och säkerhetsarbetet vid anläggningarna håller en hög nivå.

Genom TiB och funktionen kommunikatör i beredskap (KiB) har Länsstyrelsen goda förutsättningar att tidigt i en händelse genomföra samverkanskonferenser, upprätta lägesbild, föra dialog och sprida gemensamma inriktningar och budskap tillsammans med länets aktörer. Länsstyrelsen har en god beredskap dygnet runt, veckans alla dagar. Det är en positiv utveckling ur ett regionalt perspektiv.

I försvarssammanhang har Sverige, Norge och Finland i november 2022 skrivit på en trilateral avsiktsförklaring som syftar till att stärka det operativa försvarssamarbetet ytterligare. I november 2022 uppdaterades och stärktes det avtalet där den uttalade tyngdpunktens geografiska område omfattar Norrbotten, norra Finland och norra Norge. Lagen om operativt militärt stöd mellan Sverige och Finland och det faktum att länderna har lämnat in en NATO ansökan kommer att påverka planeringen av krisberedskap och civilt försvar i länet. Länsstyrelsen har ett gott samarbete med våra finska och norska kollegor på regional nivå. Det är en positiv utveckling.

Under året har mindre delar av den planerade fysiska verksamheten inom säkerhetsskydd, signalskydd, skydd mot olyckor, krisberedskap, civilt försvar och höjd beredskap fått stå tillbaka till följd av Ukrainakriget och på grund av den höga smittspridningen i början av året. Trots detta har huvuddelen av planerad verksamheten kunna genomföras.

Naturvård och miljöskydd

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p9 Naturvård, samt miljö- och hälsoskydd	Länsstyrelseinstruktion
6§ Verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljö kvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås och ska vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling	Länsstyrelseinstruktion
14§ Miljöprövningsdelegation	Länsstyrelseinstruktion
15§ Vattendelegation	Länsstyrelseinstruktion
19§ Fjälldelegation	Länsstyrelseinstruktion
1A4 Bevarandeplaner Natura 2000-områden	Regleringsbrev
1A5 Nationella planen för moderna miljö villkor	Regleringsbrev
1A6 Handlingsplan för grön infrastruktur	Regleringsbrev
1A7 Tillsyn strandskydd	Regleringsbrev
1A8 Företnade områden	Regleringsbrev
1B2 Miljö kvalitetsnormer luftkvalitet	Regleringsbrev
1B3 Naturvård, biologisk mångfald, friluftsliv med mera (exklusive delar av vilt- och rovdjursförvaltningen)	Regleringsbrev
1D2 Brottslighet och gränsöverskridande avfallstransporter	Regleringsbrev
1D4 En hållbar rennäring och en gynnsam bevarandestatus för stora rovdjur	Regleringsbrev
3C2 Förstudie vägledning miljötillståndsprovning med mera	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.
Länsstyrelse gemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Följande punkter sammanfattar delar av uppgifterna och uppdragen inom verksamhetsområdet.
Länsstyrelserna ska:

- Samordna det regionala miljömålsarbetet, utarbeta åtgärdsprogram samt följa upp och redovisa det regionala läget för miljömålen. De ska också utarbeta miljöövervakningsprogram och genomföra miljöövervakning.
- Samordna och stimulera arbetet med de nationella friluftslivsmålen samt samordna, stimulera och lämna bidrag till lokala naturvårdssatsningar och vattenvårdsprojekt.
- Skydda områden och arter genom bland annat beslut om områdesskydd samt utarbetande av förvaltningsplaner och åtgärdsprogram.
- Bevara och förvalta naturvärden i skyddade områden.
- Besluta om tillstånd och dispenser för naturskydd, skydd för djur och växtarter, terrängkörning och vilthägn samt ansvara för samråd enligt 12 kap 6 § miljöbalken.
- Ansvara för provning och tillsyn av vattenverksamhet och markavvattning.
- Samordna vattenförvaltningsarbetet genom de fem vattenmyndigheterna.
- Ansvara för samråd, yttranden och tillstånd för mineralfyndigheter, miljöfarlig verksamhet, kemiska produkter och avfall.
- Planera och genomföra tillsyn och ansvara för regional samordning och tillsynsvägledning samt vidareförmedling av statliga bidrag.
- Samordna, följa upp och utvärdera kommunernas tillsynsverksamhet inom miljö- och hälsoskydd.

- Kartlägga, undersöka, utreda och riskklassa förorenade områden.
- Genomföra restaurering av försurade, näringsrika och värdefulla vatten.

Generationsmålet är det övergripande målet för *miljöpolitiken* och beskriver att vi till nästa generation ska lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser. De 16 miljö kvalitetsmålen beskriver det tillstånd i den svenska miljön som miljöarbetet ska leda till.

Utöver *miljömålen* och dess preciseringar är nedanstående nationella mål av väsentlig betydelse för länsstyrelsernas miljöarbete:

- Senast 2015 ska alla miljöfarliga verksamheter med äldre tillstånd enligt miljöskyddslagen vara omprövade enligt miljöbalken.
- Tillsyn ska ske i sådan omfattning att den bidrar till att regelefterlevnaden överlag är god och att alla inkommande ärenden handläggs med tillfredsställande kvalitet.
- En effektiv och enhetlig miljö tillsyn är avgörande för att säkerställa att en hållbar utveckling främjas som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö.
- Tillsynsvägledande myndigheter ska aktivt verka för samordning och samverkan i frågor om tillsynsvägledning. Länsstyrelserna ska ge tillsynsvägledning i länet.
- Det övergripande målet för friluftslivspolitiken är att stödja människors möjligheter att vistas i naturen och utöva friluftsliv med allemansrätten som grund.
Samtliga omprövningar av vattenkraft ska genomföras under 2022–2042.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Naturvård och miljöskydd (50–58)	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	137,3	134,0	118,1
Antal årsarbetskrafter kvinnor	75,3	74,5	60,0
Antal årsarbetskrafter män	62,1	59,5	58,1
Antal ärenden, inkomna och upprättade	3312	3 204	3 078
Antal beslutade ärenden	3132	3 051	2 989
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	124	153	155
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	214 576	181 801	159 216
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	24 413	57 312	19 969

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2022	År 2021	År 2020
Antal miljöfarliga verksamheter där ursprungstillståndet är från Miljöskyddslagen, dvs tillståndet är äldre än 20 år (st)	Senast 2015 ska alla miljöfarliga verksamheter med tillstånd enligt Miljöskyddslagen vara omprövade enligt Miljöbalken	Miljöprövning	NikITA ¹⁾	0	23	23	23
Areal strikt skyddad natur (nationalparker (NP), naturreservat (NR), naturvårdsavtal (NVA),	Levande sjöar och vattendrag, Hav i balans samt levande kust och skärgård, Myllrande våtmarker,	Verka för att miljömålen nås (6§ länsstyrelseinstruktionen)	NVR (Naturvårdsregistret) ²⁾		2 655 633	2 648 195	2 639 139

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2022	År 2021	År 2020
biotopskyddsområden (BSO)) (ha)	Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap, Storslagen fjällmiljö, Ett rikt växt- och djurliv						

1) Ärendesystem, Länsstyrelsen

2) Utdrag från Naturvårdsverkets system

Antalet tillstånd enligt miljöskyddslagen ligger kvar på samma nivå. Vi har under året inte kunnat prioritera att kontakta verksamhetsutövare och/eller tillsynsmyndigheter för att medvetandegöra dem om dessa äldre tillstånd och få till stånd en omprövning.

Resultatindikatorn för skyddad natur är inte direkt jämförbar med årsredovisningen för 2021 eftersom urvalet av skyddsformer som ingått i redovisningen skiljer sig åt. I redovisningen 2021 ingick vattenskyddsområden, medan naturvårdsavtal inte ingick. I årets redovisning har indikatorn ändrats till strikt skyddad natur, vilket inneburit att naturvårdsavtal numera ingår men vattenskyddsområden utgått.

Resultatredovisning

Miljömålsarbete

Den årliga utvärderingen av miljömålen har genomförts under hösten och visar en positiv utveckling av tillståndet i miljön när det gäller bland annat luftkvalitet och delar av arbetet med vatten. På andra viktiga områden, inte minst bevarandet av biologisk mångfald, går utvecklingen åt fel håll. Inget av de tretton miljö kvalitetsmål som följs upp på regional nivå bedöms kunna nås till år 2030, men fyra mål är nära att nås. Dessa är frisk luft, bara naturlig försurning, ingen övergödning och storslagen fjällmiljö.

Miljömålsutvärderingen bygger på ett omfattande samråd inom Länsstyrelsen och har även inkluderat kontakter med sakkunniga utanför myndigheten. Utvärderingens resultat kommuniceras via exempelvis webben, sociala medier och pressmeddelande samt skickas till kommunerna.

Ökade statliga satsningar på miljöområdet har medfört att fler åtgärder har kunnat genomföras i länet. Detta gäller exempelvis skydd av värdefull natur, arbete mot invasiva främmande arter, åtgärdsprogram för hotade arter, naturvårdande skötsel av skyddade områden, klimatåtgärder och insatser för att främja vilda pollinatörer. I kombination med den utveckling som pågår inom näringslivet, till exempel inom fossilfri stålproduktion, utgör de statliga satsningarna viktiga steg i arbetet med att nå miljömålen.

Länsstyrelsen har under året fastställt det nya regionala åtgärdsprogrammet för miljömålen – Norrbottens miljömålsprogram 2022–2025. Miljömålsprogrammets två fokusområden är biologisk mångfald och klimat. Läs mer om miljömålsprogrammet under avsnittet Myndighetsövergripande redovisning.

Kommunikationsinsatser förväntas öka den regionala medvetenhet om miljömålen och vilka åtgärder som görs i länet samt om det fortsatt stora åtgärdsbehovet. Det bidrar även till ökad kännedom om statens prioriteringar i miljöarbetet och till att miljömålen kan få genomslag i samhällsplanering och regionalt tillväxtarbete. Under året har Länsstyrelsen bland annat hållit föredrag om miljö tillståndet för kommunala och regionala politiker och tjänstepersoner samt regelbundet skickat ut ett digitalt nyhetsbrev om miljö, energi och klimat.

Miljöövervakning

Miljöövervakning är grunden för kunskap om tillståndet i miljön. Inom den regionala miljöövervakningen i Norrbottens län följer och beskriver Länsstyrelsen de förändringar som sker.

Omfattningen av den löpande regionala miljöövervakningen är för närvarande inte tillräcklig. Kunskapsbehovet är stort och resurserna räcker inte till för att genomföra miljöövervakning enligt beslutat program. Vi bedömer därför att vi måste avsluta vissa delprogram under 2023, trots att vi har långa och värdefulla tidsserier för miljö tillståndet.

Ett exempel på område där kunskapsunderlaget är mycket bristfälligt är tillståndet för insekter. Under 2022 har vi fortsatt en tidigare påbörjad metodutveckling för övervakning av insektsfaunan, bland annat genom samverkan med forskare inom området. Vi ser ett brådskande behov av att komma igång med denna övervakning men begränsade resurser riskerar att hindra arbetet.

Genom ett särskilt bidrag från Havs- och vattenmyndigheten har vi under året haft möjlighet att öka vår kompetens för att i framtiden eventuellt kunna utföra övervakning och uppföljning av grunda bottnar med hjälp av drönarfoton. Projektets syfte var även att bidra med regionala referensdata (vegetationsdata och ortofotomosaikbilder) till det nationella projektet för utveckling av satellitbaserad biogeografisk övervakning av grunda marina områden, vilket koordineras av Länsstyrelsen i Västerbottens län.

I det så kallade Full koll-projektet (ett samarbete med Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Sveriges geologiska undersökning och Vattenmyndigheten) analyserar vi bristerna i den akvatiska övervakningen i förhållande till kraven enligt vattendirektivet.

Tillsynsvägledning

Under året har vi löpande gett stöd och råd vid frågor från kommunerna. I vår tillsynsvägledningsplan framgår att vi ska besöka ett antal kommuner varje år för att fördjupa vägledningen och genom detta förbättra vårt arbete. Under året har vi besökt en kommun. Vi har genomfört två digitala seminarier, ett om miljöbrott och ett om frågor rörande hälsoskydd.

Inom arbetsområdet förorenade områden har vi under året utöver att vägleda kommuner i länet med specifika frågeställningar även fortsatt tillsynsvägledningssamarbetet med länsstyrelserna i Norrälän (Gävleborg, Jämtland, Västernorrland och Västerbotten). Utbildningar för alla kommuner i länen genomförs i form av kortare föreläsningar över digitala plattformar. Länsstyrelserna delar på ansvaret för att arrangera utbildningspassen, som kan innehålla teoretiska föreläsningar, information om projekt eller praktiska erfarenheter från arbetet med förorenade områden. Det seminarium som genomförts under året hölls av länsstyrelsen i Gävleborg och handlade om riskvärdering.

Bidrag för LONA och LOVA – uppdrag 1 B 3

Länsstyrelsen har under året lämnat bidrag till lokala naturvårdssatsningar (LONA) och lokala vattenvårdsprojekt (LOVA).

Inom LONA beviljades tretton ansökningar. Tre av projekten bidrar på olika sätt till hållbara ekosystem och biologisk mångfald (våtmarker och vilda pollinatörer). Övriga beviljade projekt bidrar till ett tillgängligt friluftsliv, vilket i sin tur bidrar till hälsa och välbefinnande samt ökad kunskap om natur och miljö. Antalet ansökningar har minskat under senare år, framför allt projekt med inriktning på naturvård. Länsstyrelsen bedömer ändå bidraget som mycket viktigt för att främja lokal naturvård samt att öka intresset för och tillgängligheten till natur och friluftsliv. Länsstyrelsen jobbar för att öka kunskapen och intresset hos kommunerna för bidraget.

Många markägare har hört av sig med frågor om restaurering av våtmarker. Några markägare säger att det är svårt att få kommunerna att söka bidraget och flera kommuner har bekräftat att de inte har tid att driva eller vara ansvariga för projekten. Det är svårare i mindre kommuner och de flesta av Norrbottens kommuner är små.

Under året har tio nya LOVA-ansökningar beviljats. Länsstyrelsen har påbörjat en informationskampanj och bland annat informerat några kommuner om de vattenförekomster i vilka det finns problem med övergödning. Intresset för att söka medel har ökat de senaste åren. Dock vittnar en del kommuner om att de inte kan söka medel för så många projekt som de hade velat och motiverar det med resursbrist. LOVA-bidraget kan dock sökas av andra aktörer än kommuner.

Friluftsliv – uppdrag 1 B 3

Länsstyrelsen har under året särskilt arbetat med friluftslivsmålen Friluftsliv för god folkhälsa och Tillgänglig natur för alla.

Inom projektet Naturaktivitet på recept (NaR), som samordnas av Länsstyrelsen, har vi i samarbete med Region Norrbotten och ett antal kommuner i länet tagit fram informationsblad om så kallade hälsoslingor. Syftet är att öka människors tillgänglighet till naturen, med särskilt fokus på att underlätta för personer som är ovana att vara ute i naturen eller som är osäkra på vad de klarar av. Genom projektet har vi utvecklat verktyg för att öka tillgängligheten och tillvarata naturens förmåga att bidra till ökad fysisk och psykisk hälsa och på så sätt förbättra folkhälsan i länet. Informationsbladen ska kunna användas av både legitimerad vårdpersonal och patienter inom konceptet fysisk aktivitet på recept (FaR®) samt av allmänheten.

Vi har med hjälp av en tillgänglighetskonsult tagit fram en vägledning för svårighetsgradering av hälsoslingorna, så att till exempel kommuner ska kunna göra egna inventeringar med samma metod. Vägledningen innehåller även rekommendationer för hur man kan arbeta för att öka den fysiska tillgängligheten till slingorna.

Totalt har 45 hälsoslingor i 9 kommuner i länet tagits fram. De kommuner och hälsocentraler som tagit del av resultatet har varit mycket positiva. Åtminstone en kommun inlett ett eget arbete med att ta fram hälsoslingor och har också lyft fram hälsoslingorna på kommunens webbplats. Luleå tekniska universitet har visat intresse för att göra en vetenskaplig uppföljning av satsningen. I början av 2023 kommer en marknadsföringskampanj att genomföras tillsammans med Region Norrbotten.

Uppdraget att samordna det regionala arbetet med friluftslivsmålen redovisas till Naturvårdsverket i särskild ordning enligt Naturvårdsverkets anvisningar (senast den 15 februari 2023).

Grön infrastruktur – uppdrag 1 A 6

Med utgångspunkt i den regionala handlingsplanen för grön infrastruktur i Norrbotten har Länsstyrelsen tillsammans med Mittuniversitetet påbörjat arbetet med ett nytt kunskapsunderlag om våtmarker och skogar. Ett samverkansprojekt med Sveaskog har avslutats under året. Projektet har resulterat i en sammanställning av åtgärdsförslag om hur landskapets värden kan bevaras och stärkas i projektområdet (Solälvens avrinningsområde). Länsstyrelsen har även deltagit i ett samarbete med markägare för att långsiktigt återskapa betesmark i naturreservatet Rosfors bruk. Underlag som tas fram i arbetet med grön infrastruktur är kunskaps- och planeringsunderlag. Att arbeta med Grön infrastruktur är frivilligt och inskränker inte på ägande- eller brukanderätten.

Miljö kvalitetsnormer luftkvalitet – uppdrag 1 B 2

Under 2021 underrättade Piteå kommun Naturvårdsverket om att miljö kvalitetsnormen för partiklar PM10 vid mätstationen i Piteå överskreds för år 2020. Kommunen har därefter tagit fram ett förslag till åtgärdsprogram som varit ute på samråd under 2022. I förslaget till åtgärdsprogram uppger kommunen att målet är att klara den lagstadgade miljö kvalitetsnormen inom två år.

Kommunen har redan genomfört vissa åtgärder som finns redovisade i åtgärdsprogrammet. Miljö kvalitetsnormen för partiklar har inte överskridits under perioden januari 2021 till och med augusti 2022 (uppgift för september-december rapporteras in i mars månad).

Det är positivt att miljö kvalitetsnormen inte överskridits år 2021 och hittills år 2022. Då åtgärdsprogrammet ännu inte är fastställt kan Länsstyrelsen inte bedöma om miljö kvalitetsnormen kommer att efterlevas i ett längre perspektiv. En sådan bedömning torde kunna göras under år 2023.

Fjälldelegationen

Länsstyrelserna i Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län samverkar i fjällfrågor inom ramen för fjälldelegationen, som består av de fyra landshövdingarna med var sin beredande tjänsteperson på chefsnivå.

Under året har delegationen samverkat i frågor rörande konsultationsordningen för det samiska folket, Renmarkskommitténs arbete, betesavtal i Härjedalen och friluftsliv i fjällområdena. Delegationen har konstaterat att det som primärt hindrar oss från att nå miljökvalitetsmålet Storslagen fjällmiljö är klimatförändringar, terrängkörning och ett ökat besöksstryck och avser därför att fokusera på dessa frågor under det kommande verksamhetsåret.

Skydd av områden och arter – uppdrag 1 B 3

Länsstyrelsens arbete med att skydda områden och arter genom beslut om områdesskydd har under året resulterat i bildandet av fyra nya naturreservat och att fyra naturreservat har utökats. Därigenom har ytterligare cirka 3 600 hektar värdefull natur i Norrbotten fått ett långsiktigt skydd. Utöver det har ytterligare 430 hektar skog med höga naturvärden fått ett skydd genom de 18 naturvårdsavtal som Länsstyrelsen tecknat med SCA.

Länsstyrelsens arbete med att slutföra ärenden om bildande av naturreservat, i syfte att minska ärendebalanserna, har genom de åtta naturreservatsbesluten resulterat i en liten minskning av antalet områden som är klara för reservatsbildning. Från 2018 och framåt är trenden att ärendebalanserna minskar, om än i långsam takt. Den långsamma minskningen av ärendebalanserna beror främst på den höga takten i arbetet med att säkerställa natur inför kommande reservatsbildningar. Hög personalomsättning liksom ökade behov av samråd på grund av de många och stora investeringar och infrastrukturprojekt som pågår och planeras i länet bidrar också till att arbetet med reservatsbildning tar lång tid.

Beslutet om formellt skydd av statliga fjällnära skogar var en viktig milstolpe i uppfyllandet av miljömålen för storslagen fjällmiljö i länet. Länsstyrelsen har under året samrått med Naturvårdsverket och Sveaskog för att fastställa de slutliga gränserna på Sveaskogs marker inför kommande reservatsbildningar.

Samrådet med Sveaskog gällande skyddsvärda områden nedan det fjällnära området har under året bedrivits med lägre intensitet. Parterna beslutade att avvakta resultatet från Länsstyrelsens naturvärdesinventeringar för att få en bättre samlad bild. Under 2023 kommer samrådet gällande ansvarsfördelningen mellan formellt skydd och frivilliga avsättningar inom Sveaskogs innehav att återupptas och intensifieras.

Samråd om naturskydd har under hösten förts med Naturvårdsverket, länets allmänningar och samebyar i frågor som rör kommande bytesmarkspaket.

Länsstyrelsen och Naturvårdsverket har genomfört omfattande samråd med SCA gällande de så kallade Steget före-skogarna i Jokkmokks kommun som Naturvårdsverket redovisade som skyddsvärda i en rapport 1997. Resultatet av samråden blev en stor överenskommelse om nya naturreservat och naturvårdsavtal för de Steget före-skogar som berör SCA:s innehav. Staten ersatte SCA för de blivande reservaten medan naturvårdsavtalen slöts utan ersättningsanspråk. Samråden med SCA gällande övriga skyddsvärda områden har under året avbrutits på deras initiativ. Bolaget efterfrågar en helhetslösning i ersättningsfrågan innan bevarandet av ytterligare områden kan diskuteras.

Arbetet med att säkerställa natur inför kommande reservatsbildningar har under året sammantaget resulterat i 25 inträngs- och köpeavtal till ett värde av ca 108 miljoner. Avtalen berör 20 olika reservatsobjekt från kust till fjäll.

Länsstyrelsen har fortsatt fått riktade medel från Naturvårdsverket för att intensifiera inventeringen av skogar med höga naturvärden. Särskilt fokus har legat på inventeringar av områden som berör större skogsägare såsom allmänningar, samfälligheter och skogsbolag. Totalt har 126 skogsområden med en sammanlagd areal

på ca 33 200 hektar besökts och naturvärdesbedömts under fältsäsongen. Inventeringarna av skogar med höga naturvärden utgör ett värdefullt underlag för arbetet med formellt skydd samt för samråden med skogsägare inom ramen för det gemensamma miljömålsarbetet, Agenda 2030 samt Grön infrastruktur. Kunskaperna behövs även för att bedöma det framtida behovet av medel till markersättning samt ersättningsmarker.

Inom det marina områdesskyddet har Länsstyrelsen arbetat med att ta fram förslag till beslut och skötselplaner för två områden där ersättningsfrågorna är lösta. Det ena området, Haparanda skärgård, utgör en stor del av Sveriges östligaste skärgård som i öster gränsar mot Bottenvikens nationalpark i Finland och i väster mot Haparanda skärgårds nationalpark. Området omfattar drygt 18 000 ha och utöver de höga marina värdena har området även mycket höga friluftsvärden samt terrestra naturvärden, med bland annat en särpräglad flora. Utöver dessa områden arbetar Länsstyrelsen med förhandlingar i ytterligare ett par områden med höga marina värden.

Länsstyrelsen har även beviljats medel för att samordna och leda ett nytt Interreg Aurora-projekt med namnet SeaMoreEco. Svenska och finska partners kommer tillsammans att testa och utveckla metoder för en effektiv övervakning av arter och livsmiljöer, samt återställa biologisk mångfald på grunda havsbottnar. Stort fokus kommer att ligga på hotade arter och livsmiljöer samt på invasiva främmande arter.

Rovdjursförvaltning – uppdrag 1 B 3

Länsstyrelsen har regelbundna och händelsestyrda samråd med övriga län i det norra rovdjursförvaltningsområdet, bland annat för att säkerställa samsyn i aktuella frågor, att säkerställa att de beslut som fattas är väl förankrade i förvaltningsområdet och för att kalibrera bedömningar och verka för en likvärdig hantering av ärenden. Relevant information, domstolsbeslut, forskning och rapporter delas och diskuteras och därmed drar vi lärdom av varandras erfarenhet och kunskap.

Länen i det norra förvaltningsområdet har till exempel noterat en ökad rädsla hos allmänheten för de stora rovdjuren.

Allmänheten och media har visat ett stort intresse för rovdjursförvaltningen under året. Många av frågorna och påståendena har sin grund i missuppfattningar om lagstiftningen och vad som kan beaktas i förvaltningsbeslut. I Norrbotten finns ingen fast förekomst av varg vilket medfört ett förhållandevis stort intresse och en viss oro när tillfälliga vargindivider har dokumenterats. Länsstyrelsen samverkar med Naturvårdsverket när det gäller hanteringen av varg i syfte att åstadkomma en tydlig och transparent plan för hur förvaltningen ska agera när vargindivider kommer in i renskötselområdet.

Det ökade intresset har även lett till ett ökat antal förfrågningar om utlämnande av allmänna handlingar. I de fall förfrågningarna rört exempelvis mailkonversationer och sammanställningar av statistik har hanteringen varit mycket tidskrävande.

Inventering rovdjur

I likhet med föregående år har vädret varit en utmanande faktor under inventeringsarbetet, framför allt i fjällmiljö. Få dagar med stabila väderförhållanden har inneburit att spårdokumentation enligt inventeringsföreskrifterna varit svåra att efterleva.

Länsstyrelsen samverkar regelbundet med andra myndigheter i frågor rörande rovdjursinventering. Under året har vi bland annat deltagit i ett skandinaviskt inventeringsmöte samt utbytt kunskap och erfarenheter med övriga renskötsellän.

Länsstyrelsens fältpersonal har kvalitetssäkrat 21 familjegrupper av lo (hona med ungar). Användningen av viltkamerastationer i syfte att dokumentera förekomst har varit god och fortsatta kunskaps- och utvecklingsinsatser om denna inventeringsmetod planeras därför. Under lodjursinventeringens första månad

rådde goda väderförhållanden medan det under årets slutmånader rådde brist på spårnö, vilket riskerar att inventeringsresultatet inte blir heltäckande.

Järvinventeringen var mycket svår att genomföra på grund av ogynnsamma väderförhållanden i fjällen. Årets slutgiltiga resultat är 36 järvföryngringar, vilket fortsatt är en underskattning då alla föryngringar inte gått att dokumentera enligt gällande kriterier. Länsstyrelsen har fortsatt varit engagerad i samverkan med Naturvårdsverket och Sametinget avseende en förändrad järvinventeringsmetodik med DNA-analyser som grund.

Vid årets kungsörnsinventering kunde 45 kungsörnshäckningar identifieras. Resurserna riktades till sommarkontroller med helikopter. Ett förbättringsarbete för att mer effektivt kunna genomföra inventeringen har pågått under året och kommer fortsätta under 2023.

Resultatet av björnspillningsinventeringen 2021 i Norrbotten redovisades i juni av Naturhistoriska riksmuseet, som har det övergripande ansvaret för inventering och analys. Antalet DNA-analyserade björnindivider uppgick till 401 och den beräknade populationsstorleken var ca 540 björnar. Den fullständiga inventeringsrapporten kan laddas ner från Naturhistoriska riksmuseets hemsida.

Inga revirhävdande vargindivider har dokumenterats i Norrbotten under 2022. Under hösten dokumenterades fyra förekomster av varg, varav två individer av skandinavisk härkomst kunde identifieras med DNA

Arbetet inom viltförvaltningsdelegationen redovisas under avsnittet Övrig förvaltning.

Förvaltningsverktyget för rovdjur inom renskötselområdet – uppdrag 1 D 4

De senaste årens arbete med förvaltningsverktyget för rovdjur inom renskötselområdet har visat vikten av att träffas fysiskt för att få en bra dialog. Detta var inte möjligt under stora delar av 2020 och 2021 på grund av coronapandemin och under 2022 har arbetet begränsats av personalbrist.

Tidigare informationsmöten i länet har dock inte lett till att antalet samebyar som deltar i arbetet ökat eller till att fler skickar in förlustsiffror genom förlustberäkningsmodellen, vilket kan tolkas som bristande intresse hos samebyarna. Samtidigt har det varit stora svårigheter att logga in på den webbsida som används för förlustberäkningarna. Konsekvensen är att vi saknar förlustsiffror från samtliga samebyar i Norrbotten för 2022. Under slutet av 2021 inleddes ett arbete med övriga län i renskötselområdet för att öka intresse för förvaltningsverktyget. Arbetet har pågått under 2022 och inkluderar nu såväl Sametinget som Naturvårdsverket.

Åtgärdsprogram för hotade arter – uppdrag 1 B 3

Länsstyrelsens arbete med åtgärdsprogram för hotade arter (ÅGP) berör hela Norrbottens län från kust till fjäll och flera arter där läget är kritiskt. Årets insatser omfattar inventering och övervakning av fler än tio arter och riktade åtgärder för minst fem arter. Länets storlek gör att traditionella inventeringsmetoder blir kostsamma. Under året har vi därför nyttjat analys av e-DNA i jord- och vattenprover och genom dessa hittat flera arter. Även utvecklingen av metoder för att odla och plantera ut vattenväxter i havet har haft ett genombrott.

Media har visat ett stort intresse för Länsstyrelsens arbete med hotade arter och bland annat uppmärksammat fjällräv, vitryggig hackspett, fjällgås och skolsatsningen ”Naturens Hjältar”. Det sistnämnda är en satsning på kommunikation och information i omkring 60 skolor med fler än 2 000 barn. Vi bedömer att satsningen har lett till ökad förståelse för Länsstyrelsens arbete, bättre kunskap om länets arter och ett ökat engagemang. De naturfilmer som Länsstyrelsen tagit fram har kunnat användas som en del i denna information och kommer att användas även framgent.

Omfattande åtgärder för fjällräv har skett inom ramen för projektet Felles Fjellrev Nord II med delfinansiering från Interreg Nord. Projektet har samordnats av Länsstyrelsen. Det avslutades i september

men åtgärdsarbetet fortsätter eftersom arten kräver året-runt-insatser. Länsstyrelsen har fortsatt fjällrävssamarbetet med Norge och Finland genom satsningar på inventering, stödutfodring, rödrävsjakt och kommunikation. Vi har också bidragit till en utredning om behovet av ett utökat områdesskydd över landsgränserna samt en utredning av vilka alternativ som finns i länet för att sätta ut och flytta fjällrävar.

Länsstyrelsen har under året påbörjat en ansökan om ett nytt fjällrävsprojekt med start 2023.

Förvaltning och skötsel av skyddade områden

Länsstyrelsen förvaltar fyra nationalparker och nästan 450 naturreservat och antalet skyddade områden fortsätter att öka. Inom länets skyddade områden finns många gamla anläggningar varför mycket arbete ägnas åt skötsel och reparationer. Vi har fortsatt att tillgängliggöra naturreservat genom att spånga leder och bygga fler eldplatser och vindskydd. En utvidgad parkering i Örnvik (Arjeplogs kommun) och nytt tak på kaffestugan i Storforsen (Älvsbyns kommun) är två större projekt som utförts under året. Slätter och stängsling för att gynna utveckling av lövskog har utförts. Under året har samverkan skett med Laponiatjuottjudus om naturinformation och nationalparksförvaltning.

Programmet Skötsel-DOS som används för registrering, uppföljning och planering av anläggningar och åtgärder har på grund av tekniska problem tidigare inte fungerat för Länsstyrelsen i Norrbottens län men i början av året identifierades problemet och löstes. Tillsammans med en egenutvecklad fältapplikation för inventering har detta gjort att vi kunnat uppdatera statusen för en stor mängd anläggningar, vilket kommer att förenkla vår fortsatta förvaltning.

I uppdraget att förvalta de statliga lederna ingår planering, underhåll och skötsel. Sommarleder i Arjeplogs- och Jokkmokksfjällen har markerats, röjts och rensats från gammalt material. Efter Kungleden har spång bytts på två längre sträckor. Inom Arjeplogs kommun har hela ledsystemet inventerats och underlag för fortsatta åtgärder tagits fram. Ett stort antal broar har reparerats eller bytts ut och övrigt arbete med fjällsäkerheten längs ledsystemet pågår kontinuerligt. Länsstyrelsen informerar om fjällsäkerhet genom egna och andra organisationers kanaler och vi är representerade i fjällsäkerhetsrådet och i länets fjällsäkerhetskommittéer.

Förvaltning av Naturvårdsverkets fastigheter

Länsstyrelsens avtal med Naturvårdsverket innebär att vi juridiskt och ekonomiskt förvaltar alla Naturvårdsverkets fastigheter i länet samt tekniskt förvaltar byggnader och anläggningar, förutom de som finns inom världsarvet Laponia. Uppdraget omfattar 299 fastigheter, vilket är en ökning med sex fastigheter från 2021. På fastigheterna finns 491 nyttjanderätter och cirka 150 byggnader. Arbetets omfattning ökar i takt med reservatsbildning. Att förvaltningen av fastigheterna löper smidigt är viktigt för att upprätthålla allmänhetens förtroende.

En särskild utredning för att lokalisera byggnader på Naturvårdsverkets fastigheter som inte redovisats vid bildande av reservat har avslutats. Arbetet har resulterat i att kommunerna Boden, Luleå, Piteå, Älvsbyn, Övertorneå och Övertorneå är inventerade och att vi nu har kännedom om alla byggnader. Även Kalix, Haparanda och Arvidsjaur har inventerats klart, något enstaka frågetecken/svartbygge återstår att reda ut. I fjällkommunerna finns mycket kvar att göra. I till exempel Arjeplog har många fastigheter överförts från Statens fastighetsverk, men bara ett mindre antal avtal har kommit oss till handa från Naturvårdsverket. Slutsatsen av projektet är att den intern kommunikationen mellan reservatsbildare och förvaltare kan bli bättre. Vi har dock gjort stora framsteg. Målsättningen är att tidigt få information om byggnader på fastigheter som ska bli reservat. Arbetet övergår nu i den ordinarie verksamhet.

Åtgärder för att minska energiförbrukningen genomförs kontinuerligt och under året har bland annat ett nytt styrsystem installerats i naturum i Abisko. Där har även byte av fönster och dörrar påbörjats. Uppdraget om viss fastighetsförvaltning bidrar genom upphandling och säsongsanställningar till arbetstillfällen i länet.

Vattenskydd

Länsstyrelsen har fattat ett slutligt respektive ett interimistiskt beslut om nytt vattenskyddsområde och föreskrifter, åtta ansökningar om bidrag för åtgärder för bättre vattenhushållning har beviljats och 1 340 950 kronor har utbetalats i stöd. De åtgärder som fått stöd säkerställer ett bättre vattenskydd inom flera kommuner. Utöver detta har fem ärenden gällande samråd om revidering eller nya vattenskyddsområden handlagts.

Länsstyrelsen har under året prioriterat handläggning och utredning av vattenskyddsärenden varför tillsyn bedrivits endast i begränsad omfattning. Länsstyrelsen har inlett ett utvecklingsarbete kopplat till tillsyn av vattenskyddsområden och kommer att fortsätta detta under år 2023.

Tillsyn av områdesskydd

Under året har ingen riktad tillsyn av områdesskydd skett. Däremot har det vid andra arbetsuppgifter som naturbevakare utfört varit en tillikauppgift. För kommande år ser vi möjlighet att utveckla tillsynsarbetet gällande områdesskydd genom att bli mer proaktiva och informativa för att förekomma slitage och okunskap.

Det förekommer fortsatt terrängkörning, främst under jakttider, i skyddade områden som behöver hanteras. Men de vidsträckta områdena som Norrbotten representerar och det stora antalet skyddade områden är en utmaning för tillsynsverksamheten. Finansiering är också en begränsande faktor.

Prövning och tillsyn för skydd av naturen

Antalet ärenden om tillstånd och dispenser inom skyddade områden är nästan detsamma som under 2021, med 275 registrerade ärenden. Beslutstakten har varit på ungefär samma nivå de senaste åren. Hösten 2021 fattade Skogsstyrelsen beslut om nya handlägningsrutiner vid avverkningsanmälningar som berör Natura 2000-områden. Ändringen har medfört att Länsstyrelsen får fler remisser om behovet av Natura 2000-prövning. Vi har under året samverkat med Skogsstyrelsen i syfte att fram rutiner för hur ärendena ska hanteras hos oss.

Länsstyrelsen arbetar i stor utsträckning med att vid prövningar av större verksamheter verka för att miljöbalken tillämpas så att människors hälsa och miljön skyddas mot skador och olägenheter samt att naturvärden, skyddade områden och artskydd bevakas och bevaras. Under de senaste åren har artskyddsfrågorna varit högaktuella både vad gäller skogsbruket och i större miljöstillståndsprövningar. Vi lägger mycket tid på att kalibrera artskyddsarbetet inom myndigheten och på att samverka med Skogsstyrelsen som också hanterar frågan i sin verksamhet.

Samråd vid ändring av naturmiljö

Ärenden rörande samråd vid ändring av naturmiljö, samråd 12:6, utgör en stor andel av Länsstyrelsens förebyggande tillsyn av naturmiljön. 243 ärenden har registrerats, varav en betydande del avser ledningsdragningar och ombyggnader av elledningar. Nytt för i år är fler anmälningar om samråd gällande avverkningar för annat ändamål än skogsbruk. Handläggning och beslut inom målet 42 dagar har uppnåtts i 63 procent av ärendena.

Planerad uppföljning i fält av fem beslut, vilket är 2 procent av de som registrerats under året, har visat att en verksamhetsutövare kan ha avvikit från förelagda försiktighetsåtgärder varvid markskador har uppkommit. I övriga fall har det inte funnits något att anmärka på efter genomfört arbete. Uppföljning i så liten omfattning gör att det inte går att dra några slutsatser om resultatet av den förebyggande tillsynen.

Det händer att verksamhetsutövare själva rapporterar om skador som uppkommit. De som rapporterar är också vanligen positiva till att rätta till skador.

Invasiva främmande arter – uppdrag 1 B 3

De kunskapsfrämjande och förebyggande insatser som Länsstyrelsen arbetat med internt och externt avseende invasiva främmande arter har inneburit en ökad förståelse för problematiken med IAS samt för hur och varför vi ska bekämpa dessa arter. Genom att leda och samordna arbetet regionalt har vi fått direkta kommunikationskanaler till och ökat förtroende mellan olika aktörer, samt kunskap om det arbete som utförs i länet. Vi deltar i samverkansmöten mellan Norrlandslänen, vilket dels medför att många informationsinsatser kan genomföras gemensamt, dels ett värdefullt kunskapsutbyte mellan länen, som i många fall delar förutsättningar och problem som är specifika för norra Sverige. Under året har vi exempelvis deltagit på trädgårdsmässan i Umeå tillsammans med länsstyrelserna i Västerbotten och Västernorrland.

För att få ökad kunskap om de invasiva främmande arternas utbredning har Länsstyrelsen även i år låtit genomföra omfattande inventeringar av landlevande växter och i akvatiska miljöer. På land har vi fokuserat på att inventera arter som börjar bli problematiska söderut, som vresros och kanadensiskt gullris. På den akvatiska sidan har 71 havsvikar och 13 limniska lokaler inventerats. Inventeringarna har även i år fokuserat på smal vattenpest men förekomst av andra IAS-arter och ÅGP-arter har noterats. En övervakning av bäckröding har påbörjats med syfte att kartlägga utbredningen samt identifiera områden där bäckrödingen utgör störst hot. Totalt har fyra vattensystem inventerats med elfiske och eDNA. Dessa kunskapsunderlag lägger grunden för prioritering och genomförande av kommande bekämpningsåtgärder.

Länsstyrelsen har fortsatt arbetet med att utrota jättebalsamin på kommunal och statlig mark längs Luleälven mellan Boden och Luleå. Planeringen och genomförandet av arbetet har skett med berörda kommuner och ferieungdomar har deltagit vid bekämpningen. Vi har fortsatt samarbete med markägaren kring utrotningen av jätteloka på länets största kända lokal.

Strandskydd – uppdrag 1 A 7

Antalet kommunala strandskyddsdispenser är i likhet med förra året cirka 300. Länsstyrelsen kan se en tendens till fler och större brister i kommunernas beslut, som Länsstyrelsen enligt lag ska granska och besluta om inom tre veckor från den dag ärendet kom in. Granskningstiden har inte påverkats av bristerna, dock medför de bristfälliga besluten en kraftigt ökad arbetsinsats för Länsstyrelsen. Det innebär också att antalet överprövningsärenden och återförvisningar har ökat.

Länsstyrelsens roll är, förutom att granska beslut om strandskyddsdispens, att ge stöd och vägledning till kommunerna, vilket bidrar till ökad kunskap och ökad rättssäkerhet. Förutom händelsestyrda kontakter med kommunerna har dialogmöten hållits efter önskemål från kommuner och på Länsstyrelsens eget initiativ.

Prövning av vattenverksamhet

Vi har under året avslutat 64 prövningsärenden varav 43 yttranden i tillståndsmål. Övriga ärenden avser bland annat samråd och beslut om huruvida en verksamhet kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Arbetet har i huvudsak kunnat bedrivas enligt plan.

Vårt arbete med samråd och beslut bidrar till att innehållet i och utformningen av miljökonsekvensbeskrivningarna avgränsas på ett lämpligt sätt. Detta minskar behovet av kompletteringar i mark- och miljödomstolen vilket leder till en snabbare och effektivare tillståndsprövning.

Nationella planen för moderna miljövillkor inklusive översyn av bevarandeplaner – uppdrag 1 A 5

Arbetet med den nationella planen för omprövning av vattenkraft (NAP) har fortsatt under året. Detta har bland annat inneburit att ta fram och sammanställa befintliga underlag, redovisa behov av kompletterande åtgärder samt deltagande i länsstyrelsernas nationella arbetsgrupp. Arbetet har pågått i sex prövningsgrupper varav samverkansprocessen i prövningsgruppen Torneälven 1_1 har avslutats. Länsstyrelsen gör bedömningen att arbetet fortlöper enligt plan tack vare de resursförstärkningar som skett under 2021 och 2022.

Länsstyrelsen har påbörjat en översyn av statusbedömningar i vatteninformationssystemet VISS samt deltagit i samråd med aktörer som berörs av omprövningar 2023–2025. Vattenmyndigheten har också medverkat på myndighetssamverkan med Havs- och vattenmyndigheten, Kammarkollegiet och länsstyrelserna Västerbotten och Norrbotten avseende kommande vattenkraftsprövningar i distriktet, i enlighet med den nationella planen för omprövning av vattenkraftens miljövillkor.

Länsstyrelsen har fortsatt arbetet med att uppdatera bevarandeplanerna för de Natura 2000-älvar som omfattas av omprövning av vattenkraftens miljövillkor. En reviderad bevarandeplan för Torne och Kalix älvsystem fastställdes i oktober. Länsstyrelsen samverkar med Länsstyrelsen i Västerbottens län avseende uppdateringen av bevarandeplanen för Åbyälven, som rinner genom båda länen. Arbetet beräknas färdigställas i början av 2023. Uppdateringen av bevarandeplanen för Piteälven har inletts.

Vattenmyndigheternas arbete med normöversyn har bedrivits i den prioriteringsordning som behövs för att genomföra NAP. Nya normer för de tidiga provningsgrupperna i distriktet (2023–2024) beslutades redan i december 2021. Ingen särskild normöversyn kopplat till NAP har därför gjorts inom vattendistriktet under året eftersom nästa provningsgrupp som berör vattenförekomster i distriktet ska provas under 2025. Vattenmyndigheten Bottenviken har däremot bidragit med kompetens till normöversyn av Gullspångsälven inför provning i februari 2024. Gullspångsälven ingår i Västerhavets vattendistrikt.

Vattenmyndigheten har vidare fortsatt utvecklingsarbetet avseende mindre stränga krav, med motivering ”orimliga kostnader”. Syftet med arbetet är att vattendelegationen i den löpande normöversynen av vattenförekomster som ingår i NAP ska kunna besluta om välgrundade miljökvalitetsnormer. I tidigare vattenförvaltningscykler har undantag för orimliga kostnader använts endast för tidsfrist, då metod och underlag saknats för att göra bedömningen även för undantaget mindre strängt krav. Nya underlag, samt nya vägledningsremisser ger nu förutsättningar för att utveckla en ny arbetsmetod. Arbetet förväntas färdigställas i slutet av 2023.

Utredningar om allmänt fiskeintresse

Länsstyrelsen genomför sakkunniguppdrag och utredningar rörande det allmänna fiskeintresset i enlighet med beslut från Mark- och miljödomstolen. Länsstyrelsen har deltagit i utredningar kopplade till fyra mål med pågående provotider gällande frågor som rör vattenkraftstationers påverkan på det allmänna fiskeintresset. Vi har skrivit inlagor till domstolen och utfört inventeringar. Bland annat har Länsstyrelsen slutfört kontrollen av en ny fiskväg i Skellefteälven samt fortsatt att samla in underlag för att utvärdera påverkan på sik och siklöja inför ett kommande storskaligt muddringsprojekt i skärgården.

Inom ramen för sakkunniguppdragen har också besiktning utförts av odlade lax- och havsöringsungar, som enligt dom ska planteras ut för att kompensera påverkan på fisket i och med vattenkraftens utbyggnad av Umeälven och Skellefteälven. Besiktningarna görs främst för att bedöma om det finns skador på fisken så att en andel behöver avräknas från den beslutade utsättningsmängden. Resultaten används också till att föra arbetet framåt med likriktat synsätt avseende hanteringen av kompensationsutsatt fisk på nationell nivå.

Tillsyn av vattenverksamhet

Vi har under året avslutat 285 tillsynsärenden varav 206 ärenden angående anmälan om vattenverksamhet. Samtliga anmälningsärenden inom vattenverksamhet är att betrakta som en form av tillsyn. Den tillsyn som har genomförts ute på fältet har varit händelsestyrd. Vi har inte haft möjlighet mer än att planera för den egeninitierade tillsynen, som vi ska göra, på de verksamheter som domstolen har beviljat.

I länet finns 21 dammanläggningar för vattenkraften med dammsäkerhetsklass A, B eller C och inom dessa anläggningar finns ett flertal dammar. Länsstyrelsen granskar de inkomna årsrapporterna för samtliga dammanläggningar. Vi har under året även medverkat vid egenkontroller och deltagit i fördjupade inspektioner som utförts på anläggningar i Luleälven. Ett antal uppföljande möten har genomförts för att

kontrollera om och på vilket sätt eventuella avvikelser eller brister som framkommit vid fördjupade inspektioner har åtgärdats.

Svenska Kraftnät som är tillsynsvägledande myndighet för dammsäkerheten i landet genomför handläggartreffar där Länsstyrelsen deltar samt driver tillsynsprojekt inom dammsäkerhet där vi deltar tillsammans med andra län.

Dammsäkerhetsfrågorna bevakas även vid omprövning av vattenkraften. Länsstyrelsen deltar i samverkan avseende älvgrupperna för Luleälven respektive Skellefteälven. I grupperna hanteras beredskap för dammhaveri.

Vattendelegationen och förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön

Länsstyrelsen i Norrbottens län är utsedd att vara Vattenmyndighet för Bottenvikens vattendistrikt.

Bottenvikens vattendistrikt omfattar huvudavrinningsområdena från och med Torneälven till och med Öreälven, mellanliggande kustområden samt områden mellan Bottenvikens och Bottenhavets vattendistrikt som dränerar direkt till Örefjärden eller Österfjärden. Bottenvikens vattendelegation är beslutsorgan inom Bottenvikens vattendistrikt.

Beslut i vattendelegationen

Under året har en ny förvaltningscykel inletts. I slutet av 2021 beslutade vattendelegationen om miljö kvalitetsnormer. Efter regeringens beslut i juni att inte ändra förslaget till åtgärdsprogram kunde delegationen dessutom fastställa förvaltningsplan och åtgärdsprogram för perioden 2022–2027.

Vattenförvaltningens åtgärdsprogram är en betydelsefull del av Länsstyrelsens arbete med de nationella miljö kvalitetsmålen. Det primära syftet med åtgärderna enligt åtgärdsprogrammet är att nå miljö kvalitetsnormerna för vatten, men åtgärderna bidrar samtidigt i högsta grad till att nå de vattenanknutna miljö målen samt till att uppnå flera av Agenda 2030-målen.

Vattendelegationen har beslutat att arbetet med att utveckla åtgärder och bestämma miljö kvalitetsnormer för vattenförekomster påverkade av markavvattning kopplat till jordbruk, inklusive att förklara vattenförekomster som kraftigt modifierade, genomförs under den ordinarie vattenförvaltningscykeln med beslut 2027.

Vattendelegation har fattat beslut avseende vattenförekomst inom Bottenvikens vattendistrikt som omfattas av beslut från Mark- och miljödomstolen i Umeå, mål M 1430–20. Domstolen har med stöd av 4 kap. 11 § vattenförvaltningsförordningen (2004:660) beslutat om undantag från förbudet enligt 5 kap. 4 § miljö balken, om att en verksamhet inte får tillåtas om den ger upphov till en störning som innebär att möjligheten att följa en miljö kvalitetsnorm äventyras eller att vattenmiljön försämras på ett otillåtet sätt. Undantaget omfattar den hydromorfologiska påverkan som den planerade utökningen av hamnen har på vattenförekomsten och vattendelegationens beslut är att ta in information om detta i databasen VattenInformationsSystem Sverige (VISS).

Uppföljning och utvärdering av åtgärdsarbetet

Åtgärdsprogrammet följs årligen upp genom en enkät till samtliga åtgärdsmyndigheter. Återrapporteringen för 2021 som sammanställdes under 2022 är den sista som sker i förvaltningscykel 2016–2021. Ingen återrapportering kommer ske för 2022 eftersom Åtgärdsprogram 2022–2027 var under prövning och inte kungjordes förrän i september 2022.

I den senaste återrapportering svarade 12 centrala myndigheter, samtliga 21 länsstyrelser samt 260 kommuner (varav 23 i Bottenvikens vattendistrikt). Svarefrekvensen är relativt likartad från tidigare år. När det gäller distriktets kommuner visar svaren att 13 av de svarande använder miljö kvalitetsnormerna för vatten som stöd för prioriteringen av den egeninitierade tillsynen. 12 av Bottenvikens kommuner anger att de har använt miljö kvalitetsnormerna för vatten som prioritering i deras behovsutredningar.

Vattenmyndigheten har även under året fokuserat på att utveckla enkätfrågorna för åiterrapporteringen av det nya åtgärdsprogrammet, där den första enkäten är planerad att skickas ut i slutet av 2023. Fokus i utvecklingsarbetet har varit att få in ännu bättre svarsunderlag för att kunna dra mer kvalitativa och kvantitativa slutsatser av hur genomförandet av åtgärder fortlöper.

Vattenförekomstindelning och påverkansanalys

Vattenmyndigheten och Länsstyrelsens beredningssekretariat har arbetat med revision av vattenförekomstindelningen, utveckling av arbetsmetoder för påverkansanalys och bristanalys av befintlig miljöövervakning (Full-koll-projektet) samt bidragit till revision av bevarandeplaner. Länsstyrelsen har genomfört flera kartläggningar, bland annat en undersökning av 40 kustvatten, screening av miljögifter och djuplodning av sjöar.

Aktuella projekt

Länsstyrelsen arbetar enligt en strategi för åtgärdsprojekt. Länsstyrelsen har drivit projekten EMRA (Interreg Nord), Salmus (Kolarctic CBC) och Miljöåterställning Tallån samt medverkat i Revives (EU LIFE). Projekten ReBorN (EU LIFE) och ReArc (Kolarctic CBC) har avslutats under 2022. Under året meddelade EU-kommissionen att de beviljar LIFE-medel för återställning av fysiskt påverkade vattendrag i Torneälvens avrinningsområde (TRIWA LIFE). Därutöver nyttjas LOVA-medel genom anslag från Havs- och vattenmyndigheten för samma syfte. Inom projekten har vandringshinder i vattendrag tagits bort, miljöåterställning av flottleder har genomförts, lekområden för fisk har återskapats samt fiskbestånd i flera vattendrag har studerats.

Samverkan

Länsstyrelsen och vattenmyndigheten har samverkat med vattenråd och kommuner samt internationellt i gränsöverskridande avrinningsområden och med nordiska kollegor. Länsstyrelsen och vattenmyndigheten har samverkat med den norska statsförvaltningen i Nordland, Troms och Finnmark samt finska Lapplands ELY-central angående det gränsöverskridande arbetet. Syftet med samverkan var bland annat att utbyta erfarenheter från förra förvaltningscykeln och planera gemensamma insatser för att harmonisera arbetet i nuvarande cykel. Under 2022 startades även ett nytt vattenråd i distriktet - Luleälvens vattenråd.

Miljöfarlig verksamhet och övrigt miljö- och hälsoskydd

I Norrbotten finns många stora och delvis unika industriverksamheter och fler tillkommer. Sammantaget innebär dessa anläggningar en förhållandevis stor miljöpåverkan och ett kontinuerligt arbete för Länsstyrelsen som tillsyns- och prövningsmyndighet, i takt med att verksamheterna utvecklas och förändras. Planeringsfrågorna blir alltmer komplexa och likaså vår roll som bevakare av allmänna intressen vid prövningar i mark- och miljödomstolen. Som exempel på stora anläggningar kan nämnas:

- LKAB:s järnmalmgruvor i Kiruna respektive Malmberget ligger mycket nära existerande samhällen. Detta innebär störningar för de boende. Det innebär också att byggnader och hela bostadsområden måste rivs och att det planeras och byggs för nya bostadsområden. Verksamheten vid dessa två gruvor samt LKAB:s gruva i Svappavaara består bland annat av pelletsverk, som är ovanligt förekommande i Europa.
- Boliden AB:s gruva i Aitik är en av Europas största koppargruvor. I Aitik bryts främst koppar men även guld och silver. Dagbrottet är idag cirka 3,5 km långt, 1,5 km brett på det bredaste stället och som mest 480 m djupt. Här finns också en av de största gruvdamarna i hela Europa. Dessa dammar behöver ofta ändras och byggas på då verksamheten och produktionen ökar.
- Ett nytt dagbrott (Liikavaara) planeras i närheten av Aitik. När den verksamheten påbörjas kommer det att krävas att byar töms på boende. Bolaget har tagit tillståndet i anspråk och påbörjat verksamheten.
- SSAB:s verksamhet i Luleå består av Sveriges största stålverk, med masugn och koksverk (ett av två i Sverige).

- Europas största landbaserade vindkraftspark, Markbygden, med tillstånd att uppföra 1101 vindkraftsverk på en yta av totalt ca 450 km² ligger i länet. Regeringen har beslutat om tillåtlighet av vindkraftsparken och miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen har i ett flertal tillståndsbeslut gett tillstånd enligt miljöbalken till verksamheten. Då också teknikutvecklingen gör att bland annat nya och högre verk kan byggas krävs också ändringstillstånd.

Nyetableringar, för vilka samråd enligt miljöbalken har inletts:

- LKAB Malmberget/Hybrit planerar att ansöka om ett nytt samlat grundtillstånd för fortsatt och utökad verksamhet i Malmberget. Ansökan inkluderar anläggningar för direktreduktion av järnmalm med vätgas och anläggning för utvinning av apatit. Samråden har genomförts under året för LKAB Malmberget/Hybrit. Under kommande år torde ansökan om tillstånd enligt miljöbalken inlämnas till mark- och miljödomstolen.
- LKAB ReeMap. LKAB planerar att ansöka om miljötillstånd för att anlägga en cirkulär industripark för utvinning av sällsynta jordartsmetaller, fosfor- och fluorprodukter samt framställning av gips på Svartön i Luleå. Samråd har genomförts under året.
- SSAB, Luleå. Etablering av ett nytt integrerat elektrostålverk med ljusbågsugnar och varm- och kallvalsverk.
- Länsstyrelsen har även under året haft samråd om etablering av havsbaserad vindkraft.

Tillståndsansökningar:

- H2 Green Steel AB (H2GS) har ansökt om miljötillstånd för en produktionsanläggning för fossilfri stålproduktion i Bodens kommun. Bolaget har i sin ansökan begärt att få en så kallad byggnadsdom. Mark- och miljödomstolen har i dom meddelat tillstånd till bland annat att få utföra de byggnadsarbeten som behöver genomföras för att anlägga och bygga det planerade stålverket.
- Talga AB (Hertsöfältet, Luleå) har ansökt hos mark- och miljödomstolen om miljötillstånd för en anläggning för tillverkning av batterianodmaterial från grafitkoncentrat.
- Talga AB (Nunasvaara, Kiruna) har ansökt om tillstånd till gruvverksamhet, brytning och anrikning av grafitmalm. Huvudförhandling i målet ska hållas i februari 2023.
- Copperstone har ansökt om tillstånd till gruvverksamhet vid Viscaria (Kiruna), för utvinning av koppar och järn.

Flera av dessa anläggningar är unika i sitt slag och kräver mycket av Länsstyrelsens samlade kompetens vad gäller samråd och yttranden. Länsstyrelsen fortsätter att kraftsamla för att kunna svara upp mot tidplaner och förväntningar från verksamhetsutövare och omkringliggande samhällen.

Handläggning av ärenden vid miljöprövningsdelegationen

Inom Länsstyrelsen finns en miljöprövningsdelegation, som beslutar om tillstånd enligt miljöbalken (MB) för miljöfarlig verksamhet inom Norrbottens län. Mycket av det arbete som utförs vid denna tillståndsprövning ska redovisas enligt regeringsuppdrag i särskilt beslut av regeringen. Statistik för handläggning av ärenden redovisas särskilt till Naturvårdsverket.

Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen har under året beslutat i 33 ärenden. Beslut har i 29 av ärendena fattats inom sex månader från det att ärendena varit kompletta. Beträffande fulla tillståndsprövningar har 10 beslut fattats under året, varav 8 fattats inom sex månader från det att ärendena varit kompletta. Detta har medfört att nya verksamheter kunnat påbörjas samt att befintliga verksamheter har kunnat utöka eller ändra sin verksamhet. Den prövning som har utförts medför att en hög miljöskyddsnivå kan upprätthållas samt att verksamheterna är hållbara i miljöbalkens mening.

Vidare har Länsstyrelsen under många år tillståndsprövat den stora vindkraftsparken i Markbygden i olika etapper och så även under 2022. För utbyggnad av kapacitet av förnyelsebar energi i form av vindkraftverk har Länsstyrelsen också prövat ytterligare vindkraftsparker på andra platser i länet.

Förstudie vägledning miljö tillståndsprövning – uppdrag 3 C 2

Länsstyrelsen har via digitala möten och tillsammans med övriga länsstyrelser samrått med Naturvårdsverket i uppdraget om en förstudie inför utvecklandet av en myndighetsgemensam vägledning för miljö tillståndsprövning och miljöbedömningsprocessen.

Yttranden i mark- och miljödomstol

Länsstyrelsen ska, när det behövs, föra talan i prövningsmål vid mark- och miljödomstol enligt 22 kap 6 § MB.

Under året har Länsstyrelsen yttrat sig över nyetableringen av ett stålverk i Boden och deltagit vid huvudförhandling vid mark- och miljödomstolen. Länsstyrelsen har även medverkat vid ett mål i mark- och miljödomstolen vad gäller ansökan om nytt tillstånd för gruvverksamhet i Pajala kommun. Huvudförhandlingen vid mark- och miljödomstolen upptog hela tre veckor. Därtill har Länsstyrelsen medverkat vid tillståndsprövningar av en ny gruvverksamhet samt återstart av nedlagd gruva gällande grafit respektive koppar.

LKAB:s järnmalmgruvor i Malmberget är i en samrådsprocess inför omprövning av tillstånd för utökad produktion innefattande den befintliga verksamheten samt tillkommande nya verksamheter som exempelvis tillverkning av järnsvamp (Hybrit) och apatitkoncentrat (ReeMAP).

Sammantaget medverkar Länsstyrelsen i ett flertal pågående större tillståndprocesser vid mark- och miljödomstolen och samråd med olika verksamhetsutövare inför inlämnande av ansökan om tillstånd. Under året har Länsstyrelsen lämnat ett 30-tal yttranden till mark- och miljödomstolen i ansöknings- och överklagandemål samt 10 yttranden i samrådsärenden inför ansökan. Då Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet över de flesta av anläggningarna har vi en unik insyn i verksamheterna och kompetens om processerna, vilket leder till detaljerade synpunkter i våra yttranden. Effekten är att mark och miljödomstolen har ett välgrundat underlag för beslut i sina mål.

Tillsyn av miljöfarlig verksamhet

Länsstyrelsens tillsyn av miljöfarlig verksamhet omfattar i huvudsak massaindustrier, deponier, gruvor med tillhörande dammanläggningar och stålverk. Eftersom gruvor och stålverk är av större omfattning och innefattar komplex processindustri och att dessa verksamheter befinner sig i en expansiv fas, har Länsstyrelsen hanterat ett flertal ärenden vilka är komplicerade samt fordrar skyndsamt handläggning.

Länsstyrelsens tillsyn av tillståndsgivna verksamheter sker bland annat genom uppföljning vid återkommande tillsynsmöten, granskningar av mätrapporter och utredningar samt vid platsbesök. Därtill handlägger vi inlämnade anmälningsärenden gällande ändringar av olika tillståndsgivna industriella verksamheter. Under året har Länsstyrelsen också hanterat klagomål över miljöpåverkan från flera av de befintliga gruvverksamheterna. Sammanlagt har över 300 tillsynsärenden avgjorts under 2022.

Brottslighet inom avfallsområdet – uppdrag 1 D 2

Under året har Länsstyrelsen påbörjat ett arbete mot brottslighet inom avfallsområdet. Kontakt har tagits med polisens nationella operativa avdelning (NOA) och kommunpolis. Syftet är att öka samverkan med andra berörda myndigheter inom detta område.

Länsstyrelsen har också anordnat en digital träff om miljöbrott i ett bredare perspektiv för länets kommuner där även Åklagarmyndigheten och Polismyndighetens avdelning för miljöbrott medverkade. Utöver detta har löpande tillsynsvägledning skett till länets kommuner.

Tillsyn av gränsöverskridande avfallstransporter

Antalet tillsynade gränsöverskridande avfallstransporter har ökat jämfört med 2021 då verksamheten var nedprioriterad på grund av pandemin. Länsstyrelsen har genomfört den operativa tillsynen genom kontroller vid väg, järnväg, gränser, på tullstationer och inom tullområdet, i anslutning till ro-ro färja i hamn samt genom tillsynsbesök hos verksamheter som hanterar gränsöverskridande avfallstransporter. I samverkan med Tullverket har även distanstillsyn i realtid skett mot gränsöverskridande avfallstransporter vid en tullstation. Totalt har över 200 gränsöverskridande transporter kontrollerats under året liksom flera verksamheter som hanterar gränsöverskridande avfallstransporter. I de fall där verksamhetsutövare inte följt lagstiftningen har vi vidtagit åtgärder i form av miljöstraffsavgifter, anmälningar om misstanke om brott samt importförbud. Flera felaktiga transporter har även nekats klarering vid import till unionen av Tullverket efter information från Länsstyrelsen.

Länsstyrelsen har arbetat för att utöka samarbetet med de samverkande myndigheterna inom området. Samverkanskontroller och insatser har under året genomförts med Kustbevakningen, Tullverket, Polismyndigheten samt de finska och norska tullmyndigheterna, Tulli och Tolletaten. Regelbunden samverkan och erfarenhetsutbyte har även skett mellan de länsstyrelser som har tillsyn över gränsöverskridande avfallstransporter. Från och med september månad har även den länsstyrelsernas nationella beredskapsfunktion utökats, vilket lett till en ökad tillgänglighet för de samverkande myndigheterna.

Länsstyrelsen är delaktig i regeringsuppdragen Uppdrag om ytterligare åtgärder mot brottslighet inom avfallstransporter samt Miljöstraffrättsutredningen. Utredningarnas övergripande syfte är att utreda hur tillsynen kan förbättras och hur miljöbrottsbekämpningen kan stärkas.

Ett projekt har även genomförts kopplat mot gränsöverskridande avfallstransporter via järnväg. Projektet har bedrivits tillsammans med länsstyrelserna i Gävleborg, Stockholm, Skåne och Västra Götalands län. Det har syftat till att få en överblick över avfallstransporter via järnväg och uppmärksamma de svårigheter som finns avseende tillsynen av dessa transporter.

Utöver ovanstående bedriver Länsstyrelsen ett aktivt arbete inom IMPEL, nätverket för avfall och gränsöverskridande transporter av avfall. Inom IMPEL leder vi tillsammans med Länsstyrelsen i Gävleborgs län ett projekt med namnet Big/Little. Projektet syftar till att lyfta de praktiska tillsynsproblem som har identifierats av europeiska inspektörer och om möjligt minska dessa problem.

Förorenade områden – uppdrag 1 A 8

Länsstyrelsen har inom tillsynen av förorenade områden fokuserat på de verksamhetsutövare som arbetar aktivt med sina handlingsplaner för efterbehandling samt de som är på gång med att ta fram sådana.

Fokus inom länets bidragsarbete har under 2022 varit, förutom att motivera kommuner att vilja ställa upp som huvudmän för projekt avseende efterbehandling, även att stötta och vägleda kommuner som har varit i färd med att upprätta ansökningar om statliga medel för efterbehandling.

Länsstyrelsen har informerat länets kommuner om bidragshantering och strategiskt arbete med förorenade områden. Länsstyrelsen har under året löpande tipsat kommunerna om intressanta webinarium, utbildningar och verktyg för att komma i gång med och upprätthålla ett strategiskt arbetssätt med förorenade områden.

Den nya förordningen om statsstöd till åtgärder för efterbehandling av föroreningskador som antagits under 2022 innebär stora förändringar i länsstyrelsens roll vid hantering av ansökningar när det gäller åtgärder. De nya reglerna om statsstöd innebär att länsstyrelsens olika roller i samband med en statsstödsansökan behöver hållas helt åtskilda, då myndigheten dels vägleder huvudmannen inför ansökan, dels är beslutande myndighet. Länsstyrelsen har lagt mycket tid på att sätta sig in i de nya statsstödsreglerna och hur dessa påverkar oss och har säkerställt att framtagna rutiner för hantering av statsstödsärenden följs. Inte minst

eftersom Länsstyrelsen i Norrbottens län under 2022 hanterat den nationellt hittills första statsstödsansökan enligt nya statsstödförordningen.

För att ytterligare öka takten i efterbehandlingsarbetet planerar Länsstyrelsen i Norrbottens län att själv gå in som huvudman för en Mifo fas 2-undersökning av en kemtvätt under 2023 och har sökt utredningsmedel för detta ändamål. Tanken är att Länsstyrelsen även fortsättningsvis ska agera huvudman för utredningsprojekt vid behov.

Resultatbedömning

Miljömålsarbete

Under året har Länsstyrelsen fokuserat stora delar av miljömålsarbetet med att färdigställa det nya åtgärdsprogrammet Norrbottens miljömålsprogram 2022–2025. Programmet sammanställer och tydliggör miljömålsarbete som bedrivs i länet och fungerar som ett stöd när andra aktörer ska utforma sitt eget arbete och när Länsstyrelsen främjar arbetet med miljömålen lokalt och regionalt. Fokus har även legat på kommunikationsinsatser samt internt, tvärsektorielt arbete, inte minst för att möta de kommande utmaningarna med industrins omställning. Utmaningar i samordningsinsatser råder främst på grund av många små glesbygdskommuner med bristande resurser för miljöstrategiskt arbete.

Miljöövervakning

Ett genomgående hinder för miljöarbetet i länet, är att det råder relativt stor kunskapsbrist om olika miljöparametrar. Norrbotten är stort och glest befolkat, vilket är en del av förklaringen till att det råder jämförelsevis stor kunskapsbrist om våra natur- och kulturmiljöer och människans påverkan på dessa. Miljöövervakningen är ett viktigt verktyg för att upptäcka förändringar i miljön och se om åtgärder ger resultat. Trots det begränsade budgetanslaget för miljöövervakning har Länsstyrelsen under året fortsatt arbetet i enlighet med det regionala miljöövervakningsprogrammet men ser farhågor i det fortsatta arbetet med en begränsad budget.

Tillsynsvägledning

Stödet till kommunerna avseende tillsynsvägledning är efterfrågat och ger effekter i form av ett mer likvärdigt arbete i länet. Vi bedömer att det finns ett utvecklingsbehov vad gäller tillsynsvägledningsarbetet för frågor som rör miljö- och hälsoskydd samt vatten. Kommunerna efterfrågar mer tillsynsvägledning både avseende konkreta områden för tillsyn samt i form av plattformar för att kunna mötas och diskutera aktuella frågor och utbyta erfarenheter. Vi ser att Länsstyrelsen kan vara den som erbjuder dessa plattformar och att vi också nu kan ta med erfarenheter från ett digitalt arbete in i utvecklingen av sådana plattformar regionalt.

Friluftsliv

Det regionala arbetet med friluftslivsmålen har under året bidragit till att stärka samarbetet mellan Länsstyrelsen, Region Norrbotten och länets kommuner i frågor som rör folkhälsa och tillgänglig natur. Naturens betydelse för en jämlik hälsa och en hållbar utveckling i länet har fått ökad uppmärksamhet vilket bland annat återspeglar sig bland annat i kommunernas fysiska planering och projekt som bedrivs lokalt och regionalt med syfte att öka tillgängligheten till naturen (till exempel projektet Hälsofrämjande samhällsplanering samt projekt inom den lokala naturvårdssatsningen med syfte att tillgängliggöra naturen för fler). Material har tagits fram som ska underlätta för allmänheten att ta sig ut i naturen.

Åtgärdsprogram för hotade arter

Länsstyrelsen bedömer att arbetet med hotade arter inom åtgärdsprogram (ÅGP) har levererat ett utmärkt resultat under 2022. Vi har arbetat fokuserat med flera av de åtgärdsprogram som berör Norrbottens län. Kommunikationssatsningarna har varit synnerligen stora och inventeringar och bevarandeåtgärder har gjort att kunskapen ökat och att vi är ett steg närmare att nå hållbara populationer för flera hotade arter.

För arbetet med invasiva främmande arter bedömer vi sammantaget att det för resultatet 2022 finns utvecklingsbehov. Detta eftersom det finns både goda resultat från året såsom inventeringar som gjorts både

i vatten och på land medan vi har områden där vi inte gjort några framsteg alls, som Flakabergsåsen och pilotprojektet jättebalsamin längs Luleälven.

Områdesskydd

Länsstyrelsen bedömer sammantaget att myndighetens arbete med skydd av värdefull natur levererat ett gott resultat under året. Ett stort arbete lagts på att förbättra kunskapsläget för utbredningen av värdefulla skogar i länet. Detta kunskapsunderlag är helt nödvändigt för att det ska vara möjligt att göra kloka avvägningar inom ramen för samråd, frivilligt formellt skydd samt grön infrastruktur. Samråden med markägare som berörs av reservatsplaner har också varit mycket framgångsrika under året. För arbetet med framtagande av reservatsbeslut och skötselplaner finns visst utvecklingsbehov. Myndigheten arbetar kontinuerligt med att snabba på processerna med målet att successivt öka antalet reservatsbeslut.

Vattenverksamhet och vattenförvaltning

Vattendelegationen i Bottenviken har efter regeringens beslut om åtgärdsprogrammet för vatten i juni 2022 beslutat om åtgärdsprogram och förvaltningsplan för åren 2022–2027 i augusti 2022 utan ytterligare ändringar, samt inlett den nya förvaltningscykeln av vattendirektivets genomförande. Resultatet bedöms som utmärkt då man har fullgjort uppdragen enligt vattenförvaltningsförordningen (2004:660) och förordningen om vattendelegationer (2017:868).

Vår bedömning är att resultatet inom utredningar om allmänt fiskeintresse är gott. Vi har under året medverkat som sakkunniga i de uppdrag vi är förordnade för och fullgjort våra uppdrag.

Miljöfarlig verksamhet, miljö- och hälsoskydd

Ett visst utvecklingsbehov finns alltid vad avser tillsyn av miljöfarlig verksamhet. Då utvecklingen går snabbt och verksamheterna förändras i allt snabbare takt, måste vi som tillsynsmyndighet hela tiden hålla oss uppdaterade. Det krävs också att vi upprätthåller kompetens och personella resurser. Resultatet är i det närmaste gott.

Åtgärderna inom gränsöverskridande avfallstransporter har lett till en ökad tillgänglighet från Länsstyrelsen sida gentemot den operativa personalen hos samverkande myndigheter; Polismyndigheten, Tullverket, Kustbevakningen och Åklagarmyndigheten. Antalet illegala avfallstransporter som stoppas har ökat. Även samverkan om och åtgärder vid tillsynen har förbättrats. Bedömningen är att resultat av arbetet är gott.

Länsstyrelsens samlade arbete inom förorenade områden bidrar till att kartlägga, identifiera och åtgärda förorenade områden i länet. De områden som saneras får positiv uppmärksamhet och kan vara exempel för andra områden och vissa av de områden som klassats som förorenade kan efter sanering och åtgärder få nya användningsområden. Genom ett informationsarbete och stödande insatser från Länsstyrelsens sida ser vi att vi kan få fler kommuner att ställa upp som huvudmän för genomförande av bidragsprojekt avseende förorenade områden

Vid Länsstyrelsens deltagande i ansökningsmål vid mark- och miljödomstolen leder vårt arbete till att många av de krav vi yrkar på fastställs och att det i sin tur medför en acceptabel påverkan på människors hälsa och miljön. Bedömningen är att resultatet är gott.

Areella näringar

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p10 Lantbruk och landsbygd	Länsstyrelseinstruktion
3§ p11 Fiske	Länsstyrelseinstruktion
4§ p1 Tillsyn över att fastighetsinnehav avvecklas enligt 18 kap. 7§ ärvdabalken	Länsstyrelseinstruktion
4§ p3 I utpekade län göra de utredningar om det allmänna fiskeintresset som begärs av andra myndigheter i ansökningsmål enligt 22 kap. miljöbalken	Länsstyrelseinstruktion
16§ Delegation för rennäringsfrågor	Länsstyrelseinstruktion
1A2 Regionalt livsmedelsstrategiarbete	Regleringsbrev
1A9 Målsättningar för hantering av EU-stöd	Regleringsbrev
1A10 Landsbygdsprogrammet samt Havs- och fiskeriprogrammet	Regleringsbrev
1A11 EU:s gemensamma jordbrukspolitik	Regleringsbrev
1D3 Markärenden ovanför odlingsgränsen	Regleringsbrev
1D5 Långsiktigt hållbar rennäring	Regleringsbrev
1D6 Ersättning för skada på fisk och fiskeredskap	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Följande punkter sammanfattar delar av uppgifterna och uppdragen inom verksamhetsområdet.

Länsstyrelserna ska:

- Besluta om och kontrollera jordbrukarstöd till jordbruksföretagare som direktstöd och stöd inom Landsbygdsprogrammet.
- Kontrollera vissa andra stödformer till jordbrukare som Jordbruksverket handlägger, till exempel stöd för djuromsorg.
- Inom ramen för landsbygdsprogrammet besluta olika landsbygdsstöd som företagsstöd, miljöinvesteringar och projektstöd och arbeta med samarbetsprojekt kopplat till livsmedelsstrategin.
- Erbjuder kompetensutveckling, information och rådgivning till lantbrukare och företagare på landsbygden.
- Ansvara för ängs- och betesmarksinventering.
- Ansvara för behörighetsutbildningar för att yrkesmässigt använda växtskyddsmedel utomhus.
- Ansvara för tillsyn av flyghavre och vissa skadegörare.
- Ansvara för regionalt genomförande av de fiskeripolitiska målen för yrkesfiske och vattenbruk samt hållbar förvaltning och skydd av fiskbestånd.
- Ansvara för handläggning av jordförvärvsärenden vid köp av jord- och skogsbruksfastigheter.
- Förordna fisketillsynspersoner och ansvara för olika fiskevårdsåtgärder.
- Handlägga stöd inom Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden (EHFVF).

Målet för areella näringar, landsbygd och livsmedel är att insatserna ska bidra till goda förutsättningar för arbete, tillväxt och välfärd i alla delar av landet. De gröna näringarna ska vara livskraftiga och bidra till klimatomställningen och att naturresurserna används hållbart.

Riksdagen har även beslutat om ett övergripande mål för *livsmedelskedjan*:

- En konkurrenskraftig livsmedelskedja där den totala livsmedelsproduktionen ökar, samtidigt som relevanta nationella miljömål nås, i syfte att skapa tillväxt och sysselsättning och bidra till hållbar utveckling i hela landet. Produktionsökningen, både konventionell och ekologisk, bör svara mot konsumenternas efterfrågan. En produktionsökning skulle kunna bidra till en ökad självförsörjningsgrad av livsmedel. Sårbarheten i livsmedelskedjan ska minska.

Det övergripande målet för *fiskepolitiken* är att bidra till livskraftiga fisk- och skaldjursbestånd, ett hållbart fiske och hälsosamma ekosystem samt att stärka måluppfyllnaden i Maritima strategin och Livsmedelsstrategin.

Regionala uppgifter, uppdrag och mål

Länsstyrelsen driver den regionala livsmedelsstrategin (arbetsnamn Nära Mat) som under 2022 har uppdaterats. Visionen är samma som tidigare: ”Mer norrbottnisk mat på tallriken” Strategier för att lyckas är:

- Bidra till att en mångfald av livsmedelsproduktioner och företagsstrategier utvecklas.
- Ökad medvetenhet och intresse för norrbottnisk livsmedelsproduktion.
- Stimulera utvecklingen av olika värdekedjor.

Länsstyrelsen ansvarar för att förvalta nyttjanderätter (mark, fiske och jakt) på statens mark ovan odlingsgränsen och på renbetesfjällen, kontrollerar samebyarnas renräkning, beslutar om högsta renantal samt främjar rennäringens utveckling genom att bland annat stödja utvecklingsprojekt.

Länsstyrelsen bevakar rennäringens intressen i samhällsplanering och tillståndsprövning.

Det övergripande målet för rennäringsspolitiken är en socialt, kulturellt, ekologiskt och ekonomisk hållbar rennäring som bedrivs så att renbetesmarkernas långsiktiga produktionsförmåga säkerställs.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Areella näringar (60–62)	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	34,7	40,1	38,5
Antal årsarbetskrafter kvinnor	19,6	24,3	21,9
Antal årsarbetskrafter män	15,1	15,8	16,6
Antal ärenden, inkomna och upprättade	6666	6 493	6 851
Antal beslutade ärenden	8009	7 498	6 018
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	69	1 224	929
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	43 063	43 609	43 419
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	12 330	17 125	11 457

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP, ärendehandläggningssystemet Platina och Jordbruksverket.

Ett ofullständigt IT-system har under innevarande CAP-period (Common Agricultural Policy) för landsbygdsprogrammet inneburit att Länsstyrelsens ärendebalans varit hög. Nu finns de flesta IT-funktioner på plats och vi har haft möjlighet att besluta många äldre ärenden under året. En del av de kvarvarande ärendena går dock inte att avsluta i systemet.

Länsstyrelsen i Norrbottens län tog 2022 emot 1389 SAM-ansökningar. En SAM-ansökan består vanligtvis av ansökan om olika stödformer och betalas ut i flera omgångar. Det medför att en enskild SAM-ansökan genererar flera beslut. Inför 2022 kvarstod delar av handläggningen från 2015–2021 års

jordbrukarstödsansökningar vilket inneburit ökade kostnader. Under 2022 har Länsstyrelsen fattat 4209 utbetalningsbeslut för stödåren 2015–2022.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2022	År 2021	År 2020
Andel ekologisk brukad jordbruksmark (%)	En konkurrenskraftig livsmedelskedja	Jordbrukarstöd Miljöersättningar Kompetensutveckling och rådgivning	Jordbruksverket ¹⁾		5	6	11
Areal betesmarker och slätterängar (ha)	Miljömål Ett rikt odlingslandskap	Jordbrukarstöd Miljöersättningar Kompetensutveckling och rådgivning	Jordbruksverket ¹⁾		9 560	9 362	8 862
Sammanlagda antalet renar i vinterjord i förhållande till högsta tillåtna antalet (%)*	En hållbar rennäring i balans med betesmarkernas produktionsförmåga	Rennäring	Samebyarnas årliga renlängder och fastställda högsta renantal ²⁾		74,32	76,2	77,57

* Redovisas endast av Norrbotten, Västerbotten och Jämtland. Uppgiften om antalet renar i vinterjord avser resultatet från den senaste renräkningen. Renräkningen sker årligen under perioden oktober – februari och redovisas till länsstyrelsen senast 1 juli innevarande år.

1) Jordbruksverkets statistikdatabas.

2) Länsstyrelsens register.

Andel ekologisk brukad mark och areal betesmarker och slätterängar: Vid körning i Jordbruksverkets register till år 2022 blev siffrorna avvikande för år 2020 och 2021 jämfört med vad som står i tabellen ovan. Tidigare års uppgifter har behållits. Avvikelsen beror sannolikt på att areal ändrats efter slutgiltiga beslut tagna eller återkravbeslut tagna år 2022.

Det sammanlagda antalet renar i vinterjord i förhållande till högsta tillåtna antalet har sjunkit senaste åren. Faktorer som bidrar till att ren dör annat än vid slakt är bland annat påkörningar på väg och järnväg och rovdjur. För den enskilda renägare är det problematiskt att inte kunna styra hjordens sammansättning och åldersstruktur genom eget beslut om vilka djur som ska slaktas och när. Det har även en stor betydelse för den enskilda renägarens ekonomi då ersättning för till exempel en rovdjursdödad ren inte täcker hela värdet

Resultatredovisning

Länsstyrelserna har på olika nivåer aktivt medverkat i arbetet med EU:s gemensamma jordbrukspolitik för 2023 – 2027. På chefsnivå har länsstyrelserna medverkat i den strategiska beredningen på Jordbruksverket genom två landsbygdskontakter och länsstyrelsernas reformledare. Vidare har sju medarbetare från länsstyrelserna arbetat inom de tvärfunktionella grupperna i Jordbruksverkets reformarbete. Till det har ytterligare 36 medarbetare medverkat i olika arbetsgrupper eller uppdrag.

Länsstyrelsens medarbetare i tvärfunktionella grupper, arbetsgrupper och uppdrag är verksamhetsexperter som bidragit med kunskap om genomförandet av dagens jordbrukspolitik för att på så sätt hjälpa till att utveckla arbetssätt och metoder för ett effektivt genomförande av den gemensamma jordbrukspolitiken för 2023 – 2027.

På årets lantbruksmessa på Elmia, Jönköping, hade Jordbruksverket och länsstyrelserna en gemensam monter för att möta lantbrukare och andra stödsökande tillsammans inför införandet av den nya politiken.

Länsstyrelserna har även deltagit i Jordbruksverkets arbete med att skapa ett effektivare målstyrningssystem för den strategiska planen. Länsstyrelserna har ingått i både styrgruppen och i flera arbetsgrupper under framtagandet. Under slutet av året har länsstyrelserna gjort ett eget arbete för att bemanna upp med kompetens på olika nivåer inom den nya målstyrningsprocessen.

För att skapa samsyn och förbereda alla länsstyrelserna på den gemensamma jordbrukspolitiken 2023 – 2027 har den återkommit regelbundet på länsstyrelsens nätverksträffar för landsbygdsdirektörer. Nätverket har arbetat för att skapa så goda förutsättningar som möjligt för länsstyrelserna inför införandet. Det gemensamma arbetet skapar även förutsättningar för bra service till lantbrukarna inför 2023.

Lantbruk och landsbygd

Lantbruksverksamheten har påverkats av Rysslands anfallskrig i Ukraina. För lantbrukarna blev det en stor påverkan i verksamheterna främst med direkt kraftigt höjda priser på energi, foder och växtnäring. Det orsakades av svårigheter för export från Ukraina och Ryssland av både spannmål och växtnäring. Blockader av rysk energi i form av olja och gas påverkade energipriserna på drivmedel men efterfrågan på elenergi ökade och därmed också priset. Senare fanns det risker för att tillgången på växtnäring skulle bli begränsad, men det löste sig senare.

Prishöjningar på jordbrukets produkter i form av kött och mjölk kom med några månaders förskjutning. För Norrbottens företagare blev det givetvis kännbart likviditetsmässigt. Det förvärrades av att länet har låg egen produktion av foderspannmål. Kostnaden för foderspannmålen uppgick till drygt dubbla produktionskostnaden, vilket gav många kött- och mjölkproducerande lantbruksföretagare i mellersta och södra Sverige en stor fördel.

Sommaren 2022 kunde sedan krisstöd till lantbruket sökas av företagen och hanterades av några koncentrationslän för olika typer av djurslag. Stödutbetalningarna avslutades i december.

Vi har under året varit aktiv med att rapportera situationen och beredskapen i näringen internt inom Länsstyrelsen och även deltagit nationellt i vissa diskussioner.

Lantbruksverksamheten har under året påverkats av coronapandemin om än dock i mindre utsträckning, framför allt inom kontrollverksamheten. Vi har trots det kunnat genomföra verksamheten på ett utmärkt sätt.

Verksamheten hos lantbrukarna har inte påverkats av pandemin. Efterfrågan på livsmedel är fortsatt god och det finns fortfarande ett ökat intresse för regionalt producerad mat. Annat företagande på landsbygden har haft varierande efterfrågeutveckling. Vissa företag inom mat och boende har kunnat uppleva efterfrågeökning medan vildmarksturism har en fortsatt svag efterfrågan. L

Landsbygdsprogrammet 2014 - 2020 förlängdes och extra medel sköts till för att överbrygga tills nytt program fanns på plats. Under övergångsåren 2021 – 2022 kunde tidigare gjorda ansökningar beviljas och nya ansökningar inkom också. Det har lett till att ytterligare investeringarna, fler startstöd beviljats samt att andra stöd aktiverats. Dessa stöd är viktiga medel i strävan att få upp lönsamheten, framför allt i jordbruket.

Den nya regionala livsmedelsstrategin – ”Nära mat” har byggt upp en bra grund för ett långsiktigt arbete som tillsammans med ett effektivt landsbygdsprogram kan vara en viktig beståndsdel för en positiv utveckling.

Låg anslutning till bredbandsutbyggnad på landsbygden är fortfarande oroande.

Rennäring

Länsstyrelsens rennärringsdelegation har behandlat och avgett positivt yttrande till Sametinget som beslutat i 15 ansökningar om bygdemedel för rennäringens främjande på totalt ca 6,5 miljoner kronor.

Renräkning säsongen 2022/23 genomförs i Sattajärvi och Pirttijärvi koncessionssamebyar samt Östra Kikkejaure och Maskaure skogssamebyar. Tillsyn av samebyarnas renantal sker även genom samebyarna upprättade och fastställda renlängder. Dessa skickas årligen till Länsstyrelsen. De samebyar vars renlängd visar på ett för högt renantal får en erinran om att renantalet ska justeras till det tillåtna.

Länsstyrelserna i Dalarna, Jämtland, Västerbotten och Norrbotten har, inom ramen för fjälldelegationen, enats om gemensamma skrivningar till budgetäskanden 2023–2025, avseende rennäring och markupplåtelse. Under slutet av året har dessa länsstyrelser arbetat med den så kallade renmarksutredningen för att finna gemensamma ståndpunkter avseende upplåtelse av jakt.

Länsstyrelsen har i uppgift att bevaka rennäringen som allmänt intresse i samhällsplaneringsärenden. I praktiken innebär det att den enhet som hanterar rennärringsfrågor yttrar sig internt till den enhet som håller samman ansökan enligt till exempel miljöbalken eller plan- och bygglagen. Under 2022 lämnades 189 internyttranden, vilket är nära en fördubbling jämfört med år 2020. Över tid tenderar ärendemängden att öka. Ökningen gäller i huvudsak ärenden kopplade till vindkraft, gruvor, vägar och detaljplaner. Ärendena blir även mer komplexa.

Förvaltning av nyttjanderätter för jakt, mark och fiske på statens mark ovan odlingsgränsen

Antalet jakt dagar för småviltsjakt har ökat jämfört med tidigare år. Antalet utländska jägare har ökat efter pandemin. Utöver de årligen återkommande avlysningarna har vi beslutat om sju extra avlysningar. De avsåg områden där aktivt arbete för samling av renar till sarvslakt och skiljning bedrevs under kortare perioder. Antalet ansökningar om närmare anknytning till Sverige för icke bosatta i landet, har ökat från 30 år 2021 till 73 under 2022. Villkoren för småviltsjakt har översatts till fler språk.

Inom Länsstyrelsens upplåtelsejaktlag för älg finns en trend med minskad avskjutning, vilket föranleds av den höga avskjutningen som pågått under en längre tid. Måluppfyllelsen ligger runt 55 procent av tilldelade älgar jämfört mot cirka 64 procent tidigare år. Ett annat tecken på att älgstammen har vikande trend är att jaktlagen skjuter fler tjurar och färre kor och kalvar. Det är oftast en naturlig reaktion då man anser att man har en mindre älgstam och vill balansera upp den. Detta i sig är ett felaktigt förfarande och vi har fokuserat på att ha möten om älgförvaltning ovan odlingsgränsen med samebyar och ortsojaktlag.

Överlåtelse av befintlig markupplåtelse har beviljats för alla 47 inkomna ansökningar. Utökning av befintlig markupplåtelse har beviljats för 2 av 4 ansökningar, avslag har meddelats för 2. Vi har fått in 35 förfrågningar om ny markåtkomst och lämnat meddelande om varför åtkomst inte är möjlig i 6 fall. Resterande ärenden är fortsatt under handläggning.

Rennärringsdelegationen beslutar om nya upplåtelse av mark. Delegationen har avgett yttrande i 4 ärenden om friköp av statlig mark ovan odlingsgränsen, varav 2 ärenden avstyrktes. De ärenden som vi yttrar oss i avser mark som i huvudsak är upplåten för ändamålen fritidshus och permanentbostad. Det har skett en liten minskning av antalet friköpsärenden. Ansökningarna avser ofta platser som kan vara känsliga för rennäringen om markerna blir mer permanent nyttjade eller om användningen av marken ändras från fritidshusområde till kommersiell användning eller permanentboende.

Landshövdingen bjuder årligen in länets samebyordförande till ett informationsmöte om aktuella frågor samt forskning på området. Konferensen genomfördes på Länsstyrelsen 9–10 maj med medverkan av Sveriges Lantbruksuniversitet, Helsingfors universitet och Trafikverket och professorn i renskötsel.

Länsstyrelsen bedömer att Samebyordförandekonferensen är uppskattad av alla deltagare. Den ger samebyarna möjlighet att informera och föra dialog med myndighetens representanter och föredragshållarna i aktuella ämnen. Det är ett bra tillfälle att knyta kontakter och få inspel till vilka frågor som är aktuella och viktiga för oss på myndigheten att bevaka och jobba extra med. Föreläsare från SLU med anknytning till forskningen bidrar med färsk och relevant information om bland annat renens hälsa, samhällsplanering, forskning, GPS-data, vindkraft och gruvor.

Medel från Samefonden bidrar till underhållet av samebyskiljande stängsel, vissa slaktanläggningar, vägar och stugor. Länsstyrelsen ansöker årligen om medel hos Samefondens styrelse och fördelar sedan beviljade medel och betalar ut dem till samebyarna som ombesörjer att underhållsarbetet utförs. Använda medel

redovisas till Samefonden vid årets slut. Detta avser de särredovisad fonderna för Unna Tjerusj och Sirges sameby.

Länsstyrelsen har under året upplåtit fiske för allmänheten på statens vatten ovan odlingsgränsen genom försäljning av fiskekort för handredskap, utfärdanden av tillstånd för husbehovsfiske med nät samt genom underupplåtelseavtal. Verksamheten blir alltmer tillgänglig genom ökad digital närvaro, fiskekortsförsäljning på internet, utveckling av databas för husbehovsfisketillstånd och rapportsystem för laxplomber.

Utöver den ordinarie fisketillsynen på statens vatten ovan odlingsgränsen har en särskild kampanj gjorts under vårvinterns högsäsong i Arjeplogs kommun. Den resulterade i över 100 kontrollerade fiskare och brottsanmälan av tre personer. Under vårvinterns totala fisketillsyn kontrollerades närmare 300 personer med mycket få anmärkningar, vilket var ett mycket positivt resultat. Pressmeddelanden har utfärdats i samband med tillsynen, bland annat med syfte att synliggöra Länsstyrelsens arbete med fjällförvaltning för allmänheten.

Fiske

Fisketillsynsverksamheten har genomförts i planerad omfattning. Särskild uppmärksamhet har ägnats åt tillsynen i gränsälven där en extra tillsynsman anställts under fiskesäsongen och fler tillsynstimmar än tidigare har genomförts. Verksamheten bedrivs i nära samarbete med den finska tillsynen och resultatet rapporteras gemensamt. Totalt har närmare 700 personer kontrollerats för fiskekort. Tillsynen resulterade i 5 brottsanmälningar och 12 anmärkningar av annan typ. Sportfisket i gränsälven bedrivs tills största delen av finländska fiskare och anmälningarna och anmärkningarna rör till allra största delen finländska fiskare.

Inom Norrbottens län finns 359 utfärdade fisketillsynsförordnanden. Majoriteten av dessa gör tillsyn åt fiskevårdsområden eller fiskeföreningar på ideell basis. Länsstyrelsen har anordnat två grundutbildningar samt en fortbildning för fisketillsynspersoner. Totalt har 36 personer utbildats.

Cirka 700 000 kr beräknas betalas ut i fiskevårdsbidrag. Huvuddelen av medlen har använts som medfinansiering för åtgärder som syftar till att utveckla fiskeförvaltningen i länets vildlaxälvar. Målet är att åstadkomma en ekosystembaserad och älvsspecifik förvaltning som kan möta de framtida behov som finns inom laxförvaltningen. Aktiviteterna består till stor del i informations- och utbildningsinsatser av fiskeförvaltningsorganisationer och har gjorts i samarbete mellan Länsstyrelsen, Sportfiskeförbundet och Östersjölaxälvar i samverkan.

En del av fiskevårdsbidraget har gått till projekt inom leader-området Fiskeområde Tornedalen- Haparanda skärgård. Projektets mål är att genomföra fysiska återställningar av lekbottnar och därmed skapa bättre förutsättningar för främst öring och harr att leka.

Aktiviteterna i EU-projektet "Wildlife economy - Nature as a viable economical alternative" har i viss mån kunnat utföras trots tidigare svårigheter på grund av pandemin. I projektet medverkar fyra regioner från sammanlagt sex länder och ett övergripande syfte är erfarenhetsutbyte och kunskapsöverföring i form av studiebesök, möten, seminarier och liknande. Dialogmöten om modern fiskeförvaltning har genomförts och Länsstyrelsen har medverkat på en avslutande konferens anordnad av lead-partnern Province of Limburg i Maastricht, Nederländerna. Projektet avslutas i januari 2023 och för närvarande pågår slutrapportering.

Ersättning för skada på fisk och fiskeredskap – uppdrag 1 D 6

Länsstyrelsen fick under 2022 en tilldelning av medel med totalt 2 200 000 kronor för ersättning för viltskador orsakade av säl under år 2021. Under året inkom 43 ansökningar om ersättning och av dessa uppfyllde 41 de kriterier som fastställts i Länsstyrelsens principbeslut. Vi har valt att endast ersätta de fiskare som använder sig av fasta redskap då de inte har möjlighet att flytta sina redskap vid eventuella sälangrepp. Fiskare som använder sig av rörliga redskap har större möjlighet att styra om sitt fiske till områden med mindre sälpåverkan. Alla sökanden som under år 2021 har fiskat med minst tre fasta fiskhus har under 2022

erhållit ett engångsbelopp på 34 100 kronor. Utöver engångsbeloppet utgår ersättning om 4 000 kronor per fiskhus, dock för max 6 fiskhus per fiskare.

Resultatbedömning

Lantbruk och landsbygd

Länsstyrelsens verksamhet har fungerat utmärkt trots den pågående pandemin. De areella näringarna har inte påverkats negativt specifikt av pandemin. Snarare är det så att efterfrågan på livsmedel producerade i regionen har ökat, vilket är förenat med en hel del utmaningar för producenterna. Den underliggande utvecklingen har varit negativ under lång tid.

Prishöjningarna på regionala livsmedel kan påverkas av kriget i Ukraina. Trender finns att en del konsumentgrupper söker sig till billigare livsmedel, men det är för tidigt att dra slutsatser av dessa trender. Prishöjningarna är trots allt globala.

Trots ökande ärendemängd inom landsbygdsprogrammet har verksamheten fungerat utmärkt med korta handläggningstider. Jordbrukarstöden har fortsatt många ansökningar och åtagandeplaner.

Aktiviteter inom Nära mat - Norrbottens Livsmedelsstrategi var inledningsvis digitala och fick en god spridning. Intresset var stort och fungerade som viktiga inspel till den nya strategin som togs under slutet av året.

Inför den nya programperioden i CAP 2023 - 2027 har Länsstyrelsen arbetat nationellt med utformningen av de nya stöden. Det har handlat om nivåer för stöd, innehåll i program, urvalsparametrar och fördelningsnycklar. Det gäller såväl jordbrukarstöd, projekt- och företagsstöd och kompetensutveckling. Det är av stor vikt att framföra synpunkter att nationella stödsystem kan slå olika beroende på olika sammansättning av företagen över landet. Fokus på kompetensutveckling behöver också styras för att skapa mer effekter i företagen och olika regioner. Vi bedömer att vi har fått gehör för vissa av våra synpunkter.

Rennäring och fjällförvaltning

Resultaten inom uppdrag avseende rennäring och fjällförvaltning bedöms som gott. De uppdrag Länsstyrelsen har inom området genomfört vi har kunnat ha möten och göra platsbesök i länet. Tillsyn av samebyarna renräkning har kunnat genomföras.

Upplåtelse av älgjakt ovan odlingsgränsen bidrar till förvaltningen av länets älgstam. Upplåtelse av småviltsjakt bidrar till mervärden för lokala och tillresta jägare samt turism- och besöksnäringen.

Fiske

Länsstyrelsens verksamhet inom detta område bidrar till de globala målen 14 Hav och marina resurser och 15 Ekosystem och biologisk mångfald genom att den övergripande inriktningen är att verka för ett långsiktigt hållbart nyttjande av fiskeresursen och en ekosystembaserad fiskeförvaltning. Resultatet är sammanhållet utmärkt.

Även vår fisketillsynsverksamhet har visat på utmärkt resultat över tid. Detta visas bland annat genom att utvecklingen av antalet uppvandrande havsöring har en tydlig positiv trend i länets älvar och i exempelvis Piteälven har i år ca 2300 havsöringar vandrat upp vilket är rekord. I slutet på 1990-talet vandrade endast ett 40-tal öringar upp vissa år. Intresset för fiskefrågor är stort i länet och Länsstyrelsens tillsyns- och informationsverksamhet får stor uppmärksamhet i media. I dagsläget är fiskereglerna vid exempelvis kusten väl kända bland de som berörs.

EU-projektet "Wildlife economy - Nature as a viable economical alternative" har utifrån omständigheterna kunna bedrivas på ett gott sätt. Ett utmärkt resultat från projektet är att det medverkat till att generera planer

för ett nytt projekt för utveckling av laxförvaltningen och målet är att det ska resultera i en ansökan om projektmedel under det kommande året.

Verksamheten har drabbats av stor personalomsättning under året men genom framförhållning och prioritering under kritiska perioder har Länsstyrelsens myndighetsutövning kunnat utföras på ett bra sätt. Nödvändiga rekryteringar är genomförda och situationen förväntas återgå till det normala det kommande året.

Vår bedömning är att resultatet inom utredningar om allmänt fiskeintresse är gott. Vi har under året medverkat som sakkunniga i de uppdrag vi är förordnade för och fullgjort våra uppdrag.

Folkhälsa, jämställdhet, integration med mera

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p12 Folkhälsa	Länsstyrelseinstruktion
3§ p13 Jämställdhet	Länsstyrelseinstruktion
3§ p14 Integration	Länsstyrelseinstruktion
1A12 Mänskliga rättigheter och icke-diskriminering	Regleringsbrev
1C6 Återfallsförebyggande insatser våld i nära relationer	Regleringsbrev
3B17 Anvisningsmodell för ensamkommande barn och anvisning av nyanlända	Regleringsbrev
3C7 Länsstrategier för jämställdhet	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Uppgifter och uppdrag inom verksamhetsområdet omfattar områdena folkhälsa, jämställdhet, mänskliga rättigheter och integration. Nedanstående punkter sammanfattar uppgifterna och uppdragen. Länsstyrelserna ska:

- Samordna och utveckla det förebyggande arbetet mot alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel (ANDTS) i länet. Länsstyrelserna har även ett regionalt tillsynsansvar inom alkohol och tobak.
- Samordna och ge stöd inom jämställdhetsområdet genom att kartlägga och följa utvecklingen av jämställdhet i länet.
- Ansvara för att den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor får genomslag i länen.
- Samverka och samordna arbetet med mänskliga rättigheter inklusive stöd till andra aktörer som arbetar med mänskliga rättigheter inom områdena barnets rättigheter och barnkonventionen, funktionshinder, nationella minoriteter och minoritetsspråk samt rasism i arbetslivet.
- Samordna och samverka när det gäller att driva och delta i planering, organisering, genomförande och uppföljning av integrationsinsatser.
- Bevilja statsbidrag till kommuner för personligt ombud.
- Ansvara för att utveckla det brottsförebyggande arbetet på regional nivå.

Följande punkter sammanfattar målen inom verksamhetsområdet.

- Det övergripande målet för *folkhälsopolitiken* är att skapa samhällseliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation.
- Målet för *alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken (ANDT)* är ett samhälle fritt från narkotika och dopning, minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och ett minskat tobaksbruk.
- Målet för *jämställdhetspolitiken* är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Det finns också sex jämställdhetspolitiska delmål.
- Målet för politiken för *mänskliga rättigheter* är att säkerställa full respekt för Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter.

- Det nationella målet för *funktionshinderspolitiken* är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.
- Målet för *politik mot diskriminering* är ett samhälle fritt från diskriminering.
- Det övergripande målet för *integrationspolitiken* är lika rättigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund.
- Målet för samhällets insatser mot *spelberoende* är att minska skadeverkningarna av överdrivet spelande.
- Målet för *kriminalpolitiken* är att minska brottsligheten och att öka människors trygghet och verksamheten omfattar även brottsförebyggande arbete.

Regionala uppgifter, uppdrag och mål

Länet har en regional folkhälsostrategi för perioden 2018–2026, som syftar till att stimulera till ett mer systematiskt folkhälsoarbete för att utjämna skillnader i hälsa och förbättra folkhälsan i länet. Den är framtagen tillsammans med andra centrala aktörer i länet och har fokus på utbildningsnivå och det livslånga lärandet, levnadsvanor och normer och värderingar.

I länets strategi för jämställdhetsintegrering för perioden 2018–2023 prioriteras hälsa, utbildning och mäns våld mot kvinnor. Strategins prioriteringar togs fram i dialoger med Jämställdhetsdelegationen, Länsgruppen för kvinnofrid samt i samverkan med utvalda nyckelpersoner inom jämställdhetsområdet i länet. Syftet med länsstrategin är att stärka det regionala och lokala arbetet för jämställdhet ytterligare och förbättra förutsättningarna för samverkan mellan relevanta aktörer. Det övergripande syftet är att jämställdhetspolitiken ska få ännu större genomslag på regional nivå.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Folkhälsa, Jämställdhet, integration med mera (70, 80–85)	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	11,9	9,7	11,7
Antal årsarbetskrafter kvinnor	10,0	8,2	9,8
Antal årsarbetskrafter män	1,4	1,6	1,9
Antal ärenden, inkomna och upprättade	146	123	141
Antal beslutade ärenden	149	101	139
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	0	0
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	16 631	12 430	13 383
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	6 704	7 434	12 094

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Under året har vi haft fler uppdrag än tidigare, därav ökade årsarbetskrafter och verksamhetskostnader. De nya uppdragen är jämställdhetslyftet, uppdraget att stödja den regionala implementeringen av den nationella folkhälspolitikerna, men också uppdrag inom mäns våld mot kvinnor.

Den större delen av lämnade bidrag har betalats ut till nio verksamhetsområden i Norrbottens län för att bedriva verksamheter med personliga ombud. Det är en verksamhet som kommuner kan bedriva som ett stöd till personer med psykiska funktionsnedsättningar. Kommunerna i sin tur ansöker om statsbidrag hos länsstyrelsen för att delfinansiera verksamheten med personligt ombud.

Nämnas kan också att inom samverkan för jämställdhet i Norrbotten, som består av Norrbottens Kommuner, Region Norrbotten, Luleå tekniska universitet samt länsstyrelsen i Norrbotten, har en regional

jämställdhetsdag arrangerats där årets jämställdhetspris om 100 000 kronor betalats ut, se mer om detta under jämställdhet.

Resultatredovisning

Social hållbarhet

Inom området social hållbarhet sker arbetet främst genom samverkan, stöd, utbildning och tillsyn. För att få genomslag i vårt arbete behöver vi ha uppdaterad kunskap om kommunernas utmaningar, möjligheter och prioriteringar. Utöver besök och kontakter med anledning av våra enskilda uppdrag har vi utifrån ett helhetsperspektiv social hållbarhet genomfört ett ”pilotbesök i en kommun.

Effekterna av en god lokal och regional kännedom blir att Länsstyrelsen kan ge ett mer anpassat stöd. Vi kan identifiera synergier och vara en bättre länk, både mellan nivåerna lokalt, regionalt och nationellt och tvärsektorielt, mellan offentliga aktörer och civilsamhälle. Vi bedömer att vi har en god samverkan med regionala aktörer i länet.

Inom ramen för den regionala överenskommelsen om stärkt samverkan mellan offentlig sektor och civila samhället deltar vi i en regional utvecklingsgrupp och har bidragit till ökad kunskap om sektorsövergripande samverkan i länet genom utbildningsdagen ”Samforum”.

Länsstyrelsen har för andra året i rad gett ut ett nyhetsbrev ”Fokus social hållbarhet”. Det är en viktig del i vår kommunikation och ett sätt för oss att samla information om social hållbarhet. Vi ser att nyhetsbrevet har fått bra genomslag och når ut till många av våra målgrupper i länet.

Under året har Ramboll på uppdrag av Länsstyrelsen genomfört en kartläggning av den sociala hållbarheten i Norrbottens län. Syftet har varit att ge en helhetsbild av hur länets invånare mår och de förhållanden och livsvillkor som präglar Norrbotten. Med människan i fokus ville vi synliggöra vilka som riskerar att hamna utanför och var satsningar behövs för att hela länet ska utvecklas i en socialt hållbar riktning. Kartläggningen bygger framför allt på officiell statistik som kategoriserats i sju temaområden. Den statistiska analysen har kompletterats med underlag från forskningsrapporter. Länets aktörer har intervjuats och två workshoppar har genomförts. Kartläggningen har presenterats vid flera interna och externa möten, så som exempelvis kommunal och regionrådsgruppen och andra regionala nätverk.

Folkhälsa

Vi har gett kommuner stöd inom sakområden som berör folkhälsa; exempelvis jämställdhet, brotts- och våldsförebyggande arbete, ANDTS (alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel om pengar) och föräldraskap. Det har skett genom individuella samtal, möten med kommunala arbetsgrupper, konferenser och nätverksträffar. Länsstyrelsens nya folkhälsouppdrag kompletterar övrig verksamhet bra, genom att ytterligare stärka och synliggöra det främjande och förebyggande arbetet och hur verksamheterna gemensamt bidrar till det nationella målet för folkhälsopolitiken.

Genom det nya folkhälsouppdraget har vi även kunnat ta en tydligare och mer drivande roll i arbetet med den regionala folkhälsostrategin. Samverkan mellan Länsstyrelsen och de regionala aktörerna Norrbottens kommuner och Region Norrbotten har återupptagits och regelbundna möten genomförts. Även ett möte med kommunernas folkhälsostrateger eller motsvarande har anordnats gemensamt. Målsättningen är att samordna aktörernas resurser så att vi gemensamt bidrar till att driva folkhälsoarbetet på ett effektivt sätt.

Inom ramen för det gemensamma folkhälsoarbetet i länet har en ANDTS-undersökning genomförts bland elever i grund- och gymnasieskolan i samtliga kommuner i länet. Länsstyrelsen har samordnat arbetet och resultaten från undersökningen kommer under 2023.

Samordningen mellan ANDTS-arbetet och det brottsförebyggande uppdraget har intensifierats, bland annat via deltagande och integrering av perspektiv på nätverksträffar inom respektive uppdrag. En gemensam träff

för länets kommun- och områdespoliser genomfördes den 30 november – 1 december. Även samverkan mellan de fyra norrlänen (Norrbotten, Västerbotten, Västernorrland och Jämtland) har utökats. Ett antal gemensamma aktiviteter har genomförts, många med syfte att förbereda kommunerna inför det kommande lagstadgade kommunala brottsförebyggande ansvaret. En aktivitet var en seminarierie där samtliga kommuner och kommunpoliser bjöds in till att medverka. Även träffar för medelstora kommuner i länen utifrån de förutsättningar som råder i dessa kommuner, samt en liknande träff för små kommuner har anordnats.

Ett omfattande arbete med modellen Tillsammans mot illegala försändelser pågår med anledning av en ändrad postlag. Länsstyrelsen i Norrbotten har, tillsammans med länsstyrelserna i Jämtland, Västernorrland och Västerbotten, blivit utnämnda till Champions i ett EU-projekt FENIQS-EU, för arbetet med kvalitetssäkring av modellen enligt EU-standarden EDPQS.

Länsstyrelsen har under året genomfört nätverksträffar för länets alkohol- och tobakshandläggare för kunskaps- och erfarenhetsutbyte. Vi har också under året erbjudit kommunerna utbildningsinsatser såsom ”utbildning för utbildare” inom ansvarsfull alkoholserving (STAD), utbildningsinsats för alkoholhandläggare (FOHM) samt genomgång av aktuella rättsfall inom området. Länsstyrelsen har också under året beslutat att bidra med medel till kommunernas utbildning inom ansvarsfull alkoholserving, en utbildning som Luleå kommun anordnat tre gånger under året men som riktar sig till hela länet.

En större årlig konferens Fyrlänskonferens, arrangerades under året i Norrbotten. Ämnena var alkohol- och tobakstillsyn, ANDTS och brottsförebyggande arbete. Konferensen riktade sig i första hand till deltagare från länsstyrelser, kommuner och Polisen.

Länsstyrelsen har under året erbjudit kommunerna informationstillfällen avseende kommunikationsinsats för rökfria miljöer.

Lag (2022:1257) om tobaksfria nikotinprodukter samt förordning (2022:1263) om tobaksfria nikotinprodukter trädde i kraft den 1 augusti 2022. Länsstyrelsen har det regionala tillsynsansvaret och ska följa kommunernas verksamhet, biträda kommunerna med information och råd samt främja samarbete mellan olika tillsynsmyndigheter och mellan tillsynsmyndigheter och andra. Den nya lagen har medfört arbete med spridning av information, bland annat har vi informerat alla länets kommuner om den nya lagen.

Löpande granskning av kommunernas handläggning har genomförts för samtliga kommuner och Länsstyrelsen har genomfört verksamhetstillsyn i tre kommuner.

Jämställdhet

Det interna arbetet med jämställdhetsintegrering redovisas under avsnittet Myndighetsövergripande redovisning.

Inom ramen för det särskilda uppdraget i Jämställdhetslyftet, som har fokus på arbetsmarknad och arbetsliv tar 16 av landets länsstyrelser inklusive länsstyrelsen i Norrbotten, fram en rapport med statistik från varje medverkande län och region. Rapporten ska kunna fungera som stöd för länsstyrelserna, kommunerna och regionerna att arbeta utifrån specifika lokala och regionala förutsättningar och utmaningar för jämställda arbetsvillkor. Rapporten beräknas vara klar under första halvan av 2023.

Jämställdhetsdelegationen har genomfört tre gemensamma träffar under året. Varje träff har haft ett särskilt fokusområde. Dessa har varit jämställd utbildning, rasism och jämställdhet i arbetslivet samt jämställd hälsa. Det har varit av stor vikt att synliggöra exempel på regionala utmaningar och förutsättningar i syfte att lyfta fram de behov av gemensamma prioriteringar som behövs för att stärka jämställdhetsarbetet.

En stor satsning på jämställd industri genomförs tillsammans med Länsstyrelsen i Västerbottens län för att bidra till en jämställd och hållbar samhällsomvandling. Två större träffar har genomförts där bland annat

representanter från länens industrier, regioner, näringsliv och universitet deltagit. Som ett resultat av dessa träffar samlades därefter representanter som deltagit för att ta fram grunden till en gemensam avsiktsförklaring för jämställd industri. Jämställdhetsdelegationen har deltagit i det arbetet. En tydlig riktning för fortsatt arbete har också tagits fram. Nästa steg är att länsstyrelserna i Norrbotten och Västerbotten erbjuder ett särskilt processtöd för jämställd industri.

Inom ”Samverkan för jämställdhet i Norrbotten”, som består av Norrbottens Kommuner, Region Norrbotten, Luleå tekniska universitet samt Länsstyrelsen, har en regional jämställdhetsdag arrangerats där årets jämställdhetspris om 100 000 kronor tilldelades en aktör som gjort något särskilt för att främja jämställdhet. I år gick priset till Centrum mot våld, Ungdomsmottagningen och Gymnasieskolan i Luleå kommun för konceptet ”Sunda relationer” och arbetet med att förebygga våld i ungas nära relationer.

De fyra nordligaste länsstyrelserna genomförde under hösten en gemensam digital nätverksträff med temat jämställda beslut. Bland deltagarna fanns representanter både från politisk nivå samt tjänstepersoner verksamma inom jämställdhetsområdet. Det har varit ett stort intresse under året kring att integrera jämställdhet i beslutsunderlag och Länsstyrelsen är fortsatt stöd till länets kommuner i pågående arbete med jämställdhetsintegrerade beslutsunderlag.

Jämställdhetsstrategi - uppdrag 3 C 7

Den gällande länsstrategin för jämställdhetsintegrering har främst använts som stöd för prioriteringar och som samlande kraft för regionala aktörer. I arbetet med den nya länsstrategi som ska tas fram under 2023, planeras redan nu för hur den ska bli än mer konkret och uppföljningsbar samt på vilka sätt den bör formas för att bli till ett stöd som kan göra skillnad.

Integration

Inom Länsstyrelsens integrationsuppdrag, och de extra uppdrag som tillkommit med anledning av Rysslands anfallskrig i Ukraina, har samverkan internt och externt varit betydande. Länsstyrelsen har samordnat flera samverkansträffar i olika konstellationer där kommuner, aktörer från det civila samhället samt Migrationsverket, Norrbottens kommuner, Arbetsförmedlingen och Region Norrbotten deltagit. Syftet med träffarna har främst varit informationsspridning, dialog, möjlighet till samverkan och samordning. Träffarna har även haft kunskaphöjande inslag.

Sedan krigsutbrottet i Ukraina har verksamhetsområdet integration varit en del av Länsstyrelsens övriga arbete med Ukrainakrisen. Länsstyrelsens fokus i arbetet har varit att stödja kommunerna i organisering, genomförande och uppföljning i sin nya roll i mottagandet av målgruppen. En intensifierad löpande samverkan och informationstransparens har varit nödvändig med framför allt Migrationsverket och länets kommuner men också med aktörer från det civila samhället. I det akuta skedet hölls samverkan varje vecka, då informationsbehovet var stort och arbetet med inventeringen av tillfälliga boendeplatser krävde skyndsam hantering. En gemensam samverkan har funnits med Länsstyrelsen i Västerbotten, där vi tillsammans med Migrationsverket och samtliga kommuner i de båda länen gavs möjlighet att fördjupa oss i frågor kring ersättningar och praktiska spørsmål. Inför och efter lagändringen 1 juli om en jämnare fördelning av boendeplatser genomfördes dialog och uppföljningsmöten för att kunna följa utvecklingen och fånga upp eventuella frågor.

Det har under året funnits ett särskilt behov av att stötta kommunerna för att kunna bibehålla en flexibel beredskap och kapacitet. Det i en tid med minskande ordinarie mottagande och samtidigt ökat mottagande av skyddsbehövande enligt massflyktsdirektivet. Länsstyrelsen har deltagit aktivt i länsstyrelsernas Integrationsnätverk (LIN), och under våren stod vi som värd för en fysisk träff för hela nätverket. I samverkan mellan olika uppdrag på Länsstyrelsen och mellan länsstyrelser har flera utbildningsträffar arrangerats, exempelvis inom föräldrastöd och hedersrelaterat våld och förtryck Integrationsperspektivet har även funnits med i bostadsmarknadsanalysen.

Den nationella bosättningsgruppen inom länsstyrelsernas integrationsnätverk har representerat länsstyrelserna i Migrationsverkets samråd kring fördelningsmodellen av länstal och bidragit till utvecklingen av modellen. En särskild arbetsgrupp bestående av Migrationsverket, Arbetsförmedlingen, SKR och länsstyrelserna har löpande under året haft dialog om länstal, kommunal och årsplaneringar. Länsstyrelserna har tillsammans med SKR även medverkat i Migrationsverkets samrådsprocess för översyn av fördelningsmodellen avseende asylsökande ensamkommande barn. För mer information, se särskild redovisning av uppdrag 3 B 18 och uppdrag 3 B 19.

Likt tidigare år har Länsstyrelsen lämnat förslag till länets kommuner på kommunal utifrån samma uträkningsmodell som Migrationsverket baserar länstalet på. Kommunerna har getts möjlighet att komma överens om omfördelningar. I år har en omfördelning gjorts enligt önskemål gällande nyanlända från en kommun till en annan. Kommunerna kan även omfördela andelarna gällande mottagande av ensamkommande barn men i år har ingen omfördelning gjorts.

Mänskliga rättigheter

Det interna arbetet för att belysa, analysera och beakta mänskliga rättigheter och icke-diskriminering i Länsstyrelsens verksamhet genom ett rättighetsbaserat arbetssätt redovisas i avsnitt 9.

Samverkan med andra myndigheter och åtgärder för att stödja kommuner i frågor som rör mänskliga rättigheter genomförs i Norrbotten genom att integrera och synliggöra frågor om mänskliga rättigheter inom ramen för andra uppdrag. Under året har integration och krisberedskap varit prioriterade områden.

Regional samverkanskurs om totalförsvar och krisberedskap för myndigheter, kommuner och civilsamhällesorganisationer innehöll pass om mänskliga rättigheter, barnrätts- och jämställdhetsperspektiv.

Länets kommuners integrationssamordnare har utbildats i rättighetsbaserat arbetssätt med fokus på flyktingmottagande. Representanter för kommuner och civilsamhällesorganisationer som driver integrationsinsatser, har deltagit i utbildning och workshop om rättighetsbaserat arbetssätt med särskilt fokus på rättighetsinnehavarnas möjlighet till delaktighet och inflytande. Mänskliga rättigheter och barnrättsperspektiv har också belysts under en träff med det regionala nätverket för socialsekreterare som arbetar med mottagande av ensamkommande barn.

Implementering av barnkonventionen är en fortsatt prioriterad människorättsfråga som också redovisas i särskild ordning. En ny regional omgång av Sveriges kommuners och regioners (SKR) utbildning för barnrättsstrateger har genomförts i samverkan med Region Norrbotten och Norrbottens kommuner. Utbildade barnrättsstrateger bjuds sedan in till nätverksträffar för erfarenhetsutbyte och får även möjlighet till handledning av SKR. Den regionala barnrättsdagen hade temat ”Barn och ungas delaktighet i samhällsutveckling och kulturliv” och samlade kommunala och regionala tjänstepersoner och politiker samt representanter för civilsamhället för att ta del av kunskap och exempel på praktiskt arbete på området. Det här var den femte regionala barnrättsdagen. Youth 2030 Movement och dess projekt Youth up North samt Region Norrbottens kulturenhet är nya deltagare i detta arbete som tillfört nya perspektiv och exempel från barnrätts- och ungdomsarbete i länet.

Kunskapsstöd för rättighetsbaserat integrationsarbete som tagits fram av länsstyrelserna i Norrbotten och Västerbotten lanserades under början av året och har förankrats i länsstyrelsernas nationella nätverk för integration (LIN) och nätverket för mänskliga rättigheter, bland annat genom en workshop för LIN. Stödet presenterades också nationellt under MR-dagarna i Örebro.

Återfallsförebyggande insatser våld i nära relation – uppdrag 1 C 6

Uppdraget om att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor redovisas i särskild ordning. Av naturliga skäl är arbetet med uppdraget om återfallsförebyggande insatser våld i nära relation integrerat och tätt sammankopplat med det förstnämnda uppdraget. Ett stort antal kompetenshöjande insatser har genomförts

inom uppdraget att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. Kompetenshöjande insatser i sig bidrar till det återfallsförebyggande arbetet men samtliga genomförda utbildningar kommer inte att redovisas här.

Länsstyrelsen har fått möjlighet att delta i ett EU-finansierat samverkansprojekt som Region Norrbotten ansvarat för. Arbetet har genomförts i samverkan med aktörer i länet under ledning av Jämställdhetsmyndigheten. Arbetet har lett fram till att ett digitalt verktyg, Develoop har tagits fram och lanserats. Develoop riktar sig till arbetsgivare och utgör ett stöd i att skapa inkluderande arbetsplatser med jämställdhetsperspektiv. Länsstyrelsen har bidragit med innehåll gällande prostitution och människohandel, pornografi och sexuella trakasserier. Innehållet omfattar både kunskapshöjande material och information om vad en arbetsgivare kan/bör göra för att förebygga exempelvis köp av sexuella tjänster.

Den kanadensiska forskaren och terapeuten Allan Wade är en av grundarna av arbetssättet Response-based practice, som används i arbete med våldsutsatta. Länsstyrelsen har under många år samarbetat med honom. Nu har samarbetet utökats genom att Länsstyrelsen och representanter från behandlarverksamheter i Norrbotten tillsammans ska utforma ett sätt att tillämpa Response-based practice även i arbetet med våldsutövare.

För andra året i rad har konferensen Vem betalar priset? genomförts i länet och ambitionen är att konferensen ska vara årligt återkommande. Konferensen har kommersiell sexuell exploatering som tema och anordnas i samverkan mellan Länsstyrelsen och Länsföreningen kvinno- och tjejjourer i Norrbotten.

De fyra norrlänen har under hösten genomfört en gemensam kompetenshöjande dag om Första samtalet med våldsutövare. Dagen riktade sig till yrkesverksamma och innehöll kunskapshöjande inslag och länsvisa gruppdiskussioner där vi fick möjlighet att samla in regionala behov för det fortsatta arbetet.

Resultatbedömning

Vår övergripande målsättning är fortsatt att ta oss an uppdragen inom området utifrån ett helhetsperspektiv. Många av de sociala utmaningar som Länsstyrelsen har i uppdrag att förebygga har gemensamma bakomliggande orsaker. Genom förstärkt intern samordning mellan sakområdena kan vi erbjuda ett mer effektivt stöd. Gemensamma kommunbesök, kartläggningen av social hållbarhet och vårt nyhetsbrev är några exempel på det. Sammantaget bedömer vi att arbetet inom våra uppdrag är gott. Vi är en central aktör i länet, vi bidrar till samordning, samverkan och kompetensutveckling och når våra målgrupper.

Arbetet inom folkhälsoområdet är i behov av utveckling inom vissa delar. Exempelvis behöver det nya uppdragets struktur och former prövas och utvecklas, till exempel hur det kan integreras med andra uppdrag, som ANDTS och brottsförebyggande. Positivt är att flertalet efterfrågade aktiviteter har genomförts i flera kommuner och kontakterna med kommunerna bedöms som goda.

Inom området jämställdhet är bedömningen att det externa uppdraget haft särskilt positiv påverkan på en stärkt samverkan. Inom länet har samarbete mellan regionala aktörer bidragit till att stärka befintliga nätverk och lyfta fram och synliggöra förutsättningar och behov, något som på sikt främjar utvecklingen i och med att prioriteringar kan göras där de som mest behövs. Samverkan har också stärkts med närliggande län då satsningen på jämställd industri uppmuntrat till närmare erfarenhetsutbyten och stöd.

Som nämnts ovan är uppdraget om återfallsförebyggande insatser våld i nära relation tätt sammankopplat med uppdraget om mäns våld mot kvinnor. En sammanvägd bedömning av arbetet med uppdragen är att det är mycket gott. Vi har en drivande och aktiv roll för både kompetensutveckling, samordning och samverkan för länets aktörer. Återfallsförebyggande insatser är ett arbete som kommer vara fortsatt prioriterat utifrån den lagskäpning som trädde i kraft i augusti 2021.

Resurserna för att arbeta externt med mänskliga rättigheter är begränsade. Vi har därför valt att arbeta med mänskliga rättigheter inom ramen för andra länsstyrelsedrivna nätverk och forum. Fördelen med det är att vi

kan nå kommunala och regionala aktörer som i vanliga fall inte skulle delta i aktiviteter på temat mänskliga rättigheter. Det medför dock att möjligheten att till exempel följa upp arbetet blir mer begränsad jämfört med om frågorna skulle drivas i en egen struktur.

Länsstyrelsen bedömer överlag arbetet med integrationsinsatser som gott. Genom samverkan internt och externt har vi kunnat vara flexibla och svarat på de behov som uppstått med kort varsel. Vi har varit en viktig aktör i hanteringen av skyddsbehövande från Ukraina och har både drivit och deltagit i samverkan och samordning. Arbetet har gagnats mycket av Länsstyrelsens övriga integrationsuppdrag och redan upparbetade kontaktvägar och nätverk. Till stor del har arbetet med integrationsuppdragen upprätthållits och genomförts enligt plan, trots en ökad arbetsbelastning med Ukrainakrisen. Länsstyrelsen bedömer att länets beredskap och kapacitet för att ta emot nyanlända är god även om det fortsatt finns en farhåga hos kommunerna att framgent inte kunna behålla personal och verksamheter på grund av det låga mottagandet i kombination med de statliga ersättningarna.

Övrig redovisning

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
2 kap. 4§ förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
3 kap. 1 och 2§§ förordning om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Avsnittet innehåller information som Länsstyrelsen bedömer är av väsentlig betydelse för regeringens uppföljning och prövning enligt 2 kap. 4 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt uppgifter enligt 3 kap. 1§ och 2§ i samma förordning.

Information av väsentlig betydelse

Länsstyrelsen har ingen ytterligare information av väsentlig betydelse utöver den som redovisas på annan plats i denna årsredovisning eller lämnas i särskild ordning enligt bilaga D.

Sammanställning av väsentliga uppgifter

Sammanställningarna är gjorda enligt 2 kap. 4 § Förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Belopp angivna i tkr.

Sammanställning väsentliga övriga uppgifter	År 2022	År 2021	År 2020	År 2019	År 2018
Beviljad Låneram i Riksgälden	17 000	12 000	12 000	15 000	16 000
Utnyttjad Låneram i Riksgälden	12 619	8 450	9 295	5 694	6 009
Beviljad Räntekontokredit i Riksgälden	5 000	5 000	5 000	5 000	7 000
Utnyttjad Räntekontokredit i Riksgälden	0	0	0	0	0
Ränteintäkter Räntekonto	1 472	0	0	18	38
Räntekostnader Räntekonto	0	0	-5	-277	-473
Budget Avgiftsintäkter som disponeras	26 500	23 000	25 500	24 800	17 650
Utfall mot budget Avgiftsintäkter som disponeras	13 373	10 641	11 429	12 755	13 478
Utfall enligt resultaträkning Avgiftsintäkter som disponeras	31 430	26 842	24 688	28 782	28 200
Budget Avgiftsintäkter som inte disponeras	13 200	13 300	14 120	12 300	11 450
Utfall Avgiftsintäkter som inte disponeras	16 040	13 927	12 888	13 277	14 412
Antal årsarbetskrafter ¹⁾	324	327	300	276	275
Medeltal anställda ²⁾	346	344	319	304	297
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 225	1 070	1 089	1 120	1 126
Årets kapitalförändring	3 384	2 350	1 768	-3 548	22 511
Balanserad kapitalförändring	40 534	38 184	36 416	39 964	17 453

¹⁾ Med årsarbetskrafter avses antal anställda personer omräknat till heltidsarbetande. Sammanlagd arbetad tid divideras med en länsstyrelsegenomsnittlig möjlig arbetstid 1 710 timmar.

²⁾ Medeltal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100%. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

LÄNSSTYRELSEN I NORRBOTTENS LÄN ÅRSREDOVISNING 2022

Sammanställning väsentliga uppgifter anslagskredit	År 2022	År 2021	År 2020	År 2019	År 2018
Beviljad Anslagskredit: Utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 021 Länsstyrelserna m.m. Länsstyrelsen i Norrbottens län	5 516	5 474	4 746	4 736	4 683
Utnyttjad Anslagskredit: Utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 021 Länsstyrelserna m.m. Länsstyrelsen i Norrbottens län	0	0	0	0	0
Beviljad Anslagskredit: Utgiftsområde 05 Internationell samverkan 05 01 011 004 Barentssamarbete, Länsstyrelsen i Norrbottens län	0	0	0	0	0
Utnyttjad Anslagskredit: Utgiftsområde 05 Internationell samverkan 05 01 011 004 Barentssamarbete, Länsstyrelsen i Norrbottens län	0	0	0	0	0
Beviljad Anslagskredit: Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning 16 03 013 009 Särskilda utgifter för forskningsändamål, EISCAT, Länsstyrelsen i Norrbottens län	36	0	36	36	36
Utnyttjad Anslagskredit: Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning 16 03 013 009 Särskilda utgifter för forskningsändamål, EISCAT, Länsstyrelsen i Norrbottens län	0	0	0	0	0
Beviljad Anslagskredit: Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik 18 01 001 006 Bostadspolitisk utveckling, hållbara samhällsbyggnadsprojekt, Länsstyrelsen i Norrbottens län	0	0	0	0	0
Utnyttjad Anslagskredit: Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik 18 01 001 006 Bostadspolitisk utveckling, hållbara samhällsbyggnadsprojekt, Länsstyrelsen i Norrbottens län	0	0	0	0	0
Beviljad Anslagskredit: Utgiftsområde 19 Regional utveckling 19 01 001 021 Regionala tillväxtåtgärder, Länsstyrelsen i Norrbottens län	150	262	239	687	687
Utnyttjad Anslagskredit: Utgiftsområde 19 Regional utveckling 19 01 001 021 Regionala tillväxtåtgärder, Länsstyrelsen i Norrbottens län	0	0	0	0	0

Sammanställning väsentliga uppgifter anslagssparande	År 2022	År 2021	År 2020	År 2019	År 2018
Summa anslagssparande: Utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 021 Länsstyrelserna m.m. Länsstyrelsen i Norrbottens län	13 274	8 659	8 243	3 566	5 167
Summa anslagssparande: Utgiftsområde 05 Internationell samverkan 05 01 011 004 Barentssamarbete, Länsstyrelsen i Norrbottens län	141	457	579	72	21
Summa anslagssparande: Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning 16 03 013 009 Särskilda utgifter för forskningsändamål, EISCAT, Länsstyrelsen i Norrbottens län	0	0	99	509	377
Summa anslagssparande: Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik 18 01 001 006 Bostadspolitisk utveckling, hållbara samhällsbyggnadsprojekt, Länsstyrelsen i Norrbottens län	668	0	0	0	0
Summa anslagssparande: Utgiftsområde 19 Regional utveckling 19 01 001 021 Regionala tillväxtåtgärder, Länsstyrelsen i Norrbottens län	896	378	1 073	797	2 356

Sammanställning väsentliga uppgifter tilldelade bemyndigande/åtaganden inom bemyndigande	År 2022	År 2021	År 2020	År 2019	År 2018
Tilldelade bemyndigande: Utgiftsområde 19 Regional utveckling 19 01 001 021 Regionala tillväxtåtgärder, Länsstyrelsen i Norrbottens län	2 700	3 500	16 000	20 000	20 000
Åtaganden inom bemyndigande: Utgiftsområde 19 Regional utveckling 19 01 001 021 Regionala tillväxtåtgärder,	1 254	3 406	6 721	9 951	13 043

Sammanställning väsentliga uppgifter tilldelade bemyndigande/åtaganden inom bemyndigande	År 2022	År 2021	År 2020	År 2019	År 2018
Länsstyrelsen i Norrbottens län					

Kommentar till tabellerna sammanställning över väsentliga uppgifter

Anslag 1:1 Bostadspolitisk utveckling, anslagspost 6 Hållbara samhällsbyggnadsprojekt inom utgiftsområde 18 är nytt hos myndigheten från och med 2022.

Avgiftsbelagd verksamhet

Avgiftsbelagd verksamhet redovisas i enlighet med 3 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Tabellerna i avsnittet visar intäkter, kostnader och utfall för länsstyrelsens avgiftsbelagda verksamhet, enligt den indelningen för återrapportering som framgår av budgeten för avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras i regleringsbrevet

Belopp angivna i tkr.

Avgifter – Offentligrättsliga avgifter

Verksamhet	År 2020: Ack. utfall	År 2021: Utfall intäkter	År 2021: Utfall kostnader	År 2021: Netto utfall	År 2022: Budget intäkter	År 2022: Utfall intäkter	År 2022: Budget kostnader	År 2022: Utfall kostnader	År 2022: Netto budget	År 2022: Netto utfall	År 2022: Ack. utfall
Registreringsavgift för jaktområden	120	64	0	64	32	16	4	0	28	16	201
Djur och lantbruk (avgift för extra kontroller med mera)	-785	210	150	60	140	339	251	215	-111	124	-601
Delgivning	209	25	0	25	25	22	0	0	25	22	257
Övrig offentligrättslig verksamhet	92	1 411	1 342	69	1 400	1 411	1 800	1 601	-400	-190	-29
Summa offentligrättsliga avgifter	-363	1 711	1 492	219	1 597	1 788	2 055	1 816	-458	-28	-172

Avgifter – Uppdragsverksamhet

Verksamhet	År 2020: Ack. utfall	År 2021: Utfall intäkter	År 2021: Utfall kostnader	År 2021: Netto utfall	År 2022: Budget intäkter	År 2022: Utfall intäkter	År 2022 Budget kostnader	År 2022: Utfall kostnader	År 2022: Netto budget	År 2022: Netto utfall	År 2022: Ack. utfall
Resurssamordning	141	2 397	2 450	-53	2 500	3 491	2 500	3 438	0	53	141
Övrig uppdragsverksamhet	1 518	2 941	2 797	145	1 550	3 743	1 550	3 350	0	393	2 056
Fjällförvaltning	10 302	3 592	2 468	1 124	4 150	4 351	5 153	3 690	-1 003	661	12 087

LÄNSSTYRELSEN I NORRBOTTENS LÄN ÅRSREDOVISNING 2022

Verksamhet	År 2020: Ack. utfall	År 2021: Utfall intäkter	År 2021: Utfall kost- nader	År 2021: Netto utfall	År 2022: Budget intäkter	År 2022: Utfall intäkter	År 2022 Budget kost- nader	År 2022: Utfall kost- nader	År 2022: Netto budget	År 2022: Netto utfall	År 2022: Ack. utfall
Summa avgift uppdragsverksamhet	11 962	8 930	7 715	1 216	8 200	11 585	9 203	10 478	-1 003	1 107	14 284

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Kommentar till tabeller avgiftsbelagd verksamhet

Både intäkter och kostnader har ökat inom avgiftsbelagd verksamhet jämfört med tidigare år, som var påverkade av restriktioner kopplade till pandemin. Ökningen har till största delen skett inom uppdragsverksamheten som en följd av fler uppdrag samt mer arbete inom länsstyrelsegemensamma projekt på nationell nivå. Det ackumulerade underskottet har de senaste åren minskat gällande djur- och lantbruksverksamheten.

Året i siffror

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
3 kap. 2§ förordning om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
2 kap. 4§ förordning om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
2.1 ÅR i enhetlig struktur, redovisning av statistik enligt VÅS m.m.	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Tabell A – Verksamhetskostnader 2020–2022

Belopp angivna i tkr.

Verksamhetsområde	År 2022	År 2021	År 2020
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning ¹⁾	12 580	14 061	11 579
201 Allmänna val	3 111	856	230
25 Trafikföreskrifter	478	360	331
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	12 551	9 693	14 143
30 Regional tillväxt	15 793	16 776	15 325
34 Infrastrukturplanering	1 654	1 366	1 063
40 Hållbar samhällsplanering och boende	9 791	8 419	8 290
41 Stöd till boende och energiåtgärder	1 435	4 215	3 103
42 Energi och klimat	4 289	3 104	3 281
43 Kulturmiljö	7 989	6 569	6 789
45 Samhällsskydd och beredskap	20 036	16 095	16 672
46 Civilområde	841	0	0
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	13 132	13 512	16 097
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	85 085	68 159	58 978
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	5 349	5 438	5 216
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	51 382	42 896	32 936
54 Mineralfyndigheter	29	45	26
55 Miljöfarlig verksamhet	8 655	7 316	6 124
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	2 926	2 027	2 347
57 Förorenade områden, efterbehandling	1 817	1 654	1 324
58 Restaurering	292	1	4
60 Lantbruk och landsbygd	16 362	17 737	16 422
61 Rennäring och fjällförvaltning (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	8 133	7 081	7 801
62 Fiske	7 384	7 265	8 022
70 Folkhälsa	3 946	2 260	2 893
80 Jämställdhet	4 001	3 434	3 264
81 Nationella minoriteter	19	21	22

Verksamhetsområde	År 2022	År 2021	År 2020
82 Mänskliga rättigheter	1 775	1 492	1 333
85 Integration	2 606	2 020	2 028
10 Myndighetsövergripande verksamhet	23 825	23 009	20 947
11 Administration och intern service	71 196	63 970	59 218
99 Resurssamverkan ²⁾	3 004	2 032	3 501
20-85 Summa produktion	303 438	263 870	245 644
10-85 Summa verksamhetskostnad exkl. resurssamverkan	398 460	350 849	325 809
10-99 Total verksamhetskostnad³⁾	401 464	352 881	329 310

¹⁾ Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3 § (3 § p. 1) i förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämföras med övriga uppgifter, urskiljs VÅS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÅS 20–21) fr o m 2018.

²⁾ Den del av kostnader för resurssamverkan som inte avser den egna länsstyrelsen redovisas på denna rad. Länsstyrelsens egen andel redovisas under relevant verksamhetskod, oftast adm. och intern service (11).

³⁾ Totalsumma verksamhetskostnader ska överensstämma med verksamhetskostnader enligt resultaträkningar.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Kommentar till Tabell A – Verksamhetskostnader 2020–2022

Inom 45 Samhällsskydd och beredskap beror kostnadsökningen främst på ökad finansiering från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Inom 51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden beror kostnadsökningen främst på ökad finansiering från Naturvårdsverket.

Inom 53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning beror kostnadsökningen främst på nya projekt samt ökad verksamhet i pågående EU-projekt finansierade av Lapplandsförbund och LIFE samt ökad finansiering från Länsstyrelsen Örebro och inom förvaltningsanslaget.

Inom 11 Administration och intern service beror kostnadsökningen främst på ökade IT-kostnader för kapacitetshöjande åtgärder inom digital säkerhet.

Kommentarer lämnas även under verksamhetsavsnitten.

Tabell B1, B2 - Verksamhetskostnader och myndighetsgemensam verksamhet

Belopp angivna i tkr.

Tabell B1 – Verksamhetskostnader 2022

Verksamhetsområde	Kostnad exkl. OH (tkr)	Kostnad exkl. OH (%)	OH-kostnad (tkr)	OH-kostnad (%)	Kostnad inkl. OH (tkr)	Kostnad inkl. OH (%)
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning ¹⁾	12 580	3,16%	5 037	5,36%	17 617	4,43%
201 Allmänna val	3 111	0,78%	1 225	1,30%	4 336	1,09%
25 Trafikföreskrifter	478	0,12%	221	0,23%	698	0,18%
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	12 551	3,15%	4 097	4,36%	16 649	4,19%
30 Regional tillväxt	15 793	3,96%	6 035	6,42%	21 829	5,49%
34 Infrastrukturplanering	1 654	0,42%	622	0,66%	2 276	0,57%
40 Hållbar samhällsplanering och boende	9 791	2,46%	4 188	4,45%	13 979	3,52%
41 Stöd till boende och energiåtgärder	1 435	0,36%	658	0,70%	2 092	0,53%
42 Energi och klimat	4 289	1,08%	1 272	1,35%	5 561	1,40%
43 Kulturmiljö	7 989	2,00%	2 065	2,20%	10 054	2,53%
45 Samhällsskydd och beredskap	20 036	5,03%	6 944	7,39%	26 980	6,79%
46 Civilområde	841	0,21%	282	0,30%	1 123	0,28%
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	13 132	3,30%	4 297	4,57%	17 428	4,38%
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	85 085	21,35%	19 617	20,86%	104 702	26,34%
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	5 349	1,34%	2 316	2,46%	7 665	1,93%
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	51 382	12,90%	13 837	14,72%	65 219	16,41%
54 Mineralfyndigheter	29	0,01%	14	0,01%	43	0,01%
55 Miljöfarlig verksamhet	8 655	2,17%	3 789	4,03%	12 444	3,13%
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	2 926	0,73%	1 207	1,28%	4 133	1,04%
57 Förorenade områden, efterbehandling	1 817	0,46%	804	0,86%	2 621	0,66%
58 Restaurering	292	0,07%	29	0,03%	321	0,08%
60 Lantbruk och landsbygd	16 362	4,11%	6 282	6,68%	22 644	5,70%
61 Rennäring och fjällförvaltning (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	8 133	2,04%	2 483	2,64%	10 616	2,67%
62 Fiske	7 384	1,85%	2 418	2,57%	9 803	2,47%
70 Folkhälsa	3 946	0,99%	1 535	1,63%	5 480	1,38%
80 Jämställdhet	4 001	1,00%	1 009	1,07%	5 010	1,26%
81 Nationella minoriteter	19	0,00%	9	0,01%	27	0,01%
82 Mänskliga rättigheter	1 775	0,45%	630	0,67%	2 405	0,61%
85 Integration	2 606	0,65%	1 102	1,17%	3 708	0,93%
10 Myndighetsövergripande verksamhet	23 825	5,98%				
11 Administration och intern service	71 196	17,87%				

Verksamhetsområde	Kostnad exkl. OH (tkr)	Kostnad exkl. OH (%)	OH- kostnad (tkr)	OH- kostnad (%)	Kostnad inkl. OH (tkr)	Kostnad inkl. OH (%)
99 Resurssamverkan ²⁾	3 004		997		4 000	
20-85 Summa produktion	303 438	76,15%	94 025	100,00%	397 464	100,00%
20-85 varav personalkostnad kontoklass 4	203 458					
10-85 Summa verksamhetskostnad exkl. resurssamverkan	398 460	100,00%			397 464	100,00%
10-99 Total verksamhetskostnad³⁾	401 464				401 464	

¹⁾ Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3 § (3 § p. 1) i förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämföras med övriga uppgifter, urskiljs VÅS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÅS 20–21).

²⁾ Den del av kostnader för resurssamverkan som inte avser den egna länsstyrelsen redovisas på denna rad. Länsstyrelsens egen andel redovisas under relevant verksamhetskod, oftast adm. och intern service (11).

³⁾ Totalsumma verksamhetskostnader skall överensstämma med verksamhetskostnaderna enligt resultaträkningen.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Tabell B2 – Myndighetsgemensam verksamhet 2022

Myndighetsgemensam verksamhet	Kostnad exkl. OH (tkr)	Kostnad exkl. OH(%)
113-115 Samkostnad nivå 1 - Utrustning och gem service, lokaler och IT-verksamhet ¹⁾	48 528	23,85%
110-112, 116-119 Samkostnad nivå 2 - Ekonomi- och personaladministration ¹⁾	22 668	11,14%
100-109 Samkostnad nivå 3 - Myndighetsövergripande verksamhet/ledningsfunktion ¹⁾	23 825	11,71%

¹⁾ Summan på nivå 1–3 ska överensstämma med summan av Myndighetsövergripande verksamhet och Administration och intern service. Den procentuella fördelningen skall visa resp. nivåns andel av personalkostnaderna vht 2–8 (kkl 4).

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Kommentar till Tabell B1, B2 - Verksamhetskostnader 2022 och myndighetsgemensam verksamhet 2022

Se kommentarer till tabell A. Kommentarer lämnas även under verksamhetsavsnitten.

Tabell C – Årsarbetskrafter (ÅA) 2020–2022

Verksamhetsområde	2022 ÅA totalt	2022 ÅA kvinnor	2022 ÅA män	2021 ÅA totalt	2020 ÅA totalt
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning ¹⁾	14,2	10,5	3,7	17,7	13,0
201 Allmänna val	3,7	3,1	0,6	1,1	0,3
25 Trafikföreskrifter	0,6	0,4	0,2	0,5	0,6
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	11,7	10,0	1,6	11,7	11,8
30 Regional tillväxt	16,2	10,8	5,4	20,1	17,4
34 Infrastrukturplanering	1,7	0,8	0,9	1,7	1,4
40 Hållbar samhällsplanering och boende	11,5	8,0	3,5	10,3	10,3
41 Stöd till boende och energiåtgärder	2,2	2,2	0,0	7,5	4,9
42 Energi och klimat	3,9	2,4	1,5	2,7	3,2

Verksamhetsområde	2022 ÅA totalt	2022 ÅA kvinnor	2022 ÅA män	2021 ÅA totalt	2020 ÅA totalt
43 Kulturmiljö	5,9	5,1	0,9	6,1	6,0
45 Samhällsskydd och beredskap	19,5	10,9	8,6	16,1	18,3
46 Civilområde	0,4	0,0	0,4	0,0	0,0
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	11,3	8,9	2,3	12,8	12,9
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	59,9	25,0	34,8	56,0	51,1
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	7,2	5,9	1,2	7,1	6,7
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	42,4	27,0	15,4	44,4	34,4
54 Mineralfyndigheter	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0
55 Miljöfarlig verksamhet	10,4	5,4	5,0	8,7	7,9
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	3,6	0,4	3,3	2,6	3,1
57 Förorenade områden, efterbehandling	2,5	2,5	0,0	2,3	2,0
58 Restaurering	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
60 Lantbruk och landsbygd	19,8	13,1	6,7	23,8	20,9
61 Rennäring och fjällförvaltning (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	7,1	4,2	2,9	7,6	8,6
62 Fiske	7,8	2,3	5,5	8,6	9,0
70 Folkhälsa	4,3	3,3	1,0	2,7	3,6
80 Jämställdhet	2,5	2,0	0,0	2,7	3,8
81 Nationella minoriteter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
82 Mänskliga rättigheter	1,8	1,8	0,0	1,8	1,6
85 Integration	3,2	2,9	0,3	2,5	2,7
10 Myndighetsövergripande verksamhet	18,5	13,7	4,8	18,7	17,5
11 Administration och intern service	27,5	19,8	7,8	27,1	26,0
99 Resurssamverkan	2,5	2,3	0,2	2,0	0,8
20-85 Summa årsarbetskrafter produktion	275,3	169,1	105,7	279,4	255,5
10-85 Summa årsarbetskrafter exkl. resurssamverkan	321,4	202,6	118,3	325,2	299,0
10-99 Summa årsarbetskrafter totalt	323,9	204,9	118,5	327,1	299,8

¹⁾ Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3 § (3 § p. 1) i förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämföras med övriga uppgifter, urskiljs VÅS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÅS 20-21).

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Kommentar till Tabell C – Årsarbetskrafter (ÅA) 2020–2022

Inom 20-21 (exkl 201) Övrig förvaltning beror minskningen av årsarbetskrafter främst på att uppdraget för pandemitillsyn avslutats.

Inom 30 Regional tillväxt beror minskningen av årsarbetskrafter främst på att uppdraget att hantera omsättningsstöd till enskilda näringsidkare och handelsbolag avslutats under året.

Inom 41 Stöd till boende och energiåtgärder beror minskningen av årsarbetskrafter främst på att uppdraget att hantera hyresstöd till företag på grund av pandemin har avslutats.

Inom 45 Samhällsskydd och beredskap beror ökningen av årsarbetskrafter främst på ökad finansiering från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Inom 51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden beror ökningen av årsarbetskrafter främst på ökad finansiering från Länsstyrelsen Örebro.

Inom 60 Lantbruk och landsbygd beror minskningen av årsarbetskrafter främst på minskad finansiering inom jordbrukarstöd för återkrav och att projekt som pågått några år avslutats.

Kommentarer lämnas även under verksamhetsavsnitten.

Tabell D – Representation

Nyckeltal	År 2022 totalt (tkr)	År 2022 per ÅA (kr)	År 2021 totalt (tkr)	År 2021 per ÅA (kr)	År 2020 totalt (tkr)	År 2020 per ÅA (kr)
Intern representation	112	347	73	224	47	156
Extern representation	226	698	218	667	173	576

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Kommentar till Tabell D – Representation

Representationskostnaderna, främst intern representation, ökar och det beror på att fler aktiviteter kunnat genomföras under året jämfört med föregående år under pandemin.

Av extern representation utgör ca 138 tkr kostnader för residenset. Kostnader för representation exklusive residenset är ca 246 kr per årsarbetskraft.

Tabell E – Lokaler

Nyckeltal ¹⁾	Lokal	År 2022	År 2021	År 2020
Lokalkostnader (tkr), VÅS 103 ²⁾	Residens	497	1 212	1 356
Lokalyta (m ²)	Residens	1 065	1 065	1 065
Lokalkostnad per m ² (kr)	Residens	466	1 138	1 273
Lokalkostnader (tkr), VÅS 113 ³⁾	Lokaler, övriga ³⁾	17 892	17 971	15 630
Lokalyta (m ²)	Lokaler, övriga	11 526	11 526	11 526
Lokalkostnad per m ² (kr)	Lokaler, övriga	1 552	1 559	1 356
Lokalkostnader per årsarbetskraft (tkr)	Lokaler, övriga	55	55	52
Lokalyta per årsarbetskraft (m ²)	Lokaler, övriga	36	35	38
Kontorslokalyta (m ²) ⁴⁾	Kontorslokaler	8 966	8 966	8 966
Kontorslokalyta per årsarbetskraft (m ²)	Kontorslokaler	28	27	30
Lokalkostnader (tkr)	Lokaler totalt	18 389	19 183	16 985

¹⁾ Urvalen för lokalkostnaderna som redovisas i denna tabell är inte desamma som de urval som görs för de lokalkostnader som redovisas i resultaträkningen. Dessa tabeller har inte samma definition.

²⁾ Residensets lokalkostnader redovisas under VÅS 103 Servicestöd till ledningen.

³⁾ Med lokaler, övriga avses samtliga utrymmen förutom residenset såsom kontorslokaler, förråd, källare och garage. Med lokalkostnader avses hyra, lokalvård, larm och bevakningskostnader, avskrivningskostnader m.m. Dessa kostnader redovisas under VÅS 113 Lokaler.

⁴⁾ Med kontorslokaler avses ytor ovan mark såsom kontorsrum, biutor som korridor, toaletter, trapphus, närarkiv, närförråd etc.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Kommentar till Tabell E – Lokaler

De minskade kostnaderna för residenset i sammanställningen beror på att tre kvartalshyror för residenset har konterats på verksamhetskod för övriga lokaler i stället för residenset.

Lokalkostnaderna för övriga lokaler har minskat något sedan föregående år. Kostnaderna har ökat på grund av indexuppräknings i hyresavtalen, men ökningarna tas ut av en kostnadsminskning som beror på att det inte skett lika mycket åtgärder i lokalerna under året jämfört med föregående år.

Lokalytorna är oförändrade sedan föregående år. Lokal- och kontorslokalyta per årsarbetskraft har ökat något eftersom antalet årsarbetskrafter har minskat.

Tabell F – Redovisning av ärenden 2022

(samtliga ärenden oavsett databas)

Verksamhetsområde	Ingående balans	Antal inkomna ärenden	Antal upprättade ärenden	Antal beslutade ärenden	Utgående balans	Antal ej beslutade ärenden, äldre än två år
10-11 Myndighetsövergripande, administration och intern service	106	179	653	832	106	7
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning	547	5142	838	6033	494	101
201 Allmänna val	3	142	27	153	19	0
25 Trafikföreskrifter	14	175	2	173	18	0
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	97	1009	645	1628	123	0
30 Regional tillväxt	31	266	51	332	16	2
34 Infrastrukturplanering	17	27	2	35	11	3
40 Hållbar samhällsplanering och boende	33	822	30	802	83	0
41 Stöd till boende och energiåtgärder	90	32	1	77	46	7
42 Energi och klimat	53	85	13	68	83	5
43 Kulturmiljö	181	489	48	605	113	7
45 Samhällsskydd och beredskap	225	261	116	368	234	27
46 Civilområde	0	1	0	1	0	0
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	90	271	34	340	55	2
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	215	174	180	315	254	63
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	115	1017	41	1030	143	2
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	288	491	104	581	302	15
54 Mineralfyndigheter	1	37	0	37	1	0
55 Miljöfarlig verksamhet	210	576	78	544	320	38
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	37	185	86	251	57	3
57 Förebyggande områden, efterbehandling	18	36	2	34	22	1
58 Restaurering	0	0	0	0	0	0
60 Lantbruk och landsbygd ¹⁾	1573	5505	189	7016	251	66
61 Rennäring och fjällförvaltning	267	505	102	623	251	3

Verksamhetsområde	Ingående balans	Antal inkomna ärenden	Antal upprättade ärenden	Antal beslutade ärenden	Utgående balans	Antal ej beslutade ärenden, äldre än två år
62 Fiske	16	355	10	370	11	0
70 Folkhälsa	34	14	50	69	29	0
80 Jämställdhet	6	7	7	12	8	0
81 Nationella minoriteter	0	1	0	1	0	0
82 Mänskliga rättigheter	15	18	1	23	11	0
85 Integration	6	43	5	44	10	0
10-85 Totalt antal ärenden	4 288	17 865	3315	22 397	3 071	352
<i>varav Vattenmyndighetens ärenden</i>	4	24	7	30	8	0
<i>varav Miljöprövningsdelegationens ärenden</i>	19	40	0	34	25	1

¹⁾ Under 2022 har huvuddelen av länsstyrelsernas arbete med jordbrukarstöden och landsbygdsstöden skett i Jordbruksverkets IT-system. Dessa system är till största delen färdigbyggda men rättvisande statistik över handlagda ärenden inom området jordbrukarstöd (601) är inte möjliga att hämta ut i sin helhet. För området jordbrukarstöd omfattar ärendestatistiken direktstöden och ansökan om utbetalning av kompensationsstöd, ekologisk produktion och miljöersättningarna för betesmarker och slätterängar, vallodling, minskat kväveläckage samt skyddszoner. Statistik för ansökan om åtaganden och övriga stödformer ingår ej. För landsbygdsstöden (602) redovisas för 2022 komplett ärendestatistik av både ansökningar om stöd och utbetalningar. Det som redovisas här är den ärendestatistik som hämtas från länsstyrelsens ärendehandläggningssystem Platina summerat med ärenden beträffande jordbrukarstöd (direktstöd, betesstöd och kompensationsstöd) och landsbygdsstöd från Jordbruksverkets IT system, BLIS.

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina och Jordbruksverket

Kommentar till Tabell F – Redovisning av ärenden 2022

Inom verksamhetsområde 60 frigjordes medel till Landsbygdsprogrammet 2021 som gjorde att olika stängda program kunde öppna igen. I samband med det ökade ansökningsmängden kraftigt. Det orsakade att utgående balans på antalet ärenden ökade. Jordbruksverkets datasystem levererade nya funktioner 2021 vilket påverkade verksamhetsmängden betydligt. Det blev möjligt att besluta i äldre ärenden, framför allt avslag och avvísningar. Parallellt har länsstyrelserna även jobbat med återkrav från år 2015 och framåt. Det arbetet har fortsatt under 2022.

Tabell G – Överklagade beslut 2022

Verksamhetsområde	Antal överklagade beslut ¹⁾	Antal beslut ²⁾	Andel överklagade beslut ³⁾ (%)
10-11 Myndighetsövergripande, administration och intern service	1	833	0.1
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning	32	6034	0.5
201 Allmänna val	0	153	0.0
25 Trafikföreskrifter	10	173	5.8
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	12	1628	0.7
30 Regional tillväxt	0	332	0.0
34 Infrastrukturplanering	0	35	0.0
40 Hållbar samhällsplanering och boende	22	801	2.7
41 Stöd till boende och energiåtgärder	1	77	1.3
42 Energi och klimat	0	68	0.0
43 Kulturmiljö	1	606	0.2
45 Samhällsskydd och beredskap	0	368	0.0

Verksamhetsområde	Antal överklagade beslut ¹⁾	Antal beslut ²⁾	Andel överklagade beslut ³⁾ (%)
46 Civilområde	0	1	0.0
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	22	339	6.5
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	6	315	1.9
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	26	1030	2.5
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	16	581	2.8
54 Mineralfyndigheter	0	37	0.0
55 Miljöfarlig verksamhet	6	546	1.1
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	12	251	4.8
57 Förorenade områden, efterbehandling	0	34	0.0
58 Restaurering			
60 Lantbruk och landsbygd	27	7016	0.4
61 Rennäring och fjällförvaltning	6	623	1.0
62 Fiske	3	370	0.8
70 Folkhälsa	0	69	0.0
80 Jämställdhet	0	12	0.0
81 Nationella minoriteter	0	1	0.0
82 Mänskliga rättigheter	0	23	0.0
85 Integration	0	45	0.0
10-85 Totalt antal ärenden	203	22401	0.9
<i>varav Vattenmyndighetens ärenden</i>	0	30	0.0
<i>varav Miljöprövningsdelegationens ärenden</i>	3	37	8.1

¹⁾ Avser beslut som överklagats till högre instans år 2022, oavsett vilket år som beslutet är fattat.

²⁾ Avser beslut som fattats av länsstyrelsen under år 2022.

³⁾ Avser antalet överklagade beslut under år 2022 dividerat med antalet beslut under år 2022.

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina

Kommentar till Tabell G – Överklagade beslut 2022

För antalet beslut i VÄS 41 har vi använt siffran från tabell F. Registreringen och definitionen av beslutsdatum i integrationen med Boverkets ärendehanteringssystem fungerar på ett annat sätt än Platina.

Tabell H – Överklagade beslut som ändrats i högre instans 2022

Verksamhetsområde	Antal överklagade beslut med dom i högre instans ¹⁾	varav antal ändrade beslut i högre instans ²⁾	Andel ändrade beslut (%) ³⁾
10-11 Myndighetsövergripande, administration och intern service			
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning	38	3	7.9
201 Allmänna val			
25 Trafikföreskrifter	5	2	40.0
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	15	0	0.0
30 Regional tillväxt	3	0	0.0
34 Infrastrukturplanering			

Verksamhetsområde	Antal överklagade beslut med dom i högre instans ¹⁾	varav antal ändrade beslut i högre instans ²⁾	Andel ändrade beslut (%) ³⁾
40 Hållbar samhällsplanering och boende	25	10	40.0
41 Stöd till boende och energiåtgärder	3	0	0.0
42 Energi och klimat			
43 Kulturmiljö	1	0	0.0
45 Samhällsskydd och beredskap			
46 Civilområde			
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	21	2	9.5
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	3	0	0.0
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	16	5	31.3
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	14	5	35.7
54 Mineralfyndigheter			
55 Miljöfarlig verksamhet	9	5	55.6
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	3	0	0.0
57 Förorenade områden, efterbehandling			
58 Restaurering			
60 Lantbruk och landsbygd	15	2	13.3
61 Rennäring och fjällförvaltning (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	2	0	0.0
62 Fiske	3	0	0.0
70 Folkhälsa			
80 Jämställdhet			
81 Nationella minoriteter			
82 Mänskliga rättigheter			
85 Integration			
10-85 Totalt antal ärenden	176	34	19.3
<i>varav Vattenmyndighetens ärenden</i>			
<i>varav Miljöprövningsdelegationens ärenden</i>	5	2	40.0

¹⁾ Avser antalet beslut som överklagats i högre instans vars domar/beslut inkommit till länsstyrelsen under 2022.

²⁾ Avser beslut som ändrats under 2022 på grund av domar/beslut i högre instans.

³⁾ Antal ändrade beslut i högre instans under år 2022 dividerat med antal beslut som överklagats till högre instans med dom/beslut under år 2022.

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina

Kommentar till Tabell H – Överklagade beslut som ändrats i högre instans 2022

Länsstyrelsen har ett nyckeltal som anger att vi inte ska ha en andel högre än 20 % vad gäller ärenden som ändrats i högre instans. De verksamhetsområden som har högre procentsats kommenteras nedan.

VÄS 25 omfattar få ärenden av blandad karaktär, det vill säga både överklagade tillsynsärenden och lovärenden. I det ena ärendet åberopades i högre instans nya omständigheter som inte var kända för Länsstyrelsen. I det andra ärendet fanns brister i tidigare handläggning som vi inte kunde påverka. Det ärendet återförvisades till kommunen.

Den gemensamma nämnanen för dessa ärenden är att besluten kretsat kring bedömningar av principer som främst följer av praxis och som inte följer direkt av lagtext. Eftersom praxis är rik och mångfacetterad föreligger högre risk för ändringsbeslut i dessa typer av ärenden när de prövas av högre instans. Detta är en form av praxisutveckling.

Inom fastighetsbildningsärenden, VÄS 4071, har Länsstyrelsen under året överklagat fem av Lantmäteriets beslut till Mark- och miljödomstolen. Av dessa fick Länsstyrelsen rätt i två fall, fel i ett fall och två ärenden är ännu inte avgjorda. Inom VÄS 404 har ett ärende överklagats till regeringen men det är inte avgjort ännu.

Inom VÄS 52 är det fem beslut som ändrats i högre instans, företrädesvis mindre ändringar som ändrad tidpunkt för arbetets utförande. Ett föreläggande har upphävts i ett ärende där vi förbjöd prospektering vintertid på våtmarker med höga naturvärden. I ett annat ärende har Mark- och miljödomstolen återförvisat till oss för ny handläggning med beaktande av rennäringen.

Inom VÄS 53 är det ärenden som är återförvisade för fortsatt handläggning. I två av ärendena har Länsstyrelsen bedömt att de anmälda åtgärderna inte ska prövas genom en anmälan utan via en tillståndsprovning. Domstolen delade inte denna bedömning. I det tredje ärendet gav Länsstyrelsen inte en enskild med särskilt intresse i saken möjlighet att yttra sig, vilket innebar att ärendet återförvisas för fortsatt handläggning.

Inom VÄS 55 är det fem ärenden med ändrad utgång efter överinstansens provning. Tre ärenden rör tillsyn av miljöfarlig verksamhet, där två rör samma sakfråga. Alla tre ärendena avser frågor där vi som tillsynsmyndighet anser att den ändring som bolaget vill utföra inte rymms inom det tillstånd som finns för verksamheten. I ett av ärendena har tidsutdräkten gjort att det vi beslutade blev inaktuellt.

Två ärenden rör beslut i miljöprövningsdelegationen, där ett av ärendena har överklagats av Länsstyrelsen, vi anser att domstolen kommit till fel slutsats på felaktiga grunder. Det andra ärendet rör ett ändrat villkor där haltvärdet är detsamma i domstolens dom men gällande som årsmedelvärde, inte månadsmedelvärde.

Tabell I – Handläggningstider

VÅS och ärendeslag med gemensamma mål	Mål dagar 2020–2022	Utfall (%) 2022	Utfall (%) 2021	Utfall (%) 2020	Medel-antal dagar 2022	Medel-antal dagar 2021	Medel-antal dagar 2020
202 Anmälan om svenskt medborgarskap ¹⁾	45	98,9	99,6	99,5	8,4	8,5	7,6
204 Begravningsfrågor ¹⁾	45	97,8	97,9	94,1	8,6	12,8	15
212 Auktorisation av bevakningsföretag ¹⁾	180	8)	9)	10)			
282 Ansökan om tillstånd enligt 6 kap 4§ djurskyddslagen ²⁾	90	97,3	100	100	17	12,4	12,8
282 Ansökan om förprovning djurstall ²⁾	56	100	100	90,9	8,2	8,5	18,1
282 Anmälningsärenden djurskydd	90	99,2	99,7	99,2	18,1	17,3	15,9
403 Överklagade av lov, förhandsbesked	150	100	83,1	89,5	27,9	71	81,6
403 Överklagande av bygglov för bostäder, dock ej fritidsbostäder	120	11)	90,9	12)	38,9	53,5	
403 Överklagande av kommuns beslut enligt plan- och bygglagen	180	100	54,8	78,9	30,1	163,7	99,6
505 Överklagade kommunala beslut Miljöbalken m.fl. författn.	180	98,6	80,6	81,3	43,7	99,7	103,2
525 Samråd enligt 12 kap. 6§ Miljöbalken	42	63,9	63,8	78,7	48,1	45,7	32,4
526 Granskning av kommunal strandskyddsdispens ³⁾	21	90,3	98,6	98	15,7	11,6	9,3
551 Prövning miljöfarlig verksamhet 9 kap. Miljöbalken - Ansökan om tillstånd (konc) ^{2, 4)}	180	13)	90	66,7		125,2	171,7
555 Anmälan ändring tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet	75	82,4	50	87,5	56,3	210,5	71,3
562 Prövning av avfall och producentansvar	40	90,9	94,3	91,3	19,5	16,4	17,3
566 Tillsyn av avfall och producentansvar	30	92,3	95,8	83,9	15,3	11,2	16,4
602 Ansökan om stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – Företagsstöd ^{5, 6)}	180	88	67	74	107	188	150
602 Ansökan om stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – Projektstöd ^{5, 6)}	180	73	96	76	131	69	113
602 Ansökan om stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – Miljöinvesteringar ^{5, 6)}	180	14)	15)	16)			
622 Ansökan om stöd från Fiskerifonden - Företagsstöd ^{5, 6)}	180	85	17)	100	138		105
622 Ansökan om stöd från Fiskerifonden - Projektstöd ^{5, 6)}	180	0	0	0	0	0	0
602 Ansökan om utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder - Företagsstöd ^{6, 7)}	120	83	91	100	86	61	41
602 Ansökan om utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder –	120	81	91	94	93	59	61

LÄNSSTYRELSEN I NORRBOTTENS LÄN ÅRSREDOVISNING 2022

VÄS och ärendeslag med gemensamma mål	Mål dagar 2020–2022	Utfall (%) 2022	Utfall (%) 2021	Utfall (%) 2020	Medel-antal dagar 2022	Medel-antal dagar 2021	Medel-antal dagar 2020
Projektstöd ^{6, 7)}							
602 Ansökan om utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – Miljöinvesteringar ^{6, 7)}	120	0	0	18)	0	0	
622 Ansökan om utbetalning av stöd från Fiskerifonden – Företagsstöd ^{6, 7)}	120	19)	20)	65			98
622 Ansökan om utbetalning av stöd från Fiskerifonden – Projektstöd ^{6, 7)}	120	0	21)	0	0		0
623 Ansökan tillstånd flyttning och utplantering av fisk	30	86,8	91,7	86,8		15,8	24,5
623 Ansökan om förordnande som fisketillsynsman	40	94,8	98	98,9	21,8	16,6	16,7

¹⁾ Ärendeslaget är koncentrerat till länsstyrelserna i Stockholms, Östergötlands, Skåne, Västra Götalands, Dalarnas, Västernorrlands och Norrbottens län.

²⁾ Målet är satt från komplett ansökan.

³⁾ Enligt 19 kap 3 b § Miljöbalken.

⁴⁾ Ärendeslaget är koncentrerat till länsstyrelserna i Stockholms, Uppsala, Östergötlands, Kalmar, Skåne, Hallands, Västra Götalands, Örebro, Dalarnas, Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län.

⁵⁾ Handläggningstid, ansökan om stöd: Mätning från att ansökan kom in till Länsstyrelsen fram till att Länsstyrelsen har fattat beslut om stöd. Målsättning för handläggningstiderna gäller för alla ansökningar oberoende av vilket år de kom in. 90% av ansökningarna om stöd ska vara beslutade inom 6 månader.

⁶⁾ Målet enligt SUSS PoF (Styr- och Uppföljningssystem i Samverkan för LB/Fiskestöden) Hämtas från Jordbruksverkets uppföljningsverktyg BLIS.

⁷⁾ Handläggningstid, ansökan om utbetalning: Mätning från att ansökan om utbetalning kom in till Länsstyrelsen fram till beslut. Målsättning för handläggningstiderna gäller för alla ansökningar oberoende av vilket år de kom in. 90% av ansökningarna om utbetalning ska vara beslutade inom 4 månader.

⁸⁾ Antal 4, utfall 75 %

⁹⁾ Antal 2, utfall 50 %

¹⁰⁾ Antal 1, utfall 100 %

¹¹⁾ Antal 8, utfall 100%

¹²⁾ Antal 6, utfall 83,3%

¹³⁾ Antal 9, utfall 77,8 %

¹⁴⁾ Antal 1, utfall 0 %

¹⁵⁾ Antal 3, utfall 100 %

¹⁶⁾ Antal 3, utfall 100 %

¹⁷⁾ Antal 8, utfall 100 %

¹⁸⁾ Antal 1, utfall 0 %

¹⁹⁾ Antal 3, Utfall 100 %

²⁰⁾ Antal 7, utfall 100%

²¹⁾ Antal 1, utfall 50%

Medelantal dagar redovisas inte för de verksamhetsområden som har mindre än 10 i utfall.

Källa: Ärendehanteringssystemet Platina och Jordbruksverket

Kommentar till Tabell I – Handläggningstider

Snittet för våra handläggningstider av ärendeslag med gemensamma mål är 93 %, att jämföra med snittet för alla länsstyrelser som är 84 %.

525 Samråd enligt 12 kap. 6 § Miljöbalken

Vi hanterar totalt sett en större mängd ärenden idag än vi gjorde framförallt jämfört med år 2020, där vi har en markant ökning, men även jämfört med 2021. Det gäller både internremitter och ärenden direkt till oss. Vår finansiering och personalstyrka har legat på samma nivå alla tre åren och därtill har vi varit underbemannade 2022. Det sammantaget förklarar varför vi tydligt inte når målen vad gäller handläggningstid.

602 och 622 Ansökan om stöd

Under 2022 har rimlighetsbedömningen varit särskilt tidskrävande då det varit svårt att få in dubbla offerter eller jämförande prisuppgifter. Länsstyrelserna noterar även att den generella ekonomiska osäkerheten gör banker försiktiga. Tidigare lånelöften förnyas bara delvis, ofta i ett sent skede av handläggningen. Under pandemin har personer i viss mån prioriterats till stabsarbete och under 2022 även till valarbete, vissa län har även handlagt krisstöd, vilket påverkat handläggningstiderna.

Handläggningen av företagsstöden har ändå gått bra i Norrbotten med förkortade handläggningstider. Ansökningar av projektstöd har ökat, då de är mer komplexa i sin natur.

602 och 622 Ansökan om utbetalning

Länsstyrelserna har fokuserat på handläggning av utbetalningar för att underlätta för utsatta grupper av sökande att klara likviditeten. Handläggningstiderna har generellt god måluppfyllnad. Det har dock varit tidsödande att genomföra de kompletterande rimlighetsbedömningar av utgifter som krävs enligt handläggningsrutinerna. Detta har förlängt handläggningstiderna under hela 2022. Dessutom har ärenden som tagits ut för ”kontroll på plats” ofta fått vänta länge på besöket och därmed har handläggningstiderna även för dessa ärenden väsentligt förlängts.

Handläggningen i Norrbotten av utbetalningar av bredbandsärenden har ansamlats mot slutet av perioden. Det har gjort att handläggningstiden ökat.

Finansiell redovisning

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
7 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag

Resultaträkning

Belopp angivna i tkr	2022	2021	Not
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	185 271	174 411	1
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	31 430	26 842	2
Intäkter av bidrag	182 593	152 850	3
Finansiella intäkter	1 508	22	4
Summa	400 802	354 125	
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	-248 109	-235 737	5
Kostnader för lokaler	-22 035	-19 706	6
Övriga driftkostnader	-126 672	-94 484	7
Finansiella kostnader	-1 248	-45	8
Avskrivningar och nedskrivningar	-3 400	-2 909	9
Summa	-401 464	-352 881	
Verksamhetsutfall	-662	1 244	
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	16 040	13 927	10
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet	-16 040	-13 927	11
Saldo	0	0	
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	18 829	11 068	12
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	138 881	90 242	13
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	175 192	161 249	14
Finansiella intäkter	1 042	0	15
Finansiella kostnader	-22	-73	16
Avsättning till/upplösning av fonder m.m. för transfereringsändamål	-13 687	2 460	17
Lämnade bidrag	-316 187	-263 840	18
Saldo	4 046	1 106	
Årets kapitalförändring	3 384	2 350	19

Balansräkning

TILLGÅNGAR (TKR)	2022-12-31	2021-12-31	Not
Immateriella anläggningstillgångar			
Summa	0	0	
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	2 437	289	
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	10 173	8 323	
Förskott avseende materiella anläggningstillgångar	142	0	
Summa	12 752	8 613	20
Utlåning			
Utlåning	3 218	3 218	
Summa	3 218	3 218	21
Varulager m.m.			
Summa	0	0	
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar	1 494	1 660	22
Fordringar hos andra myndigheter	12 217	8 553	23
Övriga kortfristiga fordringar	30 984	25 041	24
Summa	44 694	35 253	
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	4 329	4 003	
Upplupna bidragsintäkter	14 171	11 313	
Övriga upplupna intäkter	1 768	1 248	
Summa	20 268	16 564	25
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	11 384	56 696	
Summa	11 384	56 696	26
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	155 630	155 703	
Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	9 672	7 524	27
Kassa och bank	238 899	152 164	28
Summa	404 201	315 391	
Summa tillgångar	496 518	435 734	

KAPITAL OCH SKULDER (TKR)	2022-12-31	2021-12-31	Not
Myndighetskapital			
Statskapital	15 854	15 854	
Balanserad kapitalförändring	40 534	38 184	
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	3 384	2 350	
Summa	59 772	56 388	29
Fonder			
Fonder	149 850	136 163	
Summa	149 850	136 163	17
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	1 233	410	30
Övriga avsättningar	4 435	2 920	31
Summa	5 668	3 330	
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	12 619	8 450	32
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	12 484	9 307	33
Leverantörsskulder	23 472	16 207	34
Övriga kortfristiga skulder	14 948	13 939	35
Depositioner	9 672	7 524	36
Summa	73 194	55 427	
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	21 696	21 736	
Oförbrukade bidrag	186 338	162 690	
Summa	208 034	184 426	37
Summa kapital och skulder	496 518	435 734	

Anslagsredovisning

Redovisning mot anslag

Belopp i tkr

Anslag	Ingående överföringsbelopp	Arets tilldelning enligt regleringsbrev	Omdisponerat anslagsbelopp	Utnyttjad del av medgivet överskridande	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp	Not
Utgiftsområde 1									
Rikets styrelse									
01 05 001 021 Länsstyrelsema m.m.	8 659	188 746	2 341	0	-1 159	198 587	-185 313	13 274	38
Utgiftsområde 5									
Internationell samverkan									
05 01 011 004 Barentssamarbete	457	1 400	0	0	-457	1 400	-1 259	141	39
Utgiftsområde 16									
Utbildning och universitetsforskning									
16 03 013 009 Särskilda utgifter för forskningsändamål, EISCAT	0	1 200	0	0	0	1 200	-1 200	0	40
Utgiftsområde 18									
Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik									
18 01 001 006 Bostadspolitisk utveckling, hållbara samhällsbyggnadsprojekt	0	15 000	0	0	0	15 000	-14 332	668	41
Utgiftsområde 19									
Regional tillväxt									
19 01 001 021 Regionala tillväxtåtgärder	378	3 000	0	0	-378	3 000	-2 104	896	42
Summa	9 494	209 346	2 341	0	-1 994	219 187	-204 209	14 978	

Redovisning mot inkomsttitel

Belopp i tkr

Inkomsttitel	Beräknat belopp	Inkomster	Not
2394 09 Övriga ränteutgifter	0	9	
2511 Expeditions- och ansökningsavgifter	2 200	2 334	
2537 Miljöskyddsavgift Tåktavgift	9 000	8 660	
2552 01 Stiftelser, tillsynsavgift	115	112	
2552 02 Stiftelser, registerhållningsavgift	185	151	
2552 03 Avgifter enligt avfallsförordningen	200	193	
2714 01 Sanktionsavgifter	1 500	4 581	
2811 9 Övriga inkomster	0	1	
Summa	13 200	16 040	10

Redovisning av beställningsbemyndiganden

Belopp i tkr

Anslag / Anslagsbenämning	Tilldelat bemyndigande	Ingående åtaganden		Utestående åtaganden		Utestående åtagandenas fördelning per år		Not
		2022	2022	2023	2024			
19 01 001 021 Regionala tillväxtåtgärder	2 700	3 406	1 254	430	824		42	

Tilläggsupplysningar och noter

Allmänt

Belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) där annat ej anges. De flesta belopp i resultatredovisning och de finansiella delarna är framtagna med hjälp av ett länsstyrelsegemensamt rapportpaket i Excel. Det innebär att talen innehåller decimaler, vilket ger avrundningsdifferenser.

Länsstyrelsens redovisning följer god redovisningssed enligt 6 § förordning (2000:606) om myndigheters bokföring. Brytdatum, det datum då löpande bokföring på räkenskapsåret avslutas, är den 5 januari 2023.

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB) samt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd till förordningen.

Med årsarbetskrafter avses antal anställda personer omräknat till heltidsarbetande. Sammanlagd arbetad tid divideras med en länsstyrelsegenomsnittlig möjlig arbetstid = 1 710 timmar. Medeltal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100 %. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

Avvikelser från generella ekonomiadministrativa regler

I regleringsbrevet 2022 har regeringen beslutat om följande undantag från det ekonomiadministrativa regelverket:

”Bestämmelsen i 3 kap. 1 § andra stycket förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag om att resultatredovisningen ska omfatta antalet och styckkostnaden för handläggningen av ärendeslag som omfattar ett stort antal ärenden, ska inte tillämpas på länsstyrelserna.”

”Med undantag från vad som gäller enligt 3 kap. 1 § tredje stycket och 3 kap. 2 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag, ska verksamhetskostnader och årsarbetskrafter redovisas i en för länsstyrelserna enhetlig struktur efter närmare anvisningar från Länsstyrelsen i Örebro län.”.

Redovisnings- och värderingsprinciper

Periodavgränsningsposter

Inkomna fakturor t.o.m. brytdag har bokförts. Fakturor som erhålls efter brytdagen redovisas som periodavgränsningsposter. Beloppsgränsen för periodavgränsningsposter har fastställts till 20 tkr.

Löpande under året periodiseras förutbetalda kostnader såsom hyror med mera för att kostnaden ska belasta rätt period. Skulder till personalen i form av kompledighet och semesterlöner redovisas månadsvis och värderas i samband med bokslut.

Erhållna bidrag som inte förbrukats periodiseras och redovisas som oförbrukade bidrag. Kostnader motsvarande bidragsbelopp som ännu inte erhållits, periodiseras och redovisas som upplupna bidragsintäkter.

Anläggningstillgångar

Tillgångar med en ekonomisk livslängd om minst 3 år och ett anskaffningsvärde på minst ett halvt basbelopp redovisas som anläggningstillgångar. Immateriella anläggningstillgångar vid anskaffningsvärde på minst 100 tkr och för förbättringsutgifter på annans fastighet på minst 50 tkr och markanläggningar som klassas som infrastrukturella tillgångar (naturmiljötillgång) på minst 250 tkr.

Stationära och bärbara persondatorer kostnadsförs direkt på grund av den tekniska utvecklingen och prisnivån samt för bärbara datorer då de utsätts för extra stort slitage.

På anskaffningsvärdet görs linjär avskrivning månadsvis.

Tillgångstyp	Avskrivningsplan
Immateriella anläggningstillgångar	5 år
Markanläggningar	Respektive komponents nyttjande period
Förbättringsutgift på annans fastighet	Högst 7 år
Maskiner	5 år
IT-teknisk utrustning	3 år
Leasingavtal	3 år
Bilar och transportmedel	5 år
Konst	Ingen avskrivning
Övriga inventarier	5 år
Pågående nyanläggningar	Avskrivning startas vid färdigställning och inplacering i anläggningsgrupp

Lånefordringar

Länsstyrelsen gör bedömning av nedskrivningsbehov inför årsbokslut.

Värdering av fordringar och skulder

Fordringar har tagits upp till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt. Fordringar och skulder i utländsk valuta har värderats till balansdagens kurs.

Lönegarantifordran värderas kollektivt med 90 procent, vilket motsvarar det erfarenhetsmässiga sambandet mellan utbetalningar och utdelningar.

Stora genomslag i den finansiella redovisningen

Verksamhetens intäkter och kostnader

Länsstyrelsen i Norrbotten har under 2022 utsetts till ett av sex civilområden, Norra Civilområdet. Finansiering tillkom under året och det tar tid att bygga upp en sådan verksamhet då exempelvis rekryteringar kräver särskilda säkerhetsprövningar.

Anslag 1:1 Bostadspolitisk utveckling, anslagspost 6 Hållbara samhällsbyggnadsprojekt inom utgiftsområde 18 är nytt hos myndigheten från och med 2022.

Uppgifter om rådsledamöter enligt 7 kap. 2 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag

Redovisning av skattepliktiga ersättningar och andra förmåner till rådsledamöter och ledande befattningshavare samt uppgift om uppdrag som styrelse- eller rådsledamot i andra statliga myndigheter samt uppdrag som styrelseledamot i aktiebolag.

Namn	Ersättning kr	Andra uppdrag
Landshövding, Finstorp, Lotta	1 600 626 kr	Inga andra uppdrag
Länsråd, t o m 2022-01-31 Antti, Johan	820 504 kr	Finsk-Svenska Gränsälvscommissionen Stiftelsen Föremålsvärden i Kiruna
Länsråd tillförordnad, fr o m 2022-02-01 Ljunggren, Katarina	829 883 kr	Inga andra uppdrag
Insynsråd Bergman, Ingela (t o m 2022-02-28)	0 kr	Inga andra uppdrag
Holmgren, Richard	15 150 kr	Ledamot i Vattendelegationen vid Bottenvikens vattendistrikt Särskild ledamot i Mark- och miljödomstolen Umeå
Nilsson, Tommy	9 720 kr	Inga andra uppdrag
Norberg, Cathrine	7 600 kr	Pro-rector vid Luleå tekniska universitet
Edström, Carl-Fredrik	7 600 kr	Flottiljchef vid Norrbottens flygflottilj F21
Skarin, Li	11 400 kr	Extern ledamot i filosofiska fakultetsnämnden vid Luleå tekniska universitet Styrelseledamot i stiftelsen Innovation Piteå
Lundh Sammeli, Fredrik	4 240 kr	Riksdagsledamot
Inga, Niila	5 700 kr	Inga andra uppdrag

Noter till resultaträkning

Not 1 Intäkter av anslag	2022	2021
01 05 001 021 Förvaltningsanslag	183 684	172 471
05 01 011 004 Samarbeta inom Östersjöregionen, Barentssamarbeta	210	86
18 01 001 006 Bostadspolitisk utveckling, hållbara samhällsbyggnadsprojekt	332	0
19 01 001 021 Regionala tillväxtåtgärder	1 045	1 854
Summa intäkter av anslag	185 271	174 411

Skillnaden mellan summan av intäkter av anslag samt medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag i resultaträkningen och utgifter i anslagsredovisningen beror på anslagsavräknad semesterlöneskuld intjänad till och med 2008 enligt övergångsbestämmelsen till 16 § anslagsförordningen. Fr o m 2017 har den regionala projektverksamheten till största delen flyttats över till Region Norrbotten och utfasningen av utbetalningar till redan beslutade projekt sker successivt allt eftersom de avslutas. Uppdraget Särskilt planeringsstöd till kommuner finansieras från och med 2022 av anslag Bostadspolitisk utveckling.

Not 2	Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2022	2021
	Offentligrättsliga avgifter	8 936	8 515
	Försäljning enligt 4 § Avgiftsförordningen	20 700	17 341
	Intäkter av andra ersättningar	1 794	986
	Summa	31 430	26 842
	<i>Varav intäkter av avgifter enligt 4 § Avgiftsförordningen består av</i>		
	Intäkter uthyrning	1 504	1 288
	Intäkter utbildning/konferenser	382	50
	Intäkter konsultuppdrag	18 811	16 000
	Intäkter övriga 4 § avgifter	3	3
		20 700	17 341

Den i separat tabell redovisad avgiftsbelagd verksamhet är inte jämförbar med denna not. Den separata tabellen avser enbart sådan verksamhet som ska ge ett årligt resultat. Övriga intäkter av avgifter har inte motsvarande kostnader och uppvisar inte något resultat utan ingår bl.a. i anslagsredovisningen, älgvårdsfond och externa medel gentemot andra myndigheter. Försäljning enligt 4 § Avgiftsförordningen har ökat som en följd av fler genomförda konferenser och uppdrag samt ett högre deltagande i länsstyrelsegemensamma projekt på nationell nivå. Förändringen inom intäkter av andra ersättningar avser verksamheten Omhändertagande av djur där ett stort antal djur omhändertogs i två enskilda ärenden.

Not 3	Intäkter av bidrag	2022	2021
	Bidrag från statliga myndigheter	161 935	136 838
	<i>varav</i>		
	Naturvårdsverket	64 977	57 551
	Länsstyrelsen i Örebro län	50 848	45 684
	Havs- och vattenmyndigheten	16 740	18 187
	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	9 801	5 876
	Statens jordbruksverk	6 951	2 773
	Länsstyrelsen i Västerbottens län	4 738	2 380
	Riksantikvarieämbetet	3 415	2 361
	Kammarkollegiet	1 730	233
	Länsstyrelsen i Dalarnas län	983	403
	Post- och telestyrelsen	546	555
	Arbetsförmedlingen	325	351
	Skogsstyrelsen	161	81
	Myndigheten för vård- och omsorgsanalys	127	0
	Tillväxtverket	120	0
	Energimarknadsinspektionen	113	0
	Länsstyrelsen i Jämtlands län	96	-50
	Länsstyrelsen i Östergötlands län	75	0
	Sametinget	75	0
	Länsstyrelsen i Jönköpings län	73	82
	Länsstyrelsen i Västmanlands län	51	37
	Länsstyrelsen i Uppsala län	25	3
	Sjöfartsverket	7	0
	Länsstyrelsen i Stockholms län	1	337
	Länsstyrelsen i Skåne län	0	118
	Lunds universitet	0	22
	Statens energimyndighet	0	-54
	Migrationsverket	0	-55
	Lantmäteriet	-1	40

Trafikverket	-4	0
Luleå tekniska universitet	-25	-25
Länsstyrelsen i Västernorrlands län	-90	-50
Övriga motparter	78	0
Bidrag från övriga	20 658	16 012
varav bidrag från EU:s fonder		
Life - program för miljö- och klimatpolitik	1 209	0
ERUF 2014-2020 program Nord	9 779	9 798
Generaldirektorat för kommunikation	394	480
Summa	182 593	152 850

Bidrag från statliga myndigheter har ökat som en följd av mer omfattande verksamhet inom skötsel av skyddade områden och det statliga ledsystemet samt i olika projekt med bland annat miljöinriktning. Vidare har slututbetalning erhållits i ett större LIFE-projekt som avslutats under året samt att finansieringen via anslag 2:4 Krisberedskap har ökat. Ökningen avseende bidrag från övriga utgörs till största delen av intäkter i ett flertal projekt som avslutats under 2022, där slutlig finansiering betalats in från EU och Leadpartners i Finland.

Not 4	Finansiella intäkter	2022	2021
	Räntekonto i Riksgälden	1 472	0
	Övriga finansiella intäkter	37	22
	Summa	1 508	22

Under 2022 har statslåneräntan varit positiv vilket har medfört ränteintäkter på räntekontot hos Riksgälden. Under 2021 var det nollränta, därav inga ränteintäkter. Övriga finansiella intäkter avser främst ränteintäkter på försenade och/eller indrivna kundfakturor samt valutakursvinst.

Not 5	Kostnader för personal	2022	2021
	Lönekostnader, exkl. arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal	-162 782	-157 776
	varav		
	Lönekostnader för insynsråd och ej anställd personal (uppdragstagare)	-740	-721
	Arbetsgivaravgifter, pensionspremier samt övriga kostnader för personal	-85 327	-77 960
	Summa	-248 109	-235 737

Lönekostnaderna har ökat och beror på löneökningar samt att löneläget på nyrekryteringar har ökat jämfört med år 2021. Även ett antal beslut om delpension samt en enskild överenskommelse bidrar till ökningen. Övriga personalkostnader har också ökat. Ökningen är främst hänförlig till kostnader för kurser och konferenser.

Not 6	Kostnader för lokaler	2022	2021
	Kostnader för lokaler	-22 035	-19 706

Lokalkostnaderna har ökat och det beror dels på hyreshöjningar och dels på att renoveringskostnaderna varit högre år 2022 jämfört med år 2021. Urvalen för lokalkostnaderna som redovisas i denna tabell är inte desamma som de urval som görs för de lokalkostnader som redovisas i tabell F i resultatredovisningen. Dessa tabeller har inte samma definition.

Not	7	Övriga driftskostnader	2022	2021
		Övriga driftskostnader	-126 672	-94 484

Ökningen av övriga driftskostnader är främst hänförlig till fler inköp av både övriga varor och tjänster. Detta som en följd av att verksamheten under år 2022 har normaliserats med anledning av att restriktionerna som fanns kopplade till pandemin togs bort i början av året. Vidare har kostnader kopplade till kapacitetshöjande åtgärder inom digital säkerhet ökat.

Not	8	Finansiella kostnader	2022	2021
		Räntekostnader i Riksgälden	-70	0
		Övriga finansiella kostnader	-1 177	-45
		Summa	-1 248	-45

Under år 2022 har statslåneräntan varit positiv vilket har medfört räntekostnader hos Riksgälden. Eftersom det var nollränta under år 2021 så uppkom inga räntekostnader det året. Ökningen av övriga finansiella kostnader är, i princip i sin helhet, hänförlig till en valutakursförlust i ett EU-finansierat projekt.

Not	9	Avskrivningar och nedskrivningar	2022	2021
		Avskrivningar och nedskrivningar	-3 400	-2 909

Årets avskrivningar har ökat som en följd av fler investeringar av främst fordon och förbättringsutgifter på annans fastighet.

Not 10 Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	2020 utfall intäkter	2021 utfall intäkter	2022 budget intäkter	2022 utfall intäkter	2022 utfall kostnader	2022 Netto utfall
Avgifter med bestämt ekonomiskt mål						
Åren 2020 och 2021 har länsstyrelsema haft ett undantag i regleringsbrevet enligt 6 kap 1 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag från att redovisa kostnaderna för avgiftsbelagd verksamhet i vilken intäkterna inte får disponeras. I regleringsbrev 2022 är undantaget borttaget. Som en följd av det ändras notens uppställning till att omfatta intäkter för åren 2020, 2021 och 2022 samt kostnader för år 2022. Inga jämförelsetal avseende kostnader för åren 2020 och 2021 kan tas fram.						
2511 Expeditions- och ansökningsavgifter	2 297	2 315	2 200	2 334	-985	1 348
2537 Miljöskyddsavgifter	8 894	9 053	9 000	8 660	-6 951	1 709
2552 Övriga offentligrättsliga avgifter varav	568	472	500	455	-794	-338
- Avgifter enligt stiftelseförordning	266	284	300	263	-612	-349
- Avgifter enligt avfallsförordningen	301	188	200	193	-182	11
Övriga intäkter som inte disponeras och inte har bestämt ekonomiskt mål	1 129	2 087	1 500	4 591		
2394 Övriga ränteinkomster	0	0	0	9		
2714 Sanktionsavgifter enligt arbetsmiljölagen	1 129	2 087	1 500	4 581		
2811 Övriga inkomster	0	0	0	1		
Summa avgifter redovisade mot inkomstitel	12 888	13 927	13 200	16 040		

Uppgifterna speglar tabell 6.2 i Regleringsbrev för budgetåret 2022 avseende länsstyrelsema. Notens är uppdelad på avgifter med bestämt respektive inte bestämt ekonomiskt mål. Avvikelsen mot beräknat belopp beror till största delen på att sanktionsavgifterna har varit högre än beräknat. Sanktionsavgifter enligt arbetsmiljölagen beslutas av Arbetsmiljöverket.

Not	11	Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet	2022	2021
		Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet	-16 040	-13 927

Förändringen beror främst på att sanktionsavgifter enligt arbetsmiljölagen har ökat samtidigt som avgifter för prövning och tillsyn av miljöfarlig verksamhet har minskat jämfört med tidigare år.

Not	12	Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	2022	2021
		01 05 001 021 Förvaltningsanslag	1 520	6 713
		19 01 001 021 Regionala tillväxtåtgärder	1 060	2 297
		05 01 011 004 Samarbete inom Östersjöregionen, Barentssamarbete	1 049	857
		16 03 013 009 Särskilda utg forskning, EISCAT	1 200	1 200
		18 01 001 006 Bostadspolitisk utveckling, hållbara samhällsbyggnadsprojekt	14 000	0
		Summa	18 829	11 068

Minskningen gällande förvaltningsanslaget beror på att utbetalningen av förvaltningsanslag till Region Norrbotten har upphört från och med år 2022. När det gäller ökningen inom anslaget bostadspolitisk utveckling, hållbara samhällsbyggnadsprojekt så beror den på att det är ett nytt anslag som tillkommit under år 2022. Utbetalning har skett till berörda kommuner i Norr- och Västerbotten men även till Länsstyrelsen i Västerbotten för deras uppdrag att erbjuda särskilt planeringsstöd åt de berörda kommunerna.

Not	13	Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	2022	2021
		<u>Från myndighet</u>		
		Kammarkollegiet	103 761	20 514
		Naturvårdsverket	11 373	47 556
		Havs- och vattenmyndigheten	10 362	6 308
		Socialstyrelsen	7 103	7 079
		Riksantikvarieämbetet	5 000	6 408
		Länsstyrelsen i Västerbottens län	1 019	50
		Länsstyrelsen i Örebro län	500	1 042
		Post- och telestyrelsen	318	859
		Länsstyrelsen i Jämtlands län	100	50
		Länsstyrelsen i Västernorrlands län	100	50
		Länsstyrelsen i Dalarnas län	100	-83
		Luleå tekniska universitet	25	25
		Skogsstyrelsen	0	-3
		Länsstyrelsen i Jönköpings län	-881	387
		Summa	138 881	90 242

Medlen från Kammarkollegiet har ökat under år 2022 med anledning av att utbetalningarna inom lönegaranti har ökat. Ökningen beror på en stor konkurs under året. När det gäller ökningen från Havs- och vattenmyndigheten så är den hänförlig till ökade utbetalningar av LOVA-bidrag. Medlen från Naturvårdsverket har minskat främst som en följd av att utbetalningar till åtgärder inom efterbehandling av förorenade områden har varit mindre.

Not 14 Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	2022	2021
ERUF 2014-2020 program Nord	105 382	95 720
Bygdemedel	53 133	52 360
Lönegaranti konkurser	6 897	-1 059
Lönegaranti rekonstruktioner	5 160	9 675
Samefonden	3 946	3 434
Älgårdsfonden	252	342
Lapplandsförbund- Lapin Liitto	195	0
TEM Arbets- och näringsministeriet, Finland TYO	148	411
Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	80	290
Landsting	25	26
Kommuner	25	25
Övriga organisationer	25	25
Life - program för miljö- och klimatpolitik	-76	0
Summa	175 192	161 249

Medlen har i huvudsak finansierat utvecklingsprojekt inom Interreg Nord 2014-2020 samt lokala bygdeutvecklingsprojekt som medfinansieras av bygdemedel. Skillnaden mot föregående år beror främst på att inbetalningar från EU har avsett högre belopp samt att utdelningar av lönegarantiersättningar totalt sett har ökat. Ökningen vad gäller utdelningar av lönegarantiersättningen är hänförlig till konkursärenden medan det skett en minskning vad gäller rekonstruktioner.

Not 15 Finansiella intäkter	2022	2021
Finansiella intäkter i transfereringsverksamhet	1 042	-0

Finansiella intäkter i transfereringsverksamhet består i sin helhet av ränteintäkter på bankkontona avseende bygdemedel samt valutakontona. Eftersom det var nollränta under år 2021 så uppstod det inga ränteintäkter det året.

Not 16 Finansiella kostnader	2022	2021
Finansiella kostnader i transfereringsavsnittet	-22	-73

Finansiella kostnader i transfereringsavsnittet avser i sin helhet räntekostnader på valutakontona. Anledningen till att räntekostnaderna minskat år 2022 jämfört med år 2021 är förändringen av ränteläget. Under år 2021 och under första delen av år 2022 var det minusränta på valutakontona medan under andra halvåret så övergick räntan till att bli positiv, vilket istället medfört ränteintäkter.

Not	17	Avsättning till/upplösning av fonder med mera för transfereringsändamål	2022	2021
		Ingående balans	136 163	138 622
		Årets förändring	13 687	-2 460
		Utgående balans	149 850	136 163
		Uppdelat på		
		Älgvårdsfonden		
		Ingående balans	3 268	3 960
		Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	252	342
		Lämnade bidrag	-894	-1 033
		Utgående balans	2 626	3 268
		Bygdemedel		
		Ingående balans	132 894	134 663
		Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	53 133	52 360
		Finansiella intäkter	834	0
		Lämnade bidrag	-39 637	-54 128
		Utgående balans	147 224	132 894

Utbetalningar inom bygdemedel har minskat under 2022. När det gäller älgvårdsfonden så har även den haft minskade utbetalningar 2022 jämfört med 2021. Inbetalda fällavgifter minskade 2022 jämfört med 2021. Även kostnaderna för den egna administrationen har minskat något 2022.

Not	18	Lämnade bidrag	2022	2021
		Lämnade bidrag till den offentliga sektorn	-94 992	-133 620
		Lämnade bidrag till internationella organisationer	-37 520	-37 938
		Lämnade bidrag till övriga samt periodiseringar	-183 675	-92 281
		Summa Lämnade bidrag	-316 187	-263 840
		<i>inom verksamhetsområden</i>		
		Integrationsfrågor	881	-387
		Allmänt och övergripande inom kulturmiljö	0	10
		Vattenskyddsområden	0	-52
		Fornminnes- och kulturlandskapsvård	0	-185
		Miljöövervakning	-25	-75
		Främjande insatser inom folkhälsoområdet	-50	0
		Fjällförvaltning	-80	-290
		Kommunikationsplanering	-318	-859
		Fiskevård och fritidsfiske	-391	-640
		Kulturhistoriskt värdefulla miljöer	-395	-1 463
		Jämställdhetsfrågor	-432	-100
		Övriga ärenden inom övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	-583	-711
		Klimatanpassning	-596	-633
		Fornminnen	-699	-210
		Allmänt och övergripande inom regional tillväxt	-864	0
		Gränsregionalt samarbete	-1 049	-857

<i>Regional projektverksamhet</i>	-1 060	-7 489
<i>Ekonomiadministration</i>	-1 200	-1 200
<i>Dricksvattenförsörjning</i>	-1 464	-1 550
<i>Skydd av områden och arter (exkl. vattenskyddsområden och kulturresevat)</i>	-1 941	-1 912
<i>Jakt och viltvård</i>	-2 079	-1 916
<i>Stöd till fisket</i>	-2 198	-1 714
<i>Förvaltning av kvalitén på vattenmiljön</i>	-2 289	-3 005
<i>Förvaltning och skötsel av skyddade områden</i>	-2 439	-1 520
<i>Byggnadsvård</i>	-3 907	-4 560
<i>Anläggningar där staten har underhållsskyldighet</i>	-3 946	-3 434
<i>Medel till rennäring</i>	-5 715	-11 048
<i>Efterbehandling av förorenade områden</i>	-5 923	-42 671
<i>Frågor inom mänskliga rättigheter</i>	-7 103	-6 946
<i>Miljömål</i>	-9 749	-5 817
<i>Planeringsunderlag enligt plan- och bygglagen och miljöbalken</i>	-14 000	0
<i>Deponering, administration och fördelning av medel, allmänna arvsfonden m.m.</i>	-33 922	-43 080
<i>EU:s strukturfonder</i>	-101 744	-91 502
<i>Lönegaranti</i>	-110 908	-28 024
	<hr/>	<hr/>
	-316 187	-263 840
<i>varav finansiering genom EU-fonder</i>		
<i>ERUF 2014-2020 program Nord</i>	-105 489	-95 664

Skillnaden mellan 2022 och 2021 beror främst på att antalet utbetalningar inom lönegarantin ökat 2022. Även utbetalningar genom EU-fonder ERUF 2014-2020 har ökat 2022 då programmet är på väg att avslutas. Vidare har utbetalningarna inom ett enskilt projekt avseende efterbehandling av förorenade områden minskat under 2022 jämfört med 2021. Färre utbetalningar avseende bygdemedel har betalats ut 2022 jämfört med 2021. Ett nytt projekt för hållbara samhällsbyggnadsprojekt har startat 2022.

Not 19 Årets kapitalförändring	2022	2021
Verksamhetsutfall		
Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	1 079	1 434
Avslutade externa medel RTA	-1 768	-235
Semesterlöne- och löneskuld	137	221
Årets minskning av semesterlöneskulden från 2008 som finansieras av anslag	-109	-176
Summa verksamhetsutfall	<hr/>	<hr/>
	-662	1 244
Uppbörd		
	0	0
Transfereringar		
Avslutade externa medel RTA	-864	0
Lönegaranti konkurser	2 254	-3 767
Lönegaranti rekonstruktioner	2 656	4 873
Summa transfereringar	<hr/>	<hr/>
	4 046	1 106
Summa årets kapitalförändring	<hr/>	<hr/>
	3 384	2 350

Upplåtelseverksamheten samt tillsyn av dammsäkerhet står för den största delen av förändringen inom avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan. Saldon från avslutade externa projekt förs mot kapitalförändringen i enlighet med FÅB 2000:605 4 kap 1§. Projekt Programutveckling står för den största delen av förändringen avseende avslutade externa medel som en följd av mer omfattande verksamhet jämfört med tidigare år. Inom lönegaranti har lämnade bidrag ökat på grund av en stor konkurs under hösten 2022. Värdereregleringen av lönegaranti beräknas enligt en länsstyrelsegemensam modell som baseras på statistik från de senaste fem åren.

Noter till balansräkning

Not 20	Materiella anläggningstillgångar	2022-12-31	2021-12-31
	Byggnader, mark och annan fast egendom		
	Bokfört värde	0	0
	Förbättringsutgifter på annans fastighet		
	Ingående anskaffningsvärde	5 671	5 671
	Årets anskaffning	2 260	0
	Utgående anskaffningsvärde	7 930	5 671
	Ingående avskrivningar	-5 381	-5 265
	Årets avskrivningar	-112	-116
	Utgående avskrivningar	-5 493	-5 381
	Bokfört värde	2 437	289
	Maskiner, inventarier, installationer mm.		
	Ingående anskaffningsvärde	32 496	31 407
	Årets anskaffning	5 138	2 260
	Årets försäljning, utträngning	0	-1 171
	Utgående anskaffningsvärde	37 634	32 496
	Ingående avskrivningar	-24 173	-22 518
	Årets avskrivningar	-3 288	-2 793
	Årets försäljning, utträngning	0	1 138
	Utgående avskrivningar	-27 461	-24 173
	Bokfört värde	10 173	8 323
	Pågående nyanläggningar		
	Bokfört värde	0	0
	Förskott till leverantörer avseende materiella anläggningstillgångar	142	0
	Bokfört värde materiella anläggningstillgångar	12 752	8 613

Under året har investeringar i bilar, skotrar och övriga inventarier genomförts. Investering avseende förbättringsutgifter på annans fastighet avser främst installation av nytt larm- och passersystem som har påbörjats under året. Förskottet avser en samlingsfaktura i december där en skoter var restnoterad och därmed inte levererad under 2022. I årets anskaffning avseende förbättringsutgifter på annans fastighet ingår ett beräknat belopp på 335 tkr avseende åtgärder som genomförts under 2022 men som inte var fakturerade vid tillfället för lånejusteringen hos Riksgäldskontoret.

LÄNSSTYRELSEN I NORRBOTTENS LÄN ÅRSREDOVISNING 2022

Not 21 Utlåning	Lånefordringar IB	Amortering	Avskrivning	Lånefordringar UB	Reservering låneförlust IB	Årets förändring	Reservering låneförluster UB	Lånefordringar efter reservering UB
	Lånefordringar med villkorad återbetalningsskyldighet							
Särskilt skuldyngda jordbrukare	14 348	0	0	14 348	-11 130	0	-11 130	3 218
Villkorade LUR lån	1 036	0	0	1 036	-1 036	0	-1 036	0
Villkorade Räntestöd	440	0	0	440	-440	0	-440	0
Villkorade Etableringsstöd	30	0	0	30	-30	0	-30	0
Summa utlåning	15 854	0	0	15 854	-12 636	0	-12 636	3 218

Samtliga lån beviljades av Jordbruksverket för många år sedan. Länsstyrelsen administrerar endast dessa lån och det är Jordbruksverket som beslutar om eventuell avskrivning. Det har inte skett någon amortering under 2022. Det finns inte några beslutade löptider avseende dessa lån.

Not 22 Kundfordringar	2022-12-31	2021-12-31
Kundfordringar - utomstatliga	1 494	1 660
Summa	1 494	1 660

Skillnaden beror på att två kunders stora fakturor värderats som osäkra under 2022. Fordringarna avser omhändertagande av djur

Not 23 Fordringar hos andra myndigheter	2022-12-31	2021-12-31
Diverse fordringar andra myndigheter	5 388	4 803
Mervärdesskatt	6 828	3 750
Summa	12 217	8 553

Differensen beror främst på att fordringarna till Statens Jordbruksverk, Kammarkollegiet och Trafikverket ökat 2022. Fordran på ingående moms har ökat med anledning av stora anläggningsinköp som levererats i december 2022.

Not 24 Övriga kortfristiga fordringar	2022-12-31	2021-12-31
Lönegarantifordringar	26 693	21 783
Uppbördsfordringar	3 044	1 510
Övriga kortfristiga fordringar	1 247	1 748
Summa	30 984	25 041

Lönegarantifordringarna består av statens fordran på företag som genomgått en rekonstruktion eller gått i konkurs. Den har minskat 2022 jämfört med 2021. Anledningen till att uppbördsfordringarna är högre 2022 är att flertalet sanktionsavgifter fakturerades sent i december 2022. Minskningen av övriga kortfristiga fordringar beror på att fällavgifterna minskat.

Not 25 Periodavgränsningsposter	2022-12-31	2021-12-31
Förutbetalda kostnader		
Förutbetalda hyror	4 083	3 771
Övriga förutbetalda kostnader	246	232
Summa förutbetalda kostnader	4 329	4 003
Upplupna bidragsintäkter		
Upplupna bidragsintäkter från andra myndigheter varav	7 187	8 953
<i>Statens jordbruksverk</i>	4 444	3 380
<i>Kammarkollegiet</i>	1 279	257
<i>Länsstyrelsen i Örebro län</i>	511	82
<i>Havs- och vattenmyndigheten</i>	420	3 623
<i>Länsstyrelsen i Västerbottens län</i>	316	1 517
<i>Länsstyrelsen i Östergötlands län</i>	75	0
<i>Post- och telestyrelsen</i>	73	73
<i>Länsstyrelsen i Västmanlands län</i>	36	5
<i>Riksantikvarieämbetet</i>	14	6
<i>Länsstyrelsen i Jämtlands län</i>	11	0
<i>Länsstyrelsen i Jönköpings län</i>	4	0
<i>Länsstyrelsen i Stockholms län</i>	3	3
<i>Länsstyrelsen i Skåne län</i>	0	17
<i>Länsstyrelsen i Västernorrlands län</i>	0	-10
<i>Länsstyrelsen i Dalarnas län</i>	0	0
Upplupna bidragsintäkter från ickestatliga organisationer eller privatpersoner varav finansiering genom EU-fonder	6 984	2 360
<i>Life - program för miljö- och klimatpolitik</i>	1 209	0
<i>Generaldirektorat för kommunikation</i>	141	0
Totala upplupna bidragsintäkter	14 171	11 313
Övriga upplupna intäkter	1 768	1 248
Summa periodavgränsningsposter	20 268	16 564

Upplupna bidragsintäkter har totalt sett ökat år 2022 jämfört med år 2021. Ökningen kommer från ickestatliga organisationer medan det skett en minskning vad gäller andra statliga myndigheter. Ökningen är hänförlig till ett antal projekt där man under året upparbetat kostnader men där man ännu inte erhållit intäkter från bidragsgivarna. Övriga upplupna intäkter har också ökat och är hänförlig till att utförda tjänster i ett antal projekt inte hunnit faktureras innan årsskiftet.

Not 26 Avräkning med statsverket	2022-12-31	2021-12-31
Uppbörd		
Ingående balans	-1 510	-9 254
Redovisat mot inkomsttitel (-)	-16 040	-13 927
Uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöde (+)	14 506	21 672
Skulder avseende uppbörd	-3 044	-1 510
Anslag i icke räntebärande flöde		
Redovisat mot anslag (+)	18 896	6 294
Medel hänförliga till transfereringar med mera som betalats till icke räntebärande flöde (-)	-18 896	-6 294
Fordringar/skulder avseende anslag i icke räntebärande flöde	0	0
Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	-8 659	-8 243
Redovisat mot anslag (+)	185 313	179 361
Anslagsmedel som tillförts räntekonto (-)	-191 087	-182 832
Återbetalning av anslagsmedel (+)	1 159	3 055
Skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-13 274	-8 659
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
Ingående balans	924	1 101
Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-109	-176
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	815	924
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto		
Ingående balans	65 940	55 240
Inbetalningar i icke räntebärande flöde (+)	300 492	304 894
Utbetalningar i icke räntebärande flöde (-)	-343 935	-278 816
Betalningar hänförliga till anslag och inkomsttitlar (+/-)	4 390	-15 378
Övriga fordringar på statens centralkonto	26 887	65 940
Summa utgående balans avräkning med statsverket	11 384	56 696

Not 27 Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	2022-12-31	2021-12-31
Övriga tillgodohavanden i Riksgälden Deponeringar	9 672	7 524
Ränta som under året tillskrivits kontot har redovisats i Deponiregistret och kommer deponenterna tillgodo.		

Not 28 Kassa och bank	2022-12-31	2021-12-31
Bank A	147 224	132 894
Valutakonto ERUF	91 675	19 270
Summa	238 899	152 164

Ökningen av medlen på valutakontona är dels hänförlig till ett förskott från EU avseende ett nytt projektet där vi är leadpart och dels ett förskott från EU som avser förvaltningen av det nya EU-programmet Interreg Aurora. Bankmedlen som är kopplade till bygdemedel har också ökat.

Not 29 Förändring av myndighetskapital

	Stats- kapital	Dona- tions- kapital	Balanserad kapital- förändring, anslags- finansierad verksamhet	Balanserad kapital- förändring, avgifts- belagd verksamhet	Balanserad kapital-förändring, bidrags- finansierad verksamhet	Kapitalförändring enligt resultaträkning	Summa
Utgående balans 2021	15 854	0	-12 636	11 325	39 495	2 350	56 388
<i>varav</i>							
V-lån, särskilt skuldyngda jordbrukare	4 590	0	0	0	0	0	4 590
VE-lån särskilt skuldyngda jordbrukare	9 758	0	0	0	0	0	9 758
Villkorade LUR-lån	1 036	0	0	0	0	0	1 036
Villkorade Råntestöd	440	0	0	0	0	0	440
Villkorade Etableringsstöd	30	0	0	0	0	0	30
Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	0	0	0	11 599	0	1 434	13 033
Avslutade externa medel och ANL RTA	0	0	0	0	18 860	-235	18 626
Semesterlöne- och löneskuld	0	0	0	-273	0	44	-229
Lönegaranti konkurser	0	0	0	0	14 375	-3 767	10 608
Lönegaranti rekonstruktioner	0	0	0	0	6 262	4 873	11 135
Avsl externa medel SCR	0	0	0	0	-2	0	-2
Övriga periodiserade kostnader SCR	0	0	-12 636	0	0	0	-12 636
Ingående balans 2022	15 854	0	-12 636	11 325	39 495	2 350	56 388
Föregående års kapitalförändring	0	0	0	1 479	871	-2 350	0
Årets förändring							
<i>varav</i>							
Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	0	0	0	0	0	1 079	1 079
Avslutade externa medel RTA	0	0	0	0	0	-2 632	-2 632
Semesterlöne- och löneskuld	0	0	0	0	0	27	27
Lönegaranti konkurser	0	0	0	0	0	2 254	2 254
Lönegaranti rekonstruktioner	0	0	0	0	0	2 656	2 656
Summa årets förändring	0	0	0	0	0	3 384	3 384
Utgående balans 2022	15 854	0	-12 636	12 804	40 366	3 384	59 772

Årets förändring består till största delen av högre kostnader inom bland annat upplåtelseverksamhet, tillsyn dammsäkerhet samt projekt Programutveckling som en följd av mer omfattande verksamhet jämfört med tidigare år, som varit påverkade av restriktioner kopplade till pandemin. Förändringen inom lönegaranti avser en stor konkurs under hösten 2022. Värderingeringen av lönegaranti beräknas enligt en länsstyrelsegemensam modell som baseras på statistik från de senaste fem åren.

Not 30 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	2022-12-31	2021-12-31
Ingående avsättningar	410	143
Årets pensionskostnader	955	366
Årets pensionsutbetalningar	-133	-98
Utgående avsättning	1 233	410

Under år 2022 har det beslutats om fem nya avsättningar

Not	31 Övriga avsättningar	2022-12-31	2021-12-31
	Lokalt omställningsarbete		
	Årets förändring	484	465
	Utgående balans	2 706	2 222
	Omstruktureringsåtgärder		
	Årets förändring	1 031	698
	Utgående balans	1 729	698
	Summa övriga avsättningar	4 435	2 920

Under 2015 har ett lokalt avtal träffats om användningen av omställningsmedel. De ska i första hand användas till personalens kompetensutveckling. Under 2023 estimeras att förbrukningen av de avsatta medlen uppgår till 1 200 tkr. Omstruktureringsåtgärder avser enskild överenskommelse som gäller under 2023-2024.

Not	32 Lån i Riksgäldskontoret	2022-12-31	2021-12-31
	Ingående balans	8 450	9 295
	Under året upptagna lån	7 562	2 095
	Årets amorteringar	-3 394	-2 939
	Utgående balans	12 619	8 450
	Beviljad låneram	17 000	12 000

Under året har investeringar i bilar, skotrar, övriga inventarier samt förbättringsutgifter på annans fastighet genomförts. I posten Under året upptagna lån ingår ett beräknat belopp på 335 tkr avseende åtgärder som genomförts under 2022 men som inte var fakturerade i samband med lånejusteringen hos Riksgäldskontoret.

Not	33 Kortfristiga skulder till andra myndigheter	2022-12-31	2021-12-31
	Diverse skulder inkl. leverantörsskulder	7 312	4 433
	Lagstadgade arbetsgivaravgifter	5 172	4 873
	Summa	12 484	9 307

Ökningen av diverse skulder inklusive inomstatliga leverantörsskulder beror främst på att det i december 2022 kom in en större faktura jämfört med december 2021. Dessutom är skulden till Kammarkollegiet större på grund av högre utdelning inom Lönegarantin i december 2022 än 2021. Lagstadgade arbetsgivaravgifter innefattar både anställd personal samt lönegaranti.

Not	34 Leverantörsskulder	2022-12-31	2021-12-31
	Leverantörsskulder	23 472	16 207

Ökningen av leverantörsskulder beror främst på att fler fakturor, och några av större belopp, inkommit i slutet av 2022 jämfört med 2021

Not	35 Övriga kortfristiga skulder	2022-12-31	2021-12-31
	Personalens källskatt	4 207	4 020
	Övriga kortfristiga skulder	10 740	9 919
	<i>Bestående av</i>		
	<i>Preliminärskatt lönegaranti</i>	583	410
	<i>Transfereringar under utbetalning</i>	0	2
	<i>Övrigt</i>	10 157	9 508
	Summa	14 948	13 939

Preliminärskatt lönegaranti har ökat som en följd av att antalet lönegarantiutbetalningar ökat under 2022 jämfört med 2021. Ökningen av övriga skulder beror främst på att skulden för upplåtelsema ökat

Not	36 Depositioner	2022-12-31	2021-12-31
	Depositioner	9 672	7 524

Av det totala saldot bedöms ungefär 7 200 tkr regleras efter mer än 12 månader.

LÄNSSTYRELSEN I NORRBOTTENS LÄN ÅRSREDOVISNING 2022

Not 37 Periodavgränsningsposter	2022-12-31	2021-12-31
Upplupna kostnader		
Upplupna löner, arvoden inkl social avg	664	701
Upplupna semesterlöner inkl social avg	19 571	19 605
Upplupna räntor	0	0
Övriga upplupna kostnader	1 461	1 430
Summa upplupna kostnader	21 696	21 736
Oförbrukade bidrag från annan myndighet varav	91 980	146 175
<i>Naturvårdsverket</i>	52 509	85 514
<i>Havs- och vattenmyndigheten</i>	17 367	19 239
<i>Länsstyrelsen i Örebro län</i>	14 027	37 445
<i>Länsstyrelsen i Västmanlands län</i>	2 136	25
<i>Myndigheten för samhällsskydd och beredskap</i>	1 805	846
<i>Länsstyrelsen i Jönköpings län</i>	1 062	186
<i>Riksantikvarieämbetet</i>	658	1 299
<i>Tillväxtverket</i>	598	16
<i>Svenska institutet</i>	473	473
<i>Kammarkollegiet</i>	450	0
<i>Statens jordbruksverk</i>	257	-29
<i>Skogsstyrelsen</i>	228	150
<i>Länsstyrelsen i Västerbottens län</i>	172	344
<i>Länsstyrelsen i Dalarnas län</i>	91	584
<i>Länsstyrelsen i Stockholms län</i>	57	60
<i>Lunds universitet</i>	27	10
<i>Energimarknadsinspektionen</i>	27	0
<i>Arbetsförmedlingen</i>	18	0
<i>Länsstyrelsen i Skåne län</i>	12	12
<i>Trafikverket</i>	4	0
<i>Lantmäteriet</i>	1	0
<i>Socialstyrelsen</i>	0	0
<i>Migrationsverket</i>	0	0
Oförbrukade bidrag från annan myndighet planeras att användas:		
- Inom tre månader	32 740	53 502
- mer än tre månader till ett år	16 886	42 376
- mer än ett år till tre år	21 860	2 280
- mer än tre år	20 494	48 017
Oförbrukade bidrag från ickestattliga organisationer eller privatpersoner varav finansiering genom EU-fonder	94 358	16 515
<i>Life - program för miljö- och klimatpolitik</i>	43 489	0
<i>ERUF 2014-2020 program Nord</i>	17 298	7 912
<i>ERUF 2021-2027 program Aurora</i>	20 774	0
<i>Generaldirektorat för kommunikation</i>	196	4
Summa oförbrukade bidrag	186 338	162 690
Oförbrukade bidrag har totalt sett ökat år 2022 jämfört med år 2021 och är främst hänförlig till en ökning av finansieringen från EU:s fonder. Ökningen av oförbrukade bidrag från EU:s fonder beror främst på ett erhållt förskott i ett projekt där vi är leadpart samt ett erhållt förskott för förvaltningen av det nya EU-programmet Interreg Aurora. Oförbrukade bidrag från andra statliga myndigheter har däremot minskat. Minskningen är huvudsakligen hänförlig till återbetalning av medel i ett projekt som finansieras av medel från Naturvårdsverket. Vidare har återbetalning av medel skett till Länsstyrelsen i Örebro avseende ett antal projekt som avsåg pandemiåtgärder.		
Summa periodavgränsningsposter	208 034	184 426

Noter till anslagsredovisning

Belopp i tkr

	Anslag/Benämning Villkor		Belopp	Utfall
Not 38	01 05 001 021	Anslagskredit	5 516	0
	Länsstyrelserna m.m., i Norrbottens län	Anslagsbehållning som disponeras	8 000	13 274
		Kredit på räntekonto	5 000	0
		Låneram för anläggningstillgångar	17 000	12 619
		Delfinansiering av Laponiatjuottjudus för förvaltningen av världsarvet Laponia enligt Laponiaförordningen (SFS 2011:840)	1 520	1 520
		Länsstyrelsen i Norrbottens län ska svara för den svenska offentliga medfinansieringen av tekniskt stöd i det territoriella programmet Nord		
	Myndigheten har ett högre anslagssparande att disponera under 2023 än 3%. Det högre beloppet framgår i regleringsbrev för år 2023. En stor del av överskottet avser finansiering för Norra Civilområdet som tillkom under året. Det tar tid att bygga upp en sådan verksamhet då exempelvis rekryteringar tar tid och kräver särskilda säkerhetsprövningar.			
Not 39	05 01 011 004 Samarbete inom Östersjöregionen, Barentssamarbete	Anslagskredit	0	0
		Anslagsbehållning som disponeras	Inget	141
		Medlen får användas i det regionala Barentssamarbetet samt för länsstyrelsens insatser för att stödja andra aktörers deltagande i Barentssamarbetet.		
Not 40	16 03 013 009 Särskilda utgifter för forskningsändamål - Bidrag till EISCAT	Anslagskredit	36	0
		Anslagsbehållning som disponeras	inget	0
		Medlen ska användas för bidrag till EISCAT Scientific Association för tull och mervärdesskatt som har betalats av organisationen.		
Not 41	18 01 001 006 Bostadspolitisk utveckling, hållbara samhällsbyggnadsprojekt	Anslagskredit	0	0
		Anslagsbehållning som disponeras	inget	668
		Av anslagsposten får 13 000 000 kronor användas för att betala ut ekonomiskt stöd för innovativa och hållbara samhällsbyggnadsprojekt i Norrbottens och Västerbottens län.	13 000	13 000
		Av anslagsposten får 2 000 000 kronor användas för genomförandet av uppdraget till länsstyrelserna i Norrbottens och Västerbottens län att erbjuda ett särskilt planeringsstöd åt de kommuner som står inför stora planeringsutmaningar till följd av större industrietableringar (Fi2020/02847 m.fl.). Högst 1 000 000 kronor ska fördelas till Länsstyrelsen i Västerbottens län.	2 000	1 332
Not 42	19 01 001 021 Regionala tillväxtåtgärder, Länsstyrelsen i Norrbottens Län	Anslagskredit	150	0
		Anslagsbehållning som disponeras	inget	898
		Uppföljning och utvärdering	500	201
		Beställningsbemyndigande	2 700	1 254
	En förklaring till skillnaden mellan tilldelat bemyndigande och utestående åtagande beror på att genomförandet av flera projekt har påverkats av restriktioner kopplade till pandemin. Ansökningar som inkommit har handlagts och betalats ut.			

Landshövdingens underskrift av årsredovisningen

Jag bedömer att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten har varit betryggande under den period som årsredovisningen avser.

För beskrivning av arbetet med intern styrning och kontroll, se avsnittet Om Länsstyrelsen.

Årsredovisningen är beslutad den 22 februari 2023.

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Luleå den 22 februari 2023

Lotta Finstorp

Landshövding

Bilagor

Bilaga A. Paragrafer i Förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion, som redovisas i årsredovisningen

Paragraf	Uppgift / Uppdrag	Avsnitt i årsredovisning
1§	Länsstyrelsens ansvar för statlig förvaltning i länet	Om länsstyrelsen
2§ p1	Verka för att nationella mål får genomslag	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030
2§ p2	Arbeta sektorsövergripande och samordna olika samhällsintressen och statliga insatser	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030
2§ p3	Följa tillståndet i länet	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030
2§ p4	Främja samverkan	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030
2§ p5	Ansvara för angivna tillsynsuppgifter	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030
3§ p1	De allmänna valen	Övrig förvaltnings och trafikföreskrifter
3§ p2	Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor samt ledning och samordning av åtgärder mot djursjukdomar	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor
3§ p3	Regional tillväxt	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
3§ p4	Infrastrukturplanering	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
3§ p5	Hållbar samhällsplanering och boende	Hållbar samhällsplanering och boende
3§ p6	Energi och klimat	Energi och klimat
3§ p7	Kulturmiljö	Kulturmiljö
3§ p8	Skydd mot olyckor, krisberedskap, civilt försvar och höjd beredskap	Samhällsskydd och beredskap
3§ p9	Naturvård, samt miljö- och hälsoskydd	Naturvård och miljöskydd
3§ p10	Lantbruk och landsbygd	Areella näringar
3§ p11	Fiske	Areella näringar
3§ p12	Folkhälsa	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.
3§ p13	Jämställdhet	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.
3§ p14	Integration	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.
4§ p1	Tillsyn över att fastighetsinnehav avvecklas enligt 18 kap. 7§ ärvdabalken	Areella näringar
4§ p2	Barentssamarbetet i Västerbottens och Norrbottens län	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
4§ p3	I utpekade län göra de utredningar om det allmänna fiskeintresset som begärs av andra myndigheter i ansökningsmål enligt 22 kap. miljöbalken	Areella näringar
4§ p4	Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, uppgifter enligt förordningen (2022:1379) (gällande Länsstyrelseinstruktionen före och efter 2022-09-20)	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
4§ p5	Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, uppgifter enligt lagen (2017:244) och	Regional tillväxt och

LÄNSSTYRELSEN I NORRBOTTENS LÄN ÅRSREDOVISNING 2022

Paragraf	Uppgift / Uppdrag	Avsnitt i årsredovisning
	förordning (2022:1381). (se Länsstyrelseinstruktion före och efter 2022-09-20)	infrastrukturplanering
4§ p6	I Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län att vara ansvarig för kontroller enligt artikel 23.4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1299/2013 av den 17 december 2013 om särskilda bestämmelser för stöd från Europeiska regionala utvecklingsfonden till målet Europeiskt territoriellt samarbete (se Länsstyrelseinstruktion före 2022-09-20, datum för ikraftträdande 2022-01-28 (SFS 2022:13))	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
4 a§	Utföra de uppgifter som en medlemsstat ska utföra vid Europeiska kommissionens samordning av revisioner enligt artikel 124 m.m. (datum för ikraftträdande 2022-01-28 (SFS 2022:13))	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor
5§ p1	Integrering av jämställdhetsperspektiv	Integrering av tvärssektoriella frågor
5§ p2	Individbaserad statistik med kön som fördelningsgrund	Integrering av tvärssektoriella frågor
5§ p3	Vid beslut och andra åtgärder som kan röra barn, analysera konsekvenserna och ta särskild hänsyn till barns bästa	Integrering av tvärssektoriella frågor
5§ p4	Verka för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning	Integrering av tvärssektoriella frågor
5§ p5	Integrera mänskliga rättigheter genom att belysa, analysera och beakta dem, särskilt skyddet mot diskriminering	Integrering av tvärssektoriella frågor
5§ p6	Beakta folkhälsomålet i arbetet med bl.a. regional tillväxt, samhällsplanering, krishantering samt alkohol och tobak	Integrering av tvärssektoriella frågor
5§ p7	Verka för att förenkla för företag	Integrering av tvärssektoriella frågor
5§ p8	Samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat	Energi och klimat
5§ p9	Verka för att behovet av bostäder tillgodoses	Hållbar samhällsplanering och boende
6§	Verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljö kvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås och ska vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling	Naturvård och miljöskydd
7§	Geografiskt områdesansvar (se Länsstyrelseinstruktion före och efter 2022-10-01)	Samhällsskydd och beredskap
7 a §	Civilområdesansvar	Samhällsskydd och beredskap
7 b §	Beredskapsmyndighet	Samhällsskydd och beredskap
14§	Miljöprövningsdelegation	Naturvård och miljöskydd
15§	Vattendelegation	Naturvård och miljöskydd
16§	Delegation för rennäringsfrågor	Areella näringar
17§	Kampsportsdelegation	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter
18§	Viltförvaltningsdelegation enligt förordning (2009:1474)	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter
19§	Fjälldelegation	Naturvård och miljöskydd

Bilaga B. Regleringsbrevsuppdrag som redovisas i årsredovisningen

Bilagan innehåller återrapporteringar och uppdrag som redovisas i årsredovisningen och som framgår i länsstyrelsens regleringsbrev 2022.

Uppdrag i regleringsbrev 2022	Område	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
1A1 Främja arbetet med Agenda 2030	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030	Alla län
1A2 Regionalt livsmedelsstrategiarbete	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Areella näringar	Alla län
1A3 Tillsyn hyresbostäder, studentbostäder m.m.	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Hållbar samhällsplanering och boende	Alla län
1A4 Bevarandeplaner Natura 2000-områden	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A5 Nationella planen för moderna miljövillkor	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A6 Handlingsplan för grön infrastruktur	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A7 Tillsyn strandskydd	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A8 Föreerade områden	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A9 Målsättningar för hantering av EU-stöd	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Areella näringar	Alla län
1A10 Landsbyggsprogrammet samt Havs- och fiskeriprogrammet	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Areella näringar	Alla län
1A11 EU:s gemensamma jordbrukspolitik	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Areella näringar	Alla län
1A12 Mänskliga rättigheter och icke-diskriminering	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län
1B1 Civilt försvar och beredskapsplanering	Mål och återrapporteringskrav / B. Sektorsövergripande och samordnande	Samhällsskydd och beredskap	Alla län (kopia till MSB)
1B2 Miljö kvalitetsnormer luftkvalitet	Mål och återrapporteringskrav / B. Sektorsövergripande och samordnande	Naturvård och miljöskydd	Stockholm, Uppsala, Östergötland, Gotland, Västra Götaland, Östergötland, Västernorrland, Jämtland, Västerbotten och Norrbotten
1B3 Naturvård, biologisk mångfald, friluftsliv m.m.	Mål och återrapporteringskrav / B. Sektorsövergripande och samordnande	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter/ Naturvård, artbevarande m.m.	Alla län
1B4 Webbplatsen informationsverige.se	Mål och återrapporteringskrav / B. Sektorsövergripande och samordnande	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Västra Götaland
1C1 Förenkla för företag åtgärder	Mål och återrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Integrering av sektorsövergripande områden	Alla län
1C2 Omarrondering	Mål och återrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Areella näringar	Dalarna, Värmland och Västra Götaland

LÄNSSTYRELSEN I NORRBOTTENS LÄN ÅRSREDOVISNING 2022

Uppdrag i regleringsbrev 2022	Område	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
1C3 Regional utvecklingspolitik och den sammanhållna landsbygdspolitiken	Mål och återrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Alla län
1C4 Mål i regionala utvecklingsstrategin m.m.	Mål och återrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Alla län
1C5 Planeringsstöd större industrietableringar	Mål och återrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Hållbar samhällsplanering och boende	Norrboten och Västerbotten
1C6 Återfallsförebyggande insatser våld i nära relationer	Mål och återrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län
1D1 Kontrollplan för livsmedelskedjan	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	Alla län
1D2 Brottslighet och gränsöverskridande avfallstransporter	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1D3 Markkärnaden ovanför odlingsgränsen	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Areella näringar	Jämtland, Västerbotten och Norrbotten
1D4 En hållbar rennäring och en gynnsam bevarandestatus för stora rovdjur	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Naturvård och miljöskydd	Dalarna, Västernorrland, Jämtland, Västerbotten och Norrbotten
1D5 Långsiktigt hållbar rennäring	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Areella näringar	Berörda län
1D6 Ersättning för skada på fisk och fiskeredskap	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Areella näringar	Alla län
1D7 Ersättning för skada av vilt på annat än renar, fisk och fiskeredskap	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter	Alla län
1D8 Renbetesavtal	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Areella näringar	Jämtland
2.1 ÅR i enhetlig struktur, redovisning av statistik enligt VÅS m.m.	Organisationsstyrning	Året i siffror	Alla län
3B3 Samverkansråd vid Statens kulturråd	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	Kulturmiljö	Gotland
3B12 Beredskap för testning och vaccination covid-19	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	Samhällsskydd och beredskap	Alla län
3B17 Anvisningsmodell för ensamkommande barn och anvisning av nyanlända	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län
3C2 Förstudie vägledning miljötillståndsprövning m.m.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	Naturvård och miljöskydd	Alla län
3C7 Länsstrategier för jämställdhet	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län

Bilaga C. Övriga uppdrag, förordningar m.m. som redovisas i årsredovisningen

Bilagan innehåller exempel på regeringsuppdrag och hänvisningar till paragrafer i förordningar i vilka det uttryckligen framgår att återrapportering/redovisning ska ske i årsredovisningen.

Uppdrag/Förordning	Område	Avsnitt i årsredovisning
2 kap. 4 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Förhållanden av väsentlig betydelse för regeringens uppföljning och prövning av verksamheten	Övrig redovisning
3 kap. 1 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Information av väsentlig betydelse	Övrig redovisning
3 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Avgiftsbelagd verksamhet	Övrig redovisning
3 kap. 3§ förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Kompetensförsörjning	Arbetsmiljö och medarbetare
7 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Skattepliktig ersättning till ledamöter i styrelse, råd utsett av regeringen och myndighetens ledande befattningshavare	Finansiell redovisning
7 kap. 3 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Frånvaro på grund av sjukdom	Arbetsmiljö och medarbetare
Uppdrag att bistå Rådet för hållbara städer i dess arbete (M2017/03235/Mm), 2017-12-18	Utveckling av hållbara städer	Bilaga E. Länsstyrelsegemensam resultatredovisning av uppdrag som genomförs samordnat

Bilaga D. Regleringsbrevsuppdrag som redovisas i särskild ordning

Bilagan innehåller regleringsbrevsuppdrag i länsstyrelsernas regleringsbrev 2022 som redovisas i särskild ordning.

Uppdrag i regleringsbrev 2022	Område	Rapporteringsdatum	Rapportering till
2.2 Underlag till tabeller i årsredovisningen	Organisationsstyrning	2023-02-22	Lst Örebro
3A1 Minskat och förenklat uppgiftslämnande	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-02-25	Näringsdepartementet, Lst Kronoberg samordnar
3A2 Energi- och klimatpolitiska målen	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-02-17	Lst Dalarna redovisar till Naturvårdsverket och Miljödepartementet (kopia till Infrastrukturdepartementet)
3A3 Resultat och effekter av arbetet med att skydda dricksvatten	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-03-01	Lst Kalmar redovisar till Miljödepartementet (kopia till Näringsdepartementet)
3A4 Statligt stöd för bättre vattenhushållning	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-03-01	Lst Kalmar redovisar till Miljödepartementet
3A5 Stöd till kommunernas kontinuitetsplanering	Uppdrag / A. Nationella mål	2022-02-28 2023-02-22	Lst Jönköping samordnar dricksvatten. Lst Västernorrland samordnar avloppsrening. Delredovisas till Miljödepartementet Slutredovisas till Näringsdepartementet och Miljödepartementet.
3A6 Restaurering och anläggning av våtmarker	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-02-15	Lst Gotland redovisar till Miljödepartementet
3A7 Skydd, skötsel och förvaltning av värdefulla naturområden m.m.	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-02-15	Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten (kopia till Miljödepartementet)
3A8 Uppgifter om strandskyddsbeslut	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-02-15	Naturvårdsverket (kopia till Miljödepartementet)
3A9 Kostnader för hantering av EU-stöden	Uppdrag / A. Nationella mål	2022-02-01	Statens jordbruksverk (kopia till Näringsdepartementet)
3A10 Föregående års fisketillsyn	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-02-01	Havs- och vattenmyndigheten (kopia till Näringsdepartementet)
3A11 Missbruk av spel om pengar	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-03-31	Socialdepartementet
3A12 Utbildning psykisk hälsa MILSA	Uppdrag / A. Nationella mål	2024-03-31	Gäller enbart Lst Skåne som redovisar till Socialdepartementet
3A13 Förstärkt tillsyn Alkohol och nikotinprodukter	Uppdrag / A. Nationella mål	2026-03-31	Socialdepartementet
3B1 Statlig närvaro och service i länet	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-06-15	Finansdepartementet, Lst Örebro samordnar
3B2 Inriktningsmål för överklagade kommunala beslut om lov	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-02-28	Boverket (kopia till Finansdepartementet)
3B4 Tillämpning av lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-11-14	Lst Stockholm och Sametinget (kopia till Kulturdepartementet)
3B5 Verka för minoritetspolitikens fastställda mål	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-04-01	Gäller endast Lst Stockholm som redovisar till Kulturdepartementet

LÄNSSTYRELSEN I NORRBOTTENS LÄN ÅRSREDOVISNING 2022

Uppdrag i regleringsbrev 2022	Område	Rapporteringsdatum	Rapportering till
3B6 Minska spridning av granbarkborrar från skyddade områden	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-12-01	Näringsdepartementet, Lst Kronoberg samordnar
3B7 Regionala arbetet med friluftspolitiken	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-02-15	Naturvårdsverket (kopia till Miljödepartementet)
3B8 Åtgärder för havs- och vattenmiljö	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-02-15	Lst Västernorrland redovisar till Havs- och vattenmyndigheten (kopia till Miljödepartementet)
3B9 Tillämpningen av barns rättigheter	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-03-01 2023-03-31	Arbetsmarknadsdepartementet, Lst Dalarna samordnar Delredovisning Slutredovisning
3B10 Stödja kommunerna i deras arbete med att motverka vräkningar	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-06-15	Boverket i enlighet med förordningen (2011:1160) om regionala bostadsmarknadsanalyser och kommunernas bostadsförsörjningsansvar
3B11 Föräldrarskapsstöd	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-02-28	Socialdepartementet, Lst Örebro samordnar
3B13 Aktiviteter på demokratiområdet	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-03-15	Lst Jönköping redovisar till Kulturdepartementet
3B14 Motverka rasism på arbetsmarknaden	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-03-01	Lst Stockholm redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B15 Nationellt kompetenscentrum hedersrelaterat våld m.m.	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-05-31	Gäller enbart Lst Östergötland som redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B16 Lägesbilder om mottagandet av nyanlända och asylsökande	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-03-01	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B18 Kommuners beredskap och mottagningskapacitet för mottagandet av vissa nyanlända invandrare	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-03-01	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B19 Kommuners beredskap och mottagningskapacitet för ensamkommande barn och unga	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-03-01	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B20 Insatser för asylsökande m.fl.	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-03-01	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B21 Redogöra för vilka insatser som ersättning lämnats enligt 37 och 37 a §§	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-03-01	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B22 Bedömning av resultat statlig ersättning insatser för vissa utläningar	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-03-01	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B23 Redovisning om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-03-01	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3C1 Bredbandsutbyggnad	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2023-01-31	Post- och telestyrelsen (kopia till Infrastrukturdepartementet)
3C3 Redovisa den svenska beslutade och utbetalda medfinansieringen av territoriella program	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2022-03-31	Gäller endast Lst Jämtland, Norrbotten och Västerbotten som redovisar till Tillväxtverket (kopia till Näringsdepartementet)
3C4 Redovisa beslutade och utbetalade EU-medel för territoriella program Nord m. fl.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2022-03-31	Gäller endast Lst Jämtland, Norrbotten och Västerbotten som redovisar till Tillväxtverket (kopia till Näringsdepartementet)
3C5 Lämna utgiftsprognoser	Uppdrag / C. Främjande av	-	Gäller berörda län som redovisar till

LÄNSSTYRELSEN I NORRBOTTENS LÄN ÅRSREDOVISNING 2022

Uppdrag i regleringsbrev 2022	Område	Rapporteringsdatum	Rapportering till
anslag 1:1 m.m.	länets utveckling		Tillväxtverket
3C6 Redovisa beslutade och utbetalade EU-medel för territoriella program Aurora m. fl.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2022-09-23	Gäller endast Lst Jämtland, Norrbotten och Västerbotten som redovisar till Tillväxtverket (kopia till Näringsdepartementet)
3C8 Jämställdhetsperspektiv m.m. i krisledningsarbetet	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2024-02-22	Arbetsmarknadsdepartementet, Lst Kronoberg samordnar
3C9 Regionala resurscentra bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2023-03-10	Lst Östergötland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3C10 Bidrag till arbete mot mäns våld mot kvinnor	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2023-01-01	Jämställdhetsmyndigheten (kopia till Arbetsmarknadsdepartementet) redovisas i samband med redovisningen enligt förordningen (2021:995) om länsstyrelsernas regionala arbete mot mäns våld mot kvinnor.
3D1 Byggnadsnämndernas tillsynsarbete	Uppdrag / D. Tillsyn	2022-12-09	Boverket (kopia till Finansdepartementet)
3D2 Analysera kommunernas användning av att begära planeringsbesked	Uppdrag / D. Tillsyn	2023-01-31	Boverket (kopia till Finansdepartementet)
3D3 Tillsynsutveckling enligt miljöbalken	Uppdrag / D. Tillsyn	2023-02-15	Naturvårdsverket (kopia till Miljödepartementet)
3D4 Prövning enligt miljöbalken	Uppdrag / D. Tillsyn	2023-03-31	Miljödepartementet (kopia till Näringsdepartementet), Lst Västernorrland samordnar
3D5 Uppgifter - inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt	Uppdrag / D. Tillsyn	2022-11-30	Miljödepartementet, Lst Skåne samordnar
3D6 Effektiv och rättssäker tillsyn	Uppdrag / D. Tillsyn	2022-12-31	Finansdepartementet, Lst Västernorrland samordnar
3D7 Effektivisera prövningsverksamheten	Uppdrag / D. Tillsyn	2022-12-31	Finansdepartementet, Lst Blekinge samordnar
3E1 Redovisa prognoser	Uppdrag / E. Övriga uppdrag	2022-02-07 2022-04-27 2022-07-29 2022-10-28	Hermes
3E2 Systematisk användning och analys av data och statistik	Uppdrag / E. Övriga uppdrag	2022-05-16 2022-12-31	Finansdepartementet, Lst Södermanland samordnar
3E3 Erfarenheter av vad pandemin inneburit för minskade utsläpp från tjänsteresor	Uppdrag / E. Övriga uppdrag		Redovisningen ska ske inom ramen för myndigheternas miljöledningsarbete i enlighet med vad som gäller enligt förordningen (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter.
3E4 Åtgärder för att öka säkerheten i digital infrastruktur	Uppdrag / E. Övriga uppdrag	2022-12-31	Finansdepartementet, Lst Västra Götaland samordnar

Bilaga E. Länsstyrelsegemensam resultatredovisning av uppdrag som genomförs samordnat

Länsstyrelsernas gemensamma IT-avdelning

Länsstyrelsernas IT-avdelning har bidragit i den länsstyrelsegemensamma portföljstyrningen i förvaltning och projekt inom bland annat digitalisering av samhällsbyggnadsprocessen och bidragit i Tillväxtverkets utveckling av verksamt.se.

IT-avdelningen har medverkat i länsstyrelsernas gemensamma samordningskansli med anledning av Rysslands invasionskrig i Ukraina och utvecklat metodstöd, rapportering och analys av en lägesbild av cybersäkerhet i Sveriges kommuner. Länsstyrelserna har via IT-avdelningen aktivt medverkat i eSams projekt om Digital Samverkan (dSam) inom offentlig sektor. Det är av stor vikt för länsstyrelserna att digital samverkan fungerar på ett bra sätt inom offentlig sektor då länsstyrelserna har omfattande kontakter med kommuner och andra myndigheter.

Samordnad löneservice

Funktionens uppdrag är att hantera löner för 22 myndigheter, 21 länsstyrelser samt Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, MUCF. Tillfälligt hanterar Löneservice även lönerna för Brottförebyggande rådet, Brå. Löneservice huvuduppgift är att hantera löneutbetalningarna och leveranser inom utsatta tider för uppdragsgivarna med hög kvalitet och med god service. Vårdlän för funktionen Löneservice är Länsstyrelsen i Kronobergs län.

Under 2022 har Löneservice i snitt hanterat 7 900 löner och betalat ut cirka 186 miljoner kronor per månad för länsstyrelserna. Samma siffra för år 2021 är 7 600 löner och 176 miljoner kronor per månad. Ökningen beror delvis på att de flesta länsstyrelser anställde extra personal för arbetet med årets val, totalt cirka 1 500 personer. För MUCF och Brå hanteras ytterligare cirka 300 löner per månad.

Samordningen bidrar till en enhetlig och kostnadseffektiv hantering av löneutbetalningarna och att Löneservice kan hantera ett ökat antal löneutbetalningar sparar tid och kostnader för uppdragsgivarna.

Samordningen av lönehanteringen underlättar även i kontakt med andra myndigheter till vilka rapportering ska ske, exempelvis pensionsuppgifter, statistik och skatteuppgifter som rapporteras varje månad. Samarbetet med länsstyrelsernas andra nationella funktioner och projekt blir enklare i lönerelaterade frågor. Effekten av samordningen har under åren också lett till att även kompetensen kring lön och avtalsfrågor har samordnats hos Löneservice. Löneservice har en betydligt mer rådgivande roll idag.

Telefonistorganisation

Funktionens uppdrag är att hantera samtal för 20 länsstyrelser genom vår gemensamma växel och En väg in (EVI) Kundsupport för jordbrukarstöd. Den övergripande inriktningen för telefonistorganisationen är att bedriva verksamheten med balans mellan kostnadseffektivitet, kvalitet och god service. Vårdlän för telefonistorganisationen är Länsstyrelsen i Kronobergs län.

Telefonistorganisationen har under ett händelserikt år levererat god service. Vi upplever ett intresse från länen att vi skulle kunna avlasta dem mer genom ett bredare uppdrag. En ökad snitthanteringstid visar att

medborgaren förväntar sig ökad service. Resultatet av denna trend är en behovsanalys som kommer att gå ut nationellt till våra kunder.

En väg in (EVI) Kundsupport för jordbrukarstöd har under året avlastat länen mer genom att utföra registreringskontroller. En stor mängd samtal har under året handlat om frågor som berör de nya jordbrukarstöden för 2023.

Vår samverkan med IT-avdelningen på strategisk nivå är fortsatt viktig.

Vi har under 2022 fått en ökad mängd frågor från länsstyrelserna angående att verksamhetsanpassa sin tillgänglighet via telefon. Det har resulterat i flera digitala utbildningsinsatser där responsen från utbildningarna har varit väldigt positiv. Vi har nu därför planer på att under 2023 erbjuda dessa utbildningar vid fler tillfällen.

En god telefonkultur i våra verksamheter stärker varumärket Länsstyrelsen där tillgänglighet är en viktig faktor för hur medborgaren upplever myndigheten.

Ekonomiadministration LstEA

LstEA har i uppdrag att effektivisera och samordna ekonomiadministration och redovisningsmodell så att länsstyrelsernas ekonomiska information är enhetlig, jämförbar och rättvisande. Värmland för ekonomiadministrationen är Länsstyrelsen i Örebro län.

LstEA har en bemannad support och syftet är att stötta länsstyrelserna gällande ekonomiska frågor för att eftersträva en hög kvalitet. Under 2022 har LstEA hanterat drygt 1 000 supportfrågor.

LstEA har gjort ett 30-tal utsökningar ur ekonomisystemet för länsstyrelsernas räkning och på sätt effektiviserat hanteringen och kvalitén för dessa förfrågningar såväl interna som externa. Flera av utsökningsmallarna har förbättrats under året för att bättre fänga in frågeställarens behov.

VÄS-förvaltningen har under året arbetat med att utveckla verksamhets- och ärendestrukturen (VÄS). Som ett resultat av detta har VÄS-strukturen kompletterats med ett nytt verksamhetsområde, som ska följa upp civilförvarsområdet. Processen följer tidslinjen och en uppdaterad VÄS-struktur kommer redovisas i mitten av januari 2023.

LstEA har genom ÅR-mallgruppen förvaltats och utvecklat den länsstyrelsegemensamma årsredovisningsmallen som ligger till grund för länsstyrelsernas årsredovisning. Några av förändringarna är

- Minskat antalet resultatindikatorer från 27 till 15. Bedömningsgrunden ska ha mer fokus på resultat och mindre beskrivande. Målet är att få en mer rättvisande bild av resultatutvecklingen över tid
- Lyft ur länsstyrelsegemensamma texter och lagt till dem i en ny bilaga E.

Dataskydd och informationssäkerhet

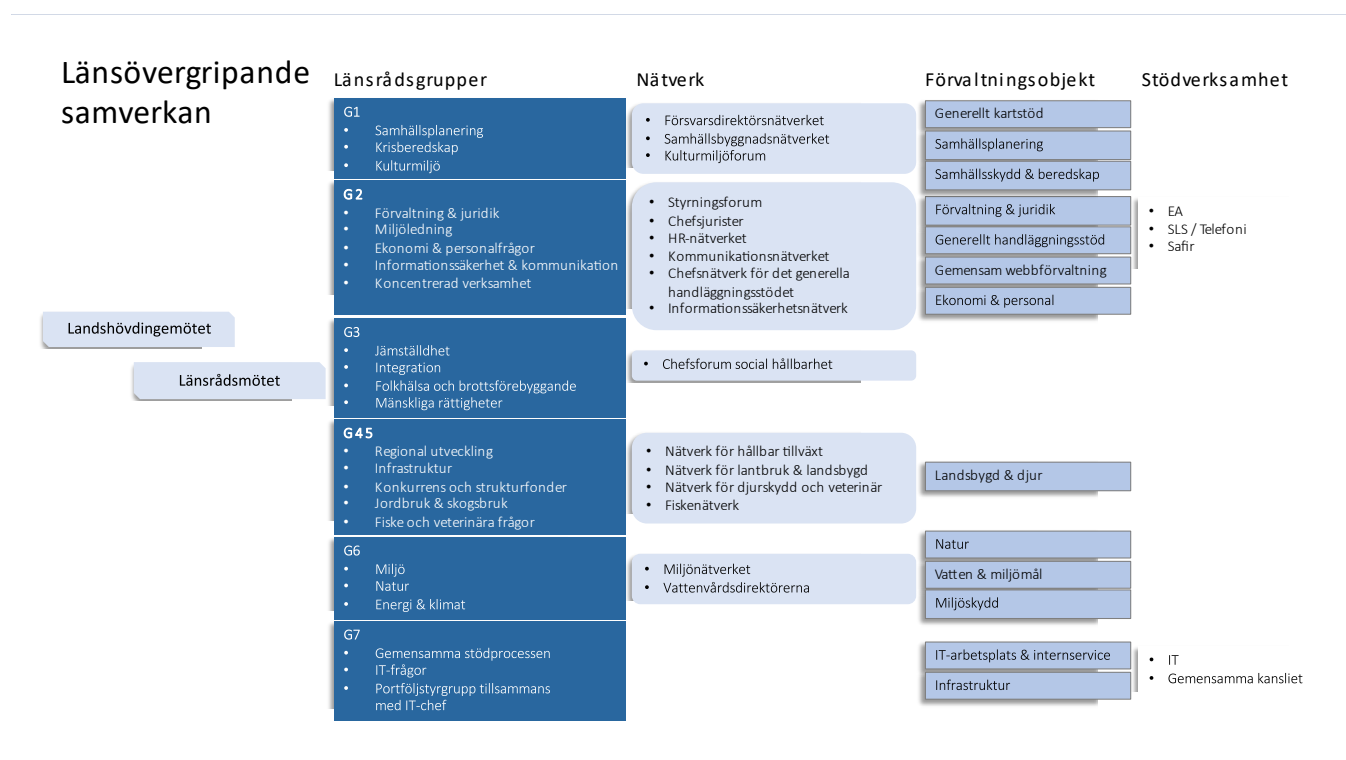
Den länsstyrelsegemensamma stödfunktionen Safirs uppdrag är att främja en god dataskyddskultur och informationssäkerhet både i det länsstyrelsegemensamma perspektivet och inom varje länsstyrelse. Genom gemensam IT, gemensamma system och i stort sett identiska uppdrag behöver de 21 länsstyrelserna hantera och lösa dessa frågor på samma sätt. I funktionen ingår befattningen dataskyddsombud, som är obligatorisk enligt dataskyddsförordningen. Värmland för den gemensamma stödfunktionen är Länsstyrelsen i Stockholms län.

En effekt av det länsstyrelsegemensamma arbetet med informationssäkerhet och dataskydd är att vi har höjt säkerhetskulturen genom utbildning för att höja basnivån på kunskap och medvetenhet hos medarbetarna och

framförallt hos de grupper som arbetar direkt med informationssäkerhetsfrågor. Tillsammans med förvaltningsorganisationen, Gemensamma kansliet och IT-avdelningen arbetar länsstyrelserna systematiskt och riskbaserat med ständiga förbättringar i hanteringen av länsstyrelsernas information, särskilt när det gäller personuppgifter.

Gemensamma kansliet

Gemensamma kansliets ska i sitt övergripande uppdrag skapa förutsättningar för gemensam utveckling och förvaltning samt inom området stärka och effektivisera samarbetet. Detta innebär att på länsrådets uppdrag arbeta med länsstyrelsegemensamma strukturer och styrning av utveckling och förvaltning. Värmland för det gemensamma kansliet är Länsstyrelsen i Västmanlands län.



Figur 1. Länsövergripande samverkan

För att kunna hantera länsstyrelsernas bredd av verksamhetsområden har länsråden delat in sig i 6 länsrådsgrupper och i respektive länsrådsgrupp deltar 5-7 länsråd. Varje länsrådsgrupp har ett antal nätverk knutna till sig, som arbetar operativt på uppdrag från länsrådsgruppen. Alla nätverk har representation från samtliga 21 länsstyrelser.

Förvaltnings- och utvecklingsportfölj

För att åstadkomma en effektiv samverkan har länsstyrelserna sedan 2015 en etablerad portföljstyrning av sin utveckling och förvaltning. På en övergripande nivå styrs den gemensamma utvecklings- och förvaltningsportföljen genom att planering, uppföljning och beredning m.m. sker hos det gemensamma kansliet. Beslut fattas av länsrådsgrupp 7 som tillsammans med IT-chefen utgör portföljstyrgrupp.

Förvaltningsportföljen har en förvaltningsmodell och tretton etablerade förvaltningsobjekt. Varje objekt styrs, inom ramen för sitt mandat, av en objektstyrgrupp med objektägare från både verksamheten och IT-

avdelningen. Objekten är knutna till den länsrådsgrupp som ansvarar för verksamhetsområdet, och har även en koppling till ett eller flera av länsrådsgruppens nätverk.

Utvecklingsportföljens utvecklingsinsatser kopplas till gemensamma strategier och en gemensam digital målbild är under framtagande. Därutöver har länsstyrelserna alltid ett antal initiativ som måste genomföras utifrån beroenden till sektorsmyndigheternas uppdrag. För 2022 är det exempelvis arbete med samtjänster tillsammans med Tillväxtverket och uppdrag samordnade av DIGG (Myndigheten för digital förvaltning) såsom Single Digital Gateway. Inom ramen för arbetet med Tillväxtverket har länsstyrelserna arbetat med flera av de byggblock som finns i ENA för att utveckla hållbara tjänster och lösningar för framtiden. Det har tagits fram flera nya e-tjänster som kopplats till verksamt.se där företag får stöd och vägledning och inom kort kommer kunna följa sitt ärende. Länsstyrelsernas e-tjänster kan hämta adressuppgifter från bastjänsten via Bolagsverket och arbete pågår utifrån byggblocken Mina ärenden och API-hantering. Under året har även ensade och länsstyrelsegemensamma huvudprocesser för tillsyn och prövning tagits fram. I övrigt anpassas innehållet i de båda portföljerna utifrån verksamheternas behov.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med Agenda 2030

Det länsstyrelsegemensamma arbetet med Agenda 2030 har som syfte att stödja länsstyrelserna i arbetet med regleringsbrevsuppdrag 1A1 avseende Agenda 2030 och fylla rollen som en regional huvudaktör i arbetet med de globala målen. Arbetet har resulterat i fördjupad kunskap om agendans koppling till länsstyrelsernas verksamhet, spridning av goda exempel och tvärsektoriella arbetssätt, samt en bättre omvärldsbevakning. Exempel på väsentliga insatser under året:

- Länsstyrelserna finns representerade i GD-forum, där svenska myndigheter samverkar för att uppnå de globala målen. Länsstyrelsen har sedan 2022 rollen som samordnare för GD-forum. Det innebär sammankallande av Lilla GD-gruppen, där landshövdingen i Värmlands län är ordförande, samt den Operativa gruppen, som består av tjänstepersoner.
- Extern samverkan med bland annat Nationella samordnaren för Agenda 2030, Lokala Sverige, SCB och Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA1). På uppdrag av nationella samordnaren har Länsstyrelsen i Södermanlands län tagit fram en förstudie om verktyg för tillgängliggörande och visualisering av data.
- Det länsstyrelsegemensamma arbetet har haft två fördjupningsområden; extern samverkan samt hur Agenda 2030 beaktas i beslut och processer.
- Länsstyrelsegemensam konferens för länsledningar, länsstyrelsernas kontaktpersoner för Agenda 2030, chefer och strateger som berörs av arbetet med Agenda 2030.
- Nyhetsbrev om Agenda 2030 och gemensam samverkansytan för Agenda 2030.

Bedömningen är att resultatet är gott och i allt väsentligt uppnår målet för det länsstyrelsegemensamma arbetet.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med könsuppdelad statistik

Individbaserad statistik redovisas inte genomgående könsuppdelat vid Länsstyrelsen. Ett beslut har tidigare fattats om att länsstyrelserna gemensamt ska driva ett nationellt utvecklingsprojekt då det saknas ett förvaltningsobjekt för sakområdet jämställdhet. Arbetet ska resultera i en vidareutveckling av statistiken och

vårt system. Sedan pandemins start har arbetet med könsuppdelad statistik i ärendesystemet Platina försenats och tillfälligt stannat av.

Länsstyrelsernas arbete med att bistå Rådet för hållbara städer (M2017/03235/Mm)

Länsstyrelserna ingår som en av 14 medlemmar i regeringens Råd för hållbara städer. I mars 2022 fick rådet ett förlängt och ändrat uppdrag med tydligare fokus på att arbeta mot mål 11 Hållbara städer och samhällen i Agenda 2030. Rådet ska enligt uppdraget utveckla sin gemensamma webbplats till en plattform för kunskap och finansiering för utveckling av hållbara städer och samhällen. Rådet ska även stödja kommuner som berörs av större industrietableringar och industriexpansioner i Norrbottens och Västerbottens län. Rådets nuvarande uppdrag sträcker sig till 31 december 2030.

I februari 2022 lämnade rådet enligt tidigare uppdrag sin årliga rapportering till Regeringskansliet. Rådets ledamöter har under året haft fyra möten och rådets expertnätverk har haft nio möten. I juni hölls även ett gemensamt stormöte i Skellefteå där bland annat rådets ledamöter, rådets expertnätverk, representanter från rådets tre referensgrupper och representanter från kommunledningar samt ledningar från regioner och länsstyrelser i Norrbotten och Västerbotten deltog. Syftet med mötet var att skapa kontakter, att skapa förståelse för varandras uppdrag och utmaningar samt lägga grunden för ett framtida gemensamt arbete.

Under året har rådets medlemmar även bidragit med material till den gemensamma webbplatsen i form av information om nya kunskapsstöd, metoder och finansieringsmöjligheter, i syfte att underlätta för kommuner och andra aktörer att hitta aktuellt material inom hållbar stadsutveckling.

I september skickade rådet in en ansökan ~~in~~ till Tillväxtverket om att driva en samverkansplattform med stöd från Europeiska regionala utvecklingsfonden. Den syftar till att stötta genomförandet av Regionalfondens insatser inom hållbar urban utveckling genom att vara en nationell plattform för erfarenhetsutbyte och samverkan.

Länsstyrelsernas roll i rådet är att bidra med kunskap och kompetens om kommunernas förutsättningar att arbeta med hållbar utveckling. Länsstyrelsernas olika regionala nätverk betyder mycket för rådets arbete för att nå ut till kommunerna. Bedömningen är att länsstyrelsernas arbete i rådet mycket väl motsvarar dess roll och ansvar samt att rådet uppfyller sitt syfte.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med energi och klimat (LEKS)

Länsstyrelsernas energi- och klimatsamordning (LEKS) samordnar det regionala klimat- och energiomställningsarbetet. LEKS bidrar till att utveckla samverkan mellan länsstyrelserna, deras olika sakområden, berörda myndigheter och departement. Exempel på väsentliga insatser som LEKS genomfört 2022 är:

- Arrangerat en ledningskonferens med länsstyrelsernas länsledningar med temat *Ledarskap för energi- och klimatomställningen* och två nätverkskonferenser för handläggare. Konferenserna har lett till ökat samarbete mellan länsstyrelsernas sakområden och kunskapsutveckling.
- Tre samverkansledare och flera projekt har samordnat arbetet inom respektive område. Arbetet har underlättat länsstyrelsernas handläggning och utåtriktade arbete och lett till snabb och effektiv hantering av ansökningar och projekt, liksom förbättrade arbetssätt och underlag.

- Utvecklat Klimatklivet genom integrering av IT-miljön för ansökningar. Arbetet har lett till effektivare hantering av stödet och synergier mellan olika åtgärdsprojekt.
- Samordnat remissvar. Insatserna har bidragit till ökad kunskapsöverföring inom olika sakfrågor och bättre, samordnade remissvar.
- Framtagande av stöd, mallar och rutiner för arbetet med Elektrifieringspiloter. Insatserna utgjorde en förutsättning för att Länsstyrelsens uppdrag kunnat genomföras.
- Tillsammans med Energimyndigheten utvecklat uppdraget om stöd till kommuner och regioner i energibesparingar.

Flera av insatserna sker i samverkan med RUS och olika chefsnätverk.

Bedömningen är att resultatet är gott och i allt väsentligt uppnås målen för det länsgemensamma arbetet med energi- och klimatomställning.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med miljömålen (RUS)

Regional Utveckling och Samverkan i miljömålssystemet (RUS) är samverkansorgan för det regionala miljömålsarbetet. RUS vision är att miljömålen är uppnådda genom samverkan och effektiva insatser som förverkligar Agenda 2030. RUS bidrar till tydligare uppföljning av miljömålen och till att åtgärdsarbetet intensifieras och följs upp. Vidare förstärker RUS länkarna mellan nationell, regional och lokal nivå. I RUS styrgrupp ingår chefsnätverk på länsstyrelserna, Havs- och vattenmyndigheten, Skogsstyrelsen samt Naturvårdsverket och SKR som adjungerade. I RUS arbetsgrupp ingår medarbetare från flera länsstyrelser.

Väsentliga insatser under året:

- Samordning och utveckling av miljömålsuppföljningen. Insatser inom miljöinformationsförsörjning och miljöövervakning. Medverkan i fördjupad utvärdering av miljömålen 2023.
- Samordning av arbete i Miljömålsrådet och med Agenda 2030.
- Projekt inom sakområden, bland andra samhällsplanering, länstransportplanering, målkonflikter synergier skog, cirkulär ekonomi, kulturmiljö, grön infrastruktur och hållbar konsumtion.
- Vägledning åtgärdsprogram och förändringsledningskurser för länsstyrelser och kommuner. Medverkan i förvaltning av Åtgärdswebb för miljömålen.
- Kommunnätverk, medverkan nationella uppdrag, bland annat hos Tillväxtverket.
- Medarrangör av miljömålsdagar och årligt möte för länsstyrelsernas miljömålsuppdrag.

Flera insatser sker i samverkan med LEKS (länsstyrelsernas energi- och klimatsamordning) och olika chefsnätverk.

Bedömningen är att resultatet är gott och i allt väsentligt bidrar till att uppnå uppsatta mål.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med covid-19

År 2020 etablerade länsstyrelserna, efter beslut från landshövdingarna, gemensamt ett samordningskansli med syfte att möjliggöra länsövergripande samordning och en effektiv samverkan med myndigheter på nationell nivå under hanteringen av pandemin. Denna samordning fortsatte under 2021 och fram till och med första kvartalen 2022.

Den gemensamma hanteringen genom samordningskansliet har resulterat i en effektiv fördelning och samordning av information och uppdrag mellan de 21 länsstyrelserna och mellan den regionala nivån och andra centrala aktörer i pandemihanteringen.

Länsstyrelserna initierade under våren 2020 en följeforskning för att belysa och tillvarata erfarenheterna från länsstyrelsernas gemensamma hantering av pandemin och Lunds Universitetet har under hösten lämnat sin slutrapport (Lund: LTH, Avdelningen för Riskhantering och Samhällssäkerhet, 2021-09-16, Diarienummer: F 2021/1603). Bedömningen är att resultatet var gott och studien visade att länsstyrelserna har spelat en betydande roll för hur samhället har lyckats i hanteringen av pandemin.

Samordningskansliet för gemensam hantering av pandemin har utvecklat länsstyrelsernas förmåga att tillsammans och samordnat hantera allvarliga samhällsstörningar såväl nationellt som regionalt.

Erfarenheterna från samordningskansliet för gemensam hantering av pandemin har legat till grund för länsstyrelsernas gemensamma hantering av den säkerhetspolitiska utvecklingen under 2022 genom samordningskansliet MATS. Lärdomar från den gemensamma hanteringen av pandemin har även varit betydelsefulla för utvecklingen av de beredskapskansliet som håller på att upprättas vid civilområdesansvariga länsstyrelser.

Generellt har erfarenheterna bidragit till att utveckla länsstyrelsernas enskilda förmåga att hantera allvarliga samhällsstörningar regionalt och har också bidragit till utvecklingen av länens totalförsvarsförmåga.

Länsstyrelsernas arbete med tillsyn enligt den tillfälliga covid-19-lagen

Från den 10 januari 2021 till den 31 mars 2022 gällde en tillfällig covid-19-lag i Sverige. Länsstyrelserna var utsedda tillsynsmyndigheter och hade i uppdrag att kontrollera att lagen och tillhörande föreskrifter följdes. Länsstyrelsen i Dalarnas län hade uppdraget att samordna länsstyrelsernas tillsynsarbete, vilket framgår av Förordning (2021:8) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19.

Länsstyrelsernas arbete med pandemitillsynen visade att det med korta ledtider går att organisera sig och bedriva en likartad tillsyn även om vi är 21 myndigheter. Uppfattningen bland länsstyrelserna var att arbetsmodellen med en nationell samordning som ges ett tydligt ansvar och mandat har varit direkt bidragande till det goda resultatet. Länsstyrelserna har genomfört 61 822 tillsynsåtgärder, varav 30 388 tillsynsbesök vilka lett till 54 förelägganden och 34 förelägganden med vite. För mer information se länsstyrelsernas slutrapport, Länsstyrelsen Dalarnas län Rapport 2022:13 ”En enad insats mot smittan - länsstyrelsernas pandemitillsyn enligt den tillfälliga covid-19-lagen”.

Länsstyrelsernas tillsynsarbete och den nationella samordningens arbetsinsats bedöms ha levt upp till ställda krav och förväntningar. Redan etablerad myndighetsövergripande samverkan har varit avgörande och medfört konkreta resultat i form av tillsynsåtgärder. Länsstyrelsernas redan etablerade nätverk och kompetens inom en variation av sakområden ger en beredskap att med kort varsel även i framtiden klara av liknande arbetsuppgifter.

Länsstyrelsegemensamt arbete till följd av kriget i Ukraina

Landshövdingarna beslutade den 1 mars att upprätta ett gemensamt nationellt samordningskansli med anledning av Rysslands invasion av Ukraina. Kansliets operativa del samordnas av Länsstyrelsen i Stockholms län. Kansliet har främst samordnat regeringsuppdrag samt informationsdelning och kommunikation mellan nationella myndigheter och länsstyrelserna, vilket bedöms ha lett till en högre

effektivitet i arbetet hos länsstyrelserna och i övriga myndigheter. Länsstyrelserna fick tidigt i uppdrag att regelbundet redovisa lägesbilder från länen och sammanställa en nationell lägesbild inklusive samverkansbehov. Ett särskilt utvecklingsarbete initierades för att sammanställa en lägesbild om cybersäkerhet vilket har resulterat i samlad kunskap om läget rörande cybersäkerhet i kommunerna. Kansliet deltog i Migrationsverkets uppdrag att åstadkomma en jämn fördelning mellan kommunerna vid anskaffning av boenden för skyddssökande från Ukraina och har deltagit i arbetsgrupper rörande civilsamhället och social hållbarhet.

Bedömningen är att samordningskansliets bidrag till den nationella lägesbilden rörande krigets påverkan på samhället varit värdefullt, särskilt genom att lyfta det regionala och lokala perspektivet. En enkät visar att kansliet uppfattats ha startat upp fort och särskilt nämns att kansliets informationshantering har varit positiv. Genom kansliets arbete bedöms länsstyrelserna ha fått bättre planeringsförutsättningar för sitt arbete.

